

Επαγγελματικά δάνεια για μικρές επιχειρήσεις με σταθερό επιτόκιο για 1, 3 ή 5 χρόνια.

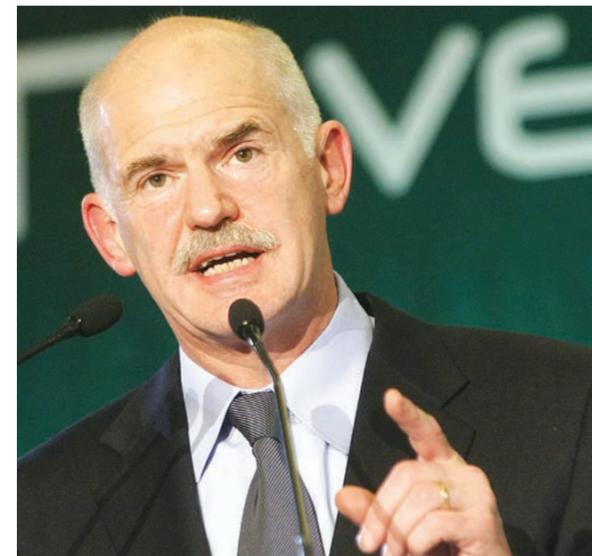
Η σταθερότητα που χρειάζεστε σε κάθε σας επαγγελματικό βήμα.

Στην Τράπεζα Κύπρου αναγνωρίζουμε και συμμεριζόμαστε τις ανάγκες και τους προβληματισμούς που αντιμετωπίζει καθημερινά ο σύγχρονος επαγγελματίας, γι' αυτό φροντίζουμε να είμαστε δίπλα σας σε κάθε σας βήμα. Τώρα σας προσφέρουμε τη σταθερότητα που χρειάζεστε, με επαγγελματικά δάνεια με προνομιακό επιτόκιο. Τα δάνεια μπορούν να καλύψουν κάθε ανάγκη της επιχείρησής σας, όπως κεφάλαιο κίνησης, ανακαίνιση χώρου που δεν είναι ιδιόκτητος ή άλλων μικροαναγκών.

Για περισσότερες πληροφορίες τηλεφωνήστε στο **80000800** ή επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.bankofcyprus.com

Σκέψου το. Γίνεται.

Τράπεζα Κύπρου

Βοηθείστε την Ελλάδα για να σωθεί και η ΕΕ

Οικονομία: Μήπως ακολουθούμε τον ίδιο (λανθασμένο) δρόμο;

MARFIN LAIKI BANK

Ευθύμιος Μπουλούτας: Με προσεκτικές κινήσεις αντιμετωπίζουμε τις κρίσεις

ALPHA BANK

Μια χρονιά γεμάτη προκλήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν φέτος οι Ελλαδικές Τράπεζες

Ακόμη μια μεγάλη επένδυση στη Σερβία

Η ΟΕΒ δείχνει το δρόμο για έξοδο από την κρίση

Το φωτεινότερο αύριο
είναι στο δικό σου χέρι!

 MARFIN LAIKI BANK

Δάνειο αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Λένε πως αυτόν τον κόσμο δεν τον κληρονομήσαμε από τους γονείς μας αλλά τον δανειστήκαμε από τα παιδιά μας...

Ας τους παραδώσουμε, λοιπόν, έναν καλύτερο κόσμο, επενδύοντας στην πιο πλούσια, αποτελεσματική και καθαρή πηγή ενέργειας που διαθέτει ο τόπος μας: τον ήλιο.

Η Marfin Laiki Bank, συνεχίζει τη δέσμευσή της για προσφορά προϊόντων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων, με την εισαγωγή ενός νέου σχεδίου χρηματοδότησης εξοπλισμού αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Το νέο δάνειο που εντάσσεται στη σειρά προϊόντων Planet Friendly, σχεδιάστηκε για Ιδιώτες και Επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε:

- Φωτοβολταϊκά Συστήματα
- Ηλιακά και Θερμικά Συστήματα
- Αιολικά συστήματα

Επωφεληθείτε από τους όρους:

- Χωρίς συνεισφορά πελάτη
- Μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής
- Ευελιξία στον τρόπο αποπληρωμής

Η παραχώρηση του δανείου υπόκειται σε όρους και προϋποθέσεις και στη λήψη ικανοποιητικών εξασφαλίσεων προς όφελος της Marfin Laiki Bank.

Περισσότερες πληροφορίες στα καταστήματα της Marfin Laiki Bank.

ΤΗΛΕΤΡΑΠΕΖΑ 8000 2000, www.laiki.com

Ανοίξαμε
πανιά για
το μέλλον.

 MARFIN LAIKI BANK

Ο έμπειρος και προσοντούχος προσωπικός σας τραπεζίτης φροντίζει για τις καλύτερες λύσεις στις τραπεζικές και επενδυτικές σας ανάγκες. Πυξίδα μας η ποιότητα, η εμπιστοσύνη, η αποτελεσματικότητα.

Wealth Management Division
Τηλ: +357 22 812280
Email: privatebank@laiki.com

MARFIN
Private
BANKING

www.laiki.com

Eyes opened?

Seeing your business through the eyes of your customers, investors and even your competitors can make a real difference to your organization. Our team of business advisors can offer a different view, arming you with the insights your business needs to achieve its full potential.

What's next for your business?
ey.com

Assurance | Tax | Transactions | Advisory

 ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Περιεχόμενα

**ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ**

www.eurokerdos.com

E-mail: liveras@cytanet.com.cy

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010, Τεύχος 132

Εκδότης - Διευθυντής:..... Θεοφάνης Λιβέρας
Διευθύντρια ..... Νικολέττα Λιβέρα
Αρχισυντάκτης:..... Στέφανος Κοτζαμάνης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Φειδίας Πηλειδής..... Δ/νων Συνέταιρος PriceWaterhouseCoopers
Ουράνιος Ιωαννίδης ..... Πολιτικός Αρθρογράφος
Χριστόδουλος Χριστοδούλου ..... Χρηματοοικονομικά
Μάριος Μαυρίδης ..... Οικονομολόγος
Χρήστος Ιακώβου ..... Πολιτικός Αναλυτής
Νεόφυτος Νεοφύτου ..... Συνέταιρος Ernst & Young
Μιχάλης Μιχαήλ ..... Συνέταιρος KPMG
Δημήτρης Στυλιανίδης ..... Σύμβουλος Επικοινωνίας
Ανδρέας Αναστασίου ..... Αθήνα
Χάρης Κουρούκλης ..... Αθήνα

Τυπογραφείο: ..... J. G. CASSOULIDES & SON LTD
Διανομή: ..... Πρακτορείο "ΚΡΟΝΟΣ"
Ελεγκτές:..... Γρηγορίου και Σία
Νομικοί Σύμβουλοι:..... Σωτήρης Σαμψών Δικηγόρος
..... Παγκράτης Λιβέρας Δικηγόρος

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Γ. Μιχαήλ 14, Ακρόπολη, Στρόβολος
Ταχ. Θυρίδα 16088, 2085 Λευκωσία.
Τηλ: 22311272, Fax: 22317127

web site:..... www.eurokerdos.com
E-mail:..... liveras@cytanet.com.cy

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Κύπρος ..... € 100
Ευρώπη ..... € 150
USA – CANADA-SOUTH AFRICA – AUSTRALIA ..... € 150

Η Άποψή μας.....	7
Άρθρο Ουράνιου Ιωαννίδη.....	8-9
Άρθρο Χριστόδουλου Χριστοδούλου.....	10-11
Κυπριακό συνομιλίες.....	12-13
Άρθρο Σωτήρη Παπαδόπουλου.....	14-15
Άρθρο Μάριου Μαυρίδη.....	16
ΟΕΒ Οικονομία.....	18

ΕΤΕπ.....	20
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.....	22
Ελλαδική οικονομία.....	24-25
Τουρκία.....	26-27
Ελλαδικές Τράπεζες.....	28-31
Τράπεζα Κύπρου.....	32-33
Με το φακό μας.....	34-38

Marfin Laiki Bank.....	40-41
Ελληνική Τράπεζα.....	42-43

Διάλεξη Σπύρου Κουβέλη.....	44-45
Εθνική Τράπεζα.....	46-47
Τράπεζα Πειραιώς.....	48-49
Eurobank.....	50
Έκθεση Dalibros.....	52
KOT.....	54
Επίκαιρα θέματα.....	58-62
Cyprus Airways.....	64-65
Salamis Tours.....	66
ΠΑΣΥΞΕ.....	68
Ισλαμικές Τράπεζες.....	70-73
Πιστωτικές Κάρτες.....	74-77
Επίσκεψη Βασίλισσας Σοφίας.....	78
PWC.....	80-82
Άρθρο Γιάννη Τσουλόφτα.....	84
Άρθρο Τάσου Αναστασιάδη.....	86
Άρθρο Νίκου Τρυπάτσα.....	87
Άρθρο Κλέων Ιακωβίδη.....	88
Άρθρο Δημήτρη Εργατούδη.....	89
Άρθρο Δημήτρη Στυλιανίδη.....	90-91
Άρθρο Νίκου Σύκα.....	92
Άρθρο Ανδρέα Ασιώτη.....	94
PWC-OSCARS.....	95
Άρθρο Μιχάλη Δημοσθένους.....	96
Βιολογικά προϊόντα.....	98

Συνέδριο Οικονομίας της ΟΕΒ

Ο δρόμος για έξοδο από την κρίση

Τα οικονομικά δεν ήταν ποτέ επιστήμη και τώρα φαίνεται ότι απέχουν ακόμα πιο πολύ από την έννοια της “καθαρής” επιστήμης. Αυτά είναι τα λόγια του μακαριστού Νομπελίστα Paul Samuelson. Μπορεί λοιπόν τα οικονομικά να μην είναι επιστήμη αλλά τα οικονομικά και η οικονομία έχουν κανόνες διεθνείς και αυτούς ακριβώς πρέπει να σεβόμαστε και να ακολουθούμε. Λέγοντας αυτό θέλω να υπογραμμίσω ότι δεν έχουμε την εκλογή να επηρεάζουμε την οικονομία προς καμιά κατεύθυνση έξω από τους κανόνες που είναι σε ισχύ. Η οικονομία της Κύπρου είναι μία και αδιαίρετη και ποιούμαι έκκληση να μη το ξεχνάμε αυτό ούτε ως κόμματα ούτε ως επιχειρήσεις ούτε ως οργανώσεις.

Με αυτά τα λόγια του ο πρόεδρος της ΟΕΒ Δρ Ανδρέας Πίττας άνοιξε τις εργασίες 3ου Συνεδρίου Οικονομίας που πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στη Λευκωσία. Και συνέχισε:

“Έχουμε μπει σε αυτή την άσχημη ξενόφερτη κρίση με κάποιο ετεροχρονισμό και πραγματικά χωρίς δική μας υπαιτιότητα. Η κρίση αυτή έχει πλήξει κυρίως επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, αυτοεργοδοτούμενους και εργαζόμενους, και έχει βγάλει στην επιφάνεια όλες τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας μας. Στο παρελθόν έχουν γίνει ξεκάθαρες υποδείξεις τόσο από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο όσο και την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών.

Η ανάγκη λοιπόν για διαρθρωτικές αλλαγές είναι άμεση και θα πρέπει να αξιοποιηθεί η σημερινή συγκυρία ώστε να προχωρήσουμε σε τομές στην οικονομία μας, Διαφορετικά φοβούμαστε ότι μπορεί να οδηγηθούμε σε ακόμα χειρότερη οικονομική κρίση η οποία θα οδηγήσει σε στασιμότητα, αυξανόμενη ανεργία και πολύ μεγάλη δημοσιονομικά ελλείμματα τα οποία θα δρουν ανασταλτικά σε κάθε προοπτική ανάπτυξης. Θα πρέπει όλοι μαζί, κυβέρνηση και κόμματα, να βρούμε τρόπους για την αναδιάρθρωση της οικονομίας προτού είναι πολύ αργά. Αν δεν δράσουμε σύντομα, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα εκτιναχθεί σε μεγάλα ύψη και το δημόσιο χρέος θα ανέβει επικίνδυνα. Κατά την γνώμη μου η κυβέρνηση δεν θα πρέπει να διστάσει καθόλου να αγγίξει τις δημόσιες υπηρεσίες και το δημόσιο ευρύτερο τομέα ή τις δαπάνες για τις συντάξεις του δημόσιου. Ταυτόχρονα θα πρέπει όλοι μας να δούμε πως μπορούμε να καλυτερέψουμε τάχιστα την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας.

Εμείς δεν έχουμε καμία δεύτερη σκέψη ότι η συνταγή για να βγούμε από την κρίση είναι η ανάπτυξη. Καλώ τον υπουργό οικονομικών να συγκαλέσει μια συνάντηση όλων των φορέων και κομμάτων με μοναδικό θέμα την ανάπτυξη.”

Αναλυτικότερα:

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) πραγματοποίησε το 3ο Συνέδριο Οικονομίας που έχει καθιερώσει ως ετήσιο θεσμό. Το θέμα του φετινού Συνεδρίου Οικονομίας της ΟΕΒ ήταν η «Κυπριακή Οικονομία: Ο δρόμος για έξοδο από την κρίση».

Εισηγητές στο Συνέδριο ήταν όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος της ΟΕΒ Δρ Ανδρέας Πίττας. Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης έκανε σύντομη παρουσίαση της σημερινής κατάστασης της Κυπριακής Οικονομίας. Παρεμβάσεις έκαναν οι κ.κ. Μιχάλης Σαρρή, Χριστόδουλος Χριστοδούλου και Αυξέντης Αυξεντίου.

Το συνέδριο της ΟΕΒ παρακολούθησαν πέραν των 300 πολιτικών και οικονομικών παραγόντων του τόπου οι οποίοι υπέβαλαν σωρεία ερωτήσεων προς τους εισηγητές.

Σημειώνεται ότι κατά το Συνέδριο της ΟΕΒ, πολιτικοί αρχηγοί δήλωσαν ετοιμότητα να αναλάβουν μέρος του πολιτικού κόστους που πιθανόν να απαιτηθεί κατά την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για ανάκαμψη της οικονομίας. Κοινός παρονομαστής όλων των ομιλιών και παρεμβάσεων ήταν ότι θα πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα για να αποφευχθεί περαιτέρω επιδείνωση της οικονομίας με ανάλογες επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την ανεργία.

Alpha Προθεσμιακές Καταθέσεις

2 νέοι καταθετικοί λογαριασμοί που γεννάνε τόκους προκαταβολικά

Για άλλη μια φορά η Alpha Bank σας δίνει τη δυνατότητα να μεγιστοποιήσετε τα κέρδη από τις καταθέσεις σας.

Κλειδώστε τα πιο ανταγωνιστικά επιτόκια ανάλογα με το ύψος της κατάθεσής σας, και πάρτε τους τόκους μπροστά!

- **ALPHA ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗ**

Λογαριασμός Προθεσμίας 12 μηνών με προπληρωμή τόκου κατά το άνοιγμα του λογαριασμού.

- **ALPHA ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ**

Λογαριασμός Προθεσμίας 12 μηνών με μηνιαία καταβολή τόκου.

Ελάχιστο ποσό κατάθεσης €10.000. Πρόωρη ανάληψη δεν επιτρέπεται.

**Alpha Προπληρωμή
... και οι τόκοι μπροστά!**

**Alpha Μηνιαία Καταβολή
... και οι τόκοι κάθε μήνα!**

Δωρεάν Γραμμή Επικοινωνίας

800 ALPHA

(2 5 7 4 2)

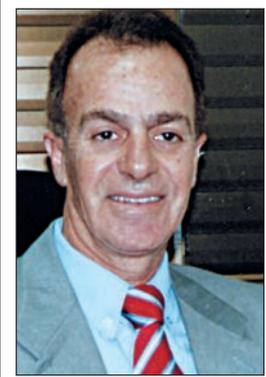
ALPHA BANK

Και για προνομιακούς καταθετικούς λογαριασμούς... *μαζί*

☎ 22888888, 🖱 www.alphabank.com.cy

Οικονομία: Ακολουθούμε τον ίδιο (λανθασμένο) δρόμο...

Η Κύπρος έχει στα χέρια της ένα μεγάλο πλεονέκτημα: να γνωρίζει το πόσα πολλά τραβάει σήμερα η Ελλάδα και ένα σαφέστατο λόγο προκειμένου να μην επαναλάβει και αυτή τα ίδια λάθη.

**ΘΕΟΦΑΝΗΣ
ΛΙΒΕΡΑΪΣ**
Εκδότης

Γνωρίζοντας το πώς έφτασε η Ελλάδα να αντιμετωπίζει τα τρέχοντα μεγάλα δημοσιονομικά της προβλήματα, εύκολα αντιλαμβάνεται κάποιος ότι και η Κύπρος βαδίζει προς την ίδια κατεύθυνση, απλά με κάποια χρονική καθυστέρηση. Ας δούμε μερικά κοινά οικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά, προκειμένου να διαπιστώσουμε του λόγου το αληθές.

Πρώτον κοινό σημείο είναι το παρόμοιο οικονομικό μοντέλο ανάπτυξης: έμφαση στην ιδιωτική κατανάλωση και στην αγορά ακινήτων, μέσα από μια μεγάλη πιστωτική επέκταση από τις τράπεζες προς τις επιχειρήσεις και προς τα νοικοκυριά.

Δεύτερον κοινό σημείο είναι ο εκτεταμένος και μη παραγωγικός δημόσιος τομέας, οι δαπάνες του οποίου ανεβαίνουν με ταχείς ρυθμούς από χρόνο σε χρόνο.

Τρίτον η έλλειψη ικανότητας να αντιληφθούμε έγκαιρα το μακροοικονομικό πρόβλημα και να προλάβουμε την εκδήλωσή του, παρά να τρέχουμε τώρα μήπως και το αντιμετωπίσουμε, έστω και με κάποιον τρόπο.

Τέταρτον η έλλειψη πολιτικής βούλησης να συγκρουστεί η εκάστοτε κυβέρνηση με συντεχνίες και άλλα ορ-

γανωμένα συμφέροντα, καθώς έτσι θα χανόταν ένα μεγάλο μέρος της εκλογικής «πελατείας».

Όσο και αν κάποια από τα παραπάνω θέματα έλαβαν μεγαλύτερη έκταση στην Ελλάδα, θα ήταν λάθος να προσποιούμεθα ότι δεν υπάρχουν στην Κύπρο.

Και ας έρθουμε τώρα στη σημερινή κατάσταση. Έχουμε λοιπόν και λέμε:

- Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης, έστω και με σημαντική καθυστέρηση, έρχεται να προτείνει μια σειρά δύσκολων μέτρων που θα πρέπει να υιοθετήσει η Κυβέρνηση.
- Οι συντεχνίες βλέπουν ως «κόκκινο πανί» τα συγκεκριμένα μέτρα και βάλουν εναντίον του ανεξάρτητου Υπουργού, που άλλωστε δεν είναι και μέλος του ΑΚΕΛ. Όσο και αν κάποιος διαφωνεί με ορισμένες επιλογές του κ. Σταυράκη, το να θεωρηθεί ως ο μόνος υπεύθυνος για τα οικονομικά προβλήματα της χώρας και την όλη κατάσταση, θα ήταν κάτι πολύ περισσότερο από υπερβολή.
- Οι επιχειρηματίες δηλώνουν μεν ότι θα πρέπει να περιοριστεί το δημοσιονομικό έλλειμμα, αλλά χωρίς πρό-

σθετους φόρους, προκειμένου να μην πέσει σε ύφεση η οικονομία. Λογικό μεν το επιχείρημα, αλλά είναι πολύ αμφίβολο αν τα «νούμερα βγαίνουν» παίρνοντας χαρτί και μολύβι.

- Η αντιπολίτευση θέλει και το σκύλο χορτάτο και την πίττα ολόκληρη. Ναι μεν μιλά για την ανάγκη περικοπών, αλλά γενικά και αόριστα. Και αντιδρά όταν πολλές φορές η κουβέντα εξειδικεύεται.
- Και τέλος η Κυβέρνηση, τηρεί μέχρι σήμερα στάση παρατηρητή των εξελίξεων, έχοντας ως κύριο θέμα το Εθνικό και διατάζοντας να πάρει αποφάσεις σε θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης.

Για όσους γνωρίζουν την πολιτική κατάσταση της Ελλάδας, θα διαπιστώσουν ότι σήμερα στην Κύπρο υπάρχουν αρκετά κοινά σημεία με εκείνα που υπήρχαν στην Ελλάδα κατά τα τελευταία χρόνια.

Τουλάχιστον η Κύπρος έχει στα χέρια της ένα πολύ μεγάλο πλεονέκτημα: να γνωρίζει το πόσα πολλά τραβάει σήμερα (και πόσα περισσότερα θα τραβήξει στο μέλλον) η Ελλάδα και ένα σαφέστατο λόγο προκειμένου να μην επαναλάβει και αυτή τα ίδια λάθη...

Κεραυνός εν αιθρία;

Έχει πολλές φορές σχολιασθεί η απαξιωτική συμπεριφορά των Τούρκων πολιτικών για την Κυπριακή Δημοκρατία. Μια απαξιωτική συμπεριφορά που ξεκινά από τις δηλώσεις για μη αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας και φτάνει, μέσα από σειρά διαβαθμίσεων, στα πληθυσμιακά μεγέθη Τουρκίας και Κυπριακής Δημοκρατίας. Ακόμα και συμπεριφορές απαξιωτικές έχουν εκδηλωθεί έργω με τον εμπαιγμό κατά καιρούς σε σωρεία θεμάτων, όπως π.χ. το άνοιγμα Λήδρας και Λιμνίτη, το άνοιγμα Λήδρας και Λιμνίτη, το άνοιγμα λιμανιών και αεροδρομίων έναντι ημερομηνίας έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας. Τέλος και σειρά Τουρκικών δράσεων απαξιωτικών και συνάμα απαράδεκτων, όπως η αρνησικυρία για ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε διεθνείς οργανισμούς, η φιλοξενία του βρετανικού μνημείου στην κατεχόμενη περιοχή του νησιού, η παρεμπόδιση / παρενόχληση των ερευνών στη ζώνη αποκλειστικής οικονομικής εκμετάλλευσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και άλλες πολλές ων ουκ έστι αριθμός.

Όλα τούτα συνοδευόμενα μονίμως και διαχρονικά με ερμηνείες διαστρέβλωσης όποιων και αν έχουν συμφωνηθεί, χωρίς αιδώς. Η τακτική είναι καλά γνωστή ως το πρώτο σκέλος της μεθόδου «μαστίγιο και καρώτο». Στη μέθοδο αυτή όπως είναι καλά γνωστό στους ειδήμονες, αλλά άγνωστο στους αδαείς, τα αποτελέσματα που δεν έρχονται μέσω του πρώτου σκέλους που είναι το μαστίγιο, διεκδικούνται και συνήθως εύκολα κερδίζονται μέσω του δεύτερου σκέλους που είναι το καρώτο.

Η Τουρκία αφού ενθυλάκωσε όσα μπορούσε με το μαστίγιο, υπογραμμίζοντας εμφαντικά σε κάθε ευκαιρία ότι τα πήρε χωρίς να σκώσει ούτε ένα στρατιώτη της, χωρίς να δώσει έστω και μια σπιθαμή εδάφους, δηλώνοντας ότι εργάζεται για μια δικιωνική, δικιωνική λύση, λύση όχι ομοσπονδία, για ένα νέο συνεταιρισμό κρατών, κρατών όχι κοινοτήτων, όχι κρατιδίων, όχι πολιτειών, εμπαίζοντας το διεθνή παράγοντα ότι διαπραγματεύονται οι ηγέτες των κοινοτήτων και αφού ειρωνεύτηκε ότι όσα συμφωνήθηκαν, οι ηγέτες μας δεν τολμούν ή φοβούνται να τα γνωστοποιήσουν, αποφάσισε να διεκδικήσει τα υπόλοιπα με το καρώτο.

Βγήκαν οι κ. Ερτογάν και Μπαγίς για να πουν

ότι συζητούν και αποδέχονται να φύγουν τα κατοχικά στρατεύματα, αν τούτο συμφωνήσουν οι Χριστόφιας-Ταλάτ, ότι η Τουρκία θα υποστηρίξει την όποια λύση συμφωνήσουν οι Χριστόφιας-Ταλάτ και αποδεχθούν οι δυο κοινότητες και ότι τώρα είναι η μεγάλη ευκαιρία μια και οι δυο ηγέτες θέλουν ειλικρινά λύση. Είπαν ακόμα ότι η Κύπρος θα είναι γη της Επαγγελίας όταν η Τουρκία μπει στην Ε.Ε. γι' αυτό και μεις πρέπει να εργαστούμε πιο πολύ από τους Τούρκους για να μπει η Τουρκία στην Ε.Ε. Την ίδια όμως ώρα ο Μάρτιν Σούλτς που επισκέφθηκε το νησί διαπίστωσε και είπε ότι οι Χριστόφιας-Ταλάτ, είναι σε κατάθλιψη και οι συνομιλίες σε αποτελμάτωση.

Ενώ λοιπόν τούτα τεκταινούνται εμείς ομφαλοσκοπούμε φράσεις και λέξεις για να βρούμε τρόπους μεταξύ μας αντιπαράθεσης, εις τους τύπους και όχι επί της ουσίας και αντί πρωταγωνιστές των τεκταινομένων και επερχομένων είμαστε οι κομπάρσοι. Δεχθήκαμε για πολύ καιρό μαστιγώσεις και τώρα είμαστε έτοιμοι να καταβροχθίσουμε και το καρώτο.

Παρακολουθούμε εδώ και πολύ καιρό, ιδιαίτερα όμως μετά την ανάληψη του ΥΠΕΞ της Τουρκίας από τον κ. Νταβούτογλου, ένα κοινό πολιτικό λόγο όλων των Τούρκων και «Τουρκοκυπρίων» σε ότι αφορά το Κυπριακό, την πλήρη ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. και το ρόλο της Τουρκίας στην περιοχή όπου φιλοδοξεί ν' αποτελέσει την περιφερειακή δύναμη. Ένα λόγο πανομοιότυπο στο περιεχόμενο του και συγκεκριμένο στους επιδιωκόμενους στόχους τους.

Και τούτο είτε αφορά σκληρή και επιθετική αν

όχι εκβιαστική και απειλητική γραμμή, είτε αφορά ήπια και παρακλητική γραμμή. Δυο γραμμές που ανάλογα με την συγκυρία εναλλάσσονται και κερδίζουν τα επιδιωκόμενα.

Την ίδια ώρα εμείς παρουσιάζουμε στους τρίτους αλλά πρώτιστα στους Τούρκους μια γραμμή πολιτικών επιδιώξεων και θέσεων που όχι μόνο έχει πολλές αποχρώσεις, αλλά έχει πολλές αποχρώσεις πολλών χρωμάτων. Αυτό που είναι αποδεκτό στον ένα από εμάς απορρίπτεται από τον άλλο και ότι αποδέχεται ο άλλος απορρίπτεται από τον τρίτο ή τον πρώτο. Δίνουμε έτσι την εικόνα μιας ανεργάτιστης γραμμής και μιας χωρίς στόχους πορείας που δίνει το δικαίωμα στην Τουρκία και τον διεθνή παράγοντα να μας χρησιμοποιεί για δικά του συμφέροντα και οφέλη.

Έχουμε φτάσει στο σημείο να ξερουν όλοι τι αποδέχεται, τι συζητά και μέχρι που και τι εκ προοιμίου απορρίπτει η Τουρκία και σ' αυτό το σαφώς διαγραμμαμένο πλαίσιο να κινούνται όλοι οι άλλοι και την ίδια ώρα να αντιμετωπίζουν εμάς ως ξέφραγο αμπέλι όπου ο καθένας μπαίνει και τρυγά όποτε και ότι θέλει γιατί αυτό που αποδέχεται ένας θεωρείται αποδεκτό από όλους μας και αυτά που η συντριπτική πλειοψηφία απορρίπτει εστιάσουν σ' αυτόν που το αποδέχεται.

Τούτη η τακτική και στάση οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε ένα σχέδιο λύσης κατά πολύ χειρότερο από το απορριφθέν το 2004. Πράγμα που αβίαστα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι θα απορριφθεί με ακόμα πιο μεγάλη πλειοψηφία με όχι βέβαια αμελητέες συνέπειες. Γι' αυτό είναι ευθύνη των κομματάρχων και των συμβούλων τους να

συμφωνήσουν επιτέλους για τα ζητούμενα μας, ζητούμενα που αποδέχεται η πλειοψηφία και να αρθρώσουν προς κάθε κατεύθυνση κοινό λόγο. Αν τούτο δεν γίνει εδώ και τώρα, να μη εκπλαγούμε αργότερα για το κόστος της πολυδιάσπασης θέσεων τις οποίες προβάλλουμε. Δεν υπάρχει άλλος χρόνος να χαθεί και πρέπει να το κατανοήσουμε. Η απόφαση που πήρε το ΕΔΑΔ και με την οποία μας παραπέμπει να διεκδικήσουμε το δίκαιο και τα δικαιώματά μας από το θύτη και καταπατητή τους, Τούρκο εισβολέα και κατακτητή, ήταν για τους πιο πολλούς, όχι μόνο από εμάς αλλά και τους πιο πολλούς σ' όλο τον κόσμο που εναποθέτουν τις προσδοκίες τους για δίκαιο και δικαίωση, στην «αδέκαστη» δικαιοσύνη, κεραυνός εν αιθρία. Κεραυνός εν αιθρία όμως ή αναμενόμενη εξέλιξη που θεμελιώθηκε στα δικά μας σφάλματα, στην μη αντίσταση μας στα εδώ και καιρό κυφορούμενα, στη διπλωματική και πολιτική υπεροπλία της Τουρκίας και των υποστηρικτικών της και στην κυνική και προκλητική αντιμετώπιση αξιών και αρχών, δεν είναι το κύριο θέμα.

Το κύριο θέμα είναι αν έστω και τώρα μπορούμε και θέλουμε να αντιδράσουμε. Και εάν ναι, αν ξέρουμε πως και πότε;

Είναι ξεκάθαρο και παραδεκτό ότι την ευθύνη χειρισμού των θεμάτων των κρατών έχουν οι κυβερνήτες. Αυτοί καρπώνονται τις επιτυχίες και αυτοί ευθύνονται για τις αποτυχίες. Αυτοί εισπράττουν τον έπαινο για τα καλά και αυτοί την μήνιν για τα κακά. Εκείνο που δεν γίνεται αποδεκτό είναι να φορτώνεται το κάθε κακό στον απλό πολίτη που άσκησε αναφαίρετα δικαιώματα του για να ανακτήσει τα χαμένα κεκτημένα του που το κράτος δεν μπορούσε να προστατεύσει, ούτε όμως και ενήργησε πειστικά για να ανακτήσει. Αντίθετα εξέταζε να δώσει τις περιουσίες έναντι ομολόγων και τώρα εξετάζει να τις δώσει έναντι αποζημιώσεων ή ανταλλαγών. Το να τις ανακτήσει δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι είναι προτεραιότητα ή θέληση του.

Οι πολίτες των για 36 χρόνια χαμένων περιουσιών, χωρίς οποιανδήποτε αντισταθμιστική ρύθμιση ή έστω υποστήριξη ακολούθησαν δρόμους ατομικών διεκδικήσεων.

Από τους 169.000 εκτοπισθέντες και άλλους 30.000 μη εκτοπισθέντες, αλλά ιδιοκτήτες περιουσιών στην κατεχόμενη περιοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας, 1600 μόνο, στα 36 χρόνια από την εισβολή ήτοι σε ποσοστό 0,8%, αποτάθηκαν στο ΕΔΑΔ για να διεκδικήσουν το δίκαιο τους, αριθμός που αποδεικνύει ότι κάθε άλλο παρά μαζικές ήταν οι 1600 αυτές

προσφυγές και που ως ποσοστά επί του συνόλου των προσφυγών που εκκρεμούν στο ΕΔΑΔ που είναι 119.300 είναι μόλις 1,34% και επομένως μόνον ως ατυχής ερμηνεύεται η επίκληση ότι το ΕΔΑΔ ήθελε να ελαφρύνει το πινάκιο του και γι' αυτό τις παρέπεμψε. Όταν μάλιστα ενώπιον του το 11% των εκκρεμουσών προσφυγών είναι εναντίον της Τουρκίας. Το ότι οι 1600 δικές μας ελαφρύνουν τις 12.000 τόσες της Τουρκίας, τούτο είναι δεκτό. Μήπως αυτό ήταν που ήθελε το ΕΔΑΔ.

Την ίδια ώρα τα τελευταία 3-4 μόνο χρόνια 455 πολίτες έχουν αποταθεί στην Επιτροπή. Αριθμός συγκριτικά τεράστιος αν υπολογισθεί σε συνάρτηση με το χρόνο. Από αυτές 94 κατέληξαν σε διακανονισμό. Οι άλλες εκκρεμούν. Τέσσερις άλλες πήγαν σε ακρόαση.

Αυτοί είναι οι αριθμοί και είναι αδιάψευστοι. Ποιος όμως θα τους ακούσει ή θα τους συζητήσει, όταν οι πολλοί υφίστανται πλύση εγκεφάλου από τις ατάκες αφορισμού από τους λάτρεις του λαϊκισμού που νομίζουν ότι έτσι απεκδύονται ευθυνών.

Τώρα είναι η ώρα να αποφασίσουν οι κρατούντες πως εξασφαλίζουν τις ασφαλιστικές δικλείδες, χωρίς στέρηση δικαιωμάτων των πολιτών, με τις οποίες αποτρέπεται η μαζική προσφυγή στην επιτροπή για ξεπούλημα των περιουσιών στην κατοχή. Αν ολιγώρησουν και τώρα οι κρατούντες τότε η κατοχή, πέρα από τα «σύνορα» που της χάρισαν όταν άνοιγαν τα οδοφράγματα, θα της χάρισουν και έδαφος, και με δοσμένο ότι διοικητικές δομές έχει, θα την καταστήσουν «κράτος». Το παράδειγμα της κοντινής μας Παλαιστίνης, τα χρόνια πριν το 1947, μιλά και προειδοποιά, για τα επερχόμενα.

Το αν έχουν ευθύνες και ποιες οι κρατούντες για την απόφαση δεν είναι της παρούσης. Της παρούσης όμως είναι, οι ευθύνες τους για να μη ξεπουληθεί η πατρίδα. Γι' αυτό και αναμένονται τα μέτρα, αρωγής, καθοδήγησης και βεβαίως διεκδι-

κτησης. Οι 1600 ελληνοκύπριοι που έκαναν προσφυγές στο ΕΔΑΔ για να ανακτήσουν την περιουσία τους που για 35 χρόνια κρατά η Τουρκία και να ζητήσουν αποζημιώσεις για την απώλεια χρήσης, μετά την απόφαση του ΕΔΑΔ και την συλλήβδην παραπομπή και των 200.000 προσφύγων και ιδιοκτητών περιουσίας στα κατεχόμενα, στον εισβολέα για δικαιοσύνη, βρέθηκαν στο μάτι του κυκλώνα. Τους φορτώθηκε η ευθύνη για την αρνητική για το περιουσιακό απόφαση. Ως να είναι οι αποταθέντες στο ΕΔΑΔ που έδωσαν το μήνυμα ότι η επιτροπή είναι «αποτελεσματικό ένδικο μέσο». Ως να είναι οι αποταθέντες στο ΕΔΑΔ που «νομιμοποίησαν» την επιτροπή.

Δεν λέχθηκαν τα ίδια όταν οι αποτεινόμενοι στο ΕΔΑΔ έφεραν αποφάσεις που επιβεβαίωναν ότι η πολιτική δεν είναι αέρας κοπανιστός αλλά λειτουργία που βασίζεται σε νόμους, νόμους που καθορίζουν τη λειτουργία των κοινωνιών και της οικουμένης. Αντίθετα όλοι αξιοποιούσαν τις νίκες των αποτεινομένων στο ΕΔΑΔ. Μέχρι και προχθές ακόμα όπου πήραν την υπόθεση Όραμς.

Τώρα αντί να αξιοποιηθούν τα θετικά της απόφασης του ΕΔΑΔ για την επιτροπή, που ανατρέπουν πολλές παραδοχές του παρελθόντος και ανοίγουν νέους δρόμους διεκδίκησης, στεκόμαστε στα αρνητικά και κάποιοι φόρεσαν μαύρες πλερέζες. Αν όμως έτσι είχαν τα πράγματα ή έτσι έπρεπε να αντιμετωπιστούν, η Τουρκία θα έπρεπε να κλαίει γοερά εδώ και πολλά χρόνια που οι αποφάσεις του ΕΔΑΔ την κτυπούσαν αλύπητα.

Είναι λοιπόν η ώρα να κατανοηθεί ότι σε αυτή τη μακροχρόνια διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού νικητής θα είναι εκείνος που θα έχει την υπομονή και την επιμονή να διεκδικεί και πάνω απ' όλα να αξιοποιεί το κάθε τι, μικρό ή μεγάλο, κερδίζει.

Μέχρι σήμερα δυστυχώς εμείς δεν αξιοποιήσαμε ούτε στο ελάχιστο όσα κατά καιρούς κερδίσαμε. Ούτε βέβαια προσπαθήσαμε να εξουδετερώσουμε όσα η Τουρκία κέρδισε.

Τώρα όμως δεν έχουμε άλλη επιλογή. Τώρα που οι πολιτικές και άλλες παρεμβάσεις της Τουρκίας πέτυχαν να παραβιάσουν βασικές, θεμελιώδεις, αρχές δικαίου, τώρα είναι η ώρα κι εμείς ανάλογα να αντιδράσουμε. Να αντιδράσουμε με πολιτικά κι εμείς μέσα ώστε τα αρνητικά της απόφασης του ΕΔΑΔ να περιθωριοποιηθούν και τα θετικά να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν. Πρώτιστα για να μην επαναληφθούν οι ολιγωρίες και οι παραλείψεις μας και για να αντιληφθούν όλοι, και οι δικαστές, ότι δεν είναι στο απυρόβλητο.

Τώρα όμως. Όχι μετά από μήνες.

Ετεροχρονισμός και ανεπάρκεια στη διαχείριση της οικονομίας

Είναί πολύ λεπτή, ευαίσθητη, αλλά και περιπλοκή υπόθεση η οικονομία. Και, ακριβώς, λόγω αυτού του χαρακτήρα της και των στοιχείων που την συγκροτούν, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή και ικανότητα στην όλη διαχείρισή της. Πρωτίστως και κυρίως από μέρους των εκάστοτε κυβερνήσεων. Δεν είναι, άλλωστε, ούτε τυχαίο ούτε αμελητέο το γεγονός ότι τόσο τα κράτη και οι διεθνείς πολιτικοί και οικονομικοί συνασπισμοί, όσο και οι μεγάλες χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, εταιρείες και ιδρύματα, επικεντρώνουν ιδιαίτερα την προσοχή τους στο μέγα θέμα της προσήκουσας διαχείρισης των οικονομικών τους πραγμάτων.

Οι ετήσιοι προϋπολογισμοί, με τις προεκτιμήσεις για τη συμπεριφορά των εσόδων και των δαπανών, της ανάπτυξης και των κερδοζημιών, του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και των παραγόμενων αγαθών, αποτελούν πρωταρχικά εργαλεία, τα οποία χρησιμοποιούνται σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας. Από το ανώτατο επίπεδο του κράτους και των υπερεθνικών κολοσσών, μέχρι ακόμη και το κατώτατο των μικρής εμβέλειας οικολογικών επιχειρήσεων.

Βασικότατη προϋπόθεση οικονομικής πρόοδου, αλλά και επιβίωσης κρατών και επιχειρηματικών μονάδων, είναι η πιο ρεαλιστική δυνατή εκτίμηση των οικονομικών δεδομένων, των διαφαινόμενων προοπτικών και των αναμενόμενων εξελίξεων. Είναι με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις αυτές που διαμορφώνονται οι οικονομικές πολιτικές, αποφασίζονται οι τιμές και τα μεγέθη των επενδύσεων, οι προσλήψεις και οι απολαβές του απασχολούμενου προσωπικού, το είδος και η ποσότητα των παραγόμενων και προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Αποκλίσεις των εξελίξεων σε ποσοστό πέραν του 10% ως 20% από τις εκτιμηθείσες και προϋπολογισθείσες μπορεί να οδηγήσει είτε σε σημαντικές ζημιές και ελλείμματα είτε σε χρεοκοπία κρατών και επιχειρήσεων. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια και κάτω απ' αυτό το πρίσμα θα πρέπει να θεαθεί και να αποτιμηθεί στις σωστές διαστάσεις της η μεγάλη υπόθεση που συνίσταται στην ανάγκη για στενή και συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων και έγκαιρη λήψη αποφάσεων. Αποφάσεων διαφορετικών των αρχικά ληφθεισών και προ-

Του Δρα. Χριστόδουλου Χριστοδούλου

Πρώην Υπουργού Οικονομικών και Εσωτερικών και τέως Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου

σαρμογών προς τις νέες εξελίξεις, στον βαθμό και την έκταση που αυτές υπαγορεύονται για τη σωστή και βιώσιμη λειτουργία των οικονομικών οργανισμών.

Δεν είναι τυχαίο που προβλέπονται και υποβάλλονται οι μηνιαίες, τριμηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις με αποτίμηση των εξελίξεων και, ενδεχομένως, υποβολή εισηγήσεων για επιβαλλόμενες αλλαγές στις επιλεγμένες στοχεύσεις, σε περίπτωση ουσιαστικής διαφοροποίησης των αρχικών προβλέψεων.

Στη δική μας περίπτωση της Κύπρου, η ανάγκη για την πιο σωστή δυνατή πρόβλεψη και τη στενή παρακολούθηση των εξελίξεων, εσωτερικών και διεθνών, επιβάλλεται και για τον πρόσθετο λόγο ότι η οικονομία μας είναι μικρή, ανοιχτή και πολύ ευαίσθητη σε εξωτερικές αλλαγές και συνακόλουθες επιδράσεις. Τα παραδείγματα του πολέμου στον κόλπο, της αμερικανικής εισβολής στο Ιράκ και, πρόσφατα, της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, είναι αρκούτως επιβεβαιωτικά της προαναφερθείσας πραγματικότητας. Η κυπριακή οικονομία δοκίμασε ισχυρό κλονισμό σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις. Ακόμη και σε άλλες, όπως οι κατά καιρούς περιοδικές κρίσεις και πολιτικοστρατιωτικές ανωμαλίες στη γειτονική μας χώρα του Λιβάνου.

Η μέχρι τώρα συμπεριφορά και δράση τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα υπήρξε σε όλες τις περιπτώσεις έγκαιρη και επιτυχής. Πλην της τελευταίας, της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, της οποίας τις οδυνηρές συνέπειες ετεροχρονισμένα δοκιμάζουμε.

Τόσο στην περίπτωση του πολέμου στον κόλπο όσο και στην περίπτωση της εισβολής των Αμερικανών στο Ιράκ, η κυπριακή οικονομία υπέστη σοβαρό πλήγμα, το οποίο, όμως, εξουδετέρωσε χωρίς οδυνηρές και μακροχρόνιες συ-

νέπειες, λόγω της έγκαιρης και αποφασιστικής αντίδρασης των υπεύθυνων τότε κυβερνήσεων. Οι οποίες είτε πρόβλεψαν σωστά είτε δεν αδράνησαν στη λήψη των αναγκαίων μέτρων. Με την ενημέρωση και καθοδήγηση του ιδιωτικού τομέα και με την εκπόνηση έκτακτων βραχύπνων στρατηγικών σχεδίων, τα οποία, κατά κανόνα, οδηγούσαν σε επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και υποκίνηση της ανάπτυξης τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα.

Στην τελευταία περίπτωση, εκείνη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία άρχισε να δοκιμάζει την ανθρωπότητα εδώ και τρία χρόνια, η Κύπρος απέτυχε να ανταποκριθεί επαρκώς στις προκλήσεις και τις ανάγκες των περιστάσεων. Οι κυβερνήτες δεν εκτίμησαν σωστά τα διεθνή δεδομένα και ούτε πρόβλεψαν υποφερτά, έστω, τις κυοφορούμενες αναπόδραστες εξελίξεις. Την κλιμάκωση της επέκτασής τους από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής σε ολόκληρο τον πλανήτη και τη μεγιστοποίηση των δραματικών επιπτώσεών τους σε όλους τους τομείς της χρηματοοικονομίας και της πραγματικής οικονομίας: Με την επέλευση της αρνητικής ανάπτυξης, την πτώχευση χρηματοοικονομικών κολοσσών, τη δημιουργία μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων, την αύξηση του δημόσιου χρέους και την αυξητική κλιμάκωση της ανεργίας.

Εμείς στην Κύπρο είχαμε την τύχη να πληγούμε αργοπορημένα από την κρίση. Και μας δόθηκε επάρκεια χρόνου να δράσουμε προληπτικά. Να ενεργήσουμε αποτρεπτικά και να ελαχιστοποιήσουμε τις δυσμενείς επιπτώσεις. Με τον καταρτισμό ολοκληρωμένου προγράμματος και την άμεση έναρξη της εφαρμογής του.

Δυστυχώς, όμως, είχαμε και την ατυχή συγκυρία μιας διακυβέρνησης, η οποία, ανεξαρτήτως προαίρεσης και ελατηρίων, δεν ήταν και δεν είναι ακόμη σε θέση να χειρισθεί με στοιχειώδη επάρκεια την πολύ δυσχερή πραγματικότητα. Λόγω έλλειψης επαρκούς γνώσης και πείρας. Λόγω ιδεολογικού ρομαντισμού και ιδεοληπτικού συνδρόμου. Και λόγω τεχνοκρατικής ανεπάρκειας.

Τα αποτελέσματα είναι γνωστά. Οι κυβερνήτες προεξόφλησαν ότι η κυπριακή οικονομία είναι άτρωτη. Και, συνεπώς, δεν θα πληγεί από την κρίση. Και θα παραμείνει αλώβητη. Και αξιο-

λόγησαν τις παραιτήσεις και συμβουλές για άμεση στρατηγική δράση ως κινδυνολογίες. Και ενώ τα έσοδα από τα ακίνητα και τον τουρισμό μειώνονταν θεαματικά, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, αυτοί αύξαναν, ταυτόχρονα, τις αντιπαραγωγικές δαπάνες. Και, ισοπεδωτικά, τις κοινωνικές παροχές. Και επιδοτούσαν με πολλά εκατομμύρια ευρώ τους Τουρκοκύπριους με γενναιοδωρή και κατά προτεραιότητα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Και χειρίζονταν αναποτελεσματικά τη σταδιακή αύξηση των λαθρομεταναστών του ψευδοπολιτικού ασύλου με κρατικές δαπάνες που έχουν φθάσει τα 20 και πλέον εκατομμύρια ευρώ ετησίως για τα επιδόματα της καλοπέρασής τους και της δολιεύσής μας. Ακόμη και αθίγγανους απατεώνες, που πηγαينوέρχονται περιοδικά στα κατεχόμενα και τις ελεύθερες περιοχές, επιδοτούμε με γενναιοδωρία και μεγάλη ευσπλαχνία.

Αλλά και στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος κυριολεκτικά μας αιμοδοτεί, με τη χρησιμοποίηση της χώρας μας ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου, αυτή η κυβέρνηση έδρασε με προχειρότητα και ετεροχρονισμό. Η Ρωσία, η κυριότερη πηγή των ξένων επιχειρήσεων και επενδύσεων στην Κύπρο, μας έχει τοποθετήσει στη μαύρη λίστα από το τέλος του 2007. Και αυτή η κυβέρνηση των πολυδιαφημισμένων άριστων σχέσεων και ισχυρών δεσμών με τους εν Μόσχα ιθύνοντες, δεν κατόρθωσε ακόμη να αφαιρέσει την Κύπρο από τη μαύρη λίστα αν και κυβερνά εδώ και δύο χρόνια. Παρά την απαράδεκτα καθυστερημένη επίσκεψη του Προέδρου Χριστόφια στη Ρωσία τον περασμένο χρόνο και την από μέρους μας υπογραφή του σχετικού πρωτοκόλλου για τη συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας πριν από έξι μήνες. Και η Κύπρος χάνει σταδιακά και σταθερά τα

τεράστια οφέλη που είχε ως η πρώτη χώρα στον τομέα των επενδυτικών δραστηριοτήτων με τη Ρωσία. Πέρυσι περιοριστήκαμε στην τέταρτη θέση και φέτος αναμένεται ότι θα χάσουμε και άλλο πολύτιμο έδαφος.

Δεν χρειάζεται ούτε να επικρίνουμε ούτε να μεμφθούμε τους κυβερνώντες. Ιδιαίτερα το Ρωσομαθή Πρόεδρό μας και τον προοδευτικό Υπουργό μας των Οικονομικών, δηλαδή τους κατ' εξοχήν αρμόδιους για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής. Πρωτοστατούν στον τομέα των εύηχων διακηρύξεων. Αλλά και στον τομέα του ετεροχρονισμού και της περιστασιακής διαχείρισης των οικονομικών μας πραγμάτων.

Ο στρατηγικός προγραμματισμός, η στενή παρακολούθηση των εξελίξεων και η έγκαιρη λήψη αποφάσεων ελλείπουν από το πρόγραμμα των κυβερνώντων.

Σημαντική βράβευση της Action Global Communications

Mε το βραβείο της «Κυπριακής Επιχείρησης με Δραστηριότητα στο Εξωτερικό» αναγνωρίστηκε η Action Global Communications στη 2η τελετή των «Business Awards» που διοργάνωσε η IMH και το περιοδικό IN BUSINESS. Η διάκριση της Action Global Communications αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη αλλά και επιβράβευση του οράματος που είχε ο ιδρυτής της εταιρείας κ. Τώνης Χριστοδούλου, για την καθιέρωση των υπηρεσιών δημοσίων σχέσεων, τη διαχείριση της δημόσιας εικόνας των επιχειρήσεων και τη δημιουργία ενός διευρυμένου δικτύου γραφείων της Action στις τότε αναπτυσσόμενες αγορές.

Η Action Global Communications ιδρύθηκε το 1971 και αποτέλεσε την πρώτη εξειδικευμένη εταιρεία στον τομέα των δημοσίων σχέσεων στην Κύπρο. Με την πάροδο των χρόνων και την εξέλιξη του κλάδου, η εταιρεία επεκτάθηκε και σε άλλες αγορές, με αποτέλεσμα σήμερα να αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ανεξάρτητα δίκτυα δημοσίων σχέσεων, διαθέτοντας παρουσία σε περισσότερες από 40 χώρες, καλύπτοντας την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, τον Καύκασο, τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Πιο πρόσφατη επέκταση της εταιρείας αποτελεί η είσοδος στις αγορές της Συρίας και της Μολδαβίας. Η Action εργοδοτεί σήμερα περισσότερους από 300 επαγγελματίες τους κλάδου και προσφέρει μια πλήρη γκάμα υπηρεσιών δημοσίων

σχέσεων. Στο πελατολόγιο της, περιλαμβάνονται πολυεθνικές εταιρείες, που πρωταγωνιστούν στον παγκόσμιο οικονομικό χάρτη.

Παραλαμβάνοντας το βραβείο ο Γενικός Διευθυντής της εταιρείας κ. Χρίστος Χριστοδούλου ανέφερε χαρακτηριστικά: «Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι και υπερήφανοι για την αναγνώριση που τυγχάνουμε σήμερα, και επιτρέψτε μου να σας μεταφέρω ένα μεγάλο ευχαριστώ από όλη την οικογένεια της Action Global Communications. Όντας σήμερα υπεύθυνοι για τη διαμόρφωση και υλοποίηση της επικοινωνιακής στρατηγικής επιχειρήσεων «κολοσσών» από διάφορους κλάδους, είμαστε ιδιαίτερα υπερήφανοι που μετά από μια σειρά από βραβεύσεις στο εξωτερικό ήρθε η στιγμή να αναγνωριστεί η δουλειά μας και στη χώρα από όπου όλα ξεκίνησαν, την Κύπρο».

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Action Global Communications επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.actionprgroup.com

Διαπραγματεύσεις - ΕΔΑΔ - τ/κ εκλογές - διεθνής διάσκεψη...

Είναι καιρός να ενωθεί η Κύπρος

✓ Κάποιοι προτιμούν τη διχοτόμηση έναντι της επί ίσοις όροις συμβίωσης με αυτούς που επί αιώνες μοιράζονται την ίδια πατρίδα. Γι' αυτό βάλουν κατά της εναλλασσόμενης προεδρίας, με σταθμισμένη, διασταυρούμενη λαϊκή ψήφο, την πιο ρηξικέλευθη και δίκαιη πρόταση που διατυπώθηκε ποτέ. Πρόταση που συμβάλλει στην αποκατάσταση της χαμένης εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων και στην καθιέρωση ενός κοινού κράτους.

Πριν από πέντε-έξι χρόνια είχα εκφράσει την άποψη, από αυτές εδώ τις σελίδες, ότι αν το Κυπριακό ήταν δυνατό να λυθεί στα δικαστήρια τότε δεν θα χρειαζόμασταν πολιτικούς για το χειρισμό του, αλλά μόνο δικηγόρους. Το είχα γράψει αυτό για να απαντήσω σχηματικά στην αφελή, νομικίστικη τακτική, που εκείνη την εποχή αποτελούσε την επίσημη γραμμή της πολιτικής ηγεσίας της Κύπρου. Η σοβαρότατη εξέλιξη της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) επί των οκτώ πιλοτικών υποθέσεων απέδειξε με σκληρό, για τους Ελληνοκύπριους πρόσφυγες, τρόπο το πόσο λανθασμένη ήταν εκείνη η τακτική και πόσο ορθή ήταν η αλλαγή της από τον Δημήτρη Χριστόφια.

**Του
Ανδρέα
Αναστασίου**

Το Δικαστήριο, πολύ απλά, υπέδειξε πράγματα αυτονόητα. Υπέδειξε ότι ακόμη και αν αποφαινόταν υπέρ του δικαίου αυτών που προσέφυγαν σε αυτό, η απόφασή του θα παρέμενε στα χαρτιά και μόνο, αφού είναι γνωστό ότι δεν θα μπορούσε να εφαρμοσθεί (τουλάχιστον πλήρως) στην πράξη. Υπέδειξε ότι δεν είναι σωστό να προσδοκά κανείς από ένα δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων να λύσει ένα πρό-

βλημα με την πρόκληση ενός άλλου, ήτοι να εκδώσει απόφαση που θα δημιουργεί σοβαρό ανθρωπιστικό πρόβλημα σε χιλιάδες Τουρκοκύπριους, χρήστες των υπό συζήτηση ακινήτων χωρίς -εν πολλοίς- δική τους επιλογή. Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση υπάρχει και καθείς μπορεί να τη μελετήσει και να συνάγει τα συμπεράσματά του. Αν και έχουμε συνηθίσει πλέον αρκετοί παράγοντες της πολιτικής ζωής της Κύπρου να συνάγουν συμπεράσματα βασισμένα στην αρχή του: "αν η πραγματικότητα δεν συμφωνεί με τις απόψεις μας, τόσο το χειρότερο για την πραγματικότητα"...

Εκείνοι, ας πούμε, που δήλωναν με στόμφο πως αποκλείεται Ελληνοκύπριος να έχει κλέψει τη σορό του Τάσσου, και που έκαναν βαθυστόχαστες αναλύσεις περί συνομοσιών με πολιτικά κίνητρα, παρόμοια με αυτά που έβλεπαν και στη δολοφονία του Άντη Χατζηκωστή, και που τώρα δεν ντρέπονται να βγαίνουν και να συνεχίζουν να εκφέρουν παρόμοιες (ιδιόμορφης) οπτικής και αξίας απόψεις, χωρίς να καταλαβαίνουν πόσο εκτιθένται και πόσο χαμηλά τους κατατάσσουν οι σοβαροί και σκεπτόμενοι πολίτες.

Εναλλασσόμενη προεδρία

Τυχαίνει, βλέπετε, να είναι οι ίδιοι άνθρωποι, οι οποίοι διαρρηγγούν τα ιμάτιά τους λέγοντας ότι ουδέποτε η ελληνοκυπριακή πλευρά είχε δε-

χθεί λύση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας, όταν αυτό προκύπτει σαφέστατα ως πνεύμα της συμφωνίας Μακαρίου - Ντενκτάς του 1977, αλλά και αναφέρεται κατά λέξη σε ψηφίσματα του ΟΗΕ, αυτά που επί δεκαετίες οι ίδιοι επικαλούνται ως καλά και δίκαια. Τυχαίνει να είναι οι ίδιοι άνθρωποι που ζητούν ταυτόχρονα τη συμπαράσταση του διεθνούς παράγοντα, για την επίλυση του Κυπριακού, αλλά και σπεύδουν να χαρακτηρίσουν τουρκόφιλη, ύποπτη και απαράδεκτη οποιαδήποτε διεθνή παρέμβαση, αλλά και να στιγματίσουν τα εμπλεκόμενα πρόσωπα, είτε αυτά εκπροσωπούν τον ΟΗΕ είτε την Ευρωπαϊκή Ένωση είτε άλλη χώρα ή διεθνή φορέα. Δαιμονοποιούν, λοιπόν, λόγω των δικών τους εμμονών και στην προσπάθειά τους να δικαιώσουν τις δικές τους λανθασμένες ή ανειλικρινείς και ύποπτες πολιτικές, ακόμη και τον ένα Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ πίσω από τον άλλο. Αν όμως αυτά που λένε τα πιστεύουν στα σοβαρά, γιατί δεν εισηγούνται να πάψει να σχετίζεται με τον ΟΗΕ η προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού; Ή τι λένε, επί τέλους, για την "ευρωπαϊκή λύση", η οποία δήθεν θα προέκυπτε σχεδόν αυτομάτως, μετά την ένταξη της Κύπρου και την υποψηφιότητα της Τουρκίας; Επ' αυτού, ας ευχηθούμε να προχωρήσουν θετικά οι διακοινοτικές συνομιλίες και να πορευθούμε σχετικά σύντομα προς νέα δημοψηφίσματα με αίσια έκβαση,

γιατί αλλιώς οι αποφάσεις που θα λάβει η ΕΕ τόσο για τους Τουρκοκυπρίους όσο και για την Τουρκία, πιστεύω ότι θα είναι τέτοιες που θα τους έδιναν και άλλους λόγους για να εξαφανισθούν από προσώπου γης ή τουλάχιστον από το δημόσιο βίο. Λέω “θα τους έδιναν” και όχι “θα τους δώσουν”, επειδή έχω πεισθεί πλέον ότι οι έννοιες της πολιτικής σοβαρότητας και της πολιτικής αιδούς πολύ μικρή σχέση έχουν με παράγοντες αυτού του διαμετρήματος. Όχι τυχαία, οι πολιτικοί παράγοντες των οποίων η στρατηγική, τακτική και πολιτική ανάλυση καταρρίπτεται διαρκώς από την πραγματικότητα, είναι αυτοί που αναφανδόν αντιτίθενται και στην εναλλασσόμενη προεδρία με διασταυρούμενη, σταθμισμένη λαϊκή ψήφο. Δεν μου προκαλεί έκπληξη, όμως. Τι πιο φυσικό, οι άνθρωποι που απορρίπτουν οτιδήποτε μπορεί να οδηγήσει σε μια έντιμη, συμβιβαστική λύση και ενοποίηση της πατρίδας τους -αντιπροτείνοντας σενάρια επισημονικής φαντασίας και τους ανεμόμυλους του Δον Κιχώτη, που τα ακούν στον ΟΗΕ και στην ΕΕ και δεν πιστεύουν στα αυτιά τους- να επιτίθενται στην πιο σοβαρή, ενοποιητική πρόταση που έχει κατατεθεί στο τραπέζι των ενδοκυπριακών διαπραγματεύσεων εδώ και 46 χρόνια;

Μα βέβαια, κατ’ αυτούς δημοκρατία (ακόμη και στις ιδιαίτερες ιστορικές και πολιτικές συνθήκες της Κύπρου) σημαίνει “ένας άνθρωπος, μία ψήφος”, το οποίο πρακτικά μεταφράζεται στο ότι θα απαγορεύεται εξ ορισμού, εκ προοιμίου και στον αιώνα τον άπαντα, σε οποιονδήποτε Τουρκοκύπριο να ελπίζει ότι θα φθάσει στο ανώτατο αξίωμα της πολιτικής ζωής της χώρας του. Εκτός, βέβαια, και αν ποτέ η πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων επιλέξει Τουρκοκύπριο πρόεδρο. Έτσι απλά και δημοκρατικά. Τέτοια λένε οι άνθρωποι και περιμένουν ο διεθνής παράγοντας να τους πάρει σοβαρά. Ή περιμένουν οι Τουρκοκύπριοι να συμφωνήσουν ποτέ στην πολιτική αυτοκτονία τους. Μα εμείς είμαστε οι πολλοί και αυτοί οι λίγοι και μπλα μπλα μπλα δημοκρατία κ.λπ. κ.λπ. Δεν ξέρω, βέβαια, τι επιχειρήματα θα έβρισκαν να πουν, αν αύριο η Γερμανία πρότεινε στην ΕΕ η βαρύτητα της ψήφου κάθε χώρας-μέλους να βασίζεται στον πληθυσμό της...

Αμοιβαία δυσπιστία

Παριστάνουν, επίσης, ότι δεν γνωρίζουν πώς φθάσαμε στο σημείο η δυσπιστία της μιας κοινότητας έναντι της άλλης να είναι αμοιβαία και δικαιολογημένη και για τις δύο κοινότητες. Το παριστάνουν αυτό, βεβαίως, στην προσπάθειά τους να καλύψουν όπως-όπως τις δικές τους ιστορικές ευθύνες για τη διαίρεση της χώρας τους. Που ξεκινούν από τα “13 σημεία”, τους θύλακες και άλλα φοβερά, τα οποία οι τραγικά και εγκληματι-

κά αφελείς νόμισαν ότι θα οδηγούσαν στην πλήρη ελληνοποίηση του εξ ορισμού συνεταιρικού, δικονομικού κράτους. Δεν καταλάβαιναν, αλλά και δεν καταλαβαίνουν ακόμη -46 χρόνια μετά- (όχι το σωστό και το δίκαιο, αυτές είναι έννοιες υποκειμενικές, αλλά τουλάχιστον) μέχρι πού φθάνουν οι δυνάμεις τους στη διαμάχη για τον έλεγχο της Κύπρου.

Έτσι, αυτό που κατάφεραν δεν είναι παρά η εφαρμογή στην πράξη του στόχου που είχε θέσει η Τουρκία: του *taksim* ή της διχοτόμησης, στα καθ’ ημάς. Την οποία, όμως, φαίνεται ότι προτιμούν έναντι της επί ίσοις όροις συμβίωσης με αυτούς που επί αιώνες έτυχε να μοιράζονται αυτήν την πατρίδα. Γι’ αυτό και τώρα βάλουν κατά της εναλλασσόμενης προεδρίας, με σταθμισμένη, διασταυρούμενη λαϊκή ψήφο, την πιο ρηξικέλευθη και δίκαιη πρόταση που διατυπώθηκε ποτέ. Μια πρόταση που συμβάλλει στην αποκατάσταση της χαμένης εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Μία πρόταση που συμβάλλει καθοριστικά και με πολύ έξυπνο, αλλά συνάμα έντιμο, τρόπο στην καθιέρωση ενός κοινού κράτους και όχι ενός χαλαρού συνεταιρισμού δύο ανεξάρτητων οντοτήτων.

Μα οι Ελληνοκύπριοι είναι περισσότεροι. Μάλιστα. Γι’ αυτό και η θητεία του Ε/κ προέδρου θα διαρκεί περισσότερο. Μα ο αντιπρόεδρος δεν θα έχει βέτο. Τι θα γίνει αν ο Τ/κ πρόεδρος λάβει μια απόφαση μη αρεστή στην Ε/κ πλειοψηφία; Γι’ αυτό και τέτοιες αποφάσεις θα πρέπει να επικυρώνονται από το υπουργικό συμβούλιο, το οποίο θα έχει μόνιμη ελληνοκυπριακή πλειοψηφία.

Ειλικρινής διάλογος

Για κάθε ερώτηση, όπως βλέπετε, υπάρχει και μια απάντηση. Οι ερωτήσεις, λοιπόν, αλλά και οι απαντήσεις, καλό είναι να συζητούνται δημόσια και καλοπροαίρετα, χωρίς να ακούγονται τα εξωφρενικά ότι η εκλεγμένη κυβέρνηση δεν δικαι-

ούται να ενημερώσει το λαό για τη μορφή της λύσης προς την οποία ενδεχομένως οδεύουν οι διαπραγματεύσεις! Ενώ, αντιθέτως, δικαιούται ο Αρχιεπίσκοπος και άλλοι μη κρατικοί παράγοντες να προπαγανδίζουν διχοτομικές θέσεις, βασισμένες σε στοιχεία που ελέγχονται ως ανακριβή, χωρίς η υπεύθυνη Πολιτεία να δικαιούται να απανήσει στις αιτιάσεις τους!

Κακά τα ψέματα. Κάποιοι βλέπουν γύρω τους μόνο εχθρούς και... φαντάσματα. Κάποτε η σύγκληση διεθνούς διάσκεψης ήταν κεντρικό σύνθημα της Κύπρου, τώρα η σχετική πρόταση είναι ύποπτη ή και φιλοτουρκική. Μα το Κυπριακό έχει διεθνείς πτυχές που είναι αδύνατο να επιλυθούν ενδοκυπριακά. Το ίδιο το σύνταγμα του 1960, αυτό που δήθεν επικαλούμεθα, αφού οι ίδιοι έχουμε καταλύσει, βασίζεται σε διεθνείς συνθήκες. Οπότε μόνο με διεθνείς συνομιλίες είναι δυνατό να τροποποιηθεί. Άλλωστε, βασικό ελληνοκυπριακό επιχείρημα στην προσπάθεια κατάργησης των γνωστών εγγυήσεων αποτελεί το γεγονός της ένταξης στην ΕΕ. Πώς και γιατί, λοιπόν, είναι δυνατό να εκληφθεί μη θετικά ενδεχόμενη πρωτοβουλία της Ισπανικής Προεδρίας; Επί τέλους, θέλουμε “ευρωπαϊκή λύση” ή όχι;

Ας πάρουμε μια ανάσα, όμως, και ας περιμένουμε την έκβαση της εκλογικής διαδικασίας στην τουρκοκυπριακή πλευρά. Και μάλιστα, ας ευχηθούμε -όσο και αν αυτό ηχεί παράδοξα ή πολιτικώς μη ορθό- να ευοδωθούν οι πονηρές παρεμβάσεις του Ερντογάν, ώστε να μην έχουμε απέναντί μας, στις συνομιλίες, τον Έρογλου. Ναι, αυτόν που απορρίπτει και πολεμά με κάθε τρόπο την προοπτική της εναλλασσόμενης προεδρίας με σταθμισμένη, διασταυρούμενη λαϊκή ψήφο. Γιατί άραγε το κάνει αυτό, αν η πρόταση αυτή ευνοεί τόσο τους Τουρκοκυπρίους; Μα για τον ίδιο λόγο που οι Ελληνοκύπριοι όμοιοί του την πολεμούν επίσης: ακριβώς επειδή ενώνει την Κύπρο!

Κρίσιμες αποφάσεις για την οικονομία

Σκληρό Πόκερ για τα μέτρα

Τελικώς από το «η κρίση μόλις που θα μας αγγίξει» περάσαμε στο «καίγεται η οικονομία». Η κατάσταση των δημόσιων οικονομικών στο πρόγραμμα εξυγίανσης της οικονομίας που κατάρτισε το Υπουργείο Οικονομικών περιγράφει με μελανά χρώματα την πορεία της οικονομίας. Ωστόσο και πάλι η κυβέρνηση δείχνει να μην μπορεί να λάβει τις πο-

**Του
Σωτήρη
Παπαδόπουλου**

λιτικές ευθύνες που απαιτούνται καθώς οι εισηγήσεις βρίσκονται σε πολυσέλιδο έγγραφο που ήδη κατέθεσε στον Πρόεδρο Χριστόφια ο υπουργός Οικονομικών, Χαρίλαος Σταυράκης ουσιαστικά αποτελεί ένα σταυρόλεξο για λίγους. Η κυβέρνηση θα ξεκινήσει μια σειρά συναντήσεων με όλους τους φορείς και τα κόμματα ώστε να κλείσει το πακέτο μέτρων που φυσικά θα κλειθεί να πληρώσει ο πολίτης.

Τα πιθανά μέτρα βέβαια που εισηγείται το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης μοιάζουν με μονόδρομο, αφού χωρίς τη λήψη τους όπως ο ίδιος ο Χαρίλαος Σταυράκης σημείωσε, η εξέλιξη της οικονομίας είναι εφιαλτική έως το 2013 με το έλλειμμα να αγγίζει το 10,1% του ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος να φθάνει το 80,2% του ΑΕΠ.

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**ΕΤΟΣ .....ΠΟΣΟ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ**

2010 .....285,8 εκ.

2011 .....530.1 εκ.

2012 .....96,8 εκ.

2013 .....72,9 εκ.

Η νέα βίβλος του Υπ. Οικονομικών

Το πακέτο των μέτρων που προτείνει το Υπουργείο Οικονομικών αποτελείται από τους παρακάτω τομείς:

1. Πάταξη της φοροδιαφυγής - φοροαποφυγής
2. Μείωση μη παραγωγικών δαπανών
3. Στόχευση των κοινωνικών παροχών
4. Μείωση του κόστους της κρατικής μηχανής
5. Πολεοδομική αμνηστία
6. Επαναξιολόγηση του συστήματος φορολόγησης της ακίνητης ιδιοκτησίας
7. Προώθηση της ανάπτυξης

Οι τομές στα ακίνητα

Δύο σενάρια που θα προκαλέσουν έντονες συζητήσεις σχετικά με τις φορολογικές κλίμακες της ακίνητης περιουσίας έχει στην εισήγησή του το Υπουργείο Οικονομικών. Το πρώτο σενάριο αφορά την επιβολή στους ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας ενός σταθερού ποσού για αξίες μέχρι 170.860 ευρώ, στη βάση των αξιών του 1980 και να εισαχθούν δύο νέες κλίμακες 1% και 1,5%, ενώ θα υπάρχει και αύξηση στους συντελεστές και τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Το μέτρο αυτό υπολογίζεται να αποφέρει έσοδα το 2011 30 εκατ. με 40 εκατ. ευρώ.

ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΑΠΟ ΤΟ 2008

€0-€170.860	.....0%
€170.861-€427.150	.....2,5%
€427.151-€854.300	.....3,5%
€854.301	.....4%

Η ΠΡΟΤΑΣΗ

€0-€40.000	.....0%
€40.001-€100.000	.....1%
€100.001-€170.860,14	.....1,5%
€170.860,15-€427.150,36	.....3,5%
€427.150,38-€854.300,72	.....4,5%
€854.300,73	.....5%

ΤΙ ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΜΕ

ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ .....ΑΠΟ-ΕΩΣ	
€0-€40.000	.....€0
€40.001-€100.000	.....1% .....€40-€100
€100.001-€170.860	.....1,5% €150-250
€170.861-€427.150	.....από €427-€1067
	.....σε €598-€1495
€427.151-€854.300	.....από €1495-€2990
	.....σε €1922-€3844
€854.301	.....από €3417
	.....σε €4271

Η άλλη πρόταση αφορά την επαναξιολόγηση του συστήματος με ίδιους συντελεστές, αλλά με σημερινές τιμές αντί του 1980. Από αυτούς θα εξαιρείται η πρώτη κατοικία και άλλη ακίνητη ιδιοκτησία, μέχρι 750.000 ευρώ, αντίστοιχα. Από το μέτρο αυτό υπολογίζεται να εισρέουν σε ετήσια βάση 40 εκατ. με 50 εκατ. ευρώ

Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι θα μάθουν να ζουν με λιγότερα

Στο δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών θα πρέπει να γίνει «χειρουργική» επέμβαση σε τρεις τομείς:

Τη μείωση της απασχόλησης, το κρατικό μισθολόγιο και τις συντάξεις.

Πιο αναλυτικά:

ΔΗΜΟΣΙΟ ΩΡΑ ΜΗΔΕΝ

- Αναστολή για περίοδο δύο ετών στη δημιουργία νέων/πρόσθετων θέσεων
- Αναστολή για περίοδο δύο ετών στο ωρομίσθιο κυβερνητικό προσωπικό
- Κατάργηση 5% μόνιμων θέσεων δημοσίων υπαλλήλων και ωρομίσθιου προσωπικού ως το 2013
- Μηδενικές αυξήσεις το 2011 τουλάχιστον
- Αναστολή προσαυξήσεων για 2 χρόνια
- Μείωση κατά 10% των μισθολογικών κλιμάκων στους νεοεισερχόμενους δημόσιους υπαλλήλους
- Οι νεοεισερχόμενοι δημόσιοι υπάλληλοι να εντάσσονται μόνο στο Σχέδιο Συντάξεων των Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Ταμείο Πρόνοιας με εισφορές
- Εθελοντική επέκταση του ορίου ηλικίας αφυ-

πηρέτησης.

- Αύξηση της εισφοράς των υπαλλήλων από το 3% στο 4% με σκέψεις να φτάσει ως και το 6%
- Υπολογισμός των συνταξιοδοτικών ωφελμάτων με βάση το μέσο όρο των ετήσιων συντάξιμων απολαβών των τελευταίων 60 μηνών, αντί των συντάξιμων απολαβών κατά την ημερομηνία αφυπηρέτησης

Νέοι φόροι και αυξήσεις στο φόρο κατανάλωσης

Η εισήγηση του Υπουργείου Οικονομικών είναι από το 2011 να διαφοροποιηθούν οι φορολογικοί συντελεστές στα τρόφιμα και τα φάρμακα οι οποίοι θα αποφέρουν στο κράτος πρόσθετα έσοδα 35 εκατ. ευρώ. Ένα άλλο μέτρο που θα έχει σημαντική αρνητική επίπτωση στα εισοδήματα των πολιτών, είναι η μόνιμη αύξηση των φόρων στα πετρελαιοειδή. Υπολογίζεται να εισρεύσουν στα κρατικά ταμεία για το 2010 έσοδα 65 εκατ. ευρώ. Την ίδια ώρα αυξήσεις αναμένονται και σε τσιγάρα, ποτά.

ΕΙΔΗ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ.....	ΦΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
.....	ΑΠΟ .....
.....	ΑΥΞΗΣΗ
BENZINΗ.....	0,309/1L .....
.....	5%
KINHSHΣ	0,256/1L .....
.....	5%
ΘEPMANSHΣ	0,111/1L .....
.....	5%
ΠOΤA	4,48 .....
.....	5%
TΣIΓAPA	44,5% +0,41 .....
.....	5%

Τι θα γίνει με την ΑΤΑ

Με βάση την εισήγηση αλλάζει ο τρόπος παραχώρησης του επιδόματος σε ετήσια βάση, αντί κάθε έξι μήνες. Υπολογίζεται ότι από την εφαρμογή του μέτρου για το 2010 θα εξοικονομηθούν περισσότερα από 20 εκατ. ευρώ. Αλλαγή αναμένεται να υπάρξει και στην τιμολογιακή πολιτική στο νερό από το 2011, η οποία θα αποφέρει στο κράτος πρόσθετα έσοδα 10 εκατ. ευρώ, κάτι που ήδη έχουν προαναγγείλει οι αρμόδιοι φορείς.

salvatore0110@hotmail.com

Οι επιπτώσεις της απαγόρευσης του καπνίσματος στην οικονομία

Δύσκολη περίοδο επέλεξε η Βουλή των Αντιπροσώπων να ψηφίσει νομοθεσία για την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο η οικονομική κρίση είναι και το γεγονός ότι η απαγόρευση τέθηκε σε εφαρμογή κατά τη χειμερινή περίοδο. Τα οφέλη από την ψήφιση της απαγόρευσης του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους είναι μακροπρόθεσμα το κόστος όμως θα το υποστούν τα κέντρα αναψυχής και η οικονομία σήμερα. Τρεις μήνες μετά την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους, εκατοντάδες

Του Μάριου Μαυρίδη

Καθηγητή Οικονομικών
Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου

κέντρα αναψυχής ετοιμάζονται να βάλουν λουκέτο. Η Κύπρος έχει υιοθετήσει την πιο αυστηρή πολιτική για το κάπνισμα στην Ευρώπη και θα υποστεί μεγαλύτερο πλήγμα στην οικονομία της. Η αλλαγή ήταν πολύ μεγάλη και απότομη για 3,500 κέντρα αναψυχής που μάταια αγωνίζονται να επιβιώσουν. Πολλά από αυτά θα κλεί-

σουν και μαζί τους κλείσουν και θέσεις εργασίας για χιλιάδες εργαζόμενους, έστω και αν πολλοί από αυτούς είναι ξένοι.

Το θέμα είναι ότι μειώνεται η οικονομική δραστηριότητα σε ένα τομέα υψηλής προστιθέμενης αξίας στην κυπριακή οικονομία. Δεν είναι δηλαδή όπως την αγορά αυτοκινήτων ή ηλεκτρονικών συσκευιών, που είναι εισαγόμενα, και οι απώλειες για την κυπριακή οικονομία είναι μικρότερες. Η νομοθεσία για την πλήρη απαγόρευση του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους θα μπορούσε να

ήταν λιγότερο αυστηρή, και θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε διάφορες φάσεις και με χρονική διάρκεια, έτσι που να προσφέρεται χρόνος στα κέντρα αναψυχής να προσαρμοστούν ανάλογα. Αν μερικά κέντρα αναψυχής θα έπρεπε να κλείσουν, επειδή ούτως ή άλλως είναι πάρα πολλά, τότε θα το έπρατταν πιο αργά και πιο ανώδυνα, όπως έχει συμβεί και συνεχίζει να συμβαίνει με τους αγρότες και τα μικρά καταστήματα. Πολλοί ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής έχουν προβεί σε σημαντικές επενδύσεις για να προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες και ποιότητα στους καταναλωτές, κτίζοντας ή διαμορφώνοντας υποστατικά σύμφωνα με ευρωπαϊκές προδιαγραφές και οδηγίες περί ασφάλειας και υγείας των θαμώνων, πλην όμως δεν υπάρχουν θαμώνες. Η επιβολή του νόμου περί απαγόρευσης του καπνίσματος ευνοεί τα παράνομα κέντρα αναψυχής τα οποία δεν συμμορφώνονται με τη νομοθεσία και έχουν χαμηλότερο κόστος λειτουργίας. Τα νόμιμα κέντρα αναψυχής δεν αντέχουν επειδή ακριβώς συμμορφώνονται με τη

νομοθεσία με το ανάλογο κόστος.

Το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί είναι πολύ μεγάλο, θα κλείσουν επιχειρήσεις και θα απολυθούν εργαζόμενοι. Ουδείς αμφισβητεί τα οφέλη από την απαγόρευση του καπνίσματος για τη δημόσια υγεία, και ουδείς αμφισβητεί τα δικαιώματα των μη καπνιστών να αναπνέουν καθαρό αέρα. Όμως υπάρχουν τρόποι να εξυπηρετηθούν όλοι, η τεχνολογία σήμερα προσφέρει λύσεις, τα κέντρα αναψυχής μπορούν να κάνουν αλλαγές στους χώρους τους έτσι που να ικανοποιούν και τους μεν και τους δε. Υπάρχει βεβαίως και ένας πολύ καλύτερος τρόπος για την μείωση των καπνιστών στην Κύπρο και αυτός είναι η κατάλληλη διαπαιδαγώγηση και μόρφωση των παιδιών μας τόσο εντός της οικογένειας όσο και στα σχολεία. Εκεί πρέπει να επικεντρωθεί η πολιτεία, έτσι που η κάθε επόμενη γενεά να καπνίζει λιγότερο και όχι περισσότερο, και ίσως κάποια μέρα να έχουμε μια κοινωνία χωρίς τσιγάρο, επειδή εμείς το θέλουμε και όχι επειδή μας το επιβάλλουν άλλοι.

Η ΕΚΟ στηρίζει την κατάρτιση σε θέματα οδικής ασφάλειας

Η Εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια ΕΚΟ ενισχύει την κατάρτιση και ενημέρωση των Συμβούλων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε θέματα οδικής ασφάλειας. Συγκεκριμένα στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, ο Διευθυντής Πωλήσεων και Μάρκετινγκ της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια ΕΚΟ, κ. Στέλιος Λειβαδιώτης παρέδωσε στις επιταγή ύψους 2,500 στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού Δρα Αντρέα Δημητρίου ως υποτροφία στη Σύμβουλο

κυκλοφοριακής αγωγής της Δημοτικής Εκπαίδευσης κα Κυριακή Τσίτσου με σκοπό την παρακολούθηση του συνεδρίου που διοργανώνει η ROSPA (The Royal Society For the Prevention of Accidents) στο Stratford, UK. Η υποτροφία δίδεται κάθε χρόνο σε Σύμβουλο κυκλοφοριακής αγωγής και σκοπό έχει τη διεύρυνση των γνώσεων των συμβούλων σε θέματα οδικής ασφάλειας για την καλύτερη διδασκαλία του μαθήματος της οδικής ασφάλειας στα σχολεία.

Αποδράστε από την καθημερινότητα με 5 κινήσεις το μήνα με τις κάρτες μας

**5 τυχεροί τη βδομάδα, 2 δωρεάν εισιτήρια ο καθένας
και €2010 στην τζέπη.**

Για πληροφορίες καλέστε στο 800.00.800
ή επισκεφθείτε www.bankofcyprus.com

Οι μήνες της άνοιξης, Μάρτιος, Απρίλιος και Μάιος, προσφέρονται για τις καλύτερες "αποδράσεις". Απλά κάνοντας 5 κινήσεις το μήνα, είσαστε στην κλήρωση του μήνα. Εσείς διαλέξετε προορισμό και παρέα, πάρτε €2010 για τα έξοδά σας και καλή διασκέδαση.

Μπορείτε να διαλέξετε: Αθήνα – Λονδίνο – Παρίσι – Άμστερνταμ – Ρώμη.

Κάθε 1 ευρώ είναι και μία συμμετοχή στην κλήρωση. Οι αναλήψεις μετρητών δε συμπεριλαμβάνονται στην κλήρωση. Οι κληρώσεις θα πραγματοποιηθούν στις 8/04/2010, 6/05/2010 και 8/06/2010.

Το άτομο που θα κληρωθεί, θα πρέπει να απαντήσει ορθά σε μίαν ερώτηση που θα του υποβληθεί και με την αποδοχή του δώρου, δεσμεύεται να συμμετέχει σε δραστηριότητες Δημοσίων Σχέσεων.

Εσείς πού θέλετε να αποδράσετε;

Σκέψου το. Γίνεται.

Τράπεζα Κύπρου

Συνέδριο της ΟΕΒ: Ορόσημο για το μέλλον της Κυπριακής οικονομίας

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) πραγματοποίησε πρόσφατα το 3ο Συνέδριο Οικονομίας που έχει καθιερώσει ως ετήσιο θεσμό. Το θέμα του φετινού Συνεδρίου Οικονομίας της ΟΕΒ ήταν η «Κυπριακή Οικονομία: Ο δρόμος για έξοδο από την κρίση». Εισηγητές στο Συνέδριο ήταν όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Χαιρετισμό απηύθυνε ο Πρόεδρος της ΟΕΒ Δρ Ανδρέας Πίπτας. Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης έκανε σύντομη παρουσίαση της σημερινής κατάστασης της Κυπριακής Οικονομίας. Παρεμβάσεις έκαναν οι κ.κ. Μιχάλης Σαρρή, Χριστόδουλος Χριστοδούλου και Αυξέντης Αυξεντίου.

Το συνέδριο της ΟΕΒ παρακολούθησαν πέραν των 300 πολιτικών και οικονομικών παραγόντων του τόπου οι οποίοι υπέβαλαν σωρείαν ερωτήσεων προς τους εισηγητές.

Λίγο πριν τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου Οικονομίας, ο Πρόεδρος της ΟΕΒ Δρ Ανδρέας Πίπτας ανακοίνωσε στους συνέδρους και στους πολιτικούς αρχηγούς ότι ο κ. Χαρίλαος Σταυράκης αποδέχθηκε εισήγησή του όπως συγκαλέσει σε σύσκεψη τα πολιτικά κόμματα και τους αρμόδιους φορείς για την κοινή χάραξη πολιτικής και μέτρων για έξοδο από την οικονομική κρίση και ότι σε 75 μέρες περίπου θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματά της. Σημειώνεται ότι κατά το Συνέδριο της ΟΕΒ, πολιτικοί αρχηγοί δήλωσαν ετοιμότητα να αναλάβουν μέρος του πολιτικού κόστους που πιθανόν να απαιτηθεί κατά την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για ανάκαμψη της οικονομίας. Κοινός παρονομαστής όλων των ομιλιών και παρεμβάσεων ήταν ότι θα πρέπει άμεσα να ληφθούν μέτρα για να αποφευχθεί περαιτέρω επιδείνωση της οικονομίας με ανάλογες επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την ανεργία.

• Παραθέτουμε πιο κάτω αποσπάσματα από την ομιλία του Προέδρου της ΟΕΒ Δρ Ανδρέα Πίπτα.

Τα οικονομικά δεν ήταν ποτέ επιστήμη και τώρα φαίνεται ότι απέχουν ακόμα πιο πολύ από την έννοια της «καθαρής» επιστήμης. Αυτά είναι τα λόγια του μακαριστού Νομπελίστα Paul Samuelson. Μπορεί λοιπόν τα οικονομικά να μην είναι επιστήμη αλλά τα οικονομικά και η οικονομία έχουν κανόνες διεθνείς και αυτούς ακριβώς πρέπει να σεβόμαστε και να ακολουθούμε. Λέγοντας αυτό θέλω να υπογραμμίσω ότι δεν έχουμε την εκλογή να επηρεάζουμε την οικονομία προς καμιά κατεύθυνση έξω από τους κανόνες που είναι σε ισχύ. Η οικονομία της Κύπρου είναι μία και αδιαίρετη και ποιούμαι έκκληση να μη το ξεχνάμε αυτό ούτε ως κόμματα, ούτε ως επιχειρήσεις, ούτε ως οργανώσεις.

Έχουμε μπει σε αυτή την άσχημη ξενόφερτη κρίση με κάποιο ετεροχρονισμό και πραγματικά χωρίς δική μας υπαιτιότητα. Η κρίση αυτή έχει πλήξει κυρίως επιχειρήσεις του ιδιω-

τικού τομέα, αυτοεργοδοτούμενους και εργαζόμενους, και έχει βγάλει στην επιφάνεια όλες τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας μας.

Στο παρελθόν έχουν γίνει ξεκάθαρες υποδείξεις τόσο από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο όσο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών. Στις αδυναμίες της οικονομίας καταγράφονται:

- Οι δαπάνες για τις Συντάξεις του Δημόσιου και των υποχρεώσεων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Η αλματώδης αύξηση των δημόσιων δαπανών που αφορούν το μισθολόγιο της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Η γήρανση του πληθυσμού.
- Η φθίνουσα ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας.
- Η μη ισόρροπη ανάπτυξη των διαφόρων κλάδων της Οικονομίας.

Πρόσφατα προστέθηκε σε όλες αυτές η υψηλή ανεργία που για πρώτη φορά μετά την εισβολή ξεπερνά το 6%. Αν αναλύσουμε αυτές τις αδυνα-

μίες θα δούμε ότι ορισμένες μπορούν να οδηγηθούν σε καλύτερευση αρχίζοντας από την πιο πρόσφατη, την ανεργία δηλαδή. Για τη γήρανση του πληθυσμού πολύ λίγα μπορούν να γίνουν εκτός αν αποφασίσουν οι νέοι Κύπριοι να γίνουν πολύτεκνοι.

Η ανάγκη λοιπόν για διαρθρωτικές αλλαγές είναι άμεση και θα πρέπει να αξιοποιηθεί η σημερινή συγκυρία ώστε να προχωρήσουμε σε τομές στην οικονομία μας. Διαφορετικά φοβόμαστε ότι μπορεί να οδηγηθούμε σε ακόμα χειρότερη οικονομική κρίση η οποία θα οδηγήσει σε στασιμότητα, αυξανόμενη ανεργία και πολύ μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα τα οποία θα δρουν ανασταλτικά σε κάθε προοπτική ανάπτυξης. Θα πρέπει όλοι μαζί, κυβέρνηση και κόμματα, να βρούμε τρόπους για την αναδιάρθρωση της οικονομίας προτού είναι πολύ αργά. Αν δεν δράσουμε σύντομα, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα εκτιναχθεί σε μεγάλα ύψη και το δημόσιο χρέος θα ανέβει επικίνδυνα. Κατά τη γνώμη μου η κυβέρνηση δεν θα πρέπει να διατάσει καθόλου να αγγίξει τις δημόσιες υπηρεσίες και το δημόσιο ευρύτερο τομέα τις δαπάνες για τις συντάξεις του δημόσιου. Ταυτόχρονα θα πρέπει όλοι μας να δούμε πως μπορούμε να καλύτερέσουμε τάχιστα την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας.

Εμείς δεν έχουμε καμία δεύτερη σκέψη ότι η συνταγή για να βγούμε από την κρίση είναι η ανάπτυξη.

more **4U**

Εκπρωτικό Σχέδιο Καρτών

Μοναδικές ΕΚΠΩΣΕΙΣ!

- σε ξενοδοχεία
- σε εστιατόρια
- σε καταστήματα
- σε υπηρεσίες

Διασκεδάσε, ταξίδεψε, ψώνισε και ζήσε καλύτερα με ολόχρονες εκπτώσεις από το νέο σχέδιο εκπτώσεων και προνομίων, όλων των καρτών της Ελληνικής Τράπεζας «more4u».

Περισσότερες από **350 επιλογές** για να κάνετε έξυπνες αγορές σε **καταστήματα, εστιατόρια, ξενοδοχεία και υπηρεσίες** και να απολαμβάνετε μοναδικές εκπτώσεις, πληρώνοντας με οποιαδήποτε κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας.

more **4U**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εξέλιξη είναι στη φύση μας

γραμμή εξυπηρέτησης 8000 9999

γραμμή από εξωτερικό +357 22 743843

www.hellenicbank.com

Περισσότερες πληροφορίες σε οποιοδήποτε κατάστημα της Ελληνικής Τράπεζας, τη Γραμμή Εξυπηρέτησης 8000 9999 και την ιστοσελίδα www.hellenicbank.com

ΕΤΕπ: Στηρίζει την οικονομική ανάκαμψη στην Ευρώπη και την Κύπρο

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) αύξησε το συνολικό όγκο των χορηγήσεων της στο ύψος ρεκόρ των 79 δισ. ευρώ, δηλαδή κατά 37% έναντι του 2008 (58 δισ. ευρώ), θέτοντας ένα νέο ορόσημο στη δραστηριότητά της για τη χρηματοδοτική στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας. Το 2009, η ΕΤΕπ εστίασε ακόμη περισσότερο τη δραστηριότητά της (1) στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), (2) στις οικονομικά ασθενέστερες περιοχές της Ευρώπης («περιοχές σύγκλισης» και (3) στον τομέα της ενέργειας, στο πλαίσιο της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΤΕπ υπέγραψε πρόσφατα στη Λευκωσία σύμβαση ύψους 50 εκατ. ευρώ με τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο. Στην τελετή υπογραφής παρέστη ο Υπουργός Οικονομικών της Κύπρου, κ. Χαρίλαος Σταυράκης. Η σύμβαση υπεγράφη για την ΕΤΕπ από τον Αντιπρόεδρο της ΕΤΕπ κ. Πλούταρχο Σακελλάρη, και για την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα από τον Γενικό Διευθυντή της κ. Ερωτόκριτο Χλωρακίωτη.

«Το 2009 ήταν μια χρονιά χωρίς προηγούμενο για την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τόσο για τη συνολική μας δραστηριότητα όσο και για τις χρηματοδοτήσεις μας στην Κύπρο. Οι χρηματοδοτήσεις μας στην Κύπρο το 2009 ήταν διπλάσιες από τον ετήσιο μέσο όρο των τελευταίων τεσσάρων ετών. Η Τράπεζα έπαιξε επίσης πρωτοπόρο ρόλο δημιουργώντας νέες χρηματοδοτικές δυνατότητες. Λόγω της σημασίας των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την οποία υπογράμμισε η κυπριακή κυβέρνηση, και ιδίως ο Υπουργός κ. Σταυράκης, εγκαινιάσαμε το 2009 μια χωρίς προηγούμενο συνεργασία με τις τρεις μεγαλύτερες κυπριακές τράπεζες, για τη στήριξη της δραστηριότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χώρα. Είμαι ευτυχής που σήμερα κάνουμε άλλο ένα βήμα προς την κατεύθυνση αυτή, υπογράφοντας αυτή τη νέα σύμβαση με την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Αυτό μας επιτρέπει να προσεγγίσουμε ακόμη περισσότερες μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας, και παράλληλα, να στηρίξουμε το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Παραμένουμε στην υπηρεσία της Ευρώπης και θα εξακολουθήσουμε να συμβάλλουμε δυναμικά και ενεργά στην προώθηση της οικονομικής ανάκαμψης», δήλωσε ο Αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ κ. Πλούταρχος Σακελλάρης με την ευκαιρία της υπογρα-

φής στη Λευκωσία. Το 2009, η ΕΤΕπ χορήγησε 13 δισ. ευρώ υπό μορφή πιστωτικών γραμμών σε ενδιάμεσες τράπεζες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, για στοχευμένες χρηματοδοτήσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων (αύξηση κατά 55% έναντι του προηγούμενου έτους). Η χρηματοδοτική δραστηριότητα της ΕΤΕπ στις περιοχές σύγκλισης ανήλθε σε 29 δισ. ευρώ (έναντι 21 δισ. ευρώ το 2008, ήτοι αύξηση κατά 36%) και αντιπροσώπευε το 37% του συνόλου των χορηγήσεων της Τράπεζας. Οι χρηματοδοτήσεις ήταν γεωγραφικά ισοκαταμεμημένες στο σύνολο της ΕΕ. Στα νέα κράτη μέλη χορηγήθηκαν συνολικά 13 δισ. ευρώ. Για την τρίτη της προτεραιότητα - η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής - η Τράπεζα χορήγησε δάνεια συνολικού ύψους σχεδόν 17 δισ. ευρώ, για επενδύσεις που συμβάλλουν στον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Οι επενδύσεις αυτές αφορούσαν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (4,2 δισ. ευρώ), την ενεργειακή απόδοση (1,5 δισ. ευρώ), την έρευνα και ανάπτυξη για καθαρότερες μεταφορές (4,7 δισ. ευρώ) και τις αστικές μεταφορές (5,5 δισ. ευρώ).

• Ισχυρότερη υποστήριξη στην πραγματική οικονομία στην Κύπρο

Το 2009, η ΕΤΕπ χορήγησε συνολικά στην Κύπρο 202 εκατ. ευρώ, κυρίως για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και για τον ενεργειακό τομέα. Το 2009, η ΕΤΕπ ένωσε τις δυνάμεις της με τις μεγαλύτερες κυπριακές τράπεζες - Τράπεζα Κύπρου, Marfin Laiki Bank και Ελληνική Τράπεζα - για να στηρίξει την πραγματική οικονομία και να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης. Στο πλαίσιο

της συνεργασίας αυτής η ΕΤΕπ χορήγησε συνολικά 138 εκατ. ευρώ για τη στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς και έργων υποδομής μικρού και μεσαίου μεγέθους πραγματοποιούμενων από δημόσιους φορείς (συμπεριλαμβανομένων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης) ή από ιδιωτικούς φορείς ανεξαρτήτως μεγέθους. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές αφορούν επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας, του τουρισμού, των υπηρεσιών, της οικονομίας της γνώσης, της ενέργειας και της προστασίας του περιβάλλοντος στην Κύπρο.

Η δραστηριότητα της ΕΤΕπ στην Κύπρο περιλάμβανε επίσης ένα σημαντικό έργο, το αιολικό πάρκο στους Ορειίτες, που είναι το μεγαλύτερο και πιο προηγμένο στην Κύπρο. Το έργο αυτό ανοίγει τον δρόμο για περαιτέρω εξελίξεις στον τομέα αυτό, και θα βοηθήσει την κυπριακή κυβέρνηση να προσεγγίσει τον στόχο της, καθώς και τον στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Η ΕΤΕπ χορήγησε 64 εκατ. ευρώ για τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία ενός αιολικού πάρκου ισχύος 82 MW, με 41 στρόβιλους, το οποίο αντιπροσωπεύει το 27% της ισχύος αιολικής ενέργειας που προβλέπεται να εγκατασταθεί έως το 2020 (300 MW). Για τους λόγους αυτούς, η ΕΤΕπ ήταν πρόθυμη να συμμετάσχει σε μια χρηματοδοτική δομή στην οποία ανέλαβε άμεσα κινδύνους του έργου. Η χρηματοδότηση του έργου στους Ορειίτες ήταν μία από τις καινοτόμες χρηματοδοτήσεις για τις οποίες το περιοδικό EuroMoney ανακήρυξε την ΕΤΕπ «Χρηματοδότη της χρονιάς».

Εσείς ξέρετε πώς
να τους δείξετε
την αγάπη σας.

Εμείς, την εξασφαλίζουμε!

Winners' Team

Καταθετικό Σχέδιο για παιδιά 0-13 ετών

Τώρα με ΔΩΡΕΑΝ ασφάλεια ζωής και μόνιμης ολικής ανικανότητας*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η εξέλιξη είναι στη φύση μας

Μέχρι τώρα, αποταμιεύοντας στο λογαριασμό **Winners' Team** του παιδιού σας, προνοούσατε για το μέλλον του και εξασφαλίζατε ελκυστικό επιτόκιο** και πολλά προνόμια για το ίδιο το παιδί.

Τώρα, η Ελληνική Τράπεζα σας παρέχει και **ΔΩΡΕΑΝ ασφάλεια ζωής και μόνιμης ολικής ανικανότητας μέσω της Hellenic Alico Life.**

Το μοναδικό αποταμιευτικό προϊόν που πληρώνει στο παιδί σας μέχρι και **4 φορές** το υπόλοιπο του λογαριασμού του τη δύσκολη στιγμή.

Μια χειρονομία αγάπης...
από το **Winners' Team** της Ελληνικής Τράπεζας.

...η ασφάλεια σας στην Τράπεζα σας

γραμμή εξυπηρέτησης

8000 9999

γραμμή από εξωτερικό

+357 22 743843

www.hellenicbank.com

* Μπορεί να ασφαλιστεί ο πατέρας ή η μητέρα ή ο νόμιμος κηδεμόνας του ανήλικου.

** Περισσότερες πληροφορίες στα καταστήματα της Ελληνικής Τράπεζας, στη Γραμμή Εξυπηρέτησης 8000 9999 ή στο διαδίκτυο www.hellenicbank.com

Σημείωση: Για παραχώρηση της ασφάλειας ζωής και Μ.Ο.Α. θα πρέπει να υπογράφεται σχετική δήλωση καλής υγείας από τον αιτητή.

Υπογράφηκε η συμφωνία ΕΤΕπ και Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας

Σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου στο Υπουργείο Οικονομικών, υπογράφηκε η συμφωνία σύναψης δανείου ύψους 50 εκ. ευρώ, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας για χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο.

Η συμφωνία υπεγράφη από τον Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων κ. Πλούταρχο Σακελλάρη, και το Γενικό Διευθυντή της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ερωτόκριτο Χλωρακίωτη, ενώπιον του υπουργού Οικονομικών κ. Χαρίλαου Σταυράκη και του Υπουργού Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Αντώνη Πασχαλίδη.

Στην τελετή παρέστησαν ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών κ. Χρήστος Πατσαλίδης, ο Έφορος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κωνσταντίνος Λύρας, ο πρόεδρος της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κ. Δημήτρης Σταύρου, ο πρόεδρος της Παγκύπριας Συνεργατικής Συνομοσπονδίας κ. Αντρέας Μουσκάλλης, μέλη της Επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, μέλη της Ελεγκτικής υπηρεσίας και εκπρόσωποι Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Ο Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων κ. Πλούταρχος Σακελλάρης σε ομιλία του ανέφερε ότι η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα αποτελεί για την ΕΤΕπ νέο εταίρο στην Κύπρο, με ισχυρή τοπική παρουσία σε εθνικό επίπεδο. «Προσβλέπω στην περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας μας, η οποία θα μας επιτρέψει να διευρύνουμε την υποστήριξη μας στον τομέα των μικρών επιχειρήσεων στη χώρα» υπογράμμισε ο κ. Σακελλάρης.

Ο Γενικός Διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ερωτόκριτος Χλωρακίωτης ανέφερε ότι με

την υπογραφή της συμφωνίας για σύναψη δανείου 50εκ. από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που αποτελεί και το πρώτο βήμα συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας και της ΕΤΕπ, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα διευρύνουν περαιτέρω τις δυνατότητες δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους και χαμηλότερα επιτόκια, συμβάλλοντας έτσι ακόμη περισσότερο στην αναθέρμανση της κυπριακής οικονομίας. «Στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής, το Συνεργατικό Κίνημα δεσμεύεται να διαθέσει από ίδιους πόρους άλλα 50εκ., ανεβάζοντας έτσι το συνολικό ποσό που θα διοχετευτεί προς τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕς) μέσα στους επόμενους μήνες στα 100εκ.. Αυτό το βήμα μαζί με μια σειρά άλλων μέτρων που εφαρμόζουν τα συνεργατικά ιδρύματα πιστεύω ότι θα βοηθήσουν αποφασιστικά στην απάμβλυνση των προβλημάτων που οι ΜΜΕς αντιμετωπίζουν συνεπεία της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε» ανέφερε ο κ. Χλωρακίωτης.

Ο κ. Χλωρακίωτης σημείωσε επίσης ότι στα 100 χρόνια ζωής και λειτουργίας τους, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα υπήρξαν πάντοτε συμπαράστατες στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες, όπως είπε, απο-

τελούν αναμφίβολα σημαντικό παράγοντα της κυπριακής οικονομίας και σημαντικό μέρος της πελατειακής τους βάσης. «Θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στις προσπάθειες τους για αντοχή στην κρίση, ανάπτυξη και επέκταση των δραστηριοτήτων τους» ανέφερε με έμφαση.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών έχουν προγραμματίσει συσκέψεις με όλα τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα για ενημέρωση και τροχοδρόμηση των διαδικασιών εξέτασης αιτήσεων και εκταμίευσης των σχετικών κονδυλίων. Στις συσκέψεις θα εξηγηθούν οι λεπτομέρειες και οι πρόνοιες της σύμβασης, για να μπορέσουν οι συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ενδιαφερομένων.

• Παραθέτουμε πιο κάτω αποσπάσματα από την ομιλία του Γενικού Διευθυντή της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ερωτόκριτου Χλωρακίωτη κατά την Τελετή Υπογραφής Συμφωνίας Δανείου με την ΕΤΕπ.

Στα 100 χρόνια ζωής και λειτουργίας τους, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα υπήρξαν πάντοτε συμπαράστατες στις μικρομεσαίες επιχει-

ρήσεις οι οποίες αποτελούν αναμφίβολα σημαντικό παράγοντα της κυπριακής οικονομίας και σημαντικό μέρος της πελατειακής μας βάσης. Θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στις προσπάθειες τους για αντοχή στην κρίση, ανάπτυξη και επέκταση των δραστηριοτήτων τους.

Με την υπογραφή της συμφωνίας για σύναψη δανείου 50εκ. από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που αποτελεί και το πρώτο βήμα συνεργασίας μεταξύ μας, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα διευρύνουν περαιτέρω τις δυνατότητες δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους και χαμηλότερα επιτόκια, συμβάλλοντας έτσι ακόμη περισσότερο στην αναθέρμανση της κυπριακής οικονομίας.

Στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής, το Συνεργατικό Κίνημα δεσμεύεται να διαθέσει από ίδιους πόρους άλλα 50εκ., ανεβάζοντας έτσι το συνολικό ποσό που θα διοχετευτεί προς τις ΜΜΕς μέσα στους επόμενους μήνες στα 100εκ.. Αυτό το βήμα μαζί με μια σειρά άλλων μέτρων που εφαρμόζουν τα συνεργατικά ιδρύματα πιστεύω ότι θα βοηθήσουν αποφασιστικά στην απάμβλυνση των προβλημάτων που οι ΜΜΕς αντιμετωπίζουν συνεπεία της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε.

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να εξάρω τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ιδιαίτερα μέσα στο σημερινό δύσκολο οικονομικό περιβάλλον και να σημειώσω ότι η παρέμβαση της για στήριξη των ΜΜΕς σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο αποδεικνύεται ευεργετική και ουσιαστική. Αποτελεί τιμή για τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα η συνεργασία μας μαζί της και προσβλέπουμε σε περαιτέρω διεύρυνση της.

Πετάξτε ψηλά με έναν από τους νεότερους στόλους στην Ευρώπη.

Σήμερα η Ολυμπιακή είναι πιο σύγχρονη, πιο ισχυρή από ποτέ.
Με 30 αεροσκάφη νέας γενιάς με τεχνολογία αιχμής, αθόρυβα
και οικολογικά, έτοιμα να εξυπηρετήσουν κάθε αεροδρόμιο.
Σήμερα η Ολυμπιακή ανταποκρίνεται στις προσδοκίες όλων των Ελλήνων.
Για να νιώσει κάθε Έλληνας περήφανος.

**Πετάξτε μαζί μας ψηλά
με έναν από τους νεότερους στόλους στην Ευρώπη.**

www.olympicair.com

Η Ελλάδα ψηλά

Ελλαδική οικονομία

Αδιέξοδα, χωρίς προοπτική ανάπτυξης, τα μέτρα που επιβλήθηκαν

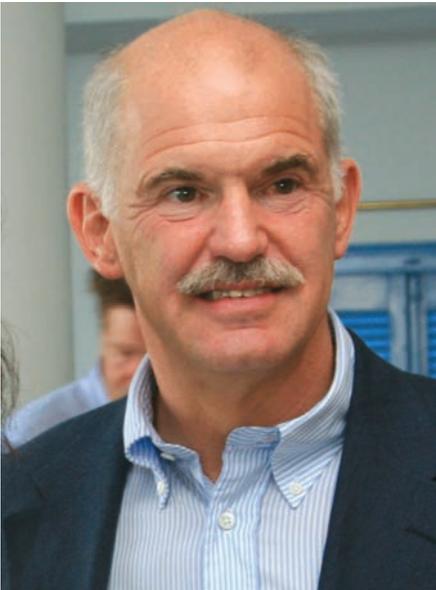
Δεν είναι η Ελλάδα που διασώζεται, αλλά η πολιτική των ισχυρών της ΕΕ

✓ Η ελλαδική οικονομία έχει ήδη τεθεί σε τροχιά ύφεσης, η οποία θα βαθύνει κι άλλο και μάλλον θα διαρκέσει κάμποσα χρόνια. Οι ξένοι δανειστές θα πάρουν τα λεφτά τους. Οι ισχυροί της Ευρωζώνης θα ησυχάσουν, καθώς το ενιαίο νόμισμα θα σταθεροποιηθεί σχετικά, για κάποιο χρονικό διάστημα, ενώ οι Έλληνες θα μάθουν να ζουν με λιγότερα και ίσως να εργάζονται περισσότερο και με πιο ουσιαστικό τρόπο.

• Του Ανδρέα Αναστασίου

Το αν θα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή και οι δύο φορείς μαζί, που θα “διασώσουν” την Ελλάδα από τη χρεοκοπία, δεν ήταν γνωστό την ώρα που γράφονταν αυτές οι γραμμές, πιθανότατα όμως θα είναι γνωστό την ώρα που διαβάζονται. Ως εκ τούτου, η σεναριολογία, αλλά ίσως και η ανάλυση περί του ποια θα ήταν η πλέον ενδεδειγμένη λύση, θα είναι μάλλον άνευ αντικειμένου. Αυτό, όμως, που δεν είναι καθόλου άνευ αντικειμένου, αλλά πολύ λίγο συζητείται είναι γιατί και πώς η Ελλάδα, μέλος της ΕΕ εδώ και σχεδόν τριάντα χρόνια, έφθασε στο χείλος του γκρεμού. Αυτό που δεν συζητείται αρκετά είναι αν τα μέτρα που λαμβάνονται ή επιβάλλονται μπορούν να συμβάλουν σε κάποια αναπτυξιακή δυναμική ή είναι απλώς “πρώτες βοήθειες” σε έναν ασθενή, του οποίου η “θεραπεία” είναι ακόμη άγνωστη.

Όλος αυτός ο διεθνής διασυρμός, όμως, και όλη αυτή η εγχώρια κοινωνική αναταραχή, γίνονται μόνο και μόνο για να μπορέσει η Ελλάδα να ανταποκριθεί στις επείγουσες δανειακές υποχρεώσεις της και να μην πτωχεύσει; Άντε, λοιπόν, και -με τον ένα ή τον άλλο τρόπο- ανταποκρίνεται (έτσι κι αλλιώς, από καταβολής ελληνικού κράτους με δανειακά ανταποκρίνεται), τι θα σημαίνει αυτό; Ότι λύθηκαν τα προβλήματά της; Μα και τα καινούργια δάνεια θα πρέπει κι αυτά να εξοφληθούν κάποτε. Όλη η φασαρία γινόταν μόνο για να επιτευχθούν κατά το δυνατόν χαμηλά επιτόκια; Και μετά; Προς τη δόξα

τραβάμε και... ξαναδανειζόμαστε;

Με τη Μέρκελ να λέει ότι αν δεν είμαστε καλά παιδιά θα πρέπει να αποβληθούμε από την “τάξη” του ευρώ; Με τους μισθούς μας να χαμηλώνουν τόσο ονομαστικά όσο και -περισσότερο- σε πραγματική αγοραστική δύναμη, αλλά εμείς να χαιρόμαστε επειδή διασωθήκαμε; Πώς διασωθήκαμε, όμως, ή μάλλον ποιος διασώθηκε στ’ αλήθεια; Αν διασώθηκαν η κοινοτική τάξις και ευνομία, η πειθαρχία ως προς το δημόσιο έλλειμμα και το δημόσιο χρέος, το ευρώ ως νόμισμα και ως μέσο ενοποίησης αγορών και πολιτικών επιλογών... τότε θα πρέπει εμείς, οι κάτοικοι της Ελλάδας, να είμαστε υπερήφανοι επειδή συμβάλουμε στην ευρωπαϊκή συνοχή και επειδή κατορθώσαμε να γίνουμε -επί τέλους- δημοσιονομικά Ευρωπαίοι; Έστω και αν τώρα ζούμε με λιγότερα εισοδήματα, δουλεύουμε για περισσότερα χρόνια, πληρώνουμε περισσότερους φόρους, θα πάρουμε χαμηλότερες συντάξεις και, εν πολλοίς, όλα αυτά δεν τα αποφασίσαμε καν εμείς, αλλά με “φορέθηκαν” από τους φίλους και εταίρους μας; Οι οποίοι φαίνεται να κόπτονται για τη δημοσιονομική πειθαρχία και την σταθερότητα των δεικτών (έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ, τιμάρημο κ.λπ.), αλλά ελάχιστο ενδιαφέρον επιδεικνύουν για τους ανθρώπους που βρίσκονται πίσω από τους δεί-

κτες και τα στατιστικά μεγέθη. Για τα οποία, επίσης, ενδιαφέρονται επιλεκτικά, αφού δεν φαίνεται να αγωνιούν ιδιαίτερω ούτε για τον δείκτη της ανεργίας ούτε για την εξέλιξη της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων.

Οι ξένοι φταίνε, λοιπόν; Αυτοί φθονούν και επιβουλεύονται τον ελληνοισμό και το κλέος του, οπότε συνομωτούν, με κάθε ευκαιρία, εναντίον του; Όχι βέβαια! Κανείς δεν έχει φθείρει το κύρος και την αξιοπιστία της Ελλάδας περισσότερο απ’ όσο τα έφθειραν οι ίδιοι οι Έλληνες. Και κανείς δεν αδιαφόρησε τόσο για την πραγματική οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας, όσο αδιαφόρησαν οι ίδιοι οι Έλληνες, τόσο οι “υπεύθυνοι” πολιτικοί ταγοί όσο και η μεγάλη πλειονότητα των πολιτών. Οι οποίοι αφ’ ενός εκλέγουν (και ξαναεκλέγουν) τους συγκεκριμένους ηγέτες, αλλά και οι ίδιοι προσωπικά έχουν αφομοιώσει και δεν παύουν να αναπαράγουν τη νοστορπία του ατομικού βολέματος με κάθε τρόπο (θεμιτό ή αθέμιτο), θεωρώντας κατόρθωμα, μαγκιά, τιμή και καμάρι τους το όποιο όφελος εξασφαλίζουν με πλάγιους τρόπους και εις βάρος του διπλανού τους.

Έκαστος τις ευθύνες του

Το να υποδεικνύει, λοιπόν, κανείς το ρόλο μιας ευρωπαϊκής πολιτικής των ισχυρών, η οποία

δεν προωθεί στ' αλήθεια την ισορροπημένη ανάπτυξη όλων των ευρωπαϊκών χωρών... Ή το να υποδεικνύει τις διαχρονικές ευθύνες των Ελλήνων κατά καιρούς κυβερνήσεων, οι οποίοι συνειδητά διαμόρφωσαν ένα στρεβλό και θνησιγενές οικονομικό - κοινωνικό μοντέλο, επειδή δεν είχαν τη διάθεση να κοιτάξουν πέρα από τον χρονικό ορίζοντα μιας ή το πολύ δύο (εκλογικών) τετραετιών, στη διάρκεια των οποίων φρόντιζαν να βουλευτούν για τα καλά οι ίδιοι και οι "ημέτεροι" τους... Το να υποδεικνύει κανείς τις ευθύνες των άλλων, δεν σημαίνει ότι ταυτόχρονα κλείνει τα μάτια ή και κουκουλώνει τις ευθύνες καθενός από εμάς.

Τις ευθύνες δημοσιογράφων, επιχειρηματιών, οργανωμένων φορέων αντιπροσωπευτικών διαφόρων επαγγελματικών ομάδων, οι οποίοι για το μόνο που ενδιαφέρονταν ήταν τα στενά συμφέροντά τους να εξυπηρετούνται σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα. Πέρα από αυτά, δεν πάει να καεί το σύμπαν... Να κοροϊδέσουμε τους κουτόφραγκους και να πάρουμε όσο γίνεται περισσότερες επιδοτήσεις: για δέντρα που δεν έχουμε, για δουλειές που δεν κάνουμε, για επενδύσεις ανύπαρκτες... Να γλείψουμε, να λαδώσουμε, να σκύψουμε τη μέση και γενικώς να διαγράψουμε τη λέξη "αξιοπρέπεια" από τα λεξικά μας, προκειμένου να μπορούμε (από την πόρτα ή από το παράθυρο) στο δημόσιο, να στήσουμε εταιρείες ή (επιδοτούμενους) φορείς-μαϊμούδες, να χτίσουμε παράνομες και αυθαίρετες οικοδομές, να κρύψουμε φορολογητέα εισοδήματα, να κλέψουμε τις ασφαλιστικές εισφορές από τους υπαλλήλους μας...

Κάπως έτσι, με εμάς, τους απλούς πολίτες, να αδιαφορούμε όσο δεν γίνεται περισσότερο, σχετικά με το αν και τι παράγει η χώρα και η εργασία μας, σχετικά με το αν και αύριο θα είναι δυνατό να ζούμε με τα ψέματα και να ξεδεύουμε έναν πλούτο που δεν μας ανήκει... Με τους πιο "υπεύθυνους" από εμάς, αντιπροσωπευτικούς φορείς και φορείς εξουσίας να αναπαράγουν ευχαρίστως το στρεβλό αυτό μοντέλο ύπαρξης, μόνο και μόνο για να το εκμεταλλευθούν ιδιοτελώς... Αλλά και με τους ισχυρούς Ευρωπαίους εταίρους μας να γνωρίζουν άριστα τι συμβαίνει, αλλά να ενδιαφέρονται μόνο για τη δημοσιονομική πειθαρχία, καθώς και για τα όπλα και όλα τα άλλα που αγοράζουμε από αυτούς με τα χρήματα που μας δανείζουν, για το ποσοστό του ελλείμματος και του χρέους ως προς το ΑΕΠ, αλλά όχι για το ίδιο το ΑΕΠ...

Ο κόσμος όλος συζητά το πρόβλημα της Ελλάδας, εστιάζοντας στο ότι το χρέος είναι υψηλό ως προς το ΑΕΠ. Μήπως εμείς θα έπρεπε να εστιάσουμε στο ότι το ΑΕΠ είναι χαμηλό ως

προς το χρέος; Μα δεν είναι το ίδιο πράγμα με διαφορετικά λόγια; Ίσως όχι, λέω εγώ. Όταν ένα άτομο χρωστά στην πιστωτική κάρτα του 10.000 ευρώ, ενώ το ετήσιο εισόδημά του είναι 15.000 ευρώ, αυτό διαφέρει σημαντικά από το να οφείλει πάλι 10.000 ευρώ, αλλά έχοντας ετήσιο εισόδημα 45.000 ευρώ ή 60.000 ευρώ. Στην πρώτη περίπτωση το άτομο είναι πρακτικά χρεοκοπημένο, ενώ στις άλλες, οι δυνατότητές του να εξαλείψει το χρέος του και να ισορροπήσει τα οικονομικά του είναι σημαντικές.

Σε τροχιά ύφεσης

Τι συμβαίνει τώρα με την Ελλάδα, λοιπόν; Πώς καταναλωτές με χαμηλότερα εισοδήματα, με δουλειές που χάνονται, με επιχειρήσεις που κλείνουν, με ακίνητα απούλητα ή ξενοίκιαστα θα μπορέσουν να τροφοδοτήσουν την οικονομία της χώρας τους; Πολύ απλά, δεν θα την τροφοδοτήσουν. Η ελλαδική οικονομία έχει ήδη τεθεί σε τροχιά ύφεσης, η οποία θα βαθύνει κι άλλο και μάλλον θα διαρκέσει κάμποσα χρόνια. Οι ξένοι δανειστές θα πάρουν τα λεφτά τους. Οι ισχυροί της Ευρώζωνης θα ησυχάσουν, καθώς το ενιαίο νόμισμα θα σταθεροποιηθεί σχετικά, για κάποιο χρονικό διάστημα, ενώ οι Έλληνες θα μάθουν να ζουν με λιγότερα και ίσως να εργάζονται περισσότερο και με πιο ουσιαστικό τρόπο.

Τα τελευταία αυτά δεν είναι αρνητικά βεβαίως, όσο και αν το αιφνίδιο των περιστάσεων τα καθιστά επώδυνα. Είναι δίκαια, λοιπόν, τα μέτρα λιτότητας, αφού όλοι είμαστε συνυπεύθυνοι στην κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η Ελλάδα; Όχι βέβαια! Κανείς δεν θα πρέπει να αγνοεί το βαθμό υπευθυνότητας ενός εκάστου. Αλίμονο αν ο αρχιτέκτονας και ο τελευταίος κτίστης του στρεβλού οικοδομήματος είχαν την ίδια ευθύνη! Αλίμονο αν τιμωρώντας κυρίως τον

τελευταίο κτίστη, που είναι ο πιο εύκολος στόχος, θεωρεί κανείς ότι λύνει το πρόβλημα.

Για παράδειγμα, οι ελλαδικές τράπεζες δεν καυχόνταν τα τελευταία αρκετά χρόνια ότι έχουν κερδοφορία υψηλότερη από τις περισσότερες ευρωπαϊκές τράπεζες; Πώς την είχαν αυτήν την κερδοφορία; Δεν το πέτυχαν αυτό παρακαλώντας μας να μας "χαρίσουν" πάσης φύσεως δάνεια και πιστωτικές κάρτες, και προκαλώντας μας να τα "φουσκώσουμε" ώστε οι ίδιες να εξασφαλίσουν κέρδη, στην πραγματικότητα αδικαιολόγητα για το μέγεθος και την παραγωγικότητα της ελλαδικής αγοράς; Πού ήταν τότε οι εγχώριες και ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και εποπτικές αρχές, ώστε να περιορίσουν τα στρεβλά φαινόμενα και να επιβάλουν εγκαίρως τάξη, μέσω της άσκησης κατάλληλης πολιτικής; Τότε οι "υπεύθυνοι" δεν ήταν πουθενά, επειδή οι ίδιοι και οι "ημέτεροί" τους απολάμβαναν τα προσωρινά οφέλη της στρεβλότητας.

Εμφανίσθηκαν, μάλιστα, και διοχέτευσαν το χρήμα των φορολογουμένων στις κερδοφόρες τράπεζες, επειδή οι ίδιες αλόγιστα δεν είχαν φροντίσει να διαφυλάξουν τη ρευστότητά τους! Το χρήμα των ιδίων φορολογουμένων, που τώρα καθιστούν φτωχότερους, χωρίς να έχουν να τους πουν τίποτα ειλικρινές και ουσιαστικό για το μέλλον τους, το μέλλον των παιδιών τους, το μέλλον της ελληνικής οικονομίας, το μέλλον της χώρας... Σημασία γι' αυτούς έχει να ρίξουν το spread των ομολόγων, να μπορέσουν να ξαναδανειστούν (και να ξανα... ξανα... δανειστούν) αυτά που θα πληρώνουμε εμείς και τα παιδιά μας, όταν και οι σημερινοί ταγοί μας ακολουθήσουν το παράδειγμα του Καραμανλή, "δραπετεύσουν" από τον δημόσιο βίο και απολαμβάνουν ήσυχα-ήσυχα όσα αυτός τους έχει εξασφαλίσει...

Αντιδρούν στον εξευρωπαϊσμό οι θεματοφύλακες του κοσμικού κράτους

Δύσκολη για τον Ερντογάν η συνταγματική μεταρρύθμιση

• Του Ανδρέα Αναστασίου

Τα ψηφίσματα στις ΗΠΑ και στη Σουηδία, υπέρ της αναγνώρισης “γενοκτονίας” των Αρμενίων εκ μέρους του Οθωμανικού κράτους, και η υπερβολική -στα λόγια, με πιθανολόγηση απέλασης 100.000 Αρμενίων που βρίσκονται παρανόμως στην Τουρκία- αντιμετώπισή τους από τον Τούρκο πρωθυπουργό, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, απασχόλησε αρκετά τους “τουρκολόγους” σχολιαστές τον προηγούμενο μήνα.

Παράλληλα, οι συνεχιζόμενες συλλήψεις δεκάδων -απόστρατων και εν ενεργεία- στρατιωτικών για την υπόθεση Εργκενεκόν και τα παρακλάδια της (Βαριοπούλα), κράτησαν τα νεύρα τετατωμένα στο εσωτερικό της χώρας, με εξεχοντες αρθρογράφους μεγάλων τουρκικών εφημερίδων (αντιπολιτευομένων στο Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης) να βλέπουν μεν τον “καπνό” -των σοβαρότατων ενδείξεων, περί προετοιμασίας συνομιλιών κινήσεων για την ανατροπή της κυβέρνησης- αλλά να αρνούνται πεισματικά την ύπαρξη “φωτιάς”. Όταν αποκαλύφθηκε -ιδιαιτέρως εύγλωττο- απόρρητο έγγραφο, αμφισβητήθηκε η γνησιότητα της υπογραφής του αξιωματικού-συντάκτη του εγγράφου. Όταν η γνησιότητα της υπογραφής αποδείχθηκε, οι αρθρογράφοι ευχαρίστως υιοθέτησαν την εξήγηση περί “σεναρίου ασκήσεως”, που υπέδειξε το Γενικό Επιτελείο. Καλή ώρα όπως το “σενάριο” για τη δολοφονία Ελληνοκυπρίων αιχμαλώτων, που είχε δημόσια εξομολογηθεί -σε μια κρίση ειλικρίνειας- ο ηθοποιός Ατίλα Ολγκάτς, ο οποίος ακολούθως συνταξιοδοτήθηκε πρόωρα, “για λόγους υγείας”, και εξαφανίστηκε από προσώπου γης...

Προχωρούν ένα βήμα παραπέρα, μάλιστα, οι αντι-ερντογανικοί υπέρμαχοι του κοσμικού κράτους, αντιστρέφοντας τις κατηγορίες και καταλογίζοντας σε ισλαμιστικούς κύκλους μια συνομιλία, η οποία επιδιώκει να φθείρει τα ισχυρά ερείσματα που οι κεμαλικές τουρκικές ένοπλες δυνάμεις διατηρούν στην τουρκική κοινωνία. Χωρίς ο γράφων να παραγνωρίζει πού ευρίσκονται οι πολιτικές ρίζες του Ταγίπ Ερντογάν και από πού το κόμμα του αντλεί την υποστήριξή του, θεωρεί ότι το να πιστέψει κανείς πως ο ο τουρκικός στρατός δεν είχε αντιληφθεί ότι κάπου είχε... παρα-

✓ Έχοντας το ισχυρό “άλλοθι” της εναρμόνισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, ο Τούρκος πρωθυπουργός προωθεί θεσμικές και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες επιβάλλονται πράγματι από την ενταξιακή διαδικασία, αλλά ταυτόχρονα αποδυναμώνουν το αντίπαλο δέος, ήτοι το στρατιωτικό και δικαστικό κατεστημένο.

πέσει η μεγάλη ποσότητα οπλισμού που ανακαλύφθηκε προ καιρού θαμμένη σε ένα δάσος, προϋποθέτει ισχυρή δόση ευπιστίας. Όπως το ίδιο ισχυρή δόση ευπιστίας προϋποθέτει να θεωρήσει κανείς διαδικασία ρουτίνας τη μεταφορά (άλλης, πολύ πρόσφατα αυτής) μεγάλης ποσότητας οπλισμού, για υπηρεσιακούς λόγους αλλά με... ιδιωτικά φορτηγά!

Θεματοφύλακες του κοσμικού κράτους

Προφανώς, όμως, την ευπιστία αυτή την επιδεικνύουν προθύμως αρκετοί, κατά τα λοιπά σοβαροί αρθρογράφοι, προκειμένου να αντιπαθούν στον Ερντογάν και να υπερασπισθούν τις ιερές και όσιες αξίες των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων. Προκειμένου να υπερασπισθούν το “κοσμικό κράτος”. Οι περισσότεροι “προοδευτικοί” Τούρκοι, βλέπετε, αυτοί που (πολύ καλώς, θα έλεγα, συμφωνώντας μαζί τους σε αυτό το σημείο) τρέμουν στην ιδέα μη μετατραπεί η χώρα τους σε “ισλαμική δημοκρατία” τύπου Ιράν, θεωρούν ότι μόνη δύναμη αποτροπής αυτού του ενδεχομένου είναι η δύναμη των όπλων του στρατού. Όχι ο σύγχρονος νομικός πολιτισμός, όχι οι σύγχρονες πολιτικές αντιλήψεις, όχι τόσο η αντίσταση που μπορούν να προβάλουν οι οργανωμένοι - ενεργ-

γοί πολίτες (σε πραγματικά προοδευτική κατεύθυνση και όχι διαδηλώνοντας υπέρ δικαστικών ή και στρατιωτικών πραξικοπημάτων), όχι η πορεία της χώρας τους προς την Ευρωπαϊκή Ένωση... Μιλούν και Ξαναμιλούν, λοιπόν, περί “κοσμικού κράτους”, και ξεχνούν να μιλήσουν περί Δημοκρατίας...

Μα ποιοι εξέλεξαν (επανελημμένως μάλιστα) τον Ερντογάν στην κυβέρνηση; Δεν ήταν η πλειοψηφία του λαού; Τι δουλειά έχει, λοιπόν, ο στρατός άλλο από το να υπακούει στην πολιτική εξουσία και να φυλάσσει τα σύνορα της χώρας; Και όμως... Η κυβέρνηση Ερντογάν, πολλά χρόνια μετά τον Τουρκοκύ Οζάλ, που είχε επίσης δείξει διάθεση να αντιμετωπίσει με σχετική συγκράτηση το κουρδικό, και αφού μεσολάβησαν χρόνια μεγάλης οπισθοδρόμησης στο ζήτημα, προχώρησε (με αμερικανική παραινέση, αλλά και σταθμίζοντας την κατάσταση στο κουρδικό Βόρειο Ιράκ) σε σημαντικότερες σχετικές πρωτοβουλίες. Οι οποίες, όμως, εφ’ όσον απέβαιναν επιτυχείς θα υποβάθμιζαν τη σημασία του στρατού. Έσπευσε, ως εκ τούτου, ο άλλος θεματοφύλακας του “κοσμικού” κράτους, του κεμαλισμού και του εθνικισμού, το δικαστικό κατεστημένο, και -με το κλείσιμο του κουρδικού Κόμματος Δημοκρατικής Κοινωνίας- τορπίλισε την πρωτοβουλία, που φιλο-

δοξούσε να οδηγήσει σε μια διαδικασία ειρήνευσης και συμφιλίωσης. Κάποιοι Τούρκοι “προοδευτικοί”, όμως, δείχνουν -μέσα στην παραδοξότητα της πολιτικής κατάστασης στη χώρα- να προτιμούν να συνεχίζεται ο σκοτωμός, παρά να ισχυροποιηθεί ο Ερντογάν και να “χάσει πόντους” ο στρατός.

Ο Ερντογάν, από την άλλη, χωρίς κανείς να τον αναγορεύει σε υπόδειγμα δημοκρατικού ηγέτη και πολύ περισσότερο σε ριζοσπάστη πολιτικό, έχει βρει πολύτιμη στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία παρενέβη υπέρ του με τον πλέον ανοικτό και ξεκάθαρο τρόπο, όταν και το δικό του κόμμα είχε παραπεμφθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο με το ερώτημα της απαγόρευσης. Εκδηλώνεται, λοιπόν, κάποια “τουρκική παραδοξότητα” και στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τη μια ακούγονται φωνές πολιτικών, που δεν αισθάνονται ευτυχείς με την προοπτική της ένταξης στην ΕΕ μιας χώρας που -όντας πρώτη σε πληθυσμό- θα έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στο μηχανισμό της Ένωσης. Από την άλλη, όμως, οι ίδιοι πολιτικοί ψηφίζουν υπέρ της Τουρκίας, καθώς δεν μπορούν παρά να “ακούν” τον επιχειρηματικό κόσμο των χωρών τους, ο οποίος περιμένει πως και πως να διευρυνθεί η ενιαία αγορά με άλλους 100 εκατομμύρια καταναλωτές, που σε λίγα χρόνια θα αριθμεί η Τουρκία.

Εναρμόνιση με το κεκτημένο της ΕΕ

Έχοντας, λοιπόν, το ισχυρό “άλλοθι” της εναρμόνισης με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, ο Ερντογάν προωθεί θεσμικές και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες επιβάλλονται πράγματι από την ενταξιακή διαδικασία, αλλά ταυτόχρονα αποδυναμώνουν το αντίπαλο δέος, ήτοι το στρατιωτικό και δικαστικό κατεστημένο. Προωθεί διατάξεις που αποκλείουν τη δίκη πολιτών από στρατοδικεία, αλλά και επιβάλλουν τη δίκη στρατιωτικών από πολιτικά δικαστήρια, εφ’ όσον το αδίκημα για το οποίο κατηγορούνται δεν είναι αυστηρά στρατιωτικής φύσεως. Προωθεί διατάξεις που περιορίζουν τη δυνατότητα των δικαστηρίων να απαγορεύουν τη δράση κομμάτων και πολιτικών που έχουν εκλεγεί νομίμως και δημοκρατικά. Που περιορίζουν τη δικαστική αυθαιρεσία, λένε οι ερντογανικοί. Που περιορίζουν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, την οποία θέτουν υπό τον στενό έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας, αντιπαραθέτουν οι κεμαλικοί.

Μέσα σε αυτό το σύνθετο πολιτικό περιβάλλον, ο Ερντογάν προσπαθεί να αναθεωρήσει το (συνταχθέν από την χούντα του Εβρέν) σύνταγμα της Τουρκίας, εγχείρημα για το οποίο το κόμμα του δεν διαθέτει την απαραίτητη ειδική πλειοψη-

φία. Ως εκ τούτου, ο Τούρκος πρωθυπουργός προσπαθεί να πείσει την αντιπολίτευση να υποστηρίξει τις συνταγματικές αλλαγές που προτείνει, η τελευταία όμως (το κεντροαριστερό CHP του Ντενίζ Μπαϊκάλ, το ακροδεξιό MHP του Ντεβλέτ Μπαχτσελί, αλλά και το φιλοκουρδικό BDP) αρνούνται να συναινέσουν, ώστε να μην μπορεί το κυβερνών κόμμα -κατά τις επόμενες εκλογές- να δρέψει καρπούς λόγω της προόδου στην εναρμόνιση και της προσέγγισης με την ΕΕ.

Τελευταίο εύρημα-έκπληξη (τέχνασμα αν προτιμάτε) του Ερντογάν, προκειμένου να εξασφαλίσει τη συναίνεση της αξιωματικής αντιπολίτευσης (του Λαϊκού Ρεπουμπλικανικού Κόμματος) είναι η προσθήκη στο πακέτο των συνταγματικών αλλαγών και μιας παλαιότερη πρόταση του ΑΡΚ, περί κατάργησης του άρθρου 15, το οποίο απαγορεύει να παραπεμφθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης οι υπεύθυνοι για τη δικτατορία του 1980. Παρά την ικανοποίηση, όμως, του αιτήματός του, οι πρώτες αντιδράσεις από το κόμμα του Μπαϊκάλ ήταν αρνητικές. Αντέτειναν, μάλιστα, ότι το αν το κόμμα του Ερντογάν, το ΑΚΡ, ήθελε πράγματι να καταργήσει το άρθρο 15, θα μπορούσε να να το είχε κάνει πριν από αρκετά χρόνια, όταν η αξιωματική αντιπολίτευση είχε καταθέσει σχετική πρόταση.

Αρνητική στάση τήρησε και το MHP, υποστηρίζοντας ότι το ΑΚΡ θέλει -με τη συνταγματική αναθεώρηση- να αλώσει τον χώρο της Δικαιοσύνης. Γι’ αυτό, όχι μόνο δεν θα στηρίξει το προτεινόμενο πακέτο αλλαγών, αλλά αντιθέτως προτίθεται να προσφύγει γι’ αυτό στο Συνταγματικό Δικαστήριο. Θέση του MHP είναι ότι η συνταγματική αναθεώρηση οφείλει να προετοιμασθεί από διακομματική επιτροπή και να προωθηθεί για ψήφιση στο νέο κοινοβούλιο, το

οποίο θα προκύψει από τις επόμενες εκλογές.

Συμβολική κίνηση

Νομικοί και πολιτικοί παράγοντες έκαναν δηλώσεις, με τις οποίες διευκρίνιζαν ότι η κατάργηση του άρθρου 15 δεν θα οδηγούσε πραγματικά σε δίκη τους πρωταίτιους του πραξικοπήματος της 12ης Σεπτεμβρίου 1980, αφού το αδίκημά τους έχει πλέον παραγραφεί. Αξιωματούχοι του ΑΚΡ, όμως, υποστήριζαν ότι η εν λόγω αλλαγή πρέπει να προωθηθεί για λόγους συμβολισμού και γενικότερα για να έχει η χώρα ένα δημοκρατικότερο σύνταγμα.

Εκ μέρους του δικαστικού και εισαγγελικού κόσμου της χώρας εκφράστηκαν, επίσης, σοβαρές επιφυλάξεις για τις προωθούμενες αλλαγές. Ανώτατοι δικαστικοί και εισαγγελείς, με τους οποίους ο υπουργός Δικαιοσύνης της Τουρκίας είχε σχετική συζήτηση, προκειμένου να επιτύχει την υποστήριξη των φορέων τους, εξέφρασαν αντιρρήσεις επί διαφόρων προτεινομένων διατάξεων, καθώς επίσης και την εκτίμηση ότι το “πακέτο” αυξάνει την επιρροή της εκτελεστικής εξουσίας επί της δικαστικής, ενώ περιορίζει την ανεξαρτησία της τελευταίας.

Εν πάση περιπτώσει, ο Ερντογάν -μετά από μακρά επεξεργασία και αφού διαβουλευθήκε με τους συμβούλους του- κατέληξε στο εν λόγω “πακέτο”, το οποίο προτίθεται να παρουσιάσει στους ηγέτες των αντιπολιτευομένων κομμάτων σε προσωπικές επαφές που ζήτησε να έχει μαζί τους. Ακολούθως, θα το καταθέσει στο κοινοβούλιο και θα επιδώξει την έγκρισή του. Τι θα πετύχει και αν διαθέτει και άλλους “άσους στο μανίκι του”, ενδεχομένως περισσότερο πειστικούς από τη συμβολική κατάργηση του άρθρου 15, αυτό θα φανεί στο αμέσως προσεχές διάστημα.

Ελλαδικές Τράπεζες

«Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα»;

- ✓ Τι δείχνει η ακτινογραφία των ισολογισμών των «μεγάλων»
- ✓ Ποιες είναι οι προκλήσεις του 2010

Το πρόβλημα των τραπεζών δεν φαίνεται τόσο από τη μειωμένη κερδοφορία που εμφάνισαν το 2009 όσο από τα «ψιλά γράμματα» των λογιστικών τους καταστάσεων, στα οποία αποτυπώνεται ο βαθμός στον οποίο επηρεάστηκαν τα αποτελέσματά τους από τη γενικότερη πορεία της ελληνικής οικονομίας. Σχεδόν... ασήμαντες χορηγήσεις, δυσκολία στις καταθέσεις, αύξηση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και έκθεση στα κρατικά ομόλογα είναι τα κυριότερα προβλήματα που έχουν ανακύψει. Προβλήματα τα οποία όλα δείχνουν ότι θα ενταθούν εφόσον συνεχίσει να διατηρείται το περιβάλλον δημοσιονομικής αστάθειας και οικονομικής ύφεσης...

Με απώλειες που ξεπερνούν το 12% στη διάρκεια του έτους αλλά με ισχυρά κέρδη από τις αρχές του μήνα, που διαμορφώνονται στο 15% στο ταμπλό του Χ.Α., υποδέχτηκε η αγορά τα αποτελέσματα του τελευταίου τριμήνου 2009 και του συνόλου του έτους.

Στο «μικροσκόπιο» των αναλυτών τα αποτελέσματα του τέταρτου τριμήνου μπορούν να θεωρηθούν «πυξίδα» για το τι θα πρέπει να περιμένουν οι επενδυτές σε επίπεδο τόσο κερδών όσο και κινδύνων για το τρέχον έτος. Συνολικά, τα αποτελέσματα (δεν περιλαμβάνεται η Εθνική Τράπεζα, η οποία ανακοίνωσε μεγέθη 2009 χθες το απόγευμα - βλ. σελ. 12) δεν ήταν εντυπωσιακά, αφού

τα έσοδα από χρηματοοικονομικές πράξεις ώθησαν τα μεγέθη σε πολλές περιπτώσεις, ενώ... κρυφός άσος στο μανίκι στο δεύτερο εξάμηνο του 2010 μπορεί να αποτελέσει η σταδιακή κορύφωση των νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων στο πρώτο εξάμηνο του έτους.

EFG EUROBANK

Τα καθαρά κέρδη της EFG Eurobank στο τέταρτο τρίμηνο του 2009 διαμορφώθηκαν στα 25 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας σημαντική μείωση σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, της τάξεως του 77%, ενώ στο σύνολο του έτους ανήλθαν στα 305 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 53,2% εν συγκρίσει με το 2008. Στα θετικά στοιχεία του

τέταρτου τριμήνου ήταν η αύξηση των δανείων, η βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού και, το σημαντικότερο όλων, η συγκράτηση του κόστους σε επίπεδο ομίλου, ενώ μικρή βελτίωση σημείωσε και το καθαρό περιθώριο τόκων ως προς το μέσο ενεργητικό (NIM/Average Assets).

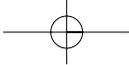
Η επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης των νέων επισφαλών δανείων σε σχέση με τα προηγούμενα τρίμηνα, σε συνδυασμό με τις υψηλές προβλέψεις, δημιουργεί μια σχετική «ασπίδα ασφάλειας» για την τράπεζα. Στον αντίποδα, η άνοδος στον δείκτη δανείων προς καταθέσεις στο 123% το τελευταίο τρίμηνο του 2009 από 118% το αμέσως προηγούμενο αλλά και η διαμόρφωση του δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων από το 6,4% στο τρίτο τρίμηνο στο 6,7% στο τέταρτο τρίμηνο αποτελούν «αγκάθια» για την EFG Eurobank. Επιπλέον, η μείωση των καταθέσεων κατά 1,12 δις. ευρώ από τρίμηνο σε τρίμηνο είναι κάτι που πρέπει να προσεχθεί, ενώ ο φορολογικός συντελεστής ήταν ιδιαίτερα χαμηλός, αν αφαιρεθεί η one off φορολόγηση της τράπεζας.

Ο σημαντικός περιορισμός των νέων επισφαλών δανείων είναι θετικό στοιχείο για την EFG Eurobank, αφού σταδιακά θα οδηγήσει σε μειωμένο δείκτη κόστους κινδύνου, άρα σε χαμηλότερες προβλέψεις. Στη Νέα Ευρώπη ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις για το 2009 μειώθηκε στο 150% από 169%, ενώ οι καταθέσεις της τράπεζας αυξήθηκαν 939 εκατ. ευρώ, ωστόσο οι αγορές της περιοχής συμπλήρωσαν τέσσερα συνεχόμενα αρνητικά τρίμηνα, με το σύνολο των κερδών

ALPHA BANK

ΜΕΓΕΘΟΣ	Δ' TRIM. 2009	Γ' TRIM. 2009	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	2009	2008	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΝΕΙΩΝ ΠΡΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ	53 043	52 563	1%	53 043	51 891	2.2%
ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ	480	318	51%	1 152	8 978	-87.2%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	42 916	41 919	2%	42 916	42 547	0.9%
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	69 596	68 806	1%	73 985	67 409	9.8%
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	5 372	4 413	22%	5 372	3 021	77.8%
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΚΟΥΣ	458	460	0%	1 763	1 799	-2.0%
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	92	95	-3%	379	464	-18.4%
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	579	633	-9%	2 380	2 339	1.8%
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	5	130	-96%	350	512	-31.7%
ΚΕΡΔΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*	57	157	-64%	55	112	-50.9%
ΚΕΡΔΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ*	7	10	-30%	446	507	-12.0%
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	180	170	6%	676	542	24.8%
ΔΑΝΕΙΑ / ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	124%	125%	-1%	124%	122%	2.0%
ΚΑΘΑΡΟ ΕΣΟΔΟ ΤΟΚΩΝ / ΜΕΣΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (MARGIN)	2.65%	2.57%	0%	2.61%	3.00%	-0.4%
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ / ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	57.5%	46.7%	11%	50.5%	50.4%	0.1%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	5.70%	5.20%	1%	5.70%	3.90%	1.8%
COST OF RISK (% M.O. ΔΑΝΕΙΩΝ)	1.36%	1.30%	0%	1.29%	1.14%	0.2%

ΤΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ. ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ. ΠΗΓΗ: ALPHA BANK

στα -44 εκατ. ευρώ από κέρδη 137 εκατ. το 2009. Για την EFG Eurobank, με την κερδοφορία του προηγούμενου έτους να ανέρχεται στα 305 εκατ. ευρώ, το ιστορικό P/E διαμορφώνεται στις 11,7 φορές.

- Σε γενικές γραμμές θετικοί ήταν οι αναλυτές σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα που ανακοίνωσε η Eurobank, επισημαίνοντας την κατώτερη των εκτιμήσεων φορολογία, τα έσοδα από συναλλαγές αλλά και την επιβράδυνση των «κακών» δανείων. Η Merrill Lynch αναμένει ανάκαμψη της κερδοφορίας της τράπεζας στο δεύτερο εξάμηνο του 2010 και επισημαίνει τη μείωση των δαπανών, ενώ η JP Morgan ξεχώρισε τον περιορισμό των δαπανών αλλά και την πορεία των καθαρών εσόδων από τόκους. Η Nomura επισήμανε ότι τα μεγέθη δεν προσθέτουν επιπλέον ανησυχίες, ενώ η Εθνική - P&K έκανε λόγο για θετική έκπληξη σημειώνοντας την επιβράδυνση των επισφαλών δανείων. Η HSBC εκτίμησε ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ήταν χαμηλότερα του αναμενομένου, αλλά στα αρνητικά περιλαμβάνεται η υποχώρηση των καταθέσεων κατά 1,1 δισ. ευρώ. Η Marfin Analysis, αντίθετα, χαρακτήρισε τα μεγέθη αδύναμα, αποδίδοντας την υποχώρηση των κερδών στα υψηλότερα κόστη, στις προβλέψεις όπως και στο αρνητικό γενικότερο περιβάλλον.

ALPHA BANK

Ο όμιλος της Alpha Bank εμφάνισε κέρδη 5 εκατ. ευρώ στο τέταρτο τρίμηνο του 2009 έναντι 130 εκατ. ευρώ στο αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ενώ σε ετήσια βάση τα κέρδη σημείωσαν πτώση της τάξης του 31,7% στα 350 εκατ. ευρώ έναντι 512 εκατ. ευρώ το 2008. Στο τελευταίο τρίμηνο του 2009, τα νέα δάνεια αυξήθηκαν στα 480 εκατ. ευρώ έναντι 318 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο, ενώ οι προβλέψεις παρέμειναν περίπου στα ίδια επί-

πεδα με το προηγούμενο τρίμηνο, στα 180 εκατ. ευρώ από 170 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης cost of risk της Alpha Bank παραμένει χαμηλά σε σχέση με τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα, αυξανόμενος ωστόσο στις 136 μονάδες βάσης, ενώ ιδιαίτερα αρνητικό στοιχείο είναι η σημαντική άνοδος στον δείκτη εξόδων προς έσοδα, αν και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια δεν αυξήθηκαν σημαντικά στο τελευταίο τρίμηνο. Κυρίαρχο δεδομένο για τη θετική εξέλιξη των εσόδων ήταν τα 171,5 εκατ. ευρώ από χρηματοοικονομικές πράξεις (ομόλογα κυρίως) έναντι -6,8 εκατ. ευρώ το 2008. Στα θετικά στοιχεία για τον όμιλο της Alpha Bank είναι η ενισχυμένη ρευστότητα στον ισολογισμό και η αύξηση των καταθέσεων τόσο στο τέταρτο τρίμηνο όσο και στο έτος.

Αρνητικό στοιχείο παραμένει ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις, ο οποίος, παρότι διέκοψε την ανοδική πορεία του στο 124% από 125% στο τέταρτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, εντούτοις παραμένει ψηλά, ενώ η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε στο 8,3% για το 2009. Στο εξωτερικό, ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις της Alpha Bank, παρότι μειώθηκε, παραμένει στο 179%. Για το σύνολο του προηγούμενου έτους, με τα καθαρά κέρδη της Alpha Bank να ανέρχονται στα 350 εκατ. ευρώ, ο δείκτης τιμής προς κέρδη υπολογίζεται στις 11 φορές, ενώ ο δείκτης τιμής προς λογιστική αξία στη 0,88 φο-

- Σε μικρή μείωση της τιμής-στόχου για την Alpha Bank προχώρησαν συνολικά οι αναλυτές μετά τα αποτελέσματα. Η Nomura περιέκοψε την τιμή-στόχο στα 8,20 ευρώ ανά μετοχή από 8,30 ευρώ προηγούμενης και χαρακτήρισε τα αποτελέσματα χαμηλότερα των εκτιμήσεων. Νέα, μικρότερη τιμή-στόχο στα 7,5 ευρώ από 7,75 ευρώ προηγούμενης έδωσε η Citigroup, η οποία επισημαίνει ότι τα αποτελέσματα τέταρτου τριμήνου της τράπεζας ήταν αντίστοιχα των εκτιμήσεων, εξαιρουμένων των κερδών από συναλλαγές, που διαμορφώθηκαν χαμηλότερα των προβλέψεων. Σε υποβάθμιση της σύστασης σε «add» από «buy» προχώρησε η Natixis. Η UBS, παρότι διατηρεί τη σύσταση «buy» και την τιμή-στόχο των 9,50 ευρώ, έκανε λόγο για χαμηλή κερδοφορία στο τέταρτο τρίμηνο, αλλά για καλή ρευστότητα. Η Merrill Lynch διατήρησε την τιμή-στόχο, όπως και η JP Morgan, η οποία όμως τόνισε ότι το τέταρτο τρίμηνο ήταν ελαφρώς χαμηλότερο των εκτιμήσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Για την Τράπεζα Πειραιώς, τα καθαρά κέρδη μετά φόρων του τελευταίου τριμήνου του 2009 ήταν αρνητικά, στα -17 εκατ. ευρώ έναντι 90 εκατ.

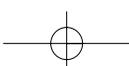

ευρώ στο αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, ενώ τα κέρδη για το σύνολο του έτους διαμορφώθηκαν στα 202 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 35,9% σε σχέση με το 2008, όπου είχαν ανέλθει στα 315 εκατ. ευρώ. Οι προβλέψεις στο τέταρτο τρίμηνο του 2009 αυξήθηκαν σημαντικά στα 160 εκατ. ευρώ έναντι 124 εκατ. ευρώ στο αμέσως προηγούμενο, ενώ ο δείκτης cost of risk σε μέσο όρο δανείων στο τέταρτο τρίμηνο κινήθηκε ανοδικά στις 167 μονάδες βάσης, από 129 μ.β. στο τρίτο τρίμηνο.

Σημαντικό αρνητικό στοιχείο για την τράπεζα ήταν το γεγονός ότι τα νέα δάνεια κινήθηκαν σε αρνητικό έδαφος για το σύνολο του 2009, ενώ οι καταθέσεις μειώθηκαν 655 εκατ. ευρώ από το τρίτο στο τέταρτο τρίμηνο και παράλληλα ο δείκτης κόστους προς έσοδα κινήθηκε από το 49% στο τρίτο τρίμηνο στο 59% στο τελευταίο τρίμηνο του έτους. Αύξηση παρουσίασε και ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις, στο 126% από 125%.

Για το σύνολο του 2009, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο της τράπεζας διαμορφώθηκε σε 2,02% έναντι 2,29% το 2008. Η συγκράτηση στο κόστος βοήθησε τα λειτουργικά κέρδη. Ωστόσο, ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις εξακολουθεί να κινείται στο 126% για το τέταρτο τρίμηνο του έτους, ενώ μικρή βελτίωση παρουσίασαν τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Στο εξωτερικό, ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις για την τράπεζα διαμορφώθηκε στο 179% από 194%, τα non performing loans αυξήθηκαν κατά 76% ή 238 εκατ. ευρώ, ενώ ο δείκτης NPLs από το 3,5% «εκτοξεύτηκε» στο 6,3%. Βάσει των καθαρών κερδών της Τράπεζας Πειραιώς, ο πολλαπλασιαστής κερδών εκτιμάται σε 10,8 φορές τα καθαρά κέρδη του 2009, ενώ ο δείκτης τιμής προς λογιστική αξία σε 0,71 φορά.

- Οι αναλυτές χαρακτήρισαν τα αποτελέσματα χωρίς εκπλήξεις αλλά αδύναμα. Η Merrill Lynch

Τραπεζικά θέματα

εκτίμησε ότι τα έσοδα ήταν καλύτερα των προβλέψεων της, ενώ η UBS απέδωσε την κάμψη που παρατηρήθηκε στα κέρδη στη μεγαλύτερη των προβλέψεων έκτακτη φορολογία. Η Nomura θεωρεί ότι πρόκειται για σχετικά καλά αποτελέσματα, ωστόσο επισήμανε πως το περιβάλλον επιδεινώνεται και τα μεγέθη αναμένεται να χειροτερέψουν στα επόμενα λίγα τρίμηνα, πριν βελτιωθούν. Η Natixis μείωσε την τιμή-στόχο στα 5,2 ευρώ από 5,9 ευρώ προηγούμενης. Η Alpha Finance τόνισε ότι συνολικά τα αποτελέσματα ήταν αδύναμα αλλά σε μεγάλο βαθμό αναμενόμενα, ενώ η Marfin Analysis ανέφερε πως το αδύναμο μακροοικονομικό περιβάλλον θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους χρηματοδότησης και πιθανόν θα αναδειξεί θέματα ρευστότητας και ποιότητας ενεργητικού.

MARFIN POPULAR BANK

Θετική έκπληξη αποτέλεσαν τα μεγέθη της Marfin Popular Bank στο τέταρτο τρίμηνο, παρά το γεγονός ότι τα καθαρά κέρδη σημείωσαν σημαντική μείωση σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (της τάξεως του 44%), ενώ στο σύνολο του έτους τα κέρδη διαμορφώθηκαν στα 174 εκατ. ευρώ, μειωμένα 55,9% εν συγκρίσει με το 2008. Στα θετικά στοιχεία ήταν η αύξηση των δανείων στα 756 εκατ. ευρώ στο τέταρτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους από 345 εκατ. ευρώ το τρίτο τρίμηνο, η βελτίωση της ποιότητας του ενεργητικού και, το σημαντικότερο όλων, η συγκράτηση του κόστους σε επίπεδο ομίλου, ενώ μικρή βελτίωση παρουσίασε και το καθαρό περιθώριο τόκων ως προς το μέσο ενεργητικό (NIM/Average Assets).

Η επιβράδυνση στον ρυθμό αύξησης των νέων επισφαλών δανείων σε σχέση με τα προηγούμε-

να τρίμηνα αποτέλεσε ευχάριστη έκπληξη, ενώ η διατήρηση του cost of risk σε χαμηλά επίπεδα ήταν επίσης θετική. Στον αντίποδα, αρνητικά στοιχεία ήταν η αύξηση στον δείκτη δανείων προς καταθέσεις στο 108% το τελευταίο τρίμηνο από 102% το αμέσως προηγούμενο αλλά και η διαμόρφωση του δείκτη εξόδων προς έσοδα στο έτος σε 58% από 54% στο τέλος του 2008.

Σημαντικό δεδομένο είναι η πτώση των καταθέσεων κατά 942 εκατ. ευρώ στο έτος, προερχόμενη ισόποσα από τη μείωση στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Στις δραστηριότητες στη χώρα μας, τα βασικά τραπεζικά κέρδη προ φόρων (core pre tax profit) ήταν αρνητικά σε όλη τη διάρκεια του 2009, διαμορφούμενα στα -75 εκατ. ευρώ από 74 εκατ. ευρώ το 2008. Για τη Marfin Popular Bank, με την κερδοφορία της προηγούμενης χρήσης να ανέρχεται στα 174 εκατ. ευρώ, το ιστορικό P/E διαμορφώνεται στις 10 φορές, ενώ ο δείκτης P/BV είναι 0,48 φορά, πολύ χαμηλότερα από τον μέσο όρο των υπόλοιπων τραπεζών.

- Οι αναλυτές έκαναν λόγο για θετική έκπληξη τονίζοντας τα καθαρά έσοδα από τόκους και τις αμοιβές. Η Cheuvreux χαρακτήρισε απρόσμενα καλά τα αποτελέσματα και σημείωσε τα ισχυρότερα καθαρά έσοδα από τόκους, τη βελτίωση των αμοιβών και το υψηλότερο trading, ωστόσο προχώρησε σε μείωση της τιμή-στόχου στα 2,5 ευρώ με σύσταση «outperform». Η UBS τόνισε ότι τα αποτελέσματα υπερέβησαν τις εκτιμήσεις της λόγω των χαμηλότερων προβλέψεων. Για καθαρά κέρδη υψηλότερα του αναμενόμενου, καλύτερα των εκτιμήσεων καθαρά έσοδα από τόκους και για βελτίωση της ποιότητας των παγίων της Marfin Popular Bank έκανε λόγο η Citigroup. Η HSBC αναφέρθηκε σε κέρδη τέταρτου τριμήνου υψηλότερα του consensus, χαμηλότερα όμως των δικών της εκτιμήσεων, αν και παράλληλα επισήμανε ότι αποτέλεσαν θετική έκπληξη οι τάσεις όσον αφορά στην ποιότητα των assets της τράπεζας, ιδιαίτερα στην Ελλάδα. Η Εθνική - P&K τόνισε ότι τα καθαρά κέρδη του τελευταίου τριμήνου ήταν υψηλότερα των εκτιμήσεών της, ενώ ανέφερε τη σταθεροποίηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τη βελτίωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

Για την Τράπεζα Κύπρου το τέταρτο τρίμηνο του 2009 ήταν ουδέτερο, με τα καθαρά κέρδη να εμφανίζονται μειωμένα κατά 58% περίπου σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο, στα 49 εκατ. ευρώ από 117 εκατ. ευρώ, ενώ στο σύνολο του έτους τα κέρδη της τράπεζας διαμορφώθηκαν στα 313 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση της τάξης του 40%

σε σχέση με το 2008. Στο τέταρτο τρίμηνο του 2009 οι προβλέψεις αυξήθηκαν στα 92 εκατ. ευρώ από 60 εκατ. ευρώ στο προηγούμενο τρίμηνο, ο δείκτης των μη εξυπηρετούμενων δανείων από 5,2% στο τέλος του τρίτου τριμήνου κινήθηκε υψηλότερα στο 5,6%, ενώ τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ήταν αυξημένα σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο της τράπεζας μειώθηκε τόσο στο τέταρτο τρίμηνο όσο και στο σύνολο του έτους, ενώ ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις και ο δείκτης εξόδων προς έσοδα σημείωσαν επιδείνωση, στο 93% από 90% και στο 53% από 47% το προηγούμενο τρίμηνο αντίστοιχα.

Οι διεθνείς δραστηριότητες του ομίλου έδωσαν ώθηση στα οικονομικά αποτελέσματα, αφού τα έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν στο 18% του συνόλου από 12% το 2008, ενώ τα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων ανήλθαν στα 90 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 96% στο έτος, και αποτέλεσαν το 15% των συνολικών κερδών έναντι 7% το 2008. Το τέταρτο τρίμηνο του 2009 στην Ελλάδα ήταν ζημιόγono κατά 19 εκατ. ευρώ, ενώ στο σύνολο του έτους στη χώρα μας η Τράπεζα Κύπρου σημείωσε καθαρά κέρδη 3 εκατ. ευρώ. Με την κερδοφορία στα 313 εκατ. ευρώ, ο πολλαπλασιαστής κερδών της τράπεζας υπολογίζεται σε 9,3 φορές.

- Οι αναλυτές δεν προχώρησαν σε σημαντικές αλλαγές στα κέρδη ανά μετοχή και στην τιμή-στόχο για τον τίτλο της τράπεζας, όμως δύο οίκοι μείωσαν την τιμή-στόχο: Η Euroxx μείωσε την τιμή-στόχο για τη μετοχή στα 5,40 ευρώ από 6 ευρώ προηγούμενης, ενώ η Alpha Finance περιέκοψε την τιμή-στόχο για τη μετοχή της Τράπεζας Κύπρου στα 5,5 ευρώ από 6,2 ευρώ προηγούμενης με σύσταση «outperform», επισημαίνοντας παράλληλα ότι τα κέρδη υπέστησαν πλήγμα λόγω των υψηλών προβλέψεων.

Οι νέες προκλήσεις των τραπεζών

✓ **Πέρα από τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν φέτος, προβληματισμός επικρατεί λόγω του ότι η παρούσα συγκυρία απειλεί να δυναμιτίσει και το μακροπρόθεσμο growth story των ελληνικών ομίλων.**

Μια χρονιά γεμάτη προκλήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν φέτος οι ελληνικές τράπεζες, καθώς από τη μία πλευρά το κόστος τους επηρεάζεται άμεσα από το μακροοικονομικό πρόβλημα της χώρας και από την άλλη η αναγκία επιβολή των κυβερνητικών μέτρων απειλεί να ανεβάσει σε ακόμη πιο υψηλά επίπεδα τον δείκτη των επισφαλειών.

Όσο τα επιτόκια δανεισμού του ελληνικού δημοσίου παραμένουν σε υψηλά επίπεδα τόσο θα βλέπουμε το κόστος άντλησης κεφαλαίων από τις τράπεζες να ανεβαίνει. Ήδη, τα τμήματα private banking των ιδίων των πιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και χρηματοπιστηριακές εταιρείες πωλούν κρατικά ομόλογα στους πελάτες τους. Ακόμα κι αν σε πολλές περιπτώσεις οι σχετικές προμήθειες τις οποίες επιβάλλουν είναι αλμυρές, στο τέλος της ημέρας τα yields των επενδυτών καταλήγουν να είναι ανώτερα από αυτά των τραπεζικών καταθέσεων. Πέραν αυτού, όμως, οι ελληνικές τράπεζες καλούνται να αντιμετωπίσουν και τα αυξημένα επιτόκια που προσφέρουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο, όπου για προθεσμιακές καταθέσεις ενός έτους η διαφορά μπορεί να κυμανθεί από 0,7% έως και 1,5%.

Υπό αυτές τις συνθήκες, λοιπόν, το πιθανότερο σενάριο είναι ότι η ανοδική τάση των επιτοκίων καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες, που ξεκίνησε από τα τέλη του 2009, θα συνεχιστεί, τουλάχιστον για όσο διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα τα yields (αποδόσεις) των κρατικών ομολόγων.

Εκτός όμως από τις καταθέσεις, ανοδικά κινείται το κόστος και των υπόλοιπων κατηγοριών άντλησης κεφαλαίων για τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας. Η ουσία είναι ότι, ακόμη και αν βρεθεί μια φόρμουλα χρηματοδότησης μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (που είναι και το πιθανότερο), αυτή δεν θα είναι τόσο φθηνή όσο θα θέλαμε και φυσικά θα είναι πολύ ακριβότερη από την περυσινή απλόχερη κίνηση της ΕΚΤ να γεμίσει ρευστότητα τις ευρωπαϊκές τράπεζες, με επιτόκια κοντά στο 1%.

Αν σε όλα αυτά συνεκτιμήσει κάποιος το γεγονός ότι οι τράπεζες δεν θα επιστρέψουν στο ελληνικό δημόσιο τα κεφάλαια που έλαβαν μέσω προνομιάτων μετοχών τουλάχιστον μέχρι το κα-

λοκαίρι, τότε συμπεραίνει ότι θα επιβαρυνθούν και φέτος με υψηλότερο επιτόκιο 10% για τα κεφάλαια αυτά (π.χ. για την Alpha Bank και την Εθνική Τράπεζα, οι οποίες προχώρησαν σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου για να επιστρέψουν τα κεφάλαια αυτά, το κόστος αυτού του δανεισμού σε ετήσια βάση προσεγγίζει τα 100 εκατ. ευρώ για την καθεμία). Τα προβλήματα όμως των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν περιορίζονται μόνο στο μέτωπο του αυξημένου κόστους χρήματος, αλλά είναι ακόμη μεγαλύτερα στο πεδίο των χορηγήσεων. Και συγκεκριμένα, ενώ οι αναλυτές προέβλεπαν κορύφωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων γύρω στο δεύτερο φετινό τρίμηνο, σήμερα κανείς δεν μπορεί να υποστηρίξει με θέρμη ένα τέτοιο σενάριο. Προφανώς είναι πολύ διαφορετικό να μιλάς για επισφάλειες όταν το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει κατά 0,3%, ή έστω κατά 0,7% που ήταν οι εκτιμήσεις προ τριμήνου, και άλλο όταν το προβλεπόμενο ΑΕΠ προβλέπεται τώρα να κυμανθεί από -2,5% έως και -4%!

Υπήρχαν πολλές επιχειρήσεις που αντιμετώπιζαν προβλήματα ακόμη και πριν από το ξέσπασμα της κρίσης στην πραγματική οικονομία, το φθινόπωρο του 2008. Οι εταιρείες αυτές στηρίχτηκαν με διάφορους τρόπους από τις τράπεζες έως σήμερα, αλλά τώρα είναι ιδιαίτερα καταπονημένες και καλούνται να αντιμετωπίσουν ακόμη πιο χαμηλή ζήτηση για τα προϊόντα τους. Σε πολλές κατηγορίες προϊόντων το ποσοστό πώσης φέτος είναι διψήφιο σε σχέση με πέρυσι, όμως διψήφιο ήταν και πέρυσι σε σχέση με πρόπερσι!

Σκεπτικισμός υπάρχει επίσης και σχετικά με τα καταναλωτικά δάνεια, αφού η αυξημένη ανεργία και η μείωση των εισοδημάτων θα επηρεάσουν αναμφίβολα την είσπραξη πολλών από αυτά. Ακόμη και όταν πρόκειται για δάνεια που είχαν δοθεί κατά το παρελθόν με βάση υγιείς κανόνες (π.χ. η τοκοχρεολυτική δόση να μην υπερβαίνει το 40% του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος), ενδέχεται κάποια από αυτά να καταστούν προβληματικά, καθώς θα μειωθεί δραματικά το οικογενειακό εισόδημα πολλών νοικοκυριών.

Οι τράπεζες, βέβαια, από την πλευρά τους, θα προχωρήσουν σε άνοδο των επιτοκίων, ωστόσο τα όποια αυξημένα έσοδα προκύψουν αναμένεται να είναι μικρότερα από το μίγμα του ενισχυμένου κόστους άντλησης κεφαλαίων και των μεγαλύτερων επισφαλειών.

Η μακροπρόθεσμη απειλή

Το 2009 ήταν η πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια όπου οι χορηγήσεις των τραπεζών αυ-

ξήθηκαν λιγότερο από το 5%, με τις νέες χορηγήσεις να κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Ανάλογη, ή και χειρότερη, θα είναι και φέτος η κατάσταση, καθώς οι περισσότεροι αναλυτές βλέπουν πιστωτική επέκταση μεταξύ του 0% και του 2%! Ήδη, το πρώτο δίμηνο (πριν από την επιβολή των σκληρών μέτρων) ο ρυθμός ανόδου των τραπεζικών δανείων παρουσίαζε σαφή τάση αποκλιμάκωσης, ακόμη και σε σύγκριση με τις πενιχρές αντίστοιχες περυσινές επιδόσεις.

Ο φετινός τζίρος των πιστωτικών ιδρυμάτων επηρεάζεται σε μικρό βαθμό από τα δάνεια που θα δοθούν μέσα στο 2010, αλλά κυρίως από αυτά που χορηγήθηκαν κατά την πενταετία (για τα επιχειρηματικά) ή και την τελευταία δεκαετία (για τα στεγαστικά).

Το γεγονός, λοιπόν, ότι τόσο πέρυσι όσο και φέτος (αλλά όπως προβλέπεται και κατά τη διετία 2011 - 2012) οι νέες χορηγήσεις θα κινηθούν σε πολύ χαμηλά επίπεδα μπορεί να μην επηρεάζει έντονα τις οικονομικές επιδόσεις του 2010, όμως «ναρκοθετεί» το μακροπρόθεσμο growth story των ελληνικών τραπεζών, καθώς, για παράδειγμα, τα αποτελέσματα του 2014 ή του 2015 κ.λπ. θα βασίζονται στην πολύ φτωχή υποδομή που θα έχει χτιστεί κατά την περίοδο 2009 - 2012.

Η χαμηλή πιστωτική επέκταση, επομένως, αποτελεί μακροχρόνια «νάρκη» για τις τράπεζες και επί του παρόντος τουλάχιστον (αλλά και για το άμεσο μέλλον) δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιος παράγοντας ικανός να ανατρέψει τη συγκεκριμένη τάση, καθώς:

- Η ζήτηση για δάνεια είναι ιδιαίτερα χαμηλή, ιδίως για τους πελάτες που θα εκπλήρωναν τα κριτήρια των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Οι τράπεζες θα επιθυμούσαν να δουν τον δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις να μειώνεται, ενώ παράλληλα οι καταθέσεις έχουν σταματήσει να αυξάνονται, ή έστω να αυξάνονται σημαντικά.
- Η ύφεση στην οποία έχει εισέλθει η ελληνική οικονομία θα περιορίσει τα εισοδήματα των νοικοκυριών και τα κέρδη των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν και οι καταθέσεις.

Οι τράπεζες, δηλαδή, δεν μπορούν να μείνουν ανεπηρέαστες από τη μακροπρόθεσμη πορεία της οικονομίας της χώρας μας και για τον λόγο αυτόν αγωνιούν όχι μόνο για τη μακροοικονομική σταθεροποίηση αλλά και για τις αλλαγές στο μοντέλο ανάπτυξης της που θα πρέπει να υιοθετήσει η ελληνική οικονομία.

Τράπεζα Κύπρου:

Σταθερότητα και ανάπτυξη

- ✓ Επίτευξη στόχων για το 2009
- ✓ Κέρδη μετά τη φορολογία 313 εκατ.
- ✓ Διατήρηση ισχυρής ρευστότητας με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90%
- ✓ Εκτίμηση κερδών μετά τη φορολογία για το 2010 μεταξύ 300 - 400 εκατ.

Σύνοψη Αποτελεσμάτων

Το Συγκρότημα πέτυχε τον στόχο κερδοφορίας που είχε θέσει στις αρχές του 2009 διατηρώντας υψηλά επίπεδα κερδοφορίας, με αυξημένα επαναλαμβανόμενα έσοδα και θετική συνεισφορά στα κέρδη από όλες τις αγορές που δραστηριοποιείται. Σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και για τις αγορές στις οποίες λειτουργεί, το Συγκρότημα με προσήλωση στους στόχους του, ενίσχυσε περαιτέρω την ευρωστία του, διατηρώντας παράλληλα ισχυρή ρευστότητα και υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια. Οι επιδόσεις αυτές επιτρέπουν στο Συγκρότημα να συνεχίζει την αναπτυξιακή του πορεία, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις προκλήσεις ενός δύσκολου λειτουργικού περιβάλλοντος και του επερχόμε-

νου αυστηρότερου εποπτικού περιβάλλοντος.

Τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 313 εκατ., ενώ η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διατηρήθηκε σε 14,0%, μια ιδιαίτερα ικανοποιητική απόδοση λαμβάνοντας υπόψη την ένταση της οικονομικής κρίσης. Τα καθαρά έσοδα από τόκους και τα έσοδα από προμήθειες σημείωσαν ετήσια αύξηση 8% και ανήλθαν σε 1.091 εκατ. το 2009, αποδεικνύοντας την ικανότητα του Συγκροτήματος να πετυχαίνει αυξημένη επαναλαμβανόμενη κερδοφορία ακόμα και σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες.

Οι επιδόσεις αυτές καθώς και τα ισχυρά μεγέθη ισολογισμού επιβεβαιώνουν ότι το Συγκρότημα βρίσκεται σε ισχυρή θέση, έτοιμο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 2010 αλλά και να επωφεληθεί από ευκαιρίες που πιθανό να παρουσιαστούν.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος, αποφάσισε να προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων τελικό μέρισμα 0,08 κατά μετοχή. Το σύνολο του προτεινόμενου τελικού μερίσματος μαζί

με το προμέρισμα 0,08 κατά μετοχή που πληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2009 ανέρχεται σε 0,16 κατά μετοχή.

Εκτίμηση κερδών 2010

Το Συγκρότημα συνεχίζει την πορεία του, ισχυρό παρά την πρωτοφανή κρίση που έπληξε τον διεθνή τραπεζικό τομέα και που εξακολουθεί να επηρεάζει το διεθνές οικονομικό περιβάλλον. Η συνέπεια, η ευελιξία, η συνετή πολιτική διαχείρισης κινδύνων, η ισχυρή ρευστότητα και κεφαλαιακή θέση, αποτελούν τα εχέγγυα για την επίτευξη των μελλοντικών στόχων του Συγκροτήματος και την αντιμετώπιση των προκλήσεων ως ευκαιριών.

Το Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου θέτει τις στρατηγικές του προτεραιότητες για το έτος 2010 με στόχο τη συνεχή δημιουργία αξίας στους μετόχους. Οι στρατηγικές προτεραιότητες του Συγκροτήματος για το έτος 2010 επικεντρώνονται στη διατήρηση της ισχυρής ρευστότητας και υψηλής κεφαλαιακής επάρκειας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και περιορισμό των εξόδων με ικανοποιητική κερδοφορία και την αποτελεσματική διαχειρι-

Πίνακας οικονομικών επιδόσεων

σε εκατ.	2009	2008	Μεταβολή
Κέρδη πριν τις προβλέψεις	612	654	-6%
Κέρδη πριν τη φορολογία	365	552	-34%
Κέρδη μετά τη φορολογία	313	502	-38%
Κέρδη κατά μετοχή	52,9 σεντ	87,3 σεντ	-34,4 σεντ
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (ROE)	14,0%	25,1%	-11,1 ε.μ.*
Συντελεστής αποτελεσματικότητας (C/I)	52,4%	45,8%	+6,6 ε.μ.*
Ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs ratio)	5,6%	3,8%	+1,8 ε.μ.*
Σύνολο δανείων (δισ.)	26,5	25,1	+6%
Σύνολο καταθέσεων (δισ.)	28,6	27,9	+2%
Δείκτης δανείων προς καταθέσεις	89,7%	87,5%	+2,2 ε.μ.*

- Το Συγκρότημα πέτυχε τον στόχο του για το έτος 2009 με τα κέρδη μετά τη φορολογία να ανέρχονται σε 313 εκατ. Τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε 612 εκατ. σημειώνοντας μείωση μόλις 6% σε σύγκριση με το 2008 παρά τις δυσμενείς συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον και τον έντονο ανταγωνισμό.
- Τα καθαρά έσοδα από τόκους και τα έσοδα από προμήθειες για το 2009 ανήλθαν σε 1.091 εκατ. σε σύγκριση με 1.010 εκατ. το 2008 σημειώνοντας ετήσια αύξηση 8%, επιβεβαιώνοντας τη δυναμική του Συγκροτήματος να πετυχαίνει υψηλά επαναλαμβανόμενα έσοδα ακόμα και σε αντίξοες οικονομικές συνθήκες. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των καθαρών εσόδων από τόκους που ανήλθαν σε 848 εκατ. το 2009, σημειώνοντας ετήσια αύξηση 7%.
- Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή κεφαλαιακή θέση με τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας να ανέρχεται σε 11,7% στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων και ο δείκτης βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων βελτιώθηκαν σημαντικά και ανήλθαν

στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 10,6% και 7,4% από 7,2% και 6,5% αντίστοιχα, ένα χρόνο προηγουμένως.

- Διατηρήθηκε η ισχυρή ρευστότητα του Συγκροτήματος με δείκτη δανείων προς καταθέσεις 90%. Το Συγκρότημα διαθέτει ισχυρή ρευστότητα στις δυο κύριες αγορές που λειτουργεί με τον δείκτη δανείων προς καταθέσεις σε Κύπρο και Ελλάδα να ανέρχεται στις 31 Δεκεμβρίου 2009 σε 83% και 87% αντίστοιχα.
- Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα (14,0%) σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και αρνητικό περιβάλλον. Το Συγκρότημα διατήρησε την αποτελεσματικότητά του με τον δείκτη κόστος προς έσοδα για το 2009 να συγκρατείται στο 52,4% παρά τις συνεχιζόμενες αντίξοες συνθήκες στο οικονομικό περιβάλλον και την πρόσφατη επέκταση του δικτύου στη Ρωσία, Ρουμανία, Ουκρανία και Ελλάδα.
- Θετική συνεισφορά στα κέρδη είχαν οι εργασίες όλων των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται το Συγκρότημα. Στις δυο κύριες αγορές που λειτουργεί το Συγκρότημα, της

Κύπρου και της Ελλάδας, τα κέρδη πριν τις προβλέψεις για το 2009 ανήλθαν σε 377 εκατ. και 145 εκατ. αντίστοιχα. Τα κέρδη μετά τη φορολογία στην Κύπρο και στην Ελλάδα για το 2009 ανήλθαν σε 282 εκατ. και 3 εκατ. αντίστοιχα.

- Θετική συνεισφορά στα κέρδη είχαν και οι εργασίες του Συγκροτήματος σε Ηνωμένο Βασίλειο και Αυστραλία όπου τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 9 εκατ. και 2 εκατ. αντίστοιχα. Στη Ρουμανία και την Ουκρανία τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 9 εκατ. και 0,4 εκατ. αντίστοιχα.
- Στη Ρωσία τα κέρδη μετά τη φορολογία για το 2009 ανήλθαν σε 7 εκατ. Η ανάκαμψη στην κερδοφορία που άρχισε από το γ' τρίμηνο του 2009 οδήγησε σε κέρδη ύψους 20 εκατ. για το β' εξάμηνο 2009, έναντι ζημιών 13 εκατ. το α' εξάμηνο 2009. Το Συγκρότημα, αναγνωρίζοντας ευκαιρίες για ανάπτυξη στη Ρωσική αγορά, σημείωσε αύξηση δανείων 17% το δ' τρίμηνο 2009 σε σχέση με το γ' τρίμηνο 2009. Η συνολική αύξηση δανείων για το έτος ανήλθε σε 20%.

Ανάλυση Οικονομικών Μεγεθών κατά Γεωγραφικό Τομέα 31.12.2009

σε εκατ.	Συγκρότημα	Κύπρος	Ελλάδα	Ρωσία	Άλλες χώρες
Δάνεια	26.508	12.753	9.780	1.409	2.566
(Συνεισφορά στο σύνολο)		48%	37%	5%	10%
Καταθέσεις	28.585	14.732	10.911	1.022	1.920
Συνεισφορά στο σύνολο		52%	38%	4%	6%

ση κινδύνων. Παράλληλα το Συγκρότημα στοχεύει στην περαιτέρω ενίσχυση της παρουσίας του στις νέες αγορές όπου δραστηριοποιείται, οι οποίες έχουν μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης, προσδίδοντας μακροπρόθεσμη διασπορά των εσόδων, της κερδοφορίας, αλλά και των κινδύνων. Δεδομένης της αβεβαιότητας που επηρεάζει τις οικονομίες στις πλείστες αγορές όπου δραστηριοποιείται το Συγκρότημα, ο ακριβής καθορισμός στόχου κερ-

δοφορίας καθίσταται δύσκολος. Παρόλα αυτά, το Συγκρότημα παραμένει πιστό στην πολιτική του να ενημερώνει την επενδυτική κοινότητα και να δίνει στόχο κερδοφορίας ακόμα και σε περιόδους μεγάλης αβεβαιότητας. Αναφορικά με τον στόχο κερδών για το 2010, το Συγκρότημα εκτιμά ότι τα καθαρά κέρδη μετά τη φορολογία αναμένεται να κυμανθούν μεταξύ 300 εκατ. και 400 εκατ., με θετική συνεισφορά από όλες τις αγορές όπου δραστηριοποι-

είται. Ειδικότερα για την κερδοφορία του Συγκροτήματος στις νέες αγορές, η συμβολή της Ρωσίας θα είναι πολύ σημαντική, με τα αναμενόμενα κέρδη μετά τη φορολογία για το έτος 2010 να ανέρχονται σε 30 εκατ. περίπου. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται κυρίως στην αναμενόμενη συνέχιση της επέκτασης των μεγεθών του Συγκροτήματος στη Ρωσία, η οικονομία της οποίας παρουσιάζει ήδη σημεία ανάκαμψης.

Με το φακό μας

Μπουλούτας: Προσεκτικές κινήσεις

Στις δυσκολίες που αναμένει να αντιμετωπίσει ο τραπεζικός κλάδος το 2010 λόγω της κατάστασης στην οικονομία σε Κύπρο και Ελλάδα, αναφέρθηκε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Marfin Popular, Ευθύμιος Μπουλούτας. Μιλώντας πρόσφατα σε δημοσιογράφους, ο κ. Μπουλούτας, σημείωσε ότι «το 2010 θα είναι μια δύσκολη χρονιά και για τις τράπεζες και για τα τραπεζικά κέρδη και την οικονομία», αναφέροντας ότι

«θα πρέπει να κινούμαστε με μεγάλη προσοχή». Σημείωσε, ότι το 2010 «περνάμε από την πιστωτική κρίση στην κρίση κρατών», όπως τη χαρακτηρίσει, αναφερόμενος στην περίπτωση της Ελλάδας αλλά και του Ηνωμένου Βασιλείου που προβλέπεται να έχει έλλειμμα 12,7% του ΑΕΠ. Όπως είπε, το 2011 ίσως τα πράγματα να είναι κα-

λύτερα λόγω της διαφαινόμενης τάσης ανάκαμψης σε μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες του κόσμου. Για τις ΗΠΑ, αναμένεται ρυθμός ανάπτυξης 3,5% φέτος δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας ενώ σημαντική ανάκαμψη αναμένεται να έχει και η Κίνα. Πρόσθεσε, ότι η Ευρώπη λόγω των δομικών προβλημάτων θα καθυστερήσει να εξέλθει από την κρίση. Όπως σημείωσε, η Κύπρος επηρεάζεται από το ευρύτερο χρηματοοικονομικό περιβάλλον, εκφράζοντας ωστόσο την πεποίθηση ότι έχει τις δομές και τις δυνατότητες να βγει γρηγορότερα από την ύφεση γιατί όπως σημείωσε, «εξαρτάται περισσότερο από τις αναδυόμενες οικονομίες». Παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, τόνισε ο κ. Μπουλούτας ο όμιλος Marfin κατέστη ο μεγαλύτερος παροχέας νέων πιστώσεων στην εγχώρια αγορά το τελευταίο διάστημα. Όπως σημείωσε, το 2009 η τράπεζα έκλεισε με κέρδη κοντά στα 180 εκ. και όλα τα τρίμηνα ήταν κερδοφόρα. Το πιο σημαντικό, ανέφερε, είναι ότι ο όμιλος συνέχισε την παροχή πιστώσεων καταγράφοντας αύξηση 7,5% σε ετήσια βάση. Το 2009, ο όμιλος έδωσε 780 εκ. νέες πιστώσεις προσεγγίζοντας τις πιστώσεις της Τράπεζας Κύπρου. Το μερίδιο αγοράς στις νέες πιστώσεις αυξήθηκε το 2009 στο 22% από 16% ένα χρόνο πριν ενώ όπως είπε, με βάση τα στοιχεία Ιανουαρίου 2010, ο όμιλος έδωσε 97 εκ. νέες πιστώσεις από 72 εκ. των συνολικών νέων πιστώσεων, δηλαδή 135% των νέων πιστώσεων. «Έχουμε γίνει ο μεγαλύτερος παροχέας χρηματοδότησης στην κυπριακή αγορά παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες», είπε. Αναφερόμενος στο θέμα της απόφασης του ομίλου να διατηρήσει την έδρα στην Κύπρο, είπε «είμαστε εδώ για να μείνουμε και να στηρίξουμε έμπρακτα την κυπριακή οικονομία». Αναφέρθηκε επίσης, στις κριτικές που ακούγονται για τα μεγάλα τραπεζικά κέρδη, σημειώνοντας, ότι θα πρέπει κάποιος να βλέπει και την απόδοση ιδίων κεφαλαίων μιας τράπεζας και πόσα έχουν τοποθετήσει οι μέτοχοι. Εμείς παρακολουθούμε με μεγάλη προσοχή, εδώ και καιρό, τι μηνύματα και τι συμβουλές δίνει ο Θύμιος Μπουλούτας. Διότι πρόκειται για πολύ μελετημένο, έμπειρο και καταξιωμένο στέλεχος του τραπεζικού και γενικότερα του οικονομικού χώρου Ελλάδος και Κύπρου. Ελπίζουμε ότι οι συμβουλές του δεν πάνε σε «ώτα μη ακουόντων»...

Ο Γιώργος Λιλλήκας ξανακτυπά

Τη λειτουργία του Πολιτικού του Γραφείου εξήγγειλε πρόσφατα ο πρώην υπουργός Εξωτερικών, Γιώργος Λιλλήκας. Στη δήλωση εξαγγελίας, ο κ. Λιλλήκας εξήγησε τους λόγους που τον ώθησαν στη δημιουργία του Πολιτικού Γραφείου και το σκοπό που αυτό θα εξυπηρετεί, και παρέθεσε τις θέσεις και απόψεις του σχετικά με τις εξελίξεις στο Κυπριακό και τους χειρισμούς του Προέδρου της Δημοκρατίας, Δημήτρη Χριστόφια. «Οι εξελίξεις στο Κυπριακό, η όξυνση των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, η συμβολή στην ενημέρωση της κοινωνίας των πολιτών, η διευκόλυνση της επικοινωνίας με τους πολίτες και τους λειτουργούς του Τύπου, και οι παραστάσεις φίλων και συνεργατών, είναι οι λόγοι που με ώθησαν σε αυτή μου την απόφαση», είπε ο κ. Λιλλήκας, εξηγώντας τους λόγους για τους οποίους προχώρησε στη δημιουργία του Πολιτικού Γραφείου. Ο κ. Λιλλήκας, είπε πως ο κύριος λόγος της δημιουργίας του Πολιτικού Γραφείου είναι οι εξελίξεις στο Κυπριακό και «πολύ φοβάμαι», όπως είπε, «πολύ σύντομα, πολύ πιο πριν τις βουλευτικές εκλογές, θα έχουμε εξελίξεις στο Κυπριακό στις οποίες θα κληθούμε να τοποθετηθούμε όλοι και αυτό θα είναι το επίκεντρο της δράσης του Πολιτικού Γραφείου». Εμείς προσωπικά τον Γιώργο Λιλλήκα τον γνωρίσαμε το 1989, όταν τον διόρισε ο τότε πρόεδρος Γιώργος Βασιλείου στη Νέα Γενιά. Η πορεία του στη συνέχεια είναι γνωστή σε όλους, με αποκορύφωμα να του αποδίδουν διάφοροι, εχθροί και φίλοι, τεράστιες ευθύνες για την εκλογική αποτυχία του Τάσου το 2008. Όμως δεν παύει να είναι ένας πολιτικός παράγοντας με προσόντα, διασυνδέσεις, εμπειρίες και με στήριξη ισχυρών φίλων. Ίδωμεν...

Ο Πρόεδρος του ΚΟΤ στην Ρουμανία

Επαφές με οργανωτές ταξιδιών της Ρουμανίας στα πλαίσια της τουριστικής έκθεσης «Holiday Market» πραγματοποίησε ο πρόεδρος του ΚΟΤ, Αλέκος Ορουντιώτης, στα πλαίσια των ενεργειών του Οργανισμού για αναζωογόνηση του κυπριακού τουρισμού και ανάπτυξης νέων αγορών. Όπως αναφέρθηκε σε ανακοίνωση του ΚΟΤ, η τουριστική έκθεση «Holiday Market», διοργανώνεται για πρώτη φορά από τον Σύνδεσμο Ταξιδιωτικών Πρακτόρων της χώρας (ANAT) μέσα στο παλάτι της βουλής στο Βουκουρέστι. Ο ΚΟΤ αναφέρει ότι τον περασμένο χρόνο επισκέφθηκαν την Κύπρο 20,000 και αυτό οφείλεται στην αύξηση των αεροπορικών θέσεων προς Κύπρο - δύο πτήσεις ημερησίως. Σημειώνει, ότι ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι και νέοι Οργανωτές ταξιδιών μπαίνουν στην αγορά με ελκυστικά πακέτα, ενώ υπάρχει και αύξηση ενδιαφέροντος και από την επαρχία και συγκεκριμένα από τις πόλεις

Με το φακό μας

Κλουζ, Τιμισοάρα και Ιάσιο, που ετοιμάσαν νέα προγράμματα για την Κύπρο. Πιστεύουμε ότι εάν δεν καταφέρουμε να προσελκύσουμε την ελίτ της ρουμανικής κοινωνίας, και ειδικά από το Βουκουρέστι, που μέχρι τώρα προτιμούν την Ελλάδα, και ειδικά την Χαλκιδική και γενικότερα την Βόρεια Ελλάδα, δεν κά-

νουμε τίποτα κύριε Ορουντιώτη. Και μη μας λέτε ότι θα φέρουμε τουρισμό από το Ιάσιο. Πρόκειται για τη πιο φτωχή περιοχή της Ρουμανίας, σύνορα της Μολδαβίας. Ακόμα εκεί κινούνται με τα αμάξια. Μείναμε σε σπίτι που οι τουαλέτες ήταν στο ύπαιθρο. Πολύ μεγάλη φτώχεια, πολύ μεγάλη. Εκτός αν έρθουν για εργασία χωρίς επιστροφή.

33 χιλ. ευρώ στα γκαράζ για τη προεδρική λιμουζίνα;

Ποσό 33 χιλ. δαπάνησε η κυβέρνηση για επιδιόρθωση του οχήματος του προέδρου, προτού προχωρήσει με αγορά νέου, που κόστισε άλλες 38,5 χιλ. Σύμφωνα με την κυβέρνηση, οι αλληπάλληλες προσφυγές στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών δεν επέτρεπαν την αγορά νέας προεδρικής λιμουζίνας με αποτέλεσμα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας,

Δημήτρης Χριστόφιας μέσα σε δύο χρόνια και δύο μήνες να ξοδέψει στα μηχανουργία όσο περίπου θα κόστιζε η αγορά νέου αυτοκινήτου. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Στέφανος Στεφάνου, δήλωσε, ότι τώρα που το επέτρεψαν οι διαδικασίες μετά από τρεις συνεχόμενες προσφυγές στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, η κυβέρνηση προχώρησε στην αγορά 8 νέων οχημάτων με συνολικό

κόστος 250 χιλ. μεταξύ αυτών και η προεδρική λιμουζίνα. Σε αναλυτική κατάσταση που έδωσε στη δημοσιότητα πρόσφατα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, Στέφανος Στεφάνου για να διασκεδάσει την κριτική που δέχθηκε η κυβέρνηση ότι εν μέσω οικονομικής κρίσης ο πρόεδρος Χριστόφιας αλλάζει την προεδρική λιμουζίνα του, αναφέρεται: «Το συνολικό κόστος για συντήρηση και επιδιόρθωση του προεδρικού αυτοκινήτου στην περίοδο από το 2008 μέχρι το Φεβρουάριο του 2010 ανέρχεται σε 32 χιλ., που δικαιολογεί την αγορά καινούργιου αυτοκινήτου. Το κόστος συντήρησης και επιδιόρθωσης κατά την αναφερόμενη περίοδο ήταν 32 χιλ. ενώ η τιμή του καινούργιου αυτοκινήτου του προέδρου της Δημοκρατίας είναι 38,5 χιλ.»

Πηλακούτας: Στην αντεπίθεση για προεδρικό αυτοκίνητο

Σε διάψευση όλων όσων υποστήριξε η κυβέρνηση, όσον αφορά στο κόστος συντήρησης και επισκευής προέβη ο Όμιλος Πηλακούτα. Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, το συνολικό κόστος επισκευών και συντήρησης του προεδρικού αυτοκινήτου ήταν 31,189,87 για επτά χρόνια χρήσης και όχι για δύο χρόνια 2008-2009 όπως αναφέρθηκε. Σύμφωνα με τον Όμιλο Πηλακούτα, στο πιο πάνω κόστος περιλαμβάνονται και 5,693,75 που αφορούν επισκευές από πρόκληση εξωγενών φθορών (π.χ. τρακαρίσματα). Καταλήγοντας στην ανακοίνωση τονίζεται ότι το συνολικό κόστος συντήρησης του προεδρικού αυτοκινήτου είναι 25,496,12 για επτά χρόνια ή 3,642,30 ετήσιο μέσο κόστος συντήρησης.

ΑΗΚ-ΧΡΕΗ-SOS

Η επιδείνωση των οικονομικών δεδομένων της ΑΗΚ καθιστούν δυσκολότερη τη χρηματοδότηση του αναπτυξιακού της προγράμματος αλλά και την αποπληρωμή των δανείων μαμούθ που υπολογίζεται ότι θα συσσωρεύσει μέχρι το τέλος του έτους. Σύμφωνα με σημείωμα που κατέθεσε την Παρασκευή 20 Μαρτίου στη Βουλή η Αρχή, τα δάνεια της έφθασαν τα 443 εκ. το 2009 και εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 670 εκ. το 2010, λόγω του φιλόδοξου αναπτυξιακού της προγράμματος. Τα δάνεια θα αντιστοιχούν στο 42,5% της κεφαλαιουχικής βάσης της Αρχής σε σύγκριση με μόλις 9% το 2002. «Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω η εξασφάλιση δανεισμού στο μέλλον είναι δύσκολη, οι όροι αναμένονται να είναι δυσμενείς και η αποπληρωμή των δανείων εκτός των δυνατοτήτων της Αρχής, αν δεν ληφθούν διορθωτικά μέτρα», γράφει στο σημείωμα που απέστειλε στη Βουλή η διοίκηση του οργανισμού. Η ΑΗΚ ζητά οικονομική ενίσχυση της «για αναπλήρωση των πόρων τους οποίους στερήθηκε στο παρελθόν» με στόχο την υλοποίηση του αναπτυξιακού της προγράμματος «καθότι αυτή δεν μπορεί να επιτευχθεί με ψηλά επίπεδα δανεισμού». Στο σημείωμα η ΑΗΚ αναφέρει ότι η κατάσταση στην οποία περιήλθαν τα οικονομικά της οφείλεται στη στέρηση από τα ταμεία της 368 εκ., από την είσπραξη των μερισμάτων ύψους 128 εκ. από το κράτος για τη χρονική περίοδο 2002 - 2006 και τη φορολογία ύψους 119 εκ. που έλαβε η κυβέρνηση από το 1995 μέχρι το 2008.

Με το φακό μας

Παράλληλα η ΑΗΚ υποστηρίζει ότι ανάμεσα στις απώλειες περιλαμβάνονται και έσοδα ύψους 85 εκ. που έχασε μέχρι το 2009 εξαιτίας της καθυστέρησης στην έγκριση νέων διατιμήσεων ηλεκτρικού ρεύματος. Συνολικά, η ΑΗΚ θα έχει δαπάνες 1,2 δισ. και έσοδα 0,9 δισ., παρουσιάζοντας ταμειακό έλλειμμα 0,2 δισ. που ελπίζει να χρηματοδοτήσει με δανεισμό. Ο Χάρης Θράσου και οι συνεργάτες του κάνουν τα αδύνατα δυνατά να διαφυλάξουν την ΑΗΚ. Γιατί δεν βοηθά και ο Σταυράκης που υπήρξε πρόεδρος της ΑΗΚ για τόσα χρόνια και γνωρίζει από πρώτο χέρι τα οικονομικά προβλήματα της Αρχής; Εν της παπαδικίας τα πρόσφορα τώρα;

Προς Υπουργικό η πολεοδομική αμνηστία

Την άγουσα για το Υπουργικό Συμβούλιο και εν συνεχεία τη βουλή παίρνουν τα 5 νομοσχέδια που αφορούν τις πολεοδομικές ρυθμίσεις, μεταξύ

των οποίων είναι και το νομοσχέδιο για την πολεοδομική αμνηστία. «Σύντομα θα ολοκληρωθεί η νομοτεχνική επεξεργασία τους, ενώπιον της Γενικής Εισαγγελίας και 5 νομοσχέδια θα οδηγηθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και αμέσως μετά στη βουλή για συζήτηση και ψήφιση σε νόμο», δήλωσε ο υπουργός Εσωτερικών, Νεοκλής Συλικιώτης. Η αρχική εκτίμηση ήταν ότι τα νομοσχέδια θα οδηγούνταν στη Βουλή το Σεπτέμ-

βριο του 2009. Όχι άλλη καθυστέρηση κύριε υπουργέ. Όχι άλλη, διότι ξέρετε το ανέκδοτο με το βοσκό το ψεύτη...

Διαφωνίες ΔΗΚΟ με κυβερνητικά μέτρα

Το ΔΗΚΟ δεν θα συμφωνήσει σε ημίμετρα ή μέτρα τα οποία είναι περιορισμένης αξίας ξεκαθάρισε ο πρόεδρος του κόμματος, Μάριος Καρογιάν, αφήνοντας να νοηθεί ότι το κόμμα του διαφωνεί έντονα με κάποιες από τις προτάσεις της κυβέρνησης για δημοσιονομική εξυγίανση. Παράλληλα, τόνισε, τα μέτρα θα πρέπει να έχουν αναπτυξιακό χαρακτήρα και όχι φοροεισπρακτικό. Ο κ. Καρογιάν, μιλώντας μετά από πρόσφατη συνάντηση που είχε με τον

υπουργό Οικονομικών κατά την οποία συζήτησε τα μέτρα εξυγίανσης, τόνισε, ότι το κόμμα του επεξεργάζεται σειρά μέτρων τα οποία κοστολογούνται ώστε να γνωρίζουν το ποσοστό ωφελιμότητας τους στην οικονομία. Ωστόσο όταν κλήθηκε

απέφυγε επίμονα να αποκαλύψει τις εισηγήσεις του κόμματος του αλλά και ποια από τα κυβερνητικά μέτρα εκτιμούν ως ημίμετρα ή τους βρίσκουν κάθετα αντίθετους. Ανέφερε, ότι στη βάση των διευκρινίσεων που ζήτησαν από το υπουργείο Οικονομικών θα διαμορφώσουν τις

αμέσως επόμενες ημέρες το δικό τους πακέτο το οποίο όπως επεσήμανε κρίνουν ότι θα είναι πολύ βοηθητικό προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και της προσπάθειας περιορισμού των κρατικών δαπανών. Θα βοηθήσει επιπρόσθετα επεσήμανε και προς την κατεύθυνση των κινήτρων που πρέπει να δοθούν στην ευρύτερη αγορά ώστε και το κράτος να αυξήσει τα έσοδα του και η αγορά να κινηθεί με πιο γοργούς και ισχυρούς θεσμούς. Δηλαδή ο Σταυράκης μένει και από εδώ ξεκρέμαστος...

Αγωγή Σιακόλα κατά Τουρκίας

Σε αγωγή κατά της κατοχικής δύναμης σε κυπριακό δικαστήριο προχώρησε ο όμιλος Σιακόλα αξιώνοντας ακίνητη περιουσία πολλών εκατομμυρίων ευρώ σε όλες τις κατεχόμενες επαρχίες. Σύμφωνα με πρόσφατο δημοσίευμα της εφημερίδας Φιλελεύθερος, οι δικηγόροι Άννης Τριανταφυλλίδης και Αχιλλέας Δημητριάδης καταχώρησαν αγωγή ενώπιον των κυπριακών δικαστηρίων κατά της Τουρκίας ζητώντας δήλωση του δικαστηρίου ότι η εν λόγω ακίνητη περιουσία είναι αποκλειστική ιδιοκτησία των εταιρειών του ομίλου Σιακόλα, ότι η Τουρκία δεν έχει κανένα δικαίωμα στα ακίνητα και ότι παράνομα εμποδίζει από το 1974 τους νόμιμους ιδιοκτήτες από του να τα χρησιμοποιούν και να τα αξιοποιούν. Οι εταιρείες του ομίλου Σιακόλα, είναι εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες ακίνητης περιουσίας στα κατεχόμενα που βρίσκεται στις επαρχίες Λευκωσίας, Κερύνειας και Αμμοχώστου. Κύριε Νίκο μας, αν έχεις λεφτά για πέταμα, καλύτερα δώσε τα στην πολεοδομία να πάρεις άδεια για τα κτίρια και τα εμπορικά κέντρα που ανέγειρες στην Αθαλάσσα, αν φυσικά δεν πήρες ακόμα άδεια. Αν πήρες άδεια, τότε δώσε τα λεφτά σε κανένα φιλανθρωπικό ίδρυμα, αντί σε δικηγορικά έξοδα για το θεαθείναι...

Πανευρωπαϊκή βουτιά στα αυτοκίνητα

Μια από τις χειρότερες επιδόσεις ανάμεσα στις χώρες τις ευρωζώνης διεκδικεί ο κλάδος πωλήσεων αυτοκινήτων, με τους εισαγωγείς να ζητούν για μία ακόμη φορά τη λήψη κυβερνητικών μέτρων, χωρίς τα οποία δεν αναμένουν να ανακάμψει φέτος η ζήτηση για νέα οχήματα. Τα τελευταία στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κατασκευαστών Αυτοκινήτων (ACEA), δείχνουν πως η ανάκαμψη στην αγορά αυτοκινήτων στην ΕΕ συνεχίζεται για ένατο συνεχή μήνα, αν και με τάσεις επιβράδυνσης. Την ίδια περίοδο η μείωση στις εγχώριες εγγραφές συνεχίζεται με διψήφιους ρυθμούς και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στην Ευρώπη, ενδείνοντας τις ανησυχίες των κυπρίων εισαγωγέων. Για την Κύπρο δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία αλλά όπως προκύπτει από τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, η μείωση στις εγγραφές των καινούριων οχημάτων το πρώτο δίμηνο ανέρχεται στο 19,1%.

Με το φακό μας

Ο πόλεμος για τα καταθετικά συνεχίζεται

Σημαντική ψαλίδα χωρίζει τα επιτόκια που προσφέρουν τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στις καταθέσεις, ενισχύοντας τις εκτιμήσεις ότι ο δρόμος της επιτοκιακής σύγκλισης είναι μακρύς. Ο συνδυασμός της έκδοσης των τριετών ομολόγων και των πιέσεων των ρυθμιστικών αρχών, είχε δημιουργήσει προσδοκίες στις αρχές του έτους για σύγκλιση και μείωση των καταθετικών επιτοκίων, με ανάλογη επίδραση και στα δανειστικά επιτόκια.

Έρευνα μεταξύ δέκα τραπεζών και συνεργατικών δείχνει το αντίθετο. Τα επιτόκια που προσφέρουν τράπεζες και ΣΠΙ εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις, παρέχοντας ισχυρά κίνητρα στους καταθέτες να «ψωνίζουν» για τα ψηλότερα επιτόκια. Για τρίμηνο ή εξάμηνο γραμμάτιο 100 χιλ. οι διαφορές στα καταθετικά επιτόκια φθάνουν τις 100 μονάδες βάσης, ενώ για ετήσιο γραμμάτιο φθάνουν τις 75 μονάδες βάσης. «Αδύνατος κρίκος» στην επιτοκιακή αλυσίδα φαίνεται να είναι τα τοπικά συνεργατικά και ορισμένες από τις μικρότερες τράπεζες. Οι μεγάλες τράπεζες προσφέρουν για τρίμηνο γραμμάτιο επιτόκια γύρω στο 3,75%, ενώ η ΣΠΕ Στροβόλου και η Eurobank προσφέρουν 4,10%. Τα τρία τοπικά ΣΠΙ που περιλήφθηκαν στην έρευνα προσφέρουν επιτόκια μέχρι 4,50%. Ο πόλεμος συνεχίζεται. Κανένας δεν ακούει...Ούτε τράπεζες, ούτε Συνεργατικά.

Ερευνα μεταξύ δέκα τραπεζών και συνεργατικών δείχνει το αντίθετο. Τα επιτόκια που προσφέρουν τράπεζες και ΣΠΙ εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις, παρέχοντας ισχυρά κίνητρα στους καταθέτες να «ψωνίζουν» για τα ψηλότερα επιτόκια. Για τρίμηνο ή εξάμηνο γραμμάτιο 100 χιλ. οι διαφορές στα καταθετικά επιτόκια φθάνουν τις 100 μονάδες βάσης, ενώ για ετήσιο γραμμάτιο φθάνουν τις 75 μονάδες βάσης. «Αδύνατος κρίκος» στην επιτοκιακή αλυσίδα φαίνεται να είναι τα τοπικά συνεργατικά και ορισμένες από τις μικρότερες τράπεζες. Οι μεγάλες τράπεζες προσφέρουν για τρίμηνο γραμμάτιο επιτόκια γύρω στο 3,75%, ενώ η ΣΠΕ Στροβόλου και η Eurobank προσφέρουν 4,10%. Τα τρία τοπικά ΣΠΙ που περιλήφθηκαν στην έρευνα προσφέρουν επιτόκια μέχρι 4,50%. Ο πόλεμος συνεχίζεται. Κανένας δεν ακούει...Ούτε τράπεζες, ούτε Συνεργατικά.

4.200 απολύσεις σχεδιάζει η Siemens

Στην απόλυση επιπλέον 4.200 εργαζομένων σχεδιάζει να προχωρήσει η Siemens στη μονάδα της IT, SIS. Οι περικοπές στις θέσεις εργασίας,

από τις οποίες περίπου 2.000 αφορούν μονάδες του ομίλου στη Γερμανία, θα πραγματοποιηθούν μετά τη λήξη συμβολαίων που είναι σήμερα σε ισχύ, καθώς και μέσω της μη ανανέωσης συμβολαίων εργαζομένων προσωρινής απασχόλησης. Η εν λόγω μονάδα απασχολεί πε-

ρίπου 35.000 εργαζόμενους παγκοσμίως, και μεταξύ των πελατών της περιλαμβάνεται το BBC. Η Siemens σχεδιάζει να προχωρήσει σε επενδύσεις στην εν λόγω μονάδα ποσού που θα ξεπεράσει τα 500 εκατ. ευρώ μέχρι το 2012 με στόχο την ανάπτυξη της SIS, καθώς τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την ανεξαρτητοποίησή της μέσα στο 2011. Που είσαι κύριε Χριστοφοράκο να σώσεις τη Siemens...

Μέτρα κατά της κρίσης στη Βουλγαρία

«Πακέτο» μέτρων για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης εκπονεί η βουλγαρική κυβέρνηση και για τον σκοπό αυτό, ήδη, συγκρότηση ειδική ομάδα με εκπροσώπους όλων των υπουργείων, της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας και με τη συνδρομή ανεξάρτητων οικονομολό-

γων. Το σχέδιο προβλέπει εξόφληση των υποχρεώσεων του κράτους απέναντι στις επιχειρήσεις, ενώ η κυβέρνηση προβλέπει και στην ιδιωτικοποίηση εναπομεινάντων κρατικών εταιρειών από την πώληση των οποίων εκτιμά ότι θα ενισχύσει τα δημόσια έσοδα με επιπλέον περίπου 500 εκατ. ευρώ. Ιδιαίτερο βάρος δίδεται επίσης στην προσπάθεια πλήρους απορρόφησης των ευρωπαϊκών κονδυλίων, καθώς η εισροή ξένων επενδύσεων προς την τοπική οικονομία εμφανίζεται ασθενική, ενώ παράλληλα για να στηριχθεί το εισόδημα του πληθυσμού δρομολογείται και η αύξηση του κατώτατου μισθού στη χώρα από την 1η Ιουλίου. Νέα κύματα Βουλγάρων μεταναστών αναμένονται λοιπόν σε Κύπρο και Ελλάδα. Θα το δείτε...

Στα νέα μοντέλα ποντάρει

η γερμανική BMW

Η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία πολυτελών αυτοκινήτων στον κόσμο, BMW, προβλέπει σημαντική αύξηση κερδών μέσα το 2010 που θα προέλθει από την κυκλοφορία νέων μοντέλων του γερμανικού ομίλου, όπως η δημοφιλής σειρά 5. Στόχος της BMW είναι μέσα στην επόμενη δεκαετία οι ετήσιες παραδόσεις αυτοκινήτων να σημειώσουν άνοδο της τάξης του 54% λόγω της κυκλοφορίας νέων μικρών αυτοκινήτων, ενώ προβλέπει ότι οι ρυθμοί ανάπτυξης στην αγορά της Κίνας και της Ινδίας θα εμφανίσουν περαιτέρω αύξηση. Ο διευθύνων σύμβουλος της BMW, Νόρμπερτ Ρεϊθόφερ, εκτιμά ότι πωλήσεις της BMW θα ξεπεράσουν τα 2 εκατ. αυτοκίνητα μέχρι το 2020 έναντι 1,3 εκατ. Ι.Χ. πέρυσι τονίζοντας ότι «επιθυμούμε να έχουμε εμφανή ανάπτυξη μέσα στο 2010 ώστε να πετύχουμε τους στόχους μας όσον αφορά στα κέρδη για το 2012».

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ομίλου, φέτος οι πωλήσεις αυτοκινήτων αναμένεται να σημειώσουν άνοδο που θα κινηθεί σε μονοψήφιο ποσοστό. Η BMW εκτιμά ότι στη βασική της δραστηριότητα αυτοκινήτου, το περιθώριο κέρδους φέτος θα κινηθεί σε μονοψήφιο ποσοστό, έναντι ζημιών της τάξης του 0,6% που είχε εμφανίσει πέρυσι. Άντε λοιπόν κύριε Σκαλιστή. Η δουλειά στο χέρι σου.... Ο Χαράλαμπος θα σου βάλει τώρα ψηλότερους στόχους με τη σειρά 5...

38,98 εκατ. ευρώ οι αμοιβές

του Δ.Σ. της Deutsche Bank

Η Deutsche Bank, η μεγαλύτερη τράπεζα της Γερμανίας, εξαπλασίασε σε 9,55 εκατ. ευρώ (13,1 εκατ. δολ.) τις συνολικές αποδοχές του διευθυνόντος συμβούλου της, Γιόζεφ Άκερμαν το 2009, σε σύγκριση με το 2008, αφού επέστρεψε σε κερδοφορία. Η Deutsche Bank ανακοίνωσε επίσης ότι κατέβαλε αποδοχές για το 2009 στα μέλη του διοικητικού της συμβουλίου σχεδόν εννέα φορές μεγαλύτερες σε σύγκριση με το 2008, κατά το οποίο η κρίση έφθασε στο αποκορύφωμά της. Συγκεκριμένα, οι αμοιβές του οκταμελούς διοικητικού συμβουλίου της γερμανικής τράπεζας ανήλθαν σε 38,98 εκατ. ευρώ, από 4,48 εκατ. ευρώ το 2008, με τον κ. Άκερμαν να λαμβάνει την μερίδα του λέοντος, ο οποίος είχε αρνηθεί να λάβει μπόνους 1,4 εκατ. ευρώ το προηγούμενο έτος.

Με το φακό μας

μενο έτος. Ο κ. Άκερμαν, που δέχεται συχνά τα πυρά της κριτικής, υπερασπίστηκε στο παρελθόν τα υψηλά μπόνοους, εκτιμώντας ότι προσελκύουν ταλαντούχα στελέχη στον τραπεζικό κλάδο. Ωστόσο, όπως διευκρίνισε η Deutsche Bank, το 70% των αποδοχών του κ.

Άκερμαν δεν είναι άμεσα καταβλητέο, και θα δοθεί εν ευθέτω χρόνω, ανάλογα με την πορεία των κερδών της. Η αύξηση αυτή αντανακλά όχι μόνον την επιστροφή της Deutsche Bank σε κερδοφορία, αλλά και τον διπλασιασμό των μελών του διοικητικού της συμβουλίου, σε οκτώ. Η περίπτωση του κ. Άκερμαν δεν είναι μοναδική. Και άλλα κορυφαία στελέχη διεθνών τραπεζών, όπως επίσης και διευθύνοντες σύμβουλοι επιχειρήσεων στην Γερμανία έλαβαν παχουλά μπόνοους. Αυτοί και αν είναι GOLDEN BOYS. Μπράβο τους...

Ιδιωτικοποιήσεις-εξπρές

για άντληση εσόδων στην Ελλάδα

Επιτάχυνση και διεύρυνση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων της ελληνικής κυβέρνησης «βλέπει» η Wall Street Journal, καθώς η Αθήνα προσπαθεί να αντλήσει έσοδα για να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος της. Όπως αναφέρεται σε πρόσφατο ολοσέλιδο δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας, το ελληνικό Δημόσιο σχεδιάζει

να «βγάλει στο σφυρί» τα πιο πολύτιμα περιουσιακά του στοιχεία, με στόχο να αντλήσει φέτος κεφάλαια ύψους 2,5 δισ. ευρώ που ισοδυναμούν με το 1% του ελληνικού ΑΕΠ. Ως ελκυστικότερο «φιλέτο» θεωρείται το μερίδιο 34% που κατέχει το κράτος στον ΟΠΑΠ. Το... «μενού» των ιδιωτικοποιήσεων - σύμφωνα πάντα με την WSJ- περιλαμβάνει και τα μερίδια του κράτους στη ΔΕΗ, την Αγροτική Τρά-

πεζα, τα Ελληνικά Πετρέλαια, τον ΔΕΣΦΑ (Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου), την ΕΥΔΑΠ, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, τον ΟΛΠ, τον ΟΛΘ, το Καζίνο Πάρνηθας, ακόμα και τα αεροσκάφη τύπου Airbus A340-300 που είχαν αγοραστεί για την κρατική Ολυμπιακή Αεροπορία και δεν πέρασαν στα χέρια της MIG. Πολλοί αναλυτές εκτιμούν επίσης ότι η κυβέρνηση θα ασκήσει την ορτίση που διαθέτει για να πωλήσει το 10% του ΟΤΕ στην Deutsche Telekom, που κατέχει ήδη το 30% του Οργανισμού. Πωλείστε τα πιο πάνω κύριε πρωθυπουργέ, για να μην αναγκαστείτε να πωλήσετε τα νησιά όπως σας επιβάλλουν οι Γερμανοί...

Citi: Φθηνότερο στην Ευρώπη

το ελληνικό χρηματιστήριο

Μπορεί η ελληνική οικονομία να έχει τα διαγεγνωσμένα διεθνώς προβλήματα, μπορεί οι ελληνικές μετοχές να μην προκαλούν τους επενδυτές, όμως παρ' όλη αυτά η Citi θεωρεί το Χ.Α. ως το φθηνότερο χρηματιστήριο στην Ευρώπη με βάση τους εκτιμώμενους χρηματιστηριακούς

δείκτες. Ειδικότερα, το Χ.Α. φαίνεται να διαπραγματεύεται με P/E 10,1 βάσει των εκτιμώμενων κερδών για το 2010 που είναι το χαμηλότερο μεταξύ των ευρωπαϊκών αγορών, ενώ ακολουθούν η Ισπανία με P/E 10,5, η Νορβηγία με P/E 11,5 και η Βρετανία με P/E 11,9. Επίσης με βάση τα προσδοκώμενα κέρδη του 2011 το P/E του Χ.Α. υποχωρεί στο 8 και είναι πάλι το μικρότερο στην Ευρώπη, ενώ το δεύτερο χαμηλότερο P/E εμφανίζει η Αυστρία (8,7) και ακολουθούν η Νορβηγία (9,1), η Ισπανία (9,2) και η Ιταλία (9,5). Αξίζει να σημειωθεί ότι και πριν από ένα μήνα η κατάταξη της Ελλάδας ήταν στα ίδια επίπεδα, αν και με τους τότε εκτιμώμενους δείκτες, το Χ.Α. έδειχνε ακόμη πιο ελκυστικό με το P/E για το 2011 να βρίσκεται κοντά στο 6,7. Βέβαια τότε το Χ.Α. βρισκόνταν κάτω και από τις 1.900.

Μισσιδης: Νέα μεγάλη

επένδυση στη Σερβία

Η Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ ανακοίνωσε πρόσφατα ότι στις 17/3/2010 εξαγόρασε ποσοστό 45,57% του μετοχικού κεφαλαίου της συνδεδεμένης Σερβικής εταιρείας Mitsides Point A.D., το οποίο κατείχε η Σερβική εταιρεία Zitomlin A.D. Beograd, (100% θυγατρική της East Point Holdings Ltd), έναντι του ποσού των 1.128.590, καθώς και ποσοστό 20,59% του μετοχικού κεφαλαίου της Mitsides Point A.D., το οποίο κατείχε η Blue Azul Investments Ltd (100% θυγατρική της Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ), έναντι του ποσού των 509.913. Σημειώνεται ότι η Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ, μαζί με την θυγατρική της Blue Azul Investments Ltd, ήδη κατείχαν ποσοστό 45,57% του μετοχικού κεφαλαίου της Mitsides Point A.D. Έτσι, μετά τα πιο πάνω, το συνολικό ποσοστό που η Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ τώρα κατέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της Mitsides Point A.D. αυξάνεται στο 91,14%. Βάσει των προνοιών της Σερβικής Νομοθεσίας περί Δημοσίων Προσφορών προς εξαγορά Δημοσίων Εταιρειών, όπως αυτή δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Κυβερνητική Εφημερίδα (Official Gazette RS No. 46/2006 & 107/2009), η Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ υποχρεούται να προβεί, εντός 14 ημερών, σε Δημόσια Πρόταση για αγορά του υπόλοιπου 8,86% του μετοχικού κεφαλαίου της Mitsides Point A.D., το οποίο κατέχει το ευρύ κοινό. Σε περίπτωση απόκτησης πέραν του 95% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας μετά το πέρας της Δημόσιας Πρότασης, η Μισσιδης Δημόσια Εταιρεία Λτδ υποχρεούται να εξαγοράσει και το εναπομένον ποσοστό στην τιμή της Δημόσιας Πρότασης. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα σε 10 εβδομάδες από τη έναρξη της Δημόσιας Πρότασης. Καλές επιτυχίες φίλε Ντίνο Μισσιδη... Θα αναμένουμε τα καλά νέα....

Στα δύσκολα οι Νικητές ξεχωρίζουν

Οι τίτλοι ειδήσεων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης μπορεί να συνεχίζουν να επικεντρώνονται στην οικονομική κρίση, ωστόσο εξακολουθούν να καταγράφονται σημαντικές επιτυχίες στον επιχειρηματικό κόσμο.

Σήμερα, είμαστε στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε ότι στη Deloitte έχει απονεμηθεί το Βραβείο Οικονομικής και Επιχειρηματικής Αριστείας 2009 της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ), στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Καθώς επιδιώκουμε να είμαστε πάντα ένα βήμα πιο μπροστά, με απώτερο στόχο να πετύχουμε το όραμα μας που εστιάζεται στο να καταστήσουμε το πρότυπο της Επαγγελματικής Αριστείας, το βραβείο αυτό επιβεβαιώνει την αφοσίωση μας στην τελειότητα καθώς επίσης και στην ποιότητα των στελεχών μας.

Το επιτυχημένο επιχειρηματικό μοντέλο της Deloitte, παρέχει δομημένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των διαφόρων προκλήσεων που έχει επιφέρει το αρνητικό οικονομικό περιβάλλον, με στόχο την επίτευξη ανώτερης απόδοσης.

Για να βρεθείτε κι' εσείς ένα βήμα πιο μπροστά επισκεφθείτε μας στο www.deloitte.com/cy

Marfin Popular Bank: Επιτυχής η υλοποίηση στόχων και στρατηγικής

- ✓ Τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους διαμορφώθηκαν σε 30.0 εκατ. το δ' τρίμηνο του 2009. Τα καθαρά επαναλαμβανόμενα κέρδη του Ομίλου, μετά την έκτακτη φορολογική εισφορά των 12.8 εκατ., ανήλθαν σε 186.7 εκατ., ενώ τα καθαρά κέρδη του Ομίλου που αναλογούν στους μετόχους για το έτος 2009 διαμορφώθηκαν σε 173.9 εκατ. έναντι 394.6 εκατ. το 2008. Τα κέρδη ανά μετοχή διαμορφώθηκαν σε 20.8c
- ✓ Τα καθαρά έσοδα από τόκους αυξήθηκαν κατά 6% σε τριμηνιαία βάση και ανήλθαν σε 179.9 εκατ., αντικατοπτρίζοντας τη διεύρυνση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου από 1.79% το γ' τρίμηνο του 2009 σε 1.90% το δ' τρίμηνο του 2009. Τα έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες αυξήθηκαν κατά 5% σε τριμηνιαία βάση και διαμορφώθηκαν σε 63.4 εκατ., ως αποτέλεσμα της αυξημένης δραστηριότητας στους τομείς τραπεζικής και διαχείρισης κεφαλαίων του Ομίλου.
- ✓ Τα συνολικά έσοδα του Ομίλου προσέγγισαν τα 1,074.9 εκατ.

Σχεδόν αμετάβλητα σε ετήσια βάση, γεγονός που αποδεικνύει την δυνατότητα του Ομίλου να επιστρέψει στα επίπεδα κερδοφορίας προ της κρίσης.

- ✓ Ο Όμιλος συνέχισε να διατηρεί εύρωστη κεφαλαιακή βάση. Ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) και ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκαν σε 9.7% και 11.8% αντίστοιχα στο τέλος του 2009. Τα βασικά πρωτοβάθμια κεφάλαια (core Tier I) αντιπροσωπεύουν το 67% των συνολικών εποπτικών κεφαλαίων και το 82% των συνολικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο θα εγκρίνει τα τελικά αποτελέσματα για τη χρήση 2009 και θα αποφασίσει αναφορικά με τη μερισματική πολιτική στην επόμενη συνεδρίασή του.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο προχώρησε σε αναδιάρθρωση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου, με την νέα σύνθεση να διαμορφώνεται ως εξής: Ε. Μπουλούτας, Πρόεδρος/ Ε. Χιλιαδάκης, Π. Κουννής, Χ. Στυλιανίδης, Η. Κουνάδης, Κ. Μάγειρας, Δ. Σπανοδήμος, Σ. Δαυίδ, μέλη.

Οικονομικά μεγέθη

Ο κύριος πυλώνας της στρατηγικής του Ομίλου αφορά τη βελτίωση της κερδοφορίας σε συνδυασμό με συγκρατημένη αύξηση του ενεργητικού. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ενεργητικού είναι αποτέλεσμα του χαμηλού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, του δυσχερούς πιστωτικού περιβάλλοντος και των συνθηκών περιορισμένης ρευστότητας. Το σύνολο του ενεργητικού του Ομίλου αυξήθηκε κατά 9% σε 41.8 δισ., παρά

τις δυσμενείς συνθήκες της αγοράς το 2009.

Παρά τις συνεχιζόμενες αντίξοες οικονομικές συνθήκες σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, το δανειακό χαρτοφυλάκιο αυξήθηκε κατά 7% σε ετήσια βάση σε 25.9 δισ., ως αποτέλεσμα της κατά 9% ετήσιας ανόδου που παρουσίασαν τα δάνεια στην Κύπρο, 7% στην Ελλάδα και 4% στις διεθνείς αγορές. Τα στεγαστικά δάνεια αυξήθηκαν κατά 12% σε ετήσια βάση σε 4.4 δισ., και αντιπροσω-

πεύουν το 17% του συνόλου του δανειακού χαρτοφυλακίου έναντι 16% το 2008. Αντίθετα τα καταναλωτικά δάνεια παρουσίασαν μείωση κατά 1% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε 3.9 δισ., με τη συμμετοχή τους στο σύνολο του δανειακού χαρτοφυλακίου να μειώνεται σε 15% το 2009 από 17% το 2008. Το σύνολο των δανείων λιανικής τραπεζικής αυξήθηκε κατά 5% σε 8.3 δισ.. Τα επιχειρηματικά δάνεια ενισχύθηκαν κατά 8% σε 17.6 δισ., αντιπροσωπεύοντας το

✓ **Σχολιάζοντας τα αποτελέσματα του 2009 ο διευθύνων σύμβουλος της Marfin Popular Bank (MPB) κ. Ευθύμιος Μπουλούτας έκανε την ακόλουθη δήλωση:**

Η περαιτέρω βελτίωση των λειτουργικών αποτελεσμάτων του Ομίλου κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών τριμήνων αντανάκλα την επιτυχή υλοποίηση της στρατηγικής μας η οποία βασίζεται στη συνετή διαχείριση του ενεργητικού, στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, καθώς και στη συνεπή στόχευση για επίτευξη υψηλής αποτελεσματικότητας και κερδοφορίας. Η βελτίωση του ενεργητικού κατά τη διάρκεια του έτους 2009 αποτυπώνεται σε ένα συνδυασμό υψηλών δεικτών ρευστότητας και ισχυρών εποπτικών κεφαλαίων. Ο δείκτης χορηγήσεων προς καταθέσεις διατηρήθηκε κοντά στα επίπεδα του 100%, ενώ τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια αυξήθηκαν σε 3.0 δισ. που αντι-

στοιχεί σε συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 11.8% και δείκτη πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) 9.7%. Οι δείκτες ρευστότητας και κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου συνεχίζουν να τον κατατάσσουν μεταξύ των πιο ισχυρών στον ευρύτερο Ελλαδικό καθώς και στον Ευρωπαϊκό τραπεζικό χώρο. Ο συνδυασμός αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων και εισπράξεων καθυστερημένων οφειλών οδήγησε σε σημαντική επιβράδυνση του σχηματισμού νέων μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων από τα 216 εκατ. το β' τρίμηνο σε 74 εκατ. το γ' τρίμηνο και 36 εκατ. το δ' τρίμηνο, συμβάλλοντας στη βελτίωση του δείκτη μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων κατά 4 μονάδες βάσης από 6.14% το γ' τρίμηνο του 2009 σε 6.10% το δ' τρίμηνο του 2009. Αυτό σε συνδυασμό με την επαρκή λήψη προβλέψεων συνέβαλαν στη βελτίωση της κάλυψης από σωρευτικές προβλέψεις μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων από 50.5% σε 51.4%. Παρά το συγκρατη-

μένο ρυθμό ανόδου των στοιχείων του ενεργητικού, τα καθαρά έσοδα από τόκους σημείωσαν αύξηση αντικατοπτρίζοντας τη βελτίωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου, που οφείλεται στην αποτελεσματική και στοχευμένη τιμολογιακή πολιτική. Η αύξηση των εσόδων από δικαιώματα και προμήθειες είναι αποτέλεσμα της αυξανόμενης δραστηριότητας στο χώρο των αγορών κεφαλαίου και της διεθνούς τραπεζικής. Η βελτίωση των εσόδων του Ομίλου επετεύχθη με παράλληλη συγκράτηση των λειτουργικών εξόδων αντικατοπτρίζοντας το αποτέλεσμα μιας σειράς στρατηγικών ενεργειών. Η τρέχουσα δυναμική του Οργανισμού ενάντια στο δυσμενές οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον αναμένεται να συμβάλει περαιτέρω στην επίτευξη των στρατηγικών μας στόχων για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και επέκταση της πελατειακής μας βάσης, συνεισφέροντας έτσι στις μέσο-μακροπρόθεσμες προοπτικές του Ομίλου.'

68% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου. Ο Όμιλος πέτυχε να διευρύνει το μερίδιο αγοράς του στα δάνεια στην Ελλάδα σε 5.4% στο τέλος του 2009 έναντι 5.1% το 2008. Οι καταθέσεις σημείωσαν οριακή μείωση κατά 4% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε 23.9 δισ., αντικατοπτρίζοντας τη αμυντική πολιτική του Ομίλου στην προσέλκυση καταθέσεων. Παρά την οριακή μείωση των καταθέσεων κατά 4% στην Κύπρο και 7% στην Ελλάδα σε ετήσια βάση, οι διεθνείς δραστηριότητες παρουσίασαν 20% αύξηση, αντανάκλωντας την επιτυχία των προσπαθειών για βελτίωση του δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις στις άλλες γεωγραφικές περιοχές. Ο δείκτης χορηγήσεων προς καταθέσεις διαμορφώθηκε στο 104% το Δεκέμβριο του 2009 έναντι 94% το Δεκέμβριο του 2008 και παραμένει ένας από τους πιο ικανοποιητικούς σε σχέση με τις άλλες τράπεζες. Τα υπό διαχείριση κεφάλαια προσέγγισαν τα 8.6 δισ. το Δεκέμβριο του 2009 σε σχέση με 7.9 δισ. το Δεκέμβριο του 2008. Το σύνολο των κεφαλαίων των πελατών της ιδιωτικής τραπεζικής (private banking) αυξήθηκε κατά 200 εκατ. στην Ελλάδα και την Κύπρο κατά τη διάρκεια του 2009 και άγγιξε τα 4.2 δισ.

Έσοδα

Η συνεχιζόμενη επιτυχία της πολιτικής του Ομίλου για ανατιμολόγηση των στοιχείων του ενεργητικού, που συνάδει με τις τρέχουσες συνθήκες του πιστωτικού συστήματος και της ρε-

υστότητας, έχουν οδηγήσει σε περαιτέρω βελτίωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου από 1.79% το γ' τρίμηνο 2009 σε 1.90% το δ' τρίμηνο 2009. Παρόλο που το καθαρό περιθώριο επιτοκίου παρουσιάζεται μειωμένο σε σχέση με το επίπεδο του 2.18% που σημειώθηκε το δ' τρίμηνο του 2008, είναι σημαντικά υψηλότερο από το χαμηλότερο επίπεδο του 1.35% που κατέγραψε το α' τρίμηνο του 2009. Η βελτίωση του καθαρού περιθωρίου επιτοκίου αποτέλεσε τον κύριο παράγοντα της αύξησης των καθαρών εσόδων από τόκους σε τριμηνιαία βάση κατά 6% σε 179.9 εκατ. Για το οικονομικό έτος 2009, τα καθαρά έσοδα από τόκους ανήλθαν σε 635.8 εκατ., μειωμένα κατά 15% σε ετήσια βάση.

Έξοδα

Για το οικονομικό έτος 2009, τα λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν κατά 6% σε 624.5 εκατ. Η μειωμένη αύξηση των λειτουργικών εξόδων είναι αποτέλεσμα του προγράμματος αναδιοργάνωσης του Ομίλου που στοχεύει στην αύξηση της αποδοτικότητας.

Κεφαλαιακή βάση

Η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου παραμένει ισχυρή. Στις 31 Δεκεμβρίου 2009, ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (Tier I) ανήλθε σε 9.7% και ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας σε 11.8%, ενώ τα βασικά πρωτοβάθμια κεφάλαια συνεισέφεραν 82% στα συνολικά πρωτοβάθμια

κεφάλαια και 67% στα συνολικά εποπτικά κεφάλαια. Τα ενσώματα ίδια κεφάλαια του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 9% σε 2.4 δισ.

Κερδοφορία

Τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους ανήλθαν σε 30.0 εκατ. το δ' τρίμηνο 2009. Τα καθαρά επαναλαμβανόμενα κέρδη, αναπροσαρμοσμένα για την έκτακτη φορολογική εισφορά ύψους 12.8 εκατ. ανήλθαν σε 186.7 εκατ. και τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους για το οικονομικό έτος του 2009 ανήλθαν σε 173.9 εκατ.

Διεθνείς Δραστηριότητες

Τα καθαρά έσοδα από τόκους από τις διεθνείς δραστηριότητες αυξήθηκαν κατά 18% σε ετήσια βάση και ανήλθαν σε 117.3 εκατ. το 2009, λόγω της σημαντικής βελτίωσης που παρουσίασαν οι δραστηριότητες της Ρουμανίας, της Ουκρανίας, της Ρωσίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Μάλτας. Το καθαρό περιθώριο επιτοκίου έδειξε σταθερή βελτίωση κατά τη διάρκεια του έτους και αυξήθηκε από 3.07% το α' τρίμηνο του 2009 σε 3.42% στο δ' τρίμηνο του 2009. Η διάρθρωση του ενεργητικού των διεθνών δραστηριοτήτων του Ομίλου βελτιώθηκε περαιτέρω, όπως αντικατοπτρίζεται στο χαμηλότερο δείκτη χορηγήσεων προς καταθέσεις, ο οποίος μειώθηκε από 144% το Δεκέμβριο 2008 σε 123% το Δεκέμβριο 2009.

Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας:

Εύρωστος Οικονομικά και το 2009

- ✓ Κέρδη πριν τη φορολογία 36,1 εκατ.
- ✓ Ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια (14%)
- ✓ Πολύ ικανοποιητική ρευστότητα (χορηγήσεις έναντι καταθέσεων 76,5%)
- ✓ Διατήρηση χορηγήσεων και αύξηση καταθέσεων

Η ορθή αξιολόγηση των οικονομικών δεδομένων, η έγκαιρη προληπτική πολιτική και η ορθολογιστική διαχείριση των αρνητικών επιπτώσεων της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης βοήθησαν την Ελληνική Τράπεζα να επιτύχει τους στόχους που είχε θέσει για το 2009. Ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας ενεργοποιώντας όλες του τις δυνάμεις και αξιοποιώντας κάθε συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει πέτυχε να διατηρήσει την οικονομική ευρωστία του και να διασφαλίσει την κερδοφορία του για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2009.

Παρά τα παγκόσμια οικονομικά δεδομένα, ο Όμιλος βελτίωσε το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, διατήρησε άνετη και υγιή ρευστότητα, και κινήθηκε προσεχτικά και ορθολογιστικά στην περαιτέρω ανάπτυξη του με σταθερούς στόχους την ποιότητα του χαρτοφυλακίου και την κερδοφορία. Ο Όμιλος παρουσιάζει κέρδη πριν τη φορολογία για το έτος που ανέρχονται σε 36,1 εκατ. σε σύγκριση με κέρδη 44,6 εκατ. για το έτος 2008.

Ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου αυξήθηκε στο 14% από 11% το 2008. Επωφελούμενος της υψηλής και σταθερής καταθετικής του βάσης στην Κύπρο και στην Ελλάδα, ο Όμιλος διατηρεί ισχυρούς δείκτες ρευστότητας με το δείκτη μεικτών χορηγήσεων προς καταθέσεις να παραμένει στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 76,5% σε σύγκριση με 81,6% το Δεκέμβριο του 2008.

Έσοδα

Το σύνολο των καθαρών εσόδων παρουσίασε αύξηση 11%, κυρίως λόγω της αύξησης ορισμένων μη επιτοκιακών εσόδων, φθάνοντας τα 269,6 εκατ. σε σύγκριση με 243,2 εκατ. για το έτος 2008.

Έξοδα

Το σύνολο εξόδων του Ομίλου αυξήθηκε κα-

τά 7% συγκρινόμενο με το αντίστοιχο ποσό του 2008. Τα έξοδα προσωπικού, τα οποία περιλαμβάνουν το κόστος ωφελημάτων αφυπηρέτησης προσωπικού, αποτελούν το 69% του συνόλου των εξόδων του Ομίλου (2008: 66%).

Ο δείκτης εξόδων προς έσοδα βρίσκεται στο 63,1% και είναι μειωμένος από τα επίπεδα του 65,3% του 2008. Αυτό οφείλεται στην αύξηση του συνόλου των καθαρών εσόδων κατά 11%, σε σχέση με 7% αύξηση του συνόλου των εξόδων, αντανακλώντας τη συστηματική προσπάθεια που καταβάλλεται για συγκράτηση των δαπανών.

Κερδοζημίες

Από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων

Οι κερδοζημίες από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο σύνολο καθαρών εσόδων, αυξήθηκαν από ζημίες 30,4 εκατ. για το έτος 2008 σε κέρδη 4,3 εκατ. για το έτος 2009. Αυτά, περιλαμβάνουν κυρίως κέρδη που προήλθαν από τις θετικές επιπτώσεις στις αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων λόγω της ανόδου του δείκτη τιμών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Χ.Α.Κ.) και των διε-

θνών αγορών κατά τη διάρκεια του έτους.

Χορηγήσεις/καταθέσεις

Οι συνολικές χορηγήσεις σε πελάτες ανήλθαν σε 5,0 δισ. το Δεκέμβριο 2009 και παρέμειναν στα ίδια περίπου επίπεδα με το Δεκέμβριο 2008, ενώ οι καταθέσεις πελατών παρουσίασαν αύξηση 7%, φθάνοντας τα 6,6 δισ. σε σύγκριση με 6,1 δισ. το Δεκέμβριο 2008.

Προβλέψεις

Η επιδείνωση των συνθηκών στο οικονομικό περιβάλλον έχει συμβάλει στην αύξηση των προβλέψεων για απομείωση της αξίας των χορηγήσεων σε σχέση με το 2008. Κατά τη διάρκεια του έτους, ο Όμιλος εντατικοποίησε τις προσπάθειές του για διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων.

Άνετη ρευστότητα

Ο Όμιλος διατηρεί άνετη ρευστότητα, επωφελούμενος της υψηλής σταθερής καταθετικής του βάσης. Συγκεκριμένα, το Δεκέμβριο 2009 ο δείκτης μεικτών χορηγήσεων έναντι των καταθέσεων παραμένει στο πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του 76,5% (Δεκέμβριος 2008: 81,6%).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Τα κεφάλαια που αναλογούν στους κατόχους μετοχών της Τράπεζας στις 31 Δεκεμβρίου 2009 ανήλθαν σε 519,9 εκατ. σε σύγκριση με 440,4 εκατ. το Δεκέμβριο 2008. Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου με βάση τα αποτελέσματα του έτους 2009 διαμορφώνεται στο 5,7% (2008: 7,0%). Στις 31 Δεκεμβρίου 2009, ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου, με βάση τη σχετική Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (Βασιλεία II), ανήλθε στο 14% (31 Δεκεμβρίου 2008: 11%).

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων και στα περιθώρια των επιτοκίων, επηρέασαν αρνητικά τα αποτελέσματα του έτους. Ο Όμιλος συνεχίζει την αναδιοργάνωση και την ανάπτυξη του Δικτύου Καταστημάτων στην Ελλάδα ως έναν από τους κύριους στρατηγικούς του στόχους, με επικέντρωση στις βασικές τραπεζικές εργασίες. Παράλληλα έχει προχωρήσει και σε αλλαγές στη διευθυντική και λειτουργική διάρθρωση στην Ελλάδα.

Ρωσία

Κατά την πρώτη τριμηνία του 2009, η Ελληνική Τράπεζα έχει εξασφαλίσει από την Κεντρική Τρά-

πεζα της Ρωσίας άδεια διεξαγωγής τραπεζικών εργασιών στη Ρωσία. Η ημερομηνία πλήρους έναρξης εργασιών, μέσω της θυγατρικής εταιρείας, θα καθοριστεί μετά την ολοκλήρωση των απαραίτητων προπαρασκευαστικών ενεργειών και αφού σταθμιστούν τα οικονομικά δεδομένα και οι εξελίξεις στην αγορά.

Αθηνά Κυπριακή Δημόσια Εταιρεία

Μετά τη λήξη της Δημόσιας Πρότασης της Ελληνικής Τράπεζας για απόκτηση μέχρι 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Αθηνά Κυπριακή Δημόσια Εταιρεία Λτδ ("Αθηνά") το Σεπτέμβριο 2009, το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην Αθηνά αυξήθηκε στο 93,55%. Η Τράπεζα στη συνέχεια ενεργοποίησε τη διαδικασία άσκησης του δικαιώματος εξαγοράς και των υπόλοιπων μετοχών της Αθηνά (squeeze-out) με την ολοκλήρωση της οποίας απέκτησε το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Αθηνά, με απώτερο στόχο την απορρόφηση αυτής και την ενσωμάτωση των εργασιών της με αυτών της Τράπεζας.

Μέρισμα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες της αγοράς και τα αποτελέσματα του έτους, αποφάσισε όπως προτείνει στην Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων την καταβολή μερίσματος για το έτος 2009, ύψους 0,05 (5 σεντ) ανά μετοχή υπό μορφή μετρητών.

Στρατηγικοί στόχοι

Οι στρατηγικοί στόχοι του Ομίλου κατά το 2009 επικεντρώθηκαν στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων, στη διασφάλιση υγιούς ρευστότητας, στη διαφύλαξη του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και στην προσεκτική και ορθολογική ανάπτυξη, με μόνιμο στόχο την ποιότητα του χαρτοφυλακίου και την κερδοφορία. Στον καθορισμό των στόχων λήφθηκαν υπόψη τα δεδομένα που διαμορφώθηκαν στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον της Κύπρου, όπως επίσης και της διεθνούς και ευρωπαϊκής οικονομίας.

Προοπτικές

Η Διοίκηση και η Διεύθυνση παρακολουθεί στενά και αξιολογεί με προσοχή τις εξελίξεις και λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση των δύσκολων οικονομικών συνθηκών και των επιπτώσεων της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης. Στα πλαίσια της προληπτικής της πολιτικής έχει προχωρήσει στις απαραίτητες διευθετήσεις και έχει στηρίξει και βοηθήσει τους πελάτες της αλλά και την Κυπριακή οικονομία γενικότερα. Η Ελληνική Τράπεζα εκτιμά ότι το 2010 θα είναι επίσης μια πολύ δύσκολη χρονιά για την Κυπριακή οικονομία, με κύρια χαρακτηριστικά το χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης, την αυξανόμενη ανεργία και τη χαμηλή πιστωτική επέκταση. Ωστόσο, ο Όμιλος στοχεύει σε κερδοφόρα πορεία και για το 2010 εφόσον οι συνθήκες της αγοράς το επιτρέψουν.

Ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας τιμά τις διακριθέντες εταιρείες στις εξαγωγές

Η Ελληνική Τράπεζα θέλοντας να τιμήσει τις εταιρείες που διακρίθηκαν στον τομέα των εξαγωγών κατά το έτος 2008, διοργάνωσε γεύμα προς τιμήν των εταιρειών αυτών που βραβεύθηκαν στην τελετή απονομής του Κυπριακού Βραβείου Εξαγωγών 2008, η οποία οργανώθηκε από το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Το γεύμα πραγματοποιήθηκε στο Κτίριο Διοίκησης της Ελληνικής Τράπεζας την Δευτέρα, 8 Μαρτίου 2010, στην παρουσία του Προέδρου Δ.Σ. του ΚΕΒΕ κ. Μάνθου Μαυρομάτη, του Γενικού Γραμματέα του ΚΕΒΕ κ. Παναγιώτη Λοϊζίδη, του Προέδρου του Δ.Σ. της

Ελληνικής Τράπεζας Δρα Ανδρέα Παναγιώτου, του Αντιπροέδρου του Δ.Σ. της Ελληνικής Τράπεζας κ. Ανδρέα Μουσιούττα, του Γενικού Διευθυντή και Εκτελεστικού Διοικητικού Συμβούλου της Ελληνικής

Τράπεζας κ. Γλαύκου Μαύρου και άλλων ανώτερων διευθυντικών στελεχών του Ομίλου.

Της έναρξης του γεύματος προηγήθηκε σύντομη εκδήλωση στην οποία απηύθυναν χαιρετι-

σμούς οι κ.κ. Γλαύκος Μαύρος, Μάνθος Μαυρομάτης, και Παναγιώτης Λοϊζίδης. Στη συνέχεια έγινε απονομή τιμητικών πλακέτων προς τις διακριθέντες εταιρείες από τον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο του Δ.Σ. της Ελληνικής Τράπεζας Δρα Ανδρέα Παναγιώτου και κ. Ανδρέα Μουσιούττα αντίστοιχα.

Οι εταιρείες οι οποίες τιμήθηκαν για την διάκριση τους στον τομέα των εξαγωγών είναι οι Μ. Π. Θεοδώρου (Βιομ. Άλατος) & Σια Λτδ, Alco Filters (Cyprus) Ltd, Α/φοι Πέτρου Γαλακτοκομικά Προϊόντα Λτδ, Enfoton Solar Ltd, Kourtellaris Imports - Exports Ltd, Elysee Αρδεύσεις Λτδ, TotalServe Management Ltd, Consulco Ltd, και Kanika Hotels Public Co Ltd.

Με πρόσκληση της Ελληνικής Τράπεζας σε διάλεξη στη Λευκωσία

Ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας ανάπτυξε την Πράσινη Διπλωματία

Ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας κ. Σπύρος Κουβέλης, μετά από πρόσκληση της Ελληνικής Τράπεζας, έδωσε την Παρασκευή 12 Μαρτίου, στα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας στη Λευκωσία, διάλεξη με θέμα: «Ανάπτυξη - Οικονομική Συνεργασία και Πράσινη Διπλωματία».

Τη διάλεξη παρακολούθησαν ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος κ. Δημήτρης Ηλιάδης, ο πρέσβης της Ελλάδας στην Κύπρο κ. Βασίλης Παπαϊωάννου, ανώτατοι κρατικοί αξιωματούχοι και μέλη της πολιτικής ηγεσίας, επιχειρηματικοί και οικονομικοί παράγοντες, εκπρόσωποι των Μ.Μ.Ε. και των οικολογικών οργανώσεων, πελάτες και συνεργάτες της Ελληνικής Τράπεζας καθώς επίσης και ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Τράπεζας Δρ Ανδρέας Παναγιώτου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου, ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής κ. Μάκης Κεραυνός και ανώτερα / ανώτατα στελέχη της Τράπεζας.

Κατά την ομιλία του, ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας κ. Σπύρος Κουβέλης ανέπτυξε το μοντέλο που προτείνει και ακολουθεί η Ελλάδα για Πράσινη Διπλωματία, επισημαίνοντας ότι «η διάνοιξη νέων οριζώντων για την ανάκτηση της χαμένης ανταγωνιστικότητας της χώρας μας με την εφαρμογή της πράσινης ανάπτυξης αποτελεί τη μόνη αξιόπιστη απάντηση απέναντι στον εντεινόμενο διεθνή ανταγωνισμό αλλά και τη μόνη διεξοδος για την Ελλάδα, ώστε να ενταχθεί άμεσα στον παγκόσμιο χάρτη που διαμορφώνεται με γνώμονα το νέο μοντέλο ανάπτυξης».

Ο Υφυπουργός αναφέρθηκε στο νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Διπλωματίας του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών για προώθηση της ελληνικής οικονομίας, της επιχειρηματικότητας, του εξωτερικού εμπορίου και της προσέλκυσης επενδύσεων. Όπως εξήγησε «σκοπός του Προγράμματος είναι η δημιουργία διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να προσεγγίσουμε τις αγορές του εξωτερικού, να προωθήσουμε τα ελληνικά προϊόντα, να βελτιώσουμε την αξιοπιστία και την εικόνα της χώρας επιδιώκοντας την αποκατάσταση της ισορροπίας του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών, που υφίσταται συρρίκνωση». Ο κ. Κουβέλης αναφερόμενος στην οικονομική συνεργασία σε διμερές επίπεδο εξήγησε ότι έχει τεράστια σημασία η συνεργασία με χώρες που έχουν ήδη κάνει σημαντικά βήματα σε θέματα όπως είναι οι νέες τεχνολογίες και εφαρμογές πράσινης ανάπτυξης ενσωματώνοντας τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, σύγχρονες γεωργικές πρακτικές με έμφαση στην ποιότητα, την τυποποίηση και την πιστοποίηση με παράλληλη προστασία των εδαφών και των υδάτων μεταφορές με γρήγορη και ασφαλή μετακίνηση ανθρώπων και εμπορευμάτων κ.ά.

Στη συνέχεια της διάλεξής του ο Υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας τόνισε ότι καθώς προχωρά η εφαρμογή της πολιτικής για την πράσινη ανάπτυξη στη χώρα μας, η ελληνική επιχειρηματική συνεργασία σε θέματα ενέργειας, τουρισμού, κατασκευών, γεωργίας και προώθησης προϊόντων, διαχείρισης φυσικών πόρων και περιβαλλοντικών παραμέτρων, μπορεί και πρέπει να καταστήσει την Ελλάδα πόλο πράσινης ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της ΝΑ Ευρώπης, της Ανατολικής Μεσογείου, της Β. Αφρικής και της Μ. Ανατολής.

Καταλήγοντας αναφέρθηκε στις διμερείς και πολυμερείς επαφές και συμφωνίες με χώρες των Βαλκανίων, της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου με στόχο την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης και της συνεργασίας των χωρών αυτών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και γενικότερα της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης.

Σε χαιρετισμό του στην εκδήλωση, ο Ανώτατος

Εκτελεστικός Διευθυντής του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, κ. Μάκης Κεραυνός, αναφέρθηκε στις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης συνδέοντάς την με την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση τονίζοντας ότι «ζούμε μια πρωτοφανή παγκόσμια κρίση, η οποία απλώθηκε αστραπιαία σε κάθε γωνιά του πλανήτη μέσα από τους μηχανισμούς και τους θεσμούς της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Είναι γεγονός ότι η φτώχεια στον κόσμο περιλαμβανομένου και του δυτικού κόσμου και η καλύτερη κατανομή του παραγόμενου πλούτου δεν έχουν αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά».

Ο κ. Κεραυνός συνδέσε το περιβάλλον με ζητήματα που αφορούν την αντιμετώπιση της φτώχειας, της πείνας, της ποιότητας ζωής και της ανάπτυξης των λαών. Η παγκόσμια διαχείρισή του όμως, τόνισε, απέτυχε παταγωδώς και σήμερα το περιβάλλον και η διαχείρισή του δεν είναι ένα απλό τοπικό θέμα, δεν είναι θέμα τεχνικό, επιστημονικό. Σήμερα το περιβάλλον, τόνισε ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής, έχει αναχθεί ως μείζον παγκόσμιο πολιτικό θέμα, που θα προσδιορίσει στο άμεσο μέλλον την παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια, τη διεθνή ειρήνη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ίδια την ποιότητα ζωής και την ανθρώπινη ύπαρξη.

Καταλήγοντας ο κ. Κεραυνός επεσήμανε ότι «πρέπει να γίνει συνείδηση ότι αν θέλουμε ένα καλύτερο κόσμο, αν πραγματικά επιδιώκουμε ανάπτυξη μέσα από μια οικονομική συνεργασία, μια

✓ **Μάκης Κεραυνός:** Το περιβάλλον είναι άμεσα συνδεδεμένο με την αντιμετώπιση της φτώχειας, της πείνας, της ποιότητας ζωής και της ανάπτυξης των λαών. Η παγκόσμια διαχείρισή του όμως, απέτυχε παταγωδώς και σήμερα το περιβάλλον και η διαχείρισή του δεν είναι ένα απλό τοπικό θέμα, δεν είναι θέμα τεχνικό, επιστημονικό. Σήμερα το περιβάλλον έχει αναχθεί ως μείζον παγκόσμιο πολιτικό θέμα, που θα προσδιορίσει στο άμεσο μέλλον την παγκόσμια σταθερότητα και ασφάλεια, τη διεθνή ειρήνη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ίδια την ποιότητα ζωής και την ανθρώπινη ύπαρξη. Εδώ είναι που σήμερα υπεισέρχεται ως σημαντική παράμετρος στη Δημόσια Παγκόσμια Διπλωματία, η Πράσινη Διπλωματία.

νέα μορφή διπλωματίας, η Περιβαλλοντική ή Πράσινη Διπλωματία πρέπει να υιοθετηθεί από όλους και ιδιαίτερα τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως μια σύγχρονη καθοριστική διαδικασία με παγκόσμιες διαστάσεις». Η διάλεξη του κ. Κουβέλη εντάσσεται στα πλαίσια της δέσμευσης του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας για υπεύθυνη ενημέρωση και αποτελεί συνέχεια της διάλεξης που δόθηκε τον περασμένο Ιούνιο στη Λευκωσία από τον καθηγητή και τότε Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών της Ελλάδας κ. Γιώργο Αλογοσκούφη, με θέμα την οικονομική κρίση στην Ευρώπη.

Αποσπάσματα ομιλίας του κ. Κουβέλη

Η διάνοιξη νέων οριζώντων για την ανάκτηση της χαμένης ανταγωνιστικότητας της χώρας μας με την εφαρμογή της πράσινης ανάπτυξης αποτελεί τη μόνη αξιόπιστη απάντηση απέναντι στον εντεινόμενο διεθνή ανταγωνισμό αλλά και τη μόνη διέξοδο για την Ελλάδα, ώστε να ενταχθεί άμεσα στον παγκόσμιο χάρτη που διαμορφώνεται με γνώμονα το νέο μοντέλο ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό η οικονομική διπλωματία παίρνει ακόμη μεγαλύτερη διάσταση.

Το Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών στοχεύοντας στην προώθηση της ελληνικής οικονομίας, της επιχειρηματικότητας, του εξωτερικού εμπορίου και της προσέλκυσης επενδύσεων παρουσιάζει προσφάτως ένα νέο Πρόγραμμα Οικονομικής Διπλωματίας. Σκοπός η δημιουργία διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να προσεγγίσουμε τις αγορές του εξωτερικού, να προωθήσουμε τα ελληνικά προϊόντα, να βελτιώσουμε την αξιοπιστία και την εικόνα της χώρας επιδιώκοντας την αποκατάσταση της ισορροπίας του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών, που υφίσταται συρρίκνωση.

Μέσα από την προσπάθεια αυτή για την εμπέδωση και τη λειτουργία της οικονομικής διπλωματίας αποδίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε τομείς που έχουν οικονομική και γεωπολιτική σημασία για τη χώρα, καθώς και σε γεωγραφικές περιοχές, στις

οποίες η Ελλάδα οφείλει να δηλώσει παρουσία είτε γιατί είναι ανερχόμενες χώρες ή περιοχές με τις οποίες παραδοσιακά έχει σχέση και πρέπει να ενδυναμώσει την παρουσία της εκεί είτε για να διεκδικήσει τη θέση και το ρόλο που η Ελλάδα μπορεί και πρέπει συγκριτικά με άλλες χώρες να έχει.

Αναφορικά με την Οικονομική συνεργασία σε διμερές επίπεδο έχει τεράστια σημασία η συνεργασία με χώρες που έχουν ήδη κάνει σημαντικά βήματα σε θέματα όπως

- νέες τεχνολογίες και εφαρμογές πράσινης ανάπτυξης ενσωματώνοντας τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας,
- σύγχρονες γεωργικές πρακτικές με έμφαση στην ποιότητα, την τυποποίηση και την πιστοποίηση με παράλληλη προστασία των εδαφών και των υδάτων,
- μεταφορές με γρήγορη και ασφαλή μετακίνηση ανθρώπων και εμπορευμάτων με παράλληλη εξοικονόμηση ενέργειας και χαμηλή ρύπανση,
- ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων,
- δασοπροστασία και αποκατάσταση οικοσυστημάτων,
- πολεοδομία, χωροταξία και αρχιτεκτονική,
- έρευνα και τεχνολογία, κ.α.

Η συνεργασία με χώρες που μπορούν και χρειάζονται να αξιοποιήσουν την υπάρχουσα ελληνική

τεχνογνωσία και να απορροφήσουν ελληνικά προϊόντα είναι σημαντική. Ιδιαίτερα καθώς προχωράει η εφαρμογή της πολιτικής για την πράσινη ανάπτυξη στη χώρα μας, η ελληνική επιχειρηματική συνεργασία με τις χώρες αυτές σε θέματα ενέργειας, τουρισμού, κατασκευών, γεωργίας και προώθησης προϊόντων, διαχείρισης φυσικών πόρων και περιβαλλοντικών παραμέτρων, μπορεί και πρέπει να καταστήσει την Ελλάδα πόλο πράσινης ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της ΝΑ Ευρώπης, της Ανατολικής Μεσογείου, της Β. Αφρικής και της Μ. Ανατολής.

Η Ελλάδα, μπορεί και πρέπει να μετουσιωθεί σε μια χώρα περιβαλλοντικά πρωτοπόρα και καινοτόμα, με τη διαμόρφωση ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου, με κίνητρα για περιβαλλοντικά φιλικές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, που υιοθετούν νέες τεχνολογίες. Στόχος είναι να αποκτήσει η χώρα μια δυναμικά αναπτυσσόμενη εσωτερική αγορά περιβαλλοντικών προϊόντων και υπηρεσιών, που στη συνέχεια θα λειτουργήσει ως εφαλτήριο για να γίνει η χώρα ανταγωνιστικός εξαγωγέας αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών.

Σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια αυτή αποτελεί η βοήθεια που παρέχει η Ελλάδα σε αναπτυσσόμενες χώρες μέσω της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας.

Όμιλος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Καθαρά κέρδη 2009: 971 εκατ. ευρώ

Καθώς η Ελλάδα βρίσκεται στο κρισιμότερο σταυροδρόμι της σύγχρονης ιστορίας της, αποτελεί πηγή αισιοδοξίας η ευρύτερη συνειδητοποίηση του αδιέξοδου στο οποίο έχει περιέλθει το οικονομικό μοντέλο της χώρας και, ιδιαίτερα, της ανάγκης να μετατρέψουμε την κρίση σε ευκαιρία, εγκαταλείποντας στερεότυπα, πρακτικές και νοοτροπίες του παρελθόντος, σπάζοντας χρόνιες αγκυλώσεις, θεμελιώνοντας ένα νέο, παραγωγικό και ανταγωνιστικό πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης. Το τολμηρό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης, τα αυστηρά και γενναία μέτρα που αποφασίστηκαν προς υλοποίησή του, προσδιορίζουν τη νέα, μεγάλη, μεταρρυθμιστική προσπάθεια. Έχουμε υποχρέωση, αυτά τα μέτρα να υλοποιηθούν, να εφαρμοστούν χωρίς καθυστερήσεις και εκπτώσεις, ώστε να οικοδομήσουμε μια Ελλάδα απαλλαγμένη από τα βάρη και τα χρέη του παρελθόντος.

Καλούμαστε να αναμετρηθούμε με μεγάλες προκλήσεις. Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας θα δώσει αποφασιστικά το παρόν σε αυτήν την προσπάθεια. Οι μεγάλες αντοχές του Ομίλου στην κρίση επιβεβαιώνονται από τη σταθερότητα των οργανικών κερδών του κατά το 2009 και την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων του, που είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ευρώπη παρά το διπλασιασμό των προβλέψεων. Το 2010 θα είναι κρίσιμη και δύσκολη χρονιά. Ωστόσο ο Όμιλος εισέρχεται στη νέα εποχή με υψηλά αποθέματα ρευστότητας, κεφαλαιακής επάρκειας και ισχυρές επιχειρησιακές δυνατότητες.

Οι δράσεις μας θα επικεντρωθούν ιδιαίτερα στις αναχρηματοδοτήσεις δανείων, στη συγκράτηση των δαπανών, στην αξιοποίηση της δυναμικής του Ομίλου στο διεθνές επίπεδο. Οι θυγατρικές εταιρείες μας στην περιοχή της Ν.Α. Ευρώπης και της Τουρκίας, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής του Ομίλου την τελευταία δεκαετία και σε αυτήν την πολιτική θα επιμείνουμε με συνέπεια, ώστε ο Όμιλος να παραμείνει η κορυφαία τραπεζική δύναμη στην ευρύτερη περιοχή.

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2010

Απόστολος Ταμβακάκης, Διευθύνων Σύμβουλος

Σε 971 εκατ. διαμορφώθηκαν τα καθαρά κέρδη του Ομίλου της ΕΤΕ το 2009, μειωμένα κατά 37% σε σχέση με το 2008. Μετά την έκτακτη φορολογική εισφορά τα αποτελέσματα του 2009 διαμορφώνονται σε 923 εκατ., επιβαρυνόμενα κυρίως από τις αυξημένες προβλέψεις συνολικού ύψους 1 057 εκατ. και τις απομειώσεις του χαρτοφυλακίου ομολόγων και μετοχών συνολικού ύψους 238 εκατ.

Αντίθετα, η οργανική κερδοφορία (προ προβλέψεων και φόρων) διαμορφώθηκε σε 2 585 εκατ. αυξημένη κατά 2% έναντι του 2008, γεγονός που υπογραμμίζει τη σταθερότητα του επιχειρηματικού μοντέλου του Ομίλου ακόμα και σε περιόδους κρίσης και αναδεικνύει τη σημασία της γεωγραφικής διασποράς των πηγών εσόδων του Ομίλου.

Σε μια περίοδο που χαρακτηρίστηκε από ακραίες συνθήκες στο διεθνές πιστωτικό σύστημα και τη ραγδαία επιδείνωση των δημοσιονομικών μεγεθών της Εθνικής Οικονομίας, η Εθνική Τράπεζα κατάφερε να διευρύνει περαιτέρω τη ρευστότητα της, να ενισχύσει την κεφαλαιακή της επάρκεια και να διατηρήσει ικανοποιητικά επίπεδα κερδοφορίας θωρακίζοντας παράλληλα τον Ισολογισμό της με υψηλές προβλέψεις. Οι επιδόσεις αυτές καταδεικνύουν την αντοχή του Ομίλου σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες και του επιτρέπει να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις από θέση ισχύος.

Τα έσοδα του Ομίλου από Τραπεζικές εργασίες (εξαιρουμένων των διαπραγματευτικών κερδών) κατέγραψαν αύξηση 6% κυρίως λόγω της περαιτέρω ενίσχυσης του επιτοκιακού αποτελέσματος (+10% σε σχέση με το 2008 και +5% σε

σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο). Το επιτοκιακό περιθώριο σημείωσε αύξηση έναντι του προηγούμενου τριμήνου με αποτέλεσμα να διατηρηθεί για το σύνολο του έτους σε επίπεδα άνω του 4%, παρά την εντεινόμενη ανταγωνιστική πίεση στην τιμολόγηση των καταθετικών προϊόντων.

Οι λειτουργικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά +5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος εξαιτίας της αύξησης των δαπανών προσωπικού από την εφαρμογή διαιτητικών αποφάσεων στην Ελλάδα, της έκτακτης δαπάνης πρόσληψης ανέργων στο πλαίσιο της συμβολής της ΕΤΕ στην άμβλυση των επιπτώσεων της κρίσης στην Ελληνική οικονομία και της ετήσιας εισφοράς στο ΙΚΑ ύψους 25.5 εκατ. λόγω της ένταξης του Ταμείου Συντάξεων των υπαλλήλων της Τράπεζας σε αυτό. Αντίθετα, αποκλιμάκωση καταγράφεται στην Τουρκία και τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης όπου οι λειτουργικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 6% και 2% αντίστοιχα σε ετήσια βάση.

Η εικόνα της κερδοφορίας του Ομίλου ανά περιοχή δραστηριότητας είναι η ακόλουθη:

Τα καθαρά κέρδη από δραστηριότητες στην Ελλάδα ανήλθαν σε 398 εκατ., σημειώνοντας υστέρηση κατά 57% σε σχέση με το 2008. Η κάμψη αυτή οφείλεται στο διπλασιασμό σχεδόν των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις οι οποίες το 2009 ανήλθαν σε 618 εκατ. έναντι 322 εκατ. το 2008, στη διενέργεια προβλέψεων απομείωσης για ομόλογα και μετοχές ύψους 237 εκατ. έναντι μόλις 18 εκατ. το 2008 και στην έκτακτη φορολογική εισφορά ύψους 49

εκατ.. Αντίθετα, τα οργανικά κέρδη προ φόρων και προβλέψεων σημείωσαν μικρή μόνο κάμψη 4% επιβεβαιώνοντας την ανθεκτικότητα των οργανικών πηγών κερδοφορίας της Τράπεζας παρά την ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας.

Τα καθαρά κέρδη της Finansbank στο 2009 αυξήθηκαν 14% έναντι του 2008 και ανήλθαν σε TRY 916 εκατ. (425 εκατ.) παρά τον υπερδιπλασιασμό των προβλέψεων στο 2009 και τη δριμυία ύφεση που αντιμετώπισε η γειτονική χώρα. Το ύψος των προβλέψεων της Finansbank για το 2009 ανήλθε σε TRY 539 εκατ., έναντι μόλις TRY 217 εκατ. το προηγούμενο έτος. Ειδικά τα προ φόρων και προβλέψεων κέρδη αυξήθηκαν κατά +28% έναντι του 2008. Είναι χαρακτηριστικό της δυναμικής της Finansbank το γεγονός ότι οι επιδόσεις αυτές, που πραγματοποιήθηκαν σε μια εξαιρετικά δυσμενή συγκυρία για την οικονομία της γειτονικής χώρας, υπερβαίνουν τις προκρίσης επιδόσεις της.

Τέλος, τα καθαρά κέρδη των μονάδων που δραστηριοποιούνται στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (περιλαμβανομένης και της Κύπρου) προσέγγισαν τα 100 εκατ. Εν τούτοις, τα προ φόρων και προβλέψεων κέρδη διαμορφώνονται σε 298 εκατ. μειωμένα σε σχέση με το προηγούμενο έτος μόλις κατά 5%. Παρά τα αυξημένα επίπεδα προβλέψεων (αύξηση μεγαλύτερη του 100%) και τις γενικότερες επιπτώσεις της αρνητικής συγκυρίας των οικονομιών της περιοχής, ο Όμιλος συνεχίζει να εμφανίζει κέρδη σε όλες τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης.

Ποιότητα χαρτοφυλακίου: Περιορισμένη επίπτωση παρά την ύφεση

Τα παραπάνω αποτελέσματα επιτεύχθηκαν μέσα σε ένα δυσμενές περιβάλλον που συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά τον τραπεζικό κλά-

δο και επιβαρύνει ιδιαίτερα την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Ο Όμιλος της ΕΤΕ επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα σε αυτές τις προκλήσεις. Η σχέση των μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το σύνολο των χορηγήσεων διαμορφώθηκε σε 5.4% ενώ οι καθυστερήσεις ανέρχονται σε 6.4% του συνολικού χαρτοφυλακίου. Είναι σημαντικό ότι το τελευταίο 3μηνο του έτους η τάση δημιουργίας νέων καθυστερήσεων σταθεροποιείται παρά το ότι δεν έχει ακόμα αρχίσει η προσπάθεια αναδιάρθρωσης και αναχρηματοδότησης των χαρτοφυλακίων αυτών.

Ο Όμιλος διενήργησε πάνω από 1 δισ. προβλέψεις το 2009 με αποτέλεσμα οι συσσωρευ-

μένες προβλέψεις να προσεγγίζουν ήδη τα 2.5 δισ., ήτοι 3.4% των συνολικών χορηγήσεων του Ομίλου. Το ποσοστό κάλυψης των μη εξυπηρετούμενων δανείων διαμορφώθηκε σε 64%, πριν βεβαίως ληφθούν υπόψη οι πάσης φύσεως εμπράγματα εξασφαλίσεις. Το χαμηλό ποσοστό των δανείων σε καθυστέρηση αλλά και η υπερκάλυψη τους από προβλέψεις και εμπράγματα εξασφαλίσεις είναι απόρροια της διαχρονικά συντηρητικής διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την επικέντρωση του δανειακού χαρτοφυλακίου σε κλάδους χαμηλού κινδύνου και υψηλών διασφαλίσεων σε ποσοστό που υπερβαίνει το 82% του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων του Ομίλου.

Ο κ. Νικόλαος Μπέης, νέος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) ανακοίνωσε στις 4 Μαρτίου, ότι ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος κ. Πέτρος Φρονιάστας, αποχώρησε μετά από πενταετή θητεία του στην Τράπεζα στις 22/2/2010 και ανέλαβε καθήκοντα Διευθύνοντος Συμβούλου στην θυγατρική εταιρία του Ομίλου, Εθνική Leasing.

Στην θέση του, ως Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, ανέλαβε ο κ. Νικόλαος Μπέης, στέλεχος με μακρόχρονη τραπεζική εμπειρία.

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς: Αποτελέσματα 2009

Καθαρά κέρδη 235 εκατ. ευρώ

- Κέρδη προ φόρων και προβλέψεων στα 780 εκατ, +1% σε ετήσια βάση (774 εκατ το 2008).
- Καθαρά έντοκα έσοδα 1.105 εκατ, -5% σε ετήσια βάση, αλλά βελτιωμένα κατά 3% το 4ο 3μηνο έναντι του 3ου 3μήνου (292 εκατ έναντι 285 εκατ αντίστοιχα).
- Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο 4ου 3μήνου 2009 (NIM προς έντοκα στοιχεία ενεργητικού) με οριακή άνοδο στο 2,8% από 2,7% το 3ο 3μηνο 2009. Σε επίπεδο έτους το NIM στο 2,6% από 3,0% το 2008 λόγω της συμπίεσης από το αυξημένο κόστος καταθέσεων.
- Καθαρά έσοδα 1.663 εκατ, +1% σε ετήσια βάση.
- Διατήρηση λειτουργικού κόστους (893 εκατ) στο επίπεδο του 2008 (897 εκατ).
- Σταθερός δείκτης «κόστος προς έσοδα» στο 54% το 2009 όπως το 2008.
- Προβλέψεις 491 εκατ, αντιστοιχώντας σε 126 μ.β. ως προς το μέσο όρο των δανείων έναντι 111 μ.β. το 2008.
- Καθαρά κέρδη 235 εκατ, -25% σε ετήσια βάση λόγω της σημαντικής αύξησης των προβλέψεων. Μετά την έκτακτη εισφορά (34 εκατ), τα καθαρά κέρδη που αναλογούν στους μετόχους διαμορφώθηκαν σε 202 εκατ.

Μεγέθη 31 Δεκεμβρίου 2009

- Σύνολο ενεργητικού 54,3 δισ, -1% σε ετήσια βάση.
- Δάνεια μετά από προβλέψεις 37,7 δισ (-2% σε ετήσια βάση, +1% το 4ο 3μηνο 2009).
- Καταθέσεις 30,8 δισ (-2% τόσο σε ετήσια όσο και τριμηνιαία βάση).
- Δείκτης δανείων προς καταθέσεις, εξαιρουμένων των τιτλοποιημένων δανείων, στο 107% από 112% στο τέλος του 2008.
- Δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών στο 5,1%, με δείκτη κάλυψης από προβλέψεις στο 51%, αυξημένο σε σχέση με το Σεπ. '09 (48%). Μαζί με τις εμπράγματες εξασφαλίσεις, η κάλυψη ανέρχεται στο 110%.
- Συνολικά ίδια κεφάλαια 3,6 δισ.
- Εποπτικά ίδια κεφάλαια στα 3,7 δισ, με το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας στο 9,8% (ε), Tier I 9,1% (ε), Core Tier I στο 8,2% (ε).

Δείκτης ιδίων κεφαλαίων αφαιρουμένων άυλων στοιχείων, υπεραξίας και προνομιούχων μετοχών προς το σύνολο του ενσώματου ενεργη-

τικού (tangible equity / tangible assets) στο 5,4% από 5,0% στο τέλος του 2008.

Εξέλιξη Μεγεθών

Οι καταθέσεις με τα ομόλογα λιανικής στο τέλος Δεκεμβρίου 2009 ανήλθαν σε 30,8 δισ, -2% σε ετήσια βάση. Ο δείκτης «δανείων προς καταθέσεις», χωρίς τις τιτλοποιήσεις, βελτιώθηκε στο 107% από 112% ένα χρόνο πριν. Σχεδόν 5 δισ από τα δάνεια της Τράπεζας έχουν τη δυνατότητα «αυτοχρηματοδότησης» από ρευστότητα που αντλείται μέσω τιτλοποιήσεων. Υπενθυμίζεται ότι στη διάρκεια του 2009 η Τράπεζα πραγματοποίησε 5 τιτλοποιήσεις ονομαστικής αξίας 5 δισ.

Στην Ελλάδα οι καταθέσεις ανήλθαν σε 25,9 δισ, -3% σε ετήσια βάση, ενώ στο εξωτερικό οι καταθέσεις σημείωσαν αύξηση κατά 6% ετησίως, ανερχόμενες σε 4,9 δισ.

Κεφάλαια - Κεφαλαιακή Επάρκεια

Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου στο τέλος Δεκεμβρίου 2009 διαμορφώθηκε στα 3,25 δισ, χωρίς τις προνομιούχες μετοχές, ενώ με αυτές ανήλθε στα 3,6 δισ. Τα ίδια κεφάλαια μετόχων παρουσίασαν αύξηση κατά 225 εκατ έναντι του Δεκ.2008, από τα οποία 202 εκατ αφορούν τα κέρδη του έτους. Μαζί με τις προνομιούχες μετοχές η ετήσια αύξηση των ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε σε 591 εκατ. Κατά το 4ο 3μηνο του έτους τα κεφάλαια επιβαρύνθηκαν από τον έκτα-

κτο φόρο 34 εκατ και την κίνηση του αποθεματικού του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου (-77 εκατ), το οποίο επηρεάστηκε από την αποτίμηση χαρτοφυλακίου ομολόγων ελληνικού δημοσίου, ως αποτέλεσμα της διεύρυνσης των σχετικών spreads.

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο 9,8% (ε) με το Tier I στο 9,1%(ε). Σημειώνεται ότι στο τέλος Σεπτεμβρίου 2009 έγινε ανάκληση τίτλων μειωμένης εξασφάλισης 400 εκατ (Lower Tier II). Ο δείκτης κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων (Core Tier I) χωρίς τις προνομιούχες μετοχές και αφαιρουμένων των άυλων στοιχείων από τα υβριδικά ανήλθε στο 8,2% (ε). Με βάση το διεθνή τρόπο υπολογισμού του Equity Tier I (χωρίς υβριδικά και προνομιούχες μετοχές), ο δείκτης ανήλθε σε 7,8% (ε). Τα συνολικά εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου Πειραιώς στο τέλος Δεκ.2009 ανήλθαν σε 3,7 δισ, στα οποία περιλαμβάνονται οι προνομιούχες μετοχές του Ελληνικού Δημοσίου.

Εξέλιξη Αποτελεσμάτων

Τα προ φόρων και προβλέψεων κέρδη του 2009 ανήλθαν σε 780 εκατ έναντι 774 εκατ το 2008, αυξημένα κατά 1%. Καθαρά έσοδα και λειτουργικά έξοδα διατηρήθηκαν στα επίπεδα του 2008. Τα αποτελέσματα του 2009 επιβαρύνθηκαν από αυξημένες προβλέψεις που ανήλθαν σε 491 εκατ ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών. Έτσι, τα καθαρά κέρδη του

2009 που αναλογούν στους μετόχους ανήλθαν σε 235 εκατ από 315 εκατ πέρυσι, μειωμένα κατά 25%. Επιπλέον, το 4ο 3μηνο 2009 επιβαρύνθηκε από τον έκτακτο φόρο 34 εκατ που επιβλήθηκε στις μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις για τα κέρδη του 2008. Αυτό είχε ως συνέπεια τα καθαρά κέρδη να διαμορφωθούν σε 202 εκατ, μειωμένα κατά 36%. Η βελτίωση των καθαρών έντοκων εσόδων συνέβαλε στην άνοδο του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου στο 2,8% το 4ο 3μηνο 2009, καθώς συνεχίστηκε η βελτίωση του περιθωρίου των στοιχείων ενεργητικού. Ωστόσο, συνεχίστηκε η αρνητική επίδραση από το κόστος των καταθέσεων, η οποία ήταν χαρακτηριστική σε όλη τη διάρκεια του 2009.

Ελλάδας-Εξωτερικού

Το ενεργητικό σε αγορές εκτός Ελλάδας αποτελεί το 17% του Ομίλου Πειραιώς, με ευρεία διασπορά (παρουσία σε 9 χώρες). Οι διεθνείς δραστηριότητες αποτελούν το 59% του δικτύου καταστημάτων και το 50% του ανθρώπινου δυναμικού του Ομίλου.

Τα κέρδη προ φόρων από διεθνείς δραστηριότητες το έτος 2009 ανήλθαν σε 85 εκατ (-

12% σε ετήσια βάση), με επιβάρυνση από την κατά 66% άνοδο του εξόδου των προβλέψεων. Τα καθαρά έσοδα σημείωσαν ρυθμό αύξησης 20%, ενώ το λειτουργικό κόστος 8%. Τα κέρδη προ φόρων και προβλέψεων από το εξωτερικό ανήλθαν το 2009 σε 311 εκατ, με άνοδο 33% σε ετήσια βάση. Ως ποσοστό επί του μέσου όρου δανείων, τα προ προβλέψεων κέρδη του εξωτερικού ανήλθαν σε 3,5% από 3,1% το 2008, ενώ το έξοδο προβλέψεων σε 2,6% από 1,8% αντίστοιχα. Η σταδιακή ανάκαμψη των οικονομιών της ΝΑ Ευρώπης συνιστά σημαντικό δεδομένο για τις προοπτικές τραπεζικής ανάπτυξης στην περιοχή.

Μιχάλης Σάλλας:

Η προ φόρων και προβλέψεων κερδοφορία του Ομίλου Πειραιώς για το 2009 διαμορφώθηκε στα 780 εκατ έναντι 774 εκατ το 2008. Τα καθαρά έσοδα και το κόστος λειτουργίας παρέμειναν επίσης στα επίπεδα του 2008, ενώ οι προβλέψεις αυξήθηκαν στα 491 εκατ έναντι 388 εκατ λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών. Τα καθαρά κέρδη του 2009 ανήλθαν σε 235 εκατ, μειωμένα κατά 25% σε ετήσια βάση. Αφαιρούμενης της έκτακτης εισφοράς, τα καθαρά κέρ-

δη διαμορφώνονται στα 202 εκατ.

Οι άξονες της πολιτικής του Ομίλου για το 2009, ρευστότητα, κεφαλαιακή επάρκεια, ποιότητα δανείων και συγκράτηση κόστους, παραμένουν στις προτεραιότητές του και το 2010. Παράλληλα, προετοιμάζονται τα επόμενα βήματα επιχειρηματικής ανάπτυξης, τόσο στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, που εισέρχονται σε φάση σταδιακής ανάκαμψης, όσο και στην Ελλάδα.

Η ελληνική οικονομία είναι αντιμέτωπη με σημαντικές δημοσιονομικές και διαρθρωτικές προκλήσεις που απαιτούν γενναία μέτρα για να την επαναφέρουν σε τροχιά ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2010-2013, όπως διαμορφώνεται σε συνεννόηση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι στην ορθή κατεύθυνση. Με την υλοποίησή του δίνεται στην Ελλάδα η ευκαιρία να εξυγιάνει τα δημόσια οικονομικά της και να προωθήσει τις διαρθρωτικές αλλαγές που θα την οδηγήσουν σε ασφαλέστερο οικονομικό περιβάλλον. Εξίσου αναγκαία την κρίσιμη αυτή περίοδο είναι η συμβολή του ιδιωτικού τομέα με πρωτοβουλίες και δράσεις που θα οδηγήσουν σε βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και ανάκαμψη της οικονομίας.

Η Τράπεζα Πειραιώς στηρίζει το Δήμο Λευκωσίας

Δώρισε το πρώτο οικολογικό όχημα που φορτίζεται με ηλεκτρικό ρεύμα

Η Τράπεζα Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ στηρίζει το Δήμο Λευκωσίας στην προσπάθεια του για προστασία του περιβάλλοντος. Στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της, δώρισε στο Δήμο Λευκωσίας το πρώτο οικολογικό όχημα που θα χρησιμοποιείται για την καθαριότητα της πόλης, χωρίς να επιβαρύνει ή να μολύνει το περιβάλλον.

Το όχημα αυτό φορτίζεται με ηλεκτρικό ρεύμα και κινείται χωρίς καύσιμα, συνεπώς δεν εκπέμπει καυσαέρια και ούτε προκαλεί ηχορύπανση.

Σε εκδήλωση που έγινε για ανακοίνωση της δωρεάς της Τράπεζας Πειραιώς, ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της κ. Κωνσταντίνος Λοϊζίδης, ανέφερε ότι η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση των προσπαθειών του Δήμου Λευκωσίας για χρήση οχημάτων φιλικών προς το περιβάλλον και την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών του.

Ο κ. Λοϊζίδης, αφού εξέφρασε την ικανοποίηση της Τράπεζας Πειραιώς που συμβάλλει σ' αυτές τις ανάγκες του Δήμου Λευκωσίας, επισήμανε ότι το περιβάλλον βρίσκεται στο επίκε-

ντρο του ενδιαφέροντος της Τράπεζας, η οποία έχει αναλάβει και υλοποιήσει πολλές πρωτοβουλίες για προστασία του περιβάλλοντος στην Κύπρο.

Σε επίπεδο Ομίλου, ο κ. Λοϊζίδης είπε ότι η Τράπεζα Πειραιώς έχει χορηγήσει πάνω από 500 εκατ. ευρώ στον τομέα της πράσινης επι-

χειρηματικότητας, ενώ θα διαθέσει επιπλέον 1,2 δις. ευρώ την επόμενη διετία. Οι χρηματοδοτήσεις αφορούν τομείς δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, εξοικονόμηση ενέργειας και νερού και διαχείριση απορριμμάτων.

EUROBANK EFG

Οικονομία και Αγορές

Η Διεύθυνση Τρέχουσας Οικονομικής Ανάλυσης της Eurobank EFG εξέδωσε πρόσφατα ειδική μελέτη στην οποία εντοπίζονται και αναλύονται οι παράγοντες που οδήγησαν στη μεγάλη διεύρυνση των περιθωρίων απόδοσης (yield spreads) των κυβερνητικών ομολόγων στην ευρωζώνη μετά το ξέσπασμα της πρόσφατης παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης τον Ιούλιο του 2007. Την έκδοση επιμελείται ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Τρέχουσας Οικονομικής Ανάλυσης της Τράπεζας κ. Πλάτων Μονοκρούσος. Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα εμπειρικής έρευνας (Dynamic Panel model) για την ερμηνεία της διαχρονικής εξέλιξης των περιθωρίων απόδοσης των κυβερνητικών ομολόγων των χωρών-μελών της ζώνης ευρώ έναντι των αντίστοιχων γερμανικών τίτλων. Η εν λόγω μελέτη βασίζεται σε μέσες μηνιαίες παρατηρήσεις για την περίοδο Σεπτέμβριος 2008-Φεβρουάριος 2010.

• **Τα κύρια αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας μας συνοψίζονται ως ακολούθως:**

- Την περίοδο πριν τον Ιούλιο του 2007, οι αποδόσεις των κυβερνητικών ομολόγων των χωρών-μελών της Ευρωζώνης παρουσιάζαν ισχυρή θετική συσχέτιση με τις αποδόσεις των αντίστοιχων γερμανικών τίτλων. Τα δε περιθώρια απόδοσης (yield spreads) εξελίσσονταν, σε γενικές γραμμές, με τρόπο εμφανώς ανεξάρτητο από παράγοντες οι οποίοι - σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία - διαδραματίζουν γενικά σημαντικό ρόλο στη διαχρονική εξέλιξη των περιθωρίων απόδοσης π.χ. πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος πτώχευσης (credit and default risk), σχετικές συνθήκες ρευστότητας στις αγορές κρατικών ομολόγων (liquidity risk) και διάθεση επενδυτών για ανάληψη επενδυτικού κινδύνου (risk appetite).

- Μετά το ξέσπασμα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, και ιδιαίτερα μετά την κατάρρευση της αμερικανικής επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers (Σεπτέμβριος 2008), η εξέλιξη των περιθωρίων απόδοσης των κρατικών ομολόγων σε χώρες της ευρωζώνης όπως Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ισπανία και Ιταλία παρουσιάζει νέα χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα, φαίνεται σε γενικές γραμμές να "σπάει" η θετική συσχέτιση των αντίστοιχων ομολογιακών αποδόσεων σε σχέση με τους γερμανικούς τίτλους. Επίσης, η εξέλιξη των περιθωρίων απόδοσης επηρεάζεται σε στατιστικά σημαντικό βαθμό από διεθνείς παράγοντες (πχ. μεταβολές στην διάθεση των επενδυτών για ανάληψη επεν-

δυτικού κινδύνου) καθώς επίσης και από ιδιοσυγκρασιακούς παράγοντες (πχ. προβλέψεις σχετικά με τις δημοσιονομικές εξελίξεις στις χώρες-μέλη της ΟΝΕ και σχετικές συνθήκες ρευστότητας στις αγορές κρατικών ομολόγων).

Συγκεκριμένα, τα εμπειρικά αποτελέσματα μας αποδεικνύουν ότι οι προβλέψεις για επιδείνωση της δημοσιονομικής εικόνας μιας χώρας - π.χ. μέσω υψηλότερων μελλοντικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και δημοσίου χρέους - συμβάλουν (υποθέτοντας όλους τους άλλους παράγοντες σταθερούς) στη διεύρυνση των spreads και αντίστροφα. Η ενίσχυση της διάθεσης των επενδυτών για αποφυγή επενδυτικού ρίσκου (risk aversion) συντελεί στη διεύρυνση των spreads και αντιστρόφως. Επίσης, η αύξηση των επιπέδων ρευστότητας μια αγοράς σε σχέση με τα επίπεδα ρευστότητας της αγοράς κυβερνητικών ομολόγων της Γερμανίας συμβάλει μείωση των περιθωρίων ομολογιακών αποδόσεων της χώρας και αντιστρόφως.

Τα εμπειρικά αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης για την περίοδο Νοέμβριος 2009-Ιανουάριος 2010, κατά την οποία σημειώθηκε μεγάλη διεύρυνση των περιθωρίων απόδοσης των ελληνικών κρατικών ομολόγων, τα αποτελέσματα της εμπειρικής μας μελέτης υποδηλώνουν ότι:

α) Περίπου το 58% της μέσης μηνιαίας διεύρυνσης του ελληνικού 10ετούς spread (κατά περίπου 50 μονάδες βάσης) οφείλεται στην εξέλιξη του προβλεπόμενου δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους της Ελλάδας σε σχέση με τα αντίστοιχα μεγέθη της Γερμανίας. Συγκεκριμένα, η συμβολή των ανωτέρω μεγεθών στη μέση

μηνιαία διεύρυνση του spread είναι 42% και 16% αντίστοιχα.

β) Το υπόλοιπο 42% της αντίστοιχης μέσης μηνιαίας διεύρυνσης του ελληνικού 10ετούς spread κατά τη περίοδο Νοέμβριος 2009 - Ιανουάριος 2010 μπορεί να ερμηνευθεί από παράγοντες όπως η εξέλιξη της διάθεσης των επενδυτών για την αποφυγή επενδυτικού ρίσκου και η εξέλιξη των σχετικών συνθηκών ρευστότητας στις αγορές κρατικών ομολόγων Ελλάδας και Γερμανίας.

Τα ανωτέρω αποτελέσματα υποδηλώνουν την αναγκαιότητα για την πιστή εφαρμογή των δημοσιονομικών μέτρων που έχει εξαγγελίσει έως τώρα η κυβέρνηση για την αποκλιμάκωση των spreads, η οποία, όπως όλα δείχνουν θα αποδειχθεί μακρά και επίπονη διαδικασία.

Τέλος, η παρούσα μελέτη παρουσιάζει εμπειρική μέθοδο υπολογισμού του θεωρητικού επιπέδου των περιθωρίων ομολογιακών αποδόσεων των χωρών-μελών της Ευρωζώνης σε σχέση με τους αντίστοιχους γερμανικούς τίτλους. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των οικονομετρικών υποδειγμάτων μας, τα τρέχοντα επίπεδα των spreads σε Ελλάδα, και σε μικρότερο βαθμό, σε Πορτογαλία, είναι τα πλέον ελκυστικά στην Ευρωζώνη σε σχέση με τις εκτιμώμενες θεωρητικές τους τιμές οι οποίες υπολογίζονται σε 230 μονάδες βάσης (μβ) και 65μβ, αντίστοιχα. Οι θεωρητικές αυτές τιμές θα πρέπει να ερμηνευθούν ως μεσοπρόθεσμα επίπεδα ισορροπίας για τα αντίστοιχα περιθώρια απόδοσης, δηλαδή, επίπεδα σύγκλισης των spreads όταν εξομαλυνθούν οι συνθήκες στις αγορές κυβερνητικού χρέους της Ευρωζώνης.

Φορολογικές Πληροφορίες 2010 - Κύπρος

Στα φορολογικά θέματα αυτό που πάνω απ' όλα μετρά είναι η γνώση και το αποτέλεσμα. Εδώ κρίνεται η επιτυχία. Και εδώ επιβεβαιώνεται στην πράξη, η τεχνογνωσία, η εμπειρία και η εξειδίκευση της βραβευμένης φορολογικής ομάδας των PwC.

Το έντυπο "Φορολογικές Πληροφορίες - Κύπρος", αποτελεί μία ολοκληρωμένη πηγή φορολογικής πληροφόρησης για τους πελάτες, συνεργάτες και την κοινωνία ευρύτερα και εκδίδεται εδώ και 18 χρόνια από τους PricewaterhouseCoopers στην Ελληνική και Αγγλική και φέτος επίσης στην Ρωσική γλώσσα.

Ο οδηγός έχει εκτυπωθεί για το 2010 και διανέμεται δωρεάν από τα τμήματα υποδοχής των γραφείων των PwC σε όλη την Κύπρο. Μπορείτε να το βρείτε και σε ηλεκτρονική μορφή, στην ιστοσελίδα www.pwc.com/cy.

Για φορολογικά θέματα επικοινωνήστε με:

Λευκωσία	+357-22555000
Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου	Πανίκος Ν Τσιαϊλής, Πανίκος Καουρής, Μάριος Σ Ανδρέου, Νίκος Φ Χειμαρίδης, Χρυσήλιος Πελεκάνος, Ευτύχιος Ευτυχίου, Στέλιος Α Βιολάρης
Διοικητικός Σύμβουλος	Αντώνης Χ Χριστοδουλίδης
Ανώτεροι Διευθυντές	Αγγέλα Ηλιοφώτου, Τζράν Θεοδοριδής, Κωνσταντίνος Λεοντίου, Μιχάλης Μιχαήλ, Βαρνάβας Νικολάου, Αντώνης Πέτρου, Ιωάννα Στυλιανίδου, Φλωρεντία Τελώνη, Χρίστος Χαραλαμπίδης
Λεμεσός	+357-25555000
Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου	Κλειώ Παπαδοπούλου, Κωνσταντίνος Α Καψάλης
Ανώτερος Διευθυντής	Μάρθα Λάμπρου
Λάρνακα	+357-24555000
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	Κωνσταντίνος Α Καψάλης
Πάφος	+357-26555000
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου	Παντελής Ευαγγέλου
Ανώτερος Διευθυντής	Θούλα Γερασίμου Σταύρου

www.pwc.com/cy

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Επίκαιρα θέματα

Από το Πολιτιστικό Κέντρο της Marfin Laiki Bank και την Πρεσβεία της Ισπανίας

«Dalibros: Ο Σαλβαδόρ Νταλί & τα Βιβλία»

Εγκαινιάστηκε πρόσφατα με μεγάλη επιτυχία, η έκθεση «Dalibros: Ο Σαλβαδόρ Νταλί & τα Βιβλία», που διοργανώνεται από το Πολιτιστικό Κέντρο της Marfin Laiki Bank και την Πρεσβεία της Ισπανίας στην Κύπρο, στο πλαίσιο της Ισπανικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα εγκαίνια τέλεσαν ο Αντιπρόεδρος της Marfin Laiki Bank, Νεοκλής Α. Λυσάνδρου και η Α.Ε. ο Πρόεδρος της Ισπανίας στην Κύπρο, Juan José Urzainqui Ego, στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου της Marfin Laiki Bank, στη Λευκωσία. Η έκθεση «Dalibros: Ο Σαλβαδόρ Νταλί & τα Βιβλία» οργανώθηκε για πρώτη φορά το 2009 στην Ελλάδα, με την ευκαιρία της εικοστής επετείου από το θάνατο του Νταλί, από το Ίδρυμα Γκάλα-Σαλβαδόρ Νταλί σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ισπανίας, το Ινστιτούτο Θερβάντες της Αθήνας, το Ινστιτούτο Ραμόν Λιούλ και το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης.

Στην έκθεση παρουσιάζονται βιβλία από τη συλλογή του Νταλί που περιλαμβάνουν εικονογραφήσεις, σκίτσα και σημειώσεις του, όπως και φωτογραφίες που έχουν χωριστεί θεματικά και χρονο-

λογικά και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τον ίδιο, τη γυναίκα του, Γκάλα και τη σχέση τους με τα βιβλία.

Για τον Σαλβαδόρ Νταλί το βιβλίο είναι ιερό, ενσαρκώνει την πιο θεωρητική διάσταση της ύπαρξης, ενώ είναι γνωστή η ρήση του ότι «Στις επερχόμενες γενιές θέλω να αφήσω περισσότερο τα βιβλία μου παρά τους πίνακες μου».

Διάρκεια Έκθεσης: Τετάρτη, 17 Μαρτίου - Δευ-

τέρα, 12 Απριλίου, 2010

Ώρες Λειτουργίας: Δευτέρα - Παρασκευή: 9:00-14:00 και 17:00-19:30

Αίθουσα Εκδηλώσεων Πολιτιστικού Κέντρου Marfin Laiki Bank
Γωνία Αρχ. Μακαρίου Γ' 39
και Μπουμπουλίνας
Τηλ. 22 812187 και 22 718601-3
Email: culturalcenter@laiki.com

✓ «Dalibros: Ο Σαλβαδόρ Νταλί & τα Βιβλία»

Ο Σαλβαδόρ Νταλί γεννήθηκε το 1904 στο Φιγκέρες της Βαρκελώνης και μεγάλωσε σε μια οικογένεια όπου το βιβλίο κατείχε εξέχουσα θέση. Ο πατέρας του ήταν ένας επιφανής συμβολαιογράφος με μια μεγάλη συλλογή κλασικών βιβλίων και ο θείος του, ο Ανσέλμ Ντομενέκ, ήταν από τους πιο σημαντικούς βιβλιοπώλες της Βαρκελώνης. Μεγαλώνοντας σε αυτό το περιβάλλον λοιπόν, ο Νταλί έγινε ένας φανατικός αναγνώστης από πολύ νωρίς. Απ' ότι γράφει στις αυτοβιογραφίες του, από την εφηβεία ήδη έδειξε ενδιαφέρον για δύσκολους συγγραφείς, όπως ο Νίτσε, ο Βολταίρος, ο Καντ, ο Σπινόζα, ενώ σε μεγαλύτερη ηλικία προσέγγισε τον Ρεμπώ, τον Μπαλζάκ, τον Άλαν Πόε και τον Γκαρθία Λόρκα, που αργότερα έγινε πολύ στενός του φίλος.

Η πνευματική και καλλιτεχνική σχέση του Νταλί με τα βιβλία είναι μια σχέση που δεν έγινε ποτέ ιδιαίτερα γνωστή. Είτε ως αναγνώστης, είτε ως συγγραφέας, είτε ως εικονογράφος, ο Νταλί θεωρούσε τα βιβλία ως ένα ιερό αντικείμενο, ένα αναπόσπαστο κομμάτι της έντονης και ιδιαίτερης προσωπικότητάς του. Από την προσωπική του συλλογή διασώζονται τουλάχιστον 4.337 βιβλία από τα οποία τα 228 έχουν σημειώσεις του, σχέ-

δια ή και τα δύο. Η συλλογή αυτή περιλαμβάνει βιβλία με ευρεία θεματολογία όπως: τέχνη, αρχιτεκτονική, ιστορία, φιλοσοφία, πολιτική, βιοχημεία, βιολογία, μαθηματικά, λεξικά και εγκυκλοπαίδειες.

Η Γκάλα, μούσα και γυναίκα του Νταλί, του διάβαζε όσο εκείνος ζωγράφιζε στο ατελιέ του στο Πορτλγκάτ και ήταν επιμελήτρια των βιβλίων του και όπως γράφει ο ίδιος στο Σαλβαδόρ Νταλί, η Απόκρυφη Ζωή μου: «Όντως, η Γκάλα είχε συγκεντρώσει τον όγκο των σκόρπινων και ακατανόητων ορνιθοσκαλισμάτων που έκανα εγώ κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού στο Καδακές και, με ακλόνητη σχολαστικότητα, είχε καταφέρει να τους δώσει 'συντακτική μορφή' που ήταν, πάνω

κάτω, κατανοητή. Αποτελούσαν λοιπόν μια σειρά πλήρως ανεπτυγμένων σημειώσεων στις οποίες, με συμβουλή της Γκάλα, επιτέθηκα και πάλι, για να τις αναπλάσω σε θεωρητικό και ποιητικό έργο, που έπρεπε να φέρει τον τίτλο Η Ορατή Γυναίκα. Ήταν το πρώτο μου βιβλίο και 'η ορατή γυναίκα' ήταν η Γκάλα».

Σε όλη του τη ζωή ο καλλιτέχνης αμφιταλαντευόταν ανάμεσα στην εικαστική τέχνη και τη συγγραφή μέχρι που κατάφερε να συνδυάσει τους δύο κόσμους που αγαπούσε τόσο πολύ. Επηρεασμένος από την Αναγέννηση, όπου η λογοτεχνία και η ποίηση ήταν έννοιες συνώνυμες με τη ζωγραφική, πειραματιζόταν διαρκώς και ενσωμάτωνε τη ζωγραφική στον γραπτό λόγο και τον γραπτό λόγο στη ζωγραφική.

Ο Νταλί, ένας ιδιόρρυθμος αλλά και ιδιοφυής καλλιτέχνης, ξεδιπλώνει μπροστά στα μάτια μας την ικανότητα του να συνδυάζει τη μία τέχνη με την άλλη. Η έκθεση επικεντρώνεται στη σχέση του με το βιβλίο και τη ζωγραφική, δύο κόσμους που αντιπροσώπευαν και καθρέφτιζαν την πολυσχιδή προσωπικότητά του. Ο Σαλβαδόρ Νταλί κατάφερε να παντρέψει τους δύο κόσμους σε μια εξαιρετική αρμονία και απέδειξε ότι εκτός από καλλιτέχνης, ήταν πάνω απ' όλα στοχαστής, ένας από τους σπουδαιότερους του 20ού αιώνα.

Πηγή: από τον κατάλογο Dalibros: Ο Νταλί και τα Βιβλία

Grasp knowledge into your hands

KPMG Academy

Turning Knowledge Into Value

In today's competitive world KPMG takes the lead to combine professional expertise with academic knowledge and deliver outstanding training solutions to clients, employees and the general public.

With a view to turn knowledge into value, the KPMG Academy carefully designs training seminars, which reflect current international market needs and enterprise priorities. Our experienced professionals help you to grasp knowledge into your hands.

For more information please contact:

Synthia Pavlou

Telephone: 22 209 000, Direct Tel.: 22 209 237

Fax: 22 513 294

Email: academy@kpmg.com.cy

Upcoming Seminars: April 2010

Lean Thinking for the Hospitality Sector

15-16/04/2010

Location: KPMG Offices, Nicosia

Language: English

Επίλυση Προβλημάτων

23/04/2010

Τόπος: Γραφεία KPMG, Λευκωσία

Γλώσσα: Ελληνική

Σεμινάριο Φ.Π.Α. - Υπηρεσίες Οργανωτών Τουριστικών Περιηγήσεων και Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου

27/04/2010

Τόπος: Γραφεία KPMG, Λευκωσία

Γλώσσα: Ελληνική

ΚΟΤ: Μικρές αποδράσεις - Μεγάλες εμπειρίες

Για δεύτερη συνεχή χρονιά ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού εφαρμόζει το πρόγραμμα «Κύπρος Μικρές Αποδράσεις - Μεγάλες Εμπειρίες». Το πρόγραμμα, το οποίο άρχισε στις 14 Νοεμβρίου 2009, ολοκληρώνεται τέλος Ιουνίου 2010 και προσφέρει οργανωμένα πακέτα μικρών αποδράσεων τα Σαββατοκύριακα, σε εξαιρετικά ελκυστικές τιμές. Στόχος του προγράμματος είναι όλοι οι πολίτες να πάρουν μια γεύση από ποιοτικές διακοπές τα Σαββατοκύριακα σε διάφορα καταλύματα σε όλες τις πόλεις και τα ορεινά θέρετρα τα οποία εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα του ΚΟΤ. Το νέο πρόγραμμα των μικρών αποδράσεων καλύπτει εκτός από ξενοδοχεία στις παραλιακές περιοχές, αγροτουριστικά καταλύματα, ξενοδοχεία στα ορεινά θέρετρα καθώς και οργανωμένα διαμερίσματα.

Επιπλέον, το πακέτο περιλαμβάνει εκτός από τη διαμονή, δείπνο το βράδυ του Σαββάτου, πρωινό και γεύμα το μεσημέρι της Κυριακής. Παράλληλα, δίνεται η ευκαιρία δωρεάν συμμετοχής σε μία από τις θεματικές εκδρομές συνοδεία ξεναγού του ΚΟΤ. Γνωρίστε μικρά γραφικά χωριά, αρχαιολογικά αξιοθέατα, μουσεία, εκκλησίες ή απλά απολαύστε την ομορφιά της φύσης περιδιαβαίνοντας στα υπέροχα μονοπάτια. Ανακαλύψτε την Κύπρο μέσα από τα μάτια του απλού επισκέπτη και νιώστε την μαγεία που ταξιδεύει και συνειπάει σε προορισμούς φανταστικούς! Τα πακέτα είναι προσαρμοσμένα για όλες τις πόλεις της Κύπρου και περιλαμβάνουν διαμονή σε επιλεγμένα ξενοδοχεία τριών, τεσσάρων και πέντε αστέρων σε δίκλινο δωμάτιο. Στα ξενοδοχεία προσφέρεται δείπνο και πρωινό την επόμενη ημέρα. Στα ίδια πακέτα προσφέρονται θεματικές εκδρομές με συνοδεία ξεναγού του ΚΟΤ καθώς και γεύμα σε γραφικά εστιατόρια που λαμβάνουν μέρος στα πακέτα.

Το Σαββατοκύριακο 27 και 28 Φεβρουαρίου 2010 είχαμε την ευκαιρία να «αποδράσουμε» στην πανέμορφη Λεμεσό προσκεκλημένοι του ΚΟΤ. Την όλη

εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Αντώνης Πασχαλίδης. Εκ μέρους του ΚΟΤ συμμετείχαν ο Πρόεδρος κ. Αλέκος Ορουνητώνης, ο Αντιπρόεδρος του ΚΟΤ, η Διευθύντρια Τουρισμού κα. Αννίτα Δημητριάδου, αρκετοί λειτουργοί του ΚΟΤ όπως η στενή συνεργάτης αλλά και φίλη μας Αντιγόνη Λουκά και δεκάδες εκπρόσωποι των ΜΜΕ, που είχαν την χαρά να λάβουν πρόσκληση σε αυτή τη μικρή απόδραση. Κατά τη διάρκεια της θεματικής εκδρομής μας «Ένας Μεθυστικός Περίπατος» μεταβήκαμε το γραφικό χωριό Άρρος όπου επισκεφτήκαμε το Λαογραφικό Μουσείο και γνωρίσαμε τη λαϊκή κληρονομιά και παράδοση. Ακολούθως επισκεφτήκαμε την πετρόκτιστη βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Φιλίππου. Ο ναός οικοδομήθηκε τον 13ο αιώνα και ανάμεσα στις εικόνες που ξεχωρίζουν είναι η εικόνα του Αγίου Φιλίππου, ένα έργο του 13ου αιώνα. Η εκκλησία κατατάσσεται στα προστατευόμενα μνημεία του Τμήματος Αρχαιοτήτων.

Μετά επισκεφτήκαμε το οινοποιείο M. Antoniaides Winery Ltd που βρίσκεται στο χωριό Μανδρία, ένα από τα κρασοχώρια της επαρχίας Λεμεσού, όπου γευθήκαμε διάφορα κρασιά που παράγονται εκεί, όπως το Κήμα Αντωνιάδης Kastelani red dry wine και Cabernet Sauvignon.

Η διαμονή μας ήταν στο πεντάστερο ξενοδοχείο St. Raphael Resort όπου είχαμε την ευκαιρία να δοκιμάσουμε την καταπληκτική κουζίνα του Sailor Restaurant.

Το δικό μας μήνυμα; Συγχαρητήρια στον ΚΟΤ και σε όσους έκαναν πραγματικότητα αυτές τις μικρές αποδράσεις προσφέροντας μεγάλες εμπειρίες σε πολύ προσιτές τιμές. Όσο για σας φίλοι αναγνώστες, κάντε γρήγορα κράτηση, απολαύστε ένα Σαββατοκύριακο μακριά από τη ρουτίνα και το άγχος και αγαπήστε την Κύπρο μας!

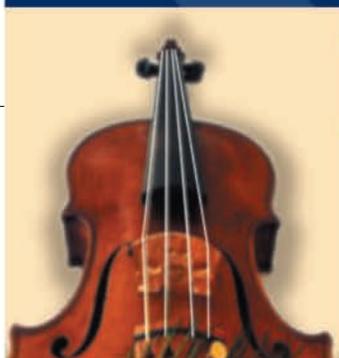
Για κρατήσεις / πληροφορίες μπορείτε να αποστείνετε στο τηλέφωνο 22713760 και στην ιστοσελίδα www.cyprusshortescapes.com

- Υπερασφάλεια Επιχειρήσεων
- Υπερασφάλεια Κατοικιών
- Υπερασφάλεια Σκαφών Αναψυχής
- Ασφάλεια Ιδιωτικής Κατοικίας
- Ασφάλεια Μηχανοκίνητων Οχημάτων
- Ασφάλεια Προσωπικών Ατυχημάτων

THE QUALITY INSURANCE

- Ασφάλεια Μεταφοράς Εμπορευμάτων δια θαλάσσης και Αέρος
- Ασφάλεια Ευθύνης Εργοδότη
- Ασφάλιση κατά παντός κινδύνου Εργολάβων
- Ασφάλεια Ταξιδιού

ISO 9001:2000
QUALITY
MANAGEMENT
SYSTEM

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:
ROYAL CROWN HOUSE
Οδός Μνασιάδου 20
Τ.Κ. 24690, 1302 Λευκωσία
Τηλ: 22 885555
Φαξ: 22 670757

ROYAL CROWN COURT
Οδός Μνασιάδου 16
Τ.Κ. 24690, 1302 Λευκωσία
Τηλ: 22 885555
Φαξ: 22 670757

ΓΡΑΦΕΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ:
ROYAL CROWN HOUSE II
Οδός Αγ. Φυλάξεως 90, 3025
Τ.Κ. 51492, 3506 Λεμεσός
Τηλ: 25 825825
Φαξ: 25 825828

ΓΡΑΦΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ:
AVENSIA COURT III
Διαμ. 310, Οδός Γρ. Αυξεντίου
& Απ. Βαρνάβα, 6023 Λάρνακα
Τηλ: 24 623544, Φαξ: 24 629183

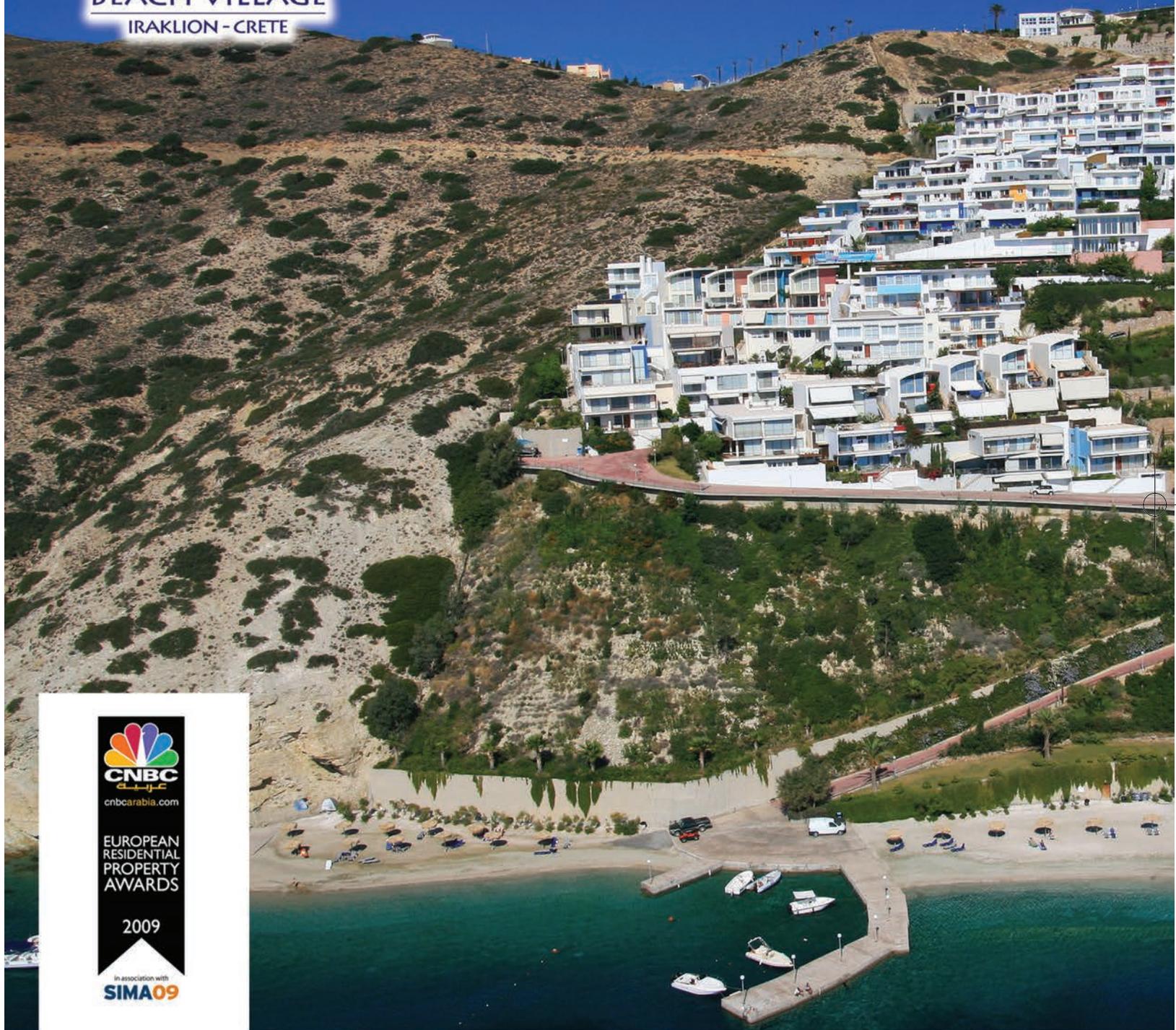
E-MAIL: info@royalcrowninsurance.eu

HOME PAGE: www.royalcrowninsurance.eu

THESEUS
 BEACH VILLAGE
 IRAKLION - CRETE

Πολυτελείς Κατοικίες Προς Π

**BEST DEVELOPMENT
 GREECE**

Theseus Beach Village
 by TEAK S.A.

Με φόντο το κρυστάλλινο μπλέ της Μεσογείου, σε μία από τις πιο μαγευτικές τοποθεσίες του Ηρακλείου, δημιουργήσαμε το παραθαλάσσιο χωριό "Θησέας" και σας προσφέρουμε την ευκαιρία να αποκτήσετε την δική σας πολυτελή κατοικία! Το έργο περιλαμβάνει κατοικίες σε διάφορα μεγέθη από 60-400 τ.μ. για να επιλέξετε εκείνο το χώρο που σας ταιριάζει καλύτερα. Με τρία γήπεδα τένις, ελεγχόμενη πύλη εισόδου και υπηρεσία συντήρησης επί τόπου να αποτελούν ένα μικρό δείγμα των υπηρεσιών του, ο Θησέας δεν παρέχει μόνο πολυτελείς κατοικίες αλλά προσφέρει ποιότητα ζωής.

Πώληση - Luxury residences For Sale

"Theseus" Beach Village is created in front of the crystal blue waters of the Mediterranean Sea. Situated in one of the most enchanting locations of Heraklion, "Theseus" gives you the privilege to be the owner of a luxurious residence, only steps away from the beach. The project consists of different style houses ranging from 60-400m² in size, so that you can choose the best fit for your taste. With athletic courts, controlled security access and full management services being only just a few of its facilities, "Theseus" offers more than a luxurious residence; it provides quality of life.

Πληροφορίες - Information

t: +30 2810 811 930-1 f: + 30 2810 371 935

e: info@theseusbv.com www.theseusbv.com

Επίκαιρα θέματα

Τυχρές καταθέσεις στις ATM της Marfin Laiki eBank

Στις ATM της Marfin Laiki eBank, εκτός από χρόνο κερδίζεις και χρήμα! Επτά τυχεροί πελάτες κέρδισαν το ύψος τους (σε mm) σε Ευρώ! Και αυτό, γιατί κατά τη περίοδο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2009, πραγματοποίησαν καταθέσεις μέσω των ATM της Marfin Laiki eBank! Χωρίς να χρειάζεται να περιμένει κανείς σε ουρές ή να ψάχνει για χώρο στάθμευσης, οποιαδήποτε μέρα και ώρα τον βολεύει, μπορεί να πραγματοποιεί τις καταθέσεις του από το διευρυμένο δίκτυο των ATM της Marfin Laiki eBank.

Επίσης, αριθμός ATM έχει αναβαθμιστεί και εξοπλισθεί με μηχανισμό αποδοχής καταθέσεων χωρίς φάκελο. Παρέχει δηλαδή στον πελάτη τη δυνατότητα να καταθέτει δεσμίδια χαρτονομισμάτων χωρίς τη χρήση φακέλου, ενώ ο λογαριασμός του πιστώνεται αμέσως και τα χρήματα είναι διαθέσιμα την ίδια στιγμή! Οι κατα-

θέσεις επιταγών γίνονται πάλι χωρίς φάκελο και αυτές που πραγματοποιούνται μέχρι τις 1.30 μ.μ. εργάσιμης ημέρας, διεκπεραιώνονται αυθημερόν. Οι καταθέσεις μετά την ώρα αυτή διεκπεραιώνονται την επόμενη εργάσιμη μέρα.

Οι επτά τυχεροί που κέρδισαν το ύψος τους (σε mm) σε Ευρώ είναι οι ακόλουθοι:

1. Μαργαρίτα Οικονομίδου
2. Boris Koukhartchook
3. Αντρέας Λουκά
4. Μαρία Γεωργίου
5. Χαράλαμπος Αστραίος
6. Ελένη Αριστοβούλου
7. Δήμητρα Νικολάου

Επίσης, 13 άλλοι πελάτες που πραγματοποίησαν καταθέσεις στις ATM χωρίς φάκελο κέρδισαν από ένα σαββατοκύριακο για 2 άτομα στο Intercontinental Aphrodite Hills Resort.

OEB: Πρακτική βοήθεια στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (OEB), βαθύς γνώστης των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, εξαγγέλλει την εφαρμογή της υπηρεσίας «Επιχειρείν Πράξη». Το «Επιχειρείν Πράξη» είναι μια νέα πρωτοπόρα υπηρεσία που η OEB θα προσφέρει στα μέλη της μέσω του Ιδρύματος Επιχειρηματικής Ανάπτυξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΙΔΕΑΜΜΕ) που ίδρυσε για το σκοπό αυτό. Η νέα υπηρεσία της OEB στοχεύει στην παροχή πρακτικής βοήθειας στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, την ανάπτυξη τους, καθώς και για τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων τους. Το «Επιχειρείν Πράξη» θα προσφέρει στις επιχειρήσεις μεταξύ άλλων, αριθμό στοχευμένων σχεδίων που το κάθε ένα από αυτά, επικεντρώνεται σε συγκεκριμένη πρακτική υπηρεσία. Η υπηρεσία αυτή θα προσφέρεται χωριστά προς την κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με

τις ιδιαίτερες ανάγκες της. Λεπτομέρειες για το «Επιχειρείν Πράξη» προς τις κυπριακές επιχειρήσεις, θα ανακοινωθούν σε διάσκεψη τύπου που πολύ σύντομα θα γίνει ειδικά για το σκοπό αυτό. Σημειώνεται πως η πιο πάνω πρωτοβουλία της OEB εφαρμόζεται σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η επιχειρηματική δραστηριότητα

βρίσκεται σε σοβαρή ύφεση και τα λειτουργικά προβλήματα των επιχειρήσεων έχουν αυξηθεί. Η OEB αποφασισμένη να βοηθήσει τις επιχειρήσεις-μέλη της και κατά συνέπεια την οικονομία και την απασχόληση στον τόπο, αναλαμβάνει με κάθε υπευθυνότητα τη νέα μεγαλεπήβολη υπηρεσία του «Επιχειρείν Πράξη».

Η ΕΚΟ κοντά στις εργαζόμενες Γυναίκες του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας

Μια ακόμη ανθρωπιστική πρωτοβουλία ανέλαβε η ΕΚΟ, μέσα στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής της ευθύνης. Στις 8 Μαρτίου, που γιορτάζεται διεθνώς, η παγκόσμια μέρα της γυναίκας δόθηκαν δώρα τσαντάκια σε όλες τις γυναίκες που εργάζονται στο Γενικό Νοσοκομείο, ως ένδειξη εκτίμησης της προσφοράς τους προς την κοινωνία.

Η ΕΚΟ αντιλαμβανόμενη πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της εργαζόμενης γυναίκας στη σημερινή εποχή, προχώρησε στην ενέργεια αυτή ως επιβράβευση των γυναικών που εργάζονται στο νοσοκομείο.

τώρα πίνω ξανά γάλα!

Κρίστηs Delact

Το φρέσκο γάλα που ξέρει τις ευαισθησίες σου!

Αν μέχρι τώρα νόμιζες ότι δεν μπορούσες να πεις γάλα, μάθε ότι μπορείς να το πίνεις μονορούφι!

Το Κρίστηs Delact είναι το πρώτο φρέσκο γάλα που φρόντισε τις ευαισθησίες όσων από εμάς έχουν δυσανεξία στη λακτόζη, η οποία προκαλείται από την απουσία από τον οργανισμό μας του ενζύμου λακτάση.

Οι δυσκολίες πέψης της λακτόζης, προκαλούν φούσκωμα στην κοιλιά, πόνο στο στομάχι και άλλες διαταραχές στον οργανισμό μας. Υπολογίζεται ότι 6% του γενικού παιδικού πληθυσμού πάσχει από δυσανεξία στη λακτόζη.

Απαντώντας στο πρόβλημα αυτό δημιουργήσαμε το **Κρίστηs Delact**, φρέσκο ελαφρύ γάλα σχεδόν χωρίς λακτόζη.

Έτσι επωφελείστε πλήρως, από όλες τις ευεργετικές για την υγεία ιδιότητες του φρέσκου γάλακτος, **χωρίς τις παρενέργειες** τις οποίες σας προκαλούσε η λακτόζη.

Επιπλέον το Κρίστηs Delact είναι **εμπλουτισμένο με Φολικό Οξύ** (βιταμίνη της ομάδας Β) που υποστηρίζει τη **σωστή ανάπτυξη του εμβρύου** κατά την εγκυμοσύνη και βοηθά στην **πρόληψη καρδιαγγειακών παθήσεων** στα πλαίσια ενός ισορροπημένου προγράμματος διατροφής και άσκησης.

Το Christis Delact, με την ευχάριστα γλυκιά γεύση του, προορίζεται για όλες τις ηλικίες άνω τους ενός.

Επίκαιρα θέματα

Η Τράπεζα Κύπρου μεταξύ των 500 κορυφαίων παγκοσμίως

Συμπερίληψη στα «Top 500 Banking Brands» του περιοδικού «The Banker»

Μεταξύ των 500 κορυφαίων τραπεζικών εμπορικών επωνυμιών στον κόσμο συγκαταλέγεται η Τράπεζα Κύπρου, στην ετήσια έκθεση για τα «Top 500 Banking Brands», του διεθνούς κύρους οικονομικού περιοδικού «The Banker». Συγκεκριμένα η Τράπεζα Κύπρου κατατάσσεται στην

148η θέση της συγκεκριμένης έκθεσης, ανάμεσα στους κορυφαίους τραπεζικούς οργανισμούς παγκοσμίως, και η οποία είναι η ψηλότερη για Κυπριακή τράπεζα. Η 148η θέση αποτελεί περαιτέρω βελτίωση της κατάταξης που είχε η τράπεζα στην έκθεση της προηγούμενης χρονιάς, όπου είχε την 183η θέση, παρά τις δυσχερείς διεθνείς οικονομικές συνθήκες. Παράλληλα, στην ίδια έκθεση στην εμπορική επωνυμία της Τράπεζας

Κύπρου δόθηκε η αξιολόγηση «A+», δηλαδή χαρακτηρίζεται σαν «Ισχυρή». Η αξιολόγηση των 500 πιο αναγνωρίσιμων τραπεζικών επωνυμιών παγκοσμίως, γίνεται από το έγκυρο και διεθνούς κύρους οικονομικό περιοδικό «The Banker», σε συνεργασία με τον ανεξάρτητο Βρετανικό οργανισμό αξιολόγησης επωνυμιών Brand Finance. Για την αξιολόγηση αυτή χρησιμοποιείται επιστημονικό μοντέλο ανάλυσης το οποίο συγκρίνει τις δυνατότητες, το επιχειρηματικό ρίσκο και τις μελλοντικές προοπτικές μίας εμπορικής επωνυμίας, σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της. Η νέα αυτή διάκριση αναγνωρίζει και επιβεβαιώνει την εμπιστοσύνη προς το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου τόσο στην εγχώρια όσο και στη διεθνή χρηματοπιστωτική αγορά, καθώς επαναλαμβάνεται η συμπερίληψη του στη σχετική λίστα με τους κορυφαίους της παγκόσμιας τραπεζικής αγοράς.

Η Τράπεζα Κύπρου αρωγός στις προσπάθειες προστασίας του πολίτη

Η Τράπεζα Κύπρου για ακόμη μια φορά, αρωγός στις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, ανταποκρίθηκε στο αίτημα της αστυνομίας, για χορηγία ανέγερσης αίθουσας Κέντρου Χειρισμού Κρίσεως. Το Αστυνομικό Σώμα, θεωρεί πολύ σημαντική την ανέγερση αυτής της αίθουσας αφού είναι απαραίτητο εργαλείο για την διευκόλυνση του έργου της και κατ'επέκταση της προστασίας του πολίτη. Την επιταγή για την χορηγία στήριξης

του Σώματος της αστυνομίας, εκ μέρους της Τράπεζας Κύπρου, παρέδωσε ο κύριος Βάσος Σιαρλή, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος στον κύριο Κύπρο Μιχαηλίδη, Αστυνομικό Διευθυντή Επαρχίας Λευκωσίας. Ο κ. Σιαρλή κατά την παράδοση της επιταγής τόνισε: « Η Τράπεζα Κύπρου θα υποστηρίζει πάντοτε, κάθε προσπάθεια που στοχεύει να βελτιώσει την ασφάλεια της κοινωνίας μας.»

Επίσημη Συνάντηση Κυπριακού Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου με τη νέα Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων

Μέσα στα πλαίσια της στενής και διαχρονικής συνεργασίας του με την Κυπριακή Ναυτιλιακή Διοίκηση, το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο, ως εκπρόσωπος της εγχώριας Κυπριακής Ναυτιλιακής Βιομηχανίας, είχε επίσημη συνάντηση με τη νέα Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων, κα. Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή, στα γραφεία του Επιμελητηρίου στη Λεμεσό. Η Υπουργός συνοδευόταν από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, κ. Μάκη Κωνσταντινίδη και το Διευθυντή του Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας, κ. Σέργιο Σεργίου. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, έγινε εκτενής παρουσίαση από εκπροσώπους του Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου τό-

σο για τα τρέχοντα θέματα που αφορούν τη Ναυτιλιακή Βιομηχανία της Κύπρου, όσο και για τις πολύ σημαντικές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης της Κυπριακής Ναυτιλίας, η οποία θα αποφέρει ακόμη πιο ουσιαστική συνεισφορά προς την Οικονομία της Κύπρου. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο βασικό θέμα της επικείμενης έγκρισης του νέου πολύ ανταγωνιστικού φορολογικού συστήματος των Ναυτιλιακών εταιρειών στην Κύπρο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το "Τουρκικό Εμπάργκο" σε Κυπριακά Πλοία.

Το make-up των κορυφαίων make-up artist της Αγγλίας, στην Κύπρο!

Τα new <id> cosmetics of London, εφαρμόζουν μυστικά επαγγελματιών του μακιγιάζ σε συνδυασμό με την καθημερινή εμπειρία πραγματικών γυναικών, οι οποίες νοιώθουν ότι η αγορά προϊόντων μακιγιάζ έχει γίνει βραχνάς με την ποικιλία χρωμάτων βασισμένη αποκλειστικά στο marketing και τα πρότυπα μόδας, χωρίς να είναι ούτε κολακευτικά ούτε εύκολα στη χρήση. Η σειρά δημιουργήθηκε ως εργαλείο των κορυφαίων make-up artist της Αγγλίας, προσφέροντας, σε προσιτές τιμές, απλή χρήση, μεγάλη διάρκεια εφαρμογής και άψογο τελικό αποτέλεσμα. Είναι η μοναδική σειρά μακιγιάζ στον κόσμο, που υποστηρίζεται από μία δημιουργική ομάδα εκατοντάδων make-up artist, από ιδιόκτητο studio και αποκλειστικά εργαστήρια παραγωγής. Αποκλειστική διάθεση: The new <id> Shop, Σωκράτους 9 (πάροδος Λήδρας), Λευκωσία, τηλ.: 22660656.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (ΚΟΑΠ)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (CAPO)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2007-2013

Το πρόγραμμα επταετούς διάρκειας, καλύπτει όλη την επικράτεια στην οποία ασκείται αποτελεσματικός έλεγχος από το κράτος και έχοντας ως προηγούμενο παράδειγμα την επιτυχή εφαρμογή του Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2004 – 2006, το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης θα συμβάλει περαιτέρω στην αναζωόγνση της κυπριακής υπαίθρου και της αγροτικής οικονομίας.

Το συνολικό ποσό δημόσιας δαπάνης ανέρχεται στα €325.047.148 με το 50% να καλύπτεται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το υπόλοιπο από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών.
 Αρωγός και συμπαράστατης του Αγροτικού μας Κόσμου!

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ 4 ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΑΞΙΟΝΕΣ:

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Γεωργικού και Δασοκομικού Τομέα

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2

Βελτίωση του Περιβάλλοντος και της Υπαίθρου

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3

Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, βελτίωση ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4

"Leader"

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Μιχαήλ Κουτσόφτα 20, 2000 Λευκωσία,

Τηλ.: 22557777, Φαξ: 22557755

www.capo.gov.cy

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

77771999

Επίκαιρα θέματα

Βραβείο καινοτομίας στη Vivartia Cyprus για τα προϊόντα Χαραλαμπίδης Active

Το πρώτο βραβείο καινοτομίας / νέου προϊόντος για το 2009 παρέδωσε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Δημήτρης Χριστόφιας στον κ. Μάριο Καμπανελά, Διευθύνων Σύμβουλο της Vivartia Cyprus, για την σειρά προϊόντων Χαραλαμπίδης Active γάλα και γιαούρτι, στα In Business Awards.

Οι αναγνώστες του περιοδικού ψήφισαν τα Χαραλαμπίδης Active φρέσκο γάλα και γιαούρτι ως τα πιο καινοτόμα προϊόντα στην Κύπρο για το 2009. Η σειρά προϊόντων Χαραλαμπίδης Active αποτελείται από γιαούρτια φρούτων εμπλουτισμένα με προβιοτικά και φυτικές ίνες που προσφέρονται σε έξι υπέροχες γεύσεις: φράουλα, ροδάκινο, φρούτα του δάσους, βανίλια, δαμάσκηνο με κανέλα και λευκό στραγγιστό.

Η σειρά συμπληρώνεται από το φρέσκο προϊόν γάλακτος της κυπριακής αγοράς με φυτικές ίνες. Σε έρευνα αγοράς που έγινε στην Κύπρο εννέα στις δέκα Κύπριες δήλωσαν ότι τρώγοντας καθημερινά ένα κύπελο Χαραλαμπίδης Active είχαν σημαντική βελτίωση από την πρώτη κιόλας εβδομάδα. Το γάλα Χαραλαμπίδης Active είναι το μοναδικό προϊόν γάλα-

κτος με φυτικές ίνες στην κατηγορία του που κυκλοφορεί στην Κύπρο, ενώ τα γιαούρτια Active είναι, επίσης, τα μοναδικά στην κατηγορία τους που είναι εμπλουτισμένα με προβιοτικά και φυτικές ίνες.

Σε δήλωση του ο κ. Καμπανελάς υποσχέθηκε ότι: «Θα συνεχίσουμε την προσπάθεια μας για τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας που να καλύπτουν τις σύγχρονες ανάγκες του Κύπριου καταναλωτή. Αυτό, το κάνουμε πράξη σε λίγες μέρες με τη νέα μας ολοκληρωμένη σειρά φρέσκων βιολογικών προϊόντων Χαραλαμπίδης Bio».

Ταξιδέψτε στο Λονδίνο με... μαργαρίνη VITALITE νηστήσιμη!

Πάσχα, νηστείες και ... ταξίδι στο Λονδίνο! Πως συνδυάζονται αυτά; Η απάντηση βρίσκεται στη Vitalite νηστήσιμη, που ενόψει του Πάσχα και των νηστειών, σας "ταξιδεύει" οικογενειακά στο κοσμοπολίτικο Λονδίνο, λαμβάνοντας μέρος στο μεγάλο διαγωνισμό που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

Ο διαγωνισμός θα ολοκληρωθεί στις 31 Μαρτίου 2010 (ή μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων) και η νικήτρια οικογένεια θα κερδίσει ταξίδι και διαμονή σε κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου, ενώ πολλοί άλλοι τυχεροί θα κερδίσουν πλού-

σια δώρα όπως τηλεοράσεις Panasonic, μηχανές Espresso Lavazza, κουπόνια αξίας 25 Ευρώ για είδη σπιτιού και 300 άλλα υπέροχα δώρα για το σπίτι.

Όλοι οι καταναλωτές μπορούν να κερδίσουν το ταξίδι στο Λονδίνο αρκεί να στείλουν τον κωδικό που θα βρουν σε κάθε συσκευασία Vitalite νηστήσιμη 500gr που συμμετέχει στο διαγωνισμό. Όλες οι συσκευασίες που συμμετέχουν στο διαγωνισμό έχουν στο πάνω μέρος του πάματος ένα ειδικό αυτοκόλλητο όπου πίσω από αυτό βρίσκεται ο τυχερός κωδικός. Οι καταναλωτές θα πρέπει να στείλουν τον μοναδικό κωδικό στο 1199 (0,20€/sms).

Ο κωδικός μπαίνει στην κλήρωση και έτσι ξεκινά η αντίστροφη μέτρηση για ένα μοναδικό ταξίδι στο Λονδίνο!!!

Περισσότερες πληροφορίες για το διαγωνισμό και τους όρους στο www.christis.com.cy

Εκπαιδευτική ξενάγηση στα έργα του Ομίλου Λεπτός

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε πρόσφατα εκπαιδευτική ξενάγηση του προσωπικού του Ομίλου Λεπτός στα έργα του ομίλου στην πόλη και επαρχία Πάφου.

Η παρουσίαση, που οργανώθηκε και παρουσιάστηκε από τα τμήματα Μάρκετινγκ και Πωλήσεων της Leptos Estates είχε ως στόχο την ενημέρωση του προσωπικού για τα σημερινά, μελλοντικά και υπό μελέτη έργα της εταιρείας καθώς επίσης και την ανάλυση νέων στρατηγικών στον τομέα των πωλήσεων.

Στη ξενάγηση πήραν μέρος έμπειρα Διευθυντικά Στελέχη του Τμήματος Μάρκετινγκ και Πωλήσεων της Leptos Estates οι οποίοι εξήγησαν τη σημαντικότητα της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας της στρατηγικής πωλήσεων της εταιρείας σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον ενώ αντάλλαξαν απόψεις με όλο το προσωπικό και συζήτησαν θέματα που συμβάλουν στην βελτίωση της εξυπηρέτησης και την άνοδο των πωλήσεων.

PEPSI MAX

MAX YOUR LIFE
MAX TASTE NO SUGAR

Κίκης Ν. Λαζαρίδης, Εκτελεστικός Πρόεδρος

«Θα ξεπεράσουμε τις δυσκολίες και θα επιβιώσουμε»

- ✓ Περιορίστηκαν στο ελάχιστο οι απώλειες (ζημιές 3.3. εκ.) το 2009
- ✓ Η διεθνής οικονομική κρίση πλήττει ανελέητα τις αερομεταφορές
- ✓ Θα διεκδικήσουμε δυναμικά το μερίδιό μας στην αγορά

«**Μ**έσα σε ένα εξαιρετικά δύσκολο περιβάλλον για τις αερομεταφορές διεθνώς, οι οποίες, πλήττονται ανελέητα από την παγκόσμια οικονομική κρίση, οι Κυπριακές Αερογραμμές μπόρεσαν να περιορίσουν στο ελάχιστο τις οικονομικές τους απώλειες, καταγράφοντας ζημιές της τάξης των 3.3 εκ σε σύγκριση με κέρδος 1.7 εκ. το 2008». Αυτό ανακοίνωσε πρόσφατα ο Εκτελεστικός Πρόεδρος των Κυπριακών Αερογραμμών κ. Κίκης Ν. Λαζαρίδης, ο οποίος χαρακτήρισε επίτευγμα τη μικρή αυτή ζημιά υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κατά τις οποίες, όπως είπε, υπήρξε κάθετη πτώση της επιβατικής κίνησης, σημαντική μείωση των τόνων φορτίου που μεταφέρθηκε καθώς και μειωμένη απόδοση των ναύλων με συνολική απώλεια εσόδων της τάξης των 63εκ. - παράγοντες που συνδέονται άμεσα με το αντίξοο διεθνές περιβάλλον και τον εντεινόμενο σκληρό ανταγωνισμό.

Σκιαγραφώντας τις συνθήκες που επικράτησαν το 2009, ο κ. Λαζαρίδης επεσήμανε ότι συνεχίστηκε το φαινόμενο της χρεοκοπίας εταιρειών. Παρέθεσε επίσης προβλέψεις της Διεθνούς Ένωσης Αερομεταφορών (IATA) για το σύνολο των ζημιών που έχουν καταγραφεί στην αεροπορική βιομηχανία διεθνώς και οι οποίες ανήλθαν σε \$11 δις., ακολουθώντας συνολικές ζημιές ύψους \$16.8 δις. το 2008!

Ο Κ. Λαζαρίδης υπενθύμισε ότι στη περσινή διάσκεψη τύπου που πραγματοποιήθηκε τέτοιο καιρό είχε προαναγγείλει ο ίδιος τις τεράστιες δυσκολίες που θα αντιμετώπιζε η Εταιρεία και οι οποίες αναπόφευκτα θα την οδηγούσαν σε ζημιές. «Σε καμιά περίπτωση δεν κρύψαμε τις δυσκολίες κάτω από το χαλί ούτε ωραιοποιήσαμε την κατάσταση. Ακριβώς επειδή είχαμε πλήρη επίγνωση των αντιξοοτήτων, λάβαμε μέτρα, αναπροσαρμόσαμε έγκαιρα την εμπορική μας πολιτική και επιστρατεύσαμε όλες μας τις

δυνάμεις σε κάθε τομέα, επιτυγχάνοντας το πιο ανώδυνο δυνατό αποτέλεσμα», τόνισε. Υπογράμμισε επίσης ότι «οι Κυπριακές Αερογραμμές στέκονται όρθιες και δίνουν κάθε μέρα τη μάχη για να εξασφαλίσουν την επιβίωση τους, αλλά και για να φέρουν σε πέρας το μεγάλο στόχο του εκσυγχρονισμού, της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς τους και της ποιοτικότερης δυνατής προσφοράς υπηρεσιών προς το επιβατικό τους κοινό».

Πτητικές αναπροσαρμογές

Συνεχίζοντας ο κ. Λαζαρίδης αναφέρθηκε στους εμπορικούς προσανατολισμούς των ΚΑ, τονίζοντας ότι παρά τις δυσκολίες στο διεθνές περιβάλλον, εντούτοις η Εταιρεία τόλμησε σημαντικές αναπροσαρμογές του πτητικού της προγράμματος, οι οποίες πιστεύει ότι θα αποδειχθούν προσοδοφόρες.

Συγκεκριμένα αποφάσισε και προωθεί: Διπλασιασμό των πτήσεων προς Βηρυτό (από 7 σε 14 τη βδομάδα), ενίσχυση των πτήσεων προς Τελ Αβίβ κατά 2 πτήσεις (από 7 σε 9 τη βδομάδα), αύξηση των πτήσεων προς Βρυξέλλες κατά τρεις (από δύο σε πέντε τη βδομάδα) και επίσης αύξηση κατά μία των πτήσεων προς Μόσχα (από 3 σε 4 τη βδομάδα).

Αποφάσισε επίσης το άνοιγμα νέων δρομο-

λογίων προς Δουβλίνο και Κίεβο εφόσον τελεσφορήσουν οι διαβουλεύσεις της Εταιρείας μας με οργανωτές ταξιδιών από την Ιρλανδία και Κίεβο αντίστοιχα. Εξάλλου τους μήνες αιχμής του καλοκαιριού (Ιούλιο και Αύγουστο) οι Κυπριακές Αερογραμμές θα πραγματοποιήσουν πέραν των 100 ναυλωμένων πτήσεων για μεταφορά Κυπρίων τουριστών σε προορισμούς όπως: Βαρκελώνη, Μαδρίτη, Πράγα, Βενετία, Ρώμη, Σιαρμ Ελ Σιέιχ και 8 άλλους δημοφιλείς προορισμούς της Ελλάδας.

Πρωτιά ΚΑ στην Αθήνα

Ο κ. Λαζαρίδης δήλωσε στη συνέχεια ότι παρά τον έντονο ανταγωνισμό που αναπτύχθηκε πέρσι στο δημοφιλές δρομολόγιο προς και από την Αθήνα οι Κυπριακές Αερογραμμές όχι μόνο κατάφεραν να διατηρήσουν αλλά και αύξησαν ελαφρά το μερίδιό τους από 44% σε 45%. Το δρομολόγιο αυτό, πρόσθεσε, είναι ο σημαντικότερος προορισμός, όπου πετά η Εταιρεία. Γι' αυτό παρακολουθείται στενά και λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα ώστε η ηγετική θέση των ΚΑ να συνεχιστεί.

Σημαντικός πυλώνας η ανανέωση του στόλου

Στη συνέχεια της ομιλίας του ο Εκτελεστικός Πρόεδρος των ΚΑ χαρακτήρισε την ανανέωση του στόλου σημαντικό πυλώνα στους νέους στρατηγικούς σχεδιασμούς της Εταιρείας και κορωνίδα των διαδικασιών που βρίσκονται σήμερα σε εξέλιξη για εκσυγχρονισμό της. «Η υλοποίηση αυτού του στόχου αναμφίβολα θα οδηγήσει σε μείωση των κόστων λειτουργίας της Εταιρείας στη μείωση των καθυστερήσεων και στην αύξηση της ακρίβειας των αναχωρήσεων. Θα συμβάλει ταυτόχρονα στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας, προσφέροντας καλύτερες προϋποθέσεις στον επιβάτη για πιο άνετα και ευχάριστα ταξίδια», πρόσθεσε. Μιλώντας συγκεκριμένα για την πορεία ανανέωσης ανέφερε ότι μέχρι στιγμής έχουν παραληφθεί τρία νέα αεροπλάνα, αναμένεται άλλο ένα τον Μάιο και στη βάση νέας συμφωνίας που σύντομα θα οριστικοποιηθεί θα παραληφθούν τρία επιπλέον αεροσκάφη τύπου A320, ένα το Νοέμβριο

φέτος και δύο το Φεβρουάριο του 2011 (σύνολο επτά).

Εξάλλου πωλήθηκαν τρία από τα παλαιότερα Airbus320 και η Εταιρεία βρίσκεται στη διαδικασία αναζήτησης αγοραστή για την πώληση των εναπομεινάντων 4 Airbus 320. Στο μεταξύ, μελετάται σοβαρά, όπως τόνισε, η ριζική αναδόμηση του στόλου, ώστε να εξυπηρετεί πληρέστερα τις εμπορικές ανάγκες της Εταιρείας με χαμηλότερα κόσθη και καλύτερη απόδοση. Εξάλλου υπογράμμισε ότι η διαδικασία των διαπραγματεύσεων για ανανέωση του στόλου γίνεται εξ αρχής με διαφανείς διαδικασίες οι οποίες παρακολουθούνται στενά από ηγετικό στέλεχος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας του κράτους.

Μέτρα εκσυγχρονισμού

Ο κ. Λαζαρίδης αναφέρθηκε λεπτομερώς σε πολλά μέτρα που λαμβάνονται για εκσυγχρονισμό και που στοχεύουν από τη μια στο να επιτυγχάνεται αύξηση της παραγωγικότητας και μείωση των λειτουργικών δαπανών και την ίδια ώρα ενίσχυση της ποιότητας των υπηρεσιών προς το επιβατικό κοινό. Αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

- Πλήρης ανανέωση των ζεστών φαγητών που σερβίρονται στα αεροπλάνα από τον Φεβρουάριο του 2010
- Νέα Αίθουσα Διακεκριμένων Επιβατών (Executive Lounge) στο Νέο Αεροδρόμιο Λάρνακας, που καταλαμβάνει συνολική έκταση 600 τετραγωνικών μέτρων
- Προσφορά υπηρεσιών στο ταξιδιωτικό κοινό σε 24ωρη βάση μέσω τηλεξυπηρέτησης (αγορά εισιτηρίων ενημέρωσης, ενημέρωση επιβατών για ώρες πτήσεων, καθυστερήσεις κλπ).

Το 2009 πωλήθηκαν 150,000 εισιτήρια μέσω της ιστοσελίδας

Ιδιαίτερη αναφορά ο κ. Λαζαρίδης έκανε στη ραγδαία αναβάθμιση της ηλεκτρονικής υποδομής των Κυπριακών Αερογραμμών η οποία στοχεύει όπως είπε από τη μια στην καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού όπως και στην καλύτερη οργάνωση της εργασίας, την αύξηση της παραγωγικότητας και τη μείωση των κόστων. Είναι ενδεικτικό, επεσήμανε ότι η ιστοσελίδα της Εταιρείας (cyprusair.com) μετατρέπεται με ραγδαίους ρυθμούς σε βασικό εργαλείο που προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών. Παραθέτοντας στοιχεία είπε ότι οι επισκέπτες της ιστοσελίδας έχουν ξεπεράσει τις 25.000 ημερησίως στις αρχές του τρέχοντος μήνα, ενώ οι πωλήσεις εισιτηρίων μέσω της ιστοσελίδας ήταν της τάξης των 150.000 το 2009!

Καλύτερες εργασιακές σχέσεις

Άλλο σημείο που υπογράμμισε στην ομιλία του ο κ. Λαζαρίδης αφορά τις εργασιακές σχέσεις, οι οποίες όπως επεσήμανε, ουδέποτε στο παρελθόν ήταν τόσο αγαστές και εποικοδομητικές όσο είναι σήμερα. «Θεωρούσα και θεωρώ οξυγόνο για την επιβίωση μιας εταιρείας την επικράτηση ομαλών συνθηκών εργατικής ειρήνης με τις σχέσεις Εργαζόμενων Συντεχνιών, Διεύθυνσης και Διοίκησης να διαπνέονται από αμοιβαίο σεβασμό και αλληλοϋποστήριξη. Έγινε ενσυνείδητη προσπάθεια και καλλιεργήθηκαν τρόποι πιο αποτελεσματικής συνεννόησης και συνεργασίας για το κοινό καλό. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η συμφωνία που υπέγραψε η Εταιρεία και με τις πέντε Συντεχνίες το 2009, μέσω της οποίας δόθηκαν αυξήσεις και άλλα ωφελήματα που είχαν παγοποιηθεί για τρία χρόνια προηγουμένως, στη βάση του Σχεδίου Διάσωσης της Εταιρείας.» Εξέφρασε επίσης την πεποίθηση ότι σημαντικός παράγοντας για την αύξηση της παραγωγικότητας του προσωπικού είναι και οι νέοι σχεδιασμοί που είναι σε εξέλιξη για στέγαση του προσωπικού της Εταιρείας σε νέες κτηριακές εγκαταστάσεις.

Στοιχίζει πολύ η απαγόρευση των πτήσεων μας από την Τουρκία

Ο Εκτελεστικός πρόεδρος των ΚΑ αναφέρθηκε στην συνεχιζόμενη απαγόρευση των πτήσεων των ΚΑ πάνω από τον εναέριο χώρο της Τουρκίας, επισημαίνοντας ότι αυτό αποτελεί δυσμενή μεταχείριση που πλήττει δυσμενώς την ανταγωνιστικότητά της Εταιρείας και την καθιστά πιο ευάλωτη, ιδιαίτερα προς δρομολόγια που υποχρεώνεται να ακολουθεί μακρύτερες

διαδρομές από άλλες ανταγωνιστικές εταιρείες. «Έχουμε εκπονήσει μελέτη η οποία καταδεικνύει αντικειμενικά ότι το τίμημα που υποχρεώνονται να επωμίζονται οι Κυπριακές Αερογραμμές είναι πολύ ψηλό. Η οικονομική απώλεια κυμαίνεται γύρω στα 3 εκ. ετησίως ποσό, το οποίο έχει ελεγχθεί και από το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας» τόνισε ο κ. Λαζαρίδης και πρόσθεσε: «Θεωρούμε ότι οι Κυπριακές Αερογραμμές πρέπει να τύχουν αποζημίωσης για αυτή την επιβάρυνση τουλάχιστον από το Μάιο του 2004 που η Κύπρος έγινε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ισχύει και για την Κύπρο η πλήρης φιλελευθεροποίηση της αγοράς».

Πώς προδιαγράφεται το 2010

Αναφερόμενος στις προοπτικές για το 2010 ο κ. Λαζαρίδης τόνισε ότι εκείνο που έχει σημασία είναι η επιβίωση της Εταιρείας στο αδυσώπητα ανταγωνιστικό πεδίο που μας περιβάλλει, το οποίο βαρύνεται από τη συνεχιζόμενη παγκόσμια οικονομική κρίση. «Ήδη, ανέφερε, οι πρώτοι δύο μήνες του 2010 είναι πολύ πιο αρνητικοί στις αποδόσεις, συγκριτικά με τους αντίστοιχους μήνες του 2009, κατά τους οποίους η πλήρης ένταση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης δεν είχε ακόμη γίνει ιδιαίτερα αισθητή. Παράλληλα, ο ανταγωνισμός που εντείνεται συνεχώς καθίσταται αδυσώπητος καθώς υπάρχουν εταιρείες οι οποίες είτε υπό την πίεση του πανικού για χρεοκοπία, είτε γιατί επιδιώκουν να εξοττώσουν άλλους, ώστε να αυξήσουν το μερίδιό του ή και για να γίνουν κυρίαρχες του παιγνιδιού, προχωρούν σε μειώσεις ναύλων πολύ πιο κάτω από το πραγματικό κόστος, συμπαρασύροντας και την υπόλοιπη αγορά.

Διακοπές στη Μελίχα της Μάλτας με τη Salamis Tours και τη Rocs

Πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 4 Μαρτίου 2010 στο Ξενοδοχείο Four Seasons στη Λεμεσό παρουσίαση των Προγραμμάτων Διακοπών της Salamis Tours στη Μελίχα της Μάλτας. Στην παρουσίαση παρέυρεθήκαν ο Δήμαρχος της Μελίχα κ. Robert Cutajar, ο Δήμαρχος Αγίας Νάπας (με την οποία είναι διδυμοποιημένη η Μελίχα από το Σεπτέμβριο του 2009) κ. Αντώνης Τσόκκος, ο Διευθυντής Τουρισμού της Salamis Tours κ. Μιχάλης Αθανασίου, η Διευθύντρια του Ταξιδιωτικού Οργανισμού Rocs της Μάλτας κ. Rachel Vella, εκπρόσωποι των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και Τουριστικοί Πράκτορες.

Ο κ. Αθανασίου παρουσίασε τον κατάλογο της Salamis Tours και Rocs που περιλαμβάνει προτάσεις για ταξίδια προς τη Μελίχα καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου με απ' ευθείας πτήσεις της Emirates. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επιλογές από 10 ξενοδοχεία 3 - 5 αστέρων στη μαγευτική περιοχή της Μελίχα σε εξαιρετικά ελκυστικές τιμές από 239 ανά άτομο και συμπεριλαμβάνει διαμονή με πρόγευμα για 3 βράδια, αεροπορικό εισιτήριο με Emirates και φόρους αεροδρομίου. Όπως ανέφερε ο κ. Αθανασίου αυτό που κάνει τη Salamis Tours να ξεχωρίζει είναι η μεγάλη επιλογή από παραλιακά ξενοδοχεία στην Μελίχα σε συνδυασμό με 11 διαφορετικές εκδρομές στα αξιοθέατα της Μάλτας καθώς και η δυνατότητα ενοικίασης αυτοκινήτου σε χαμηλές τιμές π.χ. κατ. «c» 27 την ημέρα την καλοκαιρινή περίοδο. Οι ομορφιές της Μάλτας, οι ελκυστικές τιμές των πακέτων, οι απευθείας πτήσεις της Emirates καθώς και οι συγκριτικά χαμηλές τιμές καθιέρωσαν την Μάλτα σ' ένα πολύ δημοφιλή προορισμό για τους Κύπριους. Στην συνέχεια μίλησε για το πρόγραμμα διακοπών που προσφέρει η Salamis Tours από Μάλτα για Κύπρο με έμφαση την Αγία Νάπα.

Στην δική του παρουσίαση ο Δήμαρχος της Μελίχα κ. Robert Cutajar αναφέρθηκε στις ιδιαίτερες σχέσεις που διατηρεί με την Κύπρο λόγω της διδυμοποίησης της πόλης του με την Αγία Νάπα και την προβολή που τυγχάνει στην Μάλτα η Κύπρος. Παρουσιάζοντας την Μελίχα, μια μικρή πόλη στο βορειότερο σημείο του νησιού, περίπου 5 χλμ νοτιοδυτικά από το ακρωτήριο του Αγίου Παύλου ο κ. Cutajar τόνισε ότι η πόλη του είναι γνωστή για τις υπέροχες παρα-

λίες και τα κοσμοπολίτικα ξενοδοχεία της και είναι και μια από τις ιστορικότερες της Μάλτας. Ερείπια και τείχη φανερώνουν την πλούσια ιστορία της. Στην συνέχεια ο Δήμαρχος ανέφερε ότι η Μελίχα είναι ένας ξεχωριστός προορισμός για όλες τις εποχές όπου οι Κύπριοι επισκέπτες μπορούν να συνδυάσουν αξέχαστες διακοπές με τα εξαιρετικά εστιατόρια, την νυχτερινή ζωή και την πολυτέλεια στα ξενοδοχεία.

Για τους επισκέπτες που αναζητούν την κουλτούρα μακριά από την θάλασσα, η Μελίχα είναι πλούσια σε αρχαιολογικά μνημεία. Η μεγαλοπρεπής εκκλησία "Our Lady Mellieha" είναι από τα σημαντικότερα μνημεία της Μάλτας. Χτίστηκε αμέσως μετά αφού οι ιππότες επανεγκαθί-

δρυσαν το νησί το 1500 μ.χ. Κάθε χρόνο στις 30 Αυγούστου, η γιορτή της «Παναγίας της Νίκης» τιμά την λύση της Μεγάλης Οθωμανικής πολιορκίας το 1565. Η γιορτή διαρκεί μέχρι τις 8 Σεπτεμβρίου και πιστεύεται ότι αυτή η νίκη βοήθησε στο να σωθεί ο χριστιανισμός ολόκληρης της Ευρώπης.

Αναφερόμενος στο μουσείο της Παναγίας της Μελίχας ο συντονιστής της διάσκεψης τύπου κ. Γιώργος Μιχαηλίδης, Σύμβουλος Τουριστικών Επιχειρήσεων ανέφερε ότι στο Μουσείο του Ναού βρίσκεται μια σπάνια εικόνα αφιέρωμα από ένα ναυτικό που σώθηκε και που δείχνει την Παναγία του Κύκκου να προστατεύει ένα καράβι από την φουρτούνα.

Το πιο γλυκό καλωσόρισμα μέσα από την καρδιά μας!

Είμαστε διάσημοι σε όλο τον κόσμο για τη φιλοξενία μας. Και αυτό το δείχνουμε πάντα και παντού. Γιατί εδώ, κάθε ταξιδιώτης θα νιώσει τόσο γλυκά συναισθήματα, που θα νομίσει πως βρίσκεται στη χώρα του. Ας κάνουμε τη φιλόξενη εικόνα του νησιού μας ακόμα πιο ισχυρή με το πιο γλυκό καλωσόρισμα: με χαμόγελο και ευγένεια. Για να κάνουμε τους επισκέπτες μας να ερωτευτούν την Κύπρο. Για να επιστρέφουν πάντα εδώ!

www.visitcyprus.com

Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, Λεωφ. Λεμεσού 19, Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: +357 22 69 11 00, E-mail: cytour@cto.org.cy

Love Cyprus

Το νησί της καρδιάς μας

32ο Ετήσιο Ξενοδοχειακό Συνέδριο του ΠΑΣΥΞΕ

Πραγματοποιήθηκε στις 25/2/10 με μεγάλη επιτυχία, το 32ο Ετήσιο Ξενοδοχειακό Συνέδριο του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων, στο Ξενοδοχείο HILTON PARK στη Λευκωσία. Τους επίσημους προσκεκλημένους και συνέδρους καλωσόρισε με εισαγωγική ομιλία του ο Πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ, κ. Χ. Λοϊζίδης, και ακολούθησαν χαιρετισμοί από τον Ανώτερο Εκτελεστικό Σύμβουλο του Οίκου PricewaterhouseCoopers, κ. Φ. Πηλειδή, και τον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού, κ. Αντ. Πασχαλίδη.

Το τελετουργικό μέρος των εργασιών του Συνεδρίου τίμησαν επίσης με την παρουσία τους αρκετοί επίσημοι προσκεκλημένοι, τόσο από την Κυβέρνηση, τη Βουλή και Ημικρατικούς Οργανισμούς, όσο και από φορείς οργανωμένων συνόλων του ιδιωτικού τομέα. Η προσπάθεια και η προοπτική για ανάκαμψη του Κυπριακού τουρισμού μέσω του δημόσιου-ιδιωτικού συνεταιρισμού, αποτέλεσαν σημείο αναφοράς του Συνεδρίου του οποίου το γενικό θέμα ήταν:

"ONE WAY TO ... TOURISM RECOVERY THROUGH PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP"

και υποδιαιρείτο στις ακόλουθες τρεις ενότητες:

1. THE PUBLIC SECTOR PERSPECTIVE

(α) Building global tourism governance.

(β) Η προοπτική ανάπτυξης του Κυπριακού τουρισμού μέσω του δημόσιου-ιδιωτικού συνεταιρισμού (PPPs).

(γ) Η συμβολή των Τοπικών Αρχών στην τουριστική ανάκαμψη.

2. THE PRIVATE SECTOR PERSPECTIVE

(α) The climate changes issues and hospitality - Sustainable development in the hospitality industry.

(β) The Chartreuse Box.

3. THE CHALLENGE FOR EFFECTIVE PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP

PPPs: A suggested best practice approach for maximising synergies.

Key-note εισηγητές του Συνεδρίου ήταν ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΩΝ (INTERNATIONAL HOTEL & RESTAURANT ASSOCIATION - IH&RA), Δρ Gh. Aidi, καθώς και ο Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα του ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (WORLD TOURISM ORGANIZATION - UNWTO), κ. Jav. Blanco, Executive Director - Affiliate

Members του UNWTO, οι οποίοι επισκέφθηκαν την Κύπρο ειδικά για το Συνέδριο του ΠΑΣΥΞΕ.

Το ίδιο θέμα τέθηκε επίσης στο μικροσκόπιο του ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, κ. Αντ. Πασχαλίδη, του ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ, κ. Α. Χρίστου, του Διευθύνοντος Συμβούλου της HERMES AIRPORTS LTD, κ. Alfr. van der Meer, καθώς και του Προέδρου του INTERNATIONAL SOCIETY OF HOSPITALITY CONSULTANTS (I.S.H.C.) - Συνεταίρου της PWC, κ. Αγγ. Λοΐζου, ο οποίος ήταν και συντονιστής της συζήτησης/debate που ακολούθησε με τη συμμετοχή όλων των Εισηγητών.

Στις εργασίες του Συνεδρίου συμμετείχαν πάνω από 170 Ιδιοκτήτες, Γενικοί Διευθυντές και Διευθυντικά Στελέχη Ξενοδοχειακών Μονάδων, εκπρόσωποι του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων και άλλων επαγγελματικών φορέων από τον ευρύτερο οικονομικό και εμπορικό τομέα του τόπου.

Μέσα στα πλαίσια του Συνεδρίου διοργανώθηκε επίσης με μεγάλη επιτυχία από το Σύνδεσμο, σε διπλανή αίθουσα, για 18η συνεχή χρο-

νιά, η καθιερωμένη Έκθεση Προϊόντων & Υπηρεσιών για Ξενοδοχεία, με τη συμμετοχή εκλεκτών εκθετών σε πέραν των 60 εκθεσιακών χώρων. Μέσα στα πλαίσια του Συνεδρίου και της Έκθεσης, ο Σύνδεσμος έχει εκδόσει επίσης "Οδηγό Προϊόντων & Υπηρεσιών" με προϊόντα και υπηρεσίες που ενδιαφέρουν τους Ξενοδόχους και γενικά όλους τους τουριστικούς φορείς.

Ο ΠΑΣΥΞΕ επιθυμεί και δημόσια να εκφράσει τις ιδιαίτερες ευχαριστίες του στους Επίσημους Χορηγούς του που στηρίζουν κατά ουσιαστικό τρόπο τα Ετήσια Συνέδρια και Εκθέσεις του Συνδέσμου και οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

Ο Οίκος PRICEWATERHOUSECOOPERS για το Συνέδριο, οι ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ για την Έκθεση Προϊόντων & Υπηρεσιών, ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ για τον Οδηγό Προϊόντων & Υπηρεσιών, η HERMES AIRPORTS LTD για το γεύμα, η Εταιρεία THEOVA UHS ENTERPRISE SOLUTIONS LTD και η APXH ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ για τα Διαλείμματα του Καφέ, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ για τα Folders των Συνέδρων, η CYTA για τα Badges των Συνέδρων, η PRIMETEL PLC για την υπηρεσία πρόσβασης στο Internet Red WiFi και το Ξενοδοχείο HILTON PARK για τις υπηρεσίες και φιλοξενία που προσφέρουν.

Επίσης ευχαριστεί και τους υπόλοιπους Χορηγούς του Συνεδρίου που είναι (με αλφαβητική σειρά) οι Εταιρείες A & P (ANDREOU & PARASKEVAIDES) ENTERPRISES LTD, Α/ΦΟΙ ΛΑΝΙΘΗ ΛΤΔ, COFFEE CARE LTD, ΕΤΚΟ LTD - OLYMPUS WINERIES LTD, ΚΕΟ PLC, ΣΟΔΑΠ ΛΤΔ και ΦΩΤΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ ΛΤΔ.

NEO

ΑΛΗΘΙΝΗ ΓΕΥΣΗ ESPRESSO

ILLY
ME ΓΑΛΛΑ
ΚΑΙ ΚΑΚΑΟ

ILLY
ME ΓΑΛΛΑ

ILLY
ΧΩΡΙΣ ΓΑΛΛΑ

CAPPUCCINO
ITALIAN ESPRESSO STYLE

CAFFÈ
ITALIAN ESPRESSO STYLE

**LATTE
MACCHIATO**
ITALIAN ESPRESSO STYLE

ΑΠΟ 100% ΚΑΦΕ ΑΡΑΒΙΚΑ
ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΟΝ ΚΑΦΕ ΑΠΟ ΤΟ 1933

issimo

Συγκριτική ανάλυση

Σε τι διαφέρουν οι ισλαμικές τράπεζες

Το Ισλάμ για τους περισσότερους μουσουλμάνους αποτελεί ένα ολοκληρωμένο οικονομικό σύστημα στο οποίο η πνευματική και υλική ευημερία του ατόμου και της κοινωνίας είναι συνυφασμένες. Στο διάβα των αιώνων, η ανάπτυξη ενός Ισλαμικού οικονομικού μοντέλου βασισμένου στις αρχές της ελεύθερης αγοράς υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες στην ικανότητα του Ισλάμ να υπερβεί γεωγραφικούς, πολιτικούς και εθνικούς φραγμούς.

Αναγνωρίζοντας τον εν δυνάμει καταστροφικό αντίκτυπο των ανθρωπίνων αδυναμιών

**Του
Dr. Saleh
Jallad**

στην κοινωνία εάν οι υλιστικές παρορμήσεις του ατόμου δεν ελέγχονταν εκούσια, το Ισλάμ εισήγαγε συγκεκριμένους κανόνες Σαρία που διασφαλίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο οικονομικής δικαιοσύνης για όλα τα στρώματα της Ισλαμικής κοινωνίας.

Η κύρια αιτία της κοινωνικής και οικονομικής αστάθειας που προσδιορίζεται στο Κοράνι είναι η Ρίμπα, (τοκογλυφία), που μεταφράζεται συνήθως ως «τόκος» (και σε γενικές γραμμές είναι παρόμοια με την έννοια που είχε υιοθετήσει η Χριστιανική Εκκλησία μέχρι πριν από λίγους αιώνες).

Επιπρόσθετες σημαντικές απαγορεύσεις και κατευθυντήριες γραμμές εισήχθησαν προκειμένου να προστατεύσουν την ευημερία της κοινωνίας χωρίς να απειληθούν ο ρόλος και τα δικαιώματα των επιχειρηματιών. Ήταν φανερό ότι οι ηθικοί κανόνες που όρισε η Σαρία θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια αυτόματη ισορροπία μεταξύ οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης, και συνεπώς να διατηρηθεί έτσι η σταθερότητα στους κόλπους του συστήματος.

Οι οικονομικές συναλλαγές που βασίζονται στην κατοχή υλικών αγαθών από πωλητές και αγοραστές διασώζονταν στον Ισλαμικό κόσμο μέχρι πρόσφατα, ιδίως σε απόμακρες περιοχές τις οποίες είχε παραμελήσει το συμβατικό τραπεζικό σύστημα. Επιπλέον το συμβατικό τραπεζικό σύστημα δεν είχε ανοσία σε παραδοσιακά Ισλαμικά οικονομικά και χρηματιστηριακά εργαλεία τα οποία δανείστηκε. Στο μυαλό έρχεται η Αγγλική λέξη «τσεκ» (επιταγή). Προ-

✓ **Οι συμβατικές τραπεζικές συναλλαγές που βασίζονται στην καπιταλιστική ιδεολογία, η οποία εμπεριέχει τον τόκο ως θεμελιώδες στοιχείο της επιτυχίας της, κυριαρχούν σήμερα στην οικονομική ζωή παγκοσμίως. Σε αντίθεση με το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα, το συμβατικό είναι αποξενωμένο από τους καταθέτες - οι καταθέτες αποποιούνται του δικαιώματός τους να διαχειρίζονται τις περιουσίες τους, και εκχωρούν το δικαίωμα αυτό στα τραπεζικά ιδρύματα.**

έρχεται από την αραβική λέξη Σουκ (πληθυντικός Σουκούκ) που αντιστοιχεί σε ένα συμβόλαιο μεταξύ δύο νοσημόνων πλευρών.

Κανόνες ηθικής

Εγγενής τόσο στο συμβατικό όσο και στο Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα είναι η έννοια της χρηματοοικονομικής μεσολάβησης. Σκοπός και στις δυο περιπτώσεις είναι η ενεργοποίηση του οικονομικού συστήματος με την μεταφορά χρημάτων από μονάδες πλεονασματικών καταθέσεων σε μονάδες ελλειμματικών καταθέσεων, συμπεριλαμβανομένων νοικοκυριών, επιχειρήσεων, κυβερνήσεων. Και στα δυο συστήματα με το πέρασμα του χρόνου αναπτύχθηκαν κανόνες ηθικής που πηγάζουν από τις ιδιαίτερες ιστορικές και ηθικές αρχές του κάθε συστήματος. Καθώς το υλικό και πνευματικό περιβάλλον εξελίσσονταν, αμφότερα γνώρι-

σαν ηθικές αλλαγές και προσαρμογές. Οι συμβατικές τραπεζικές συναλλαγές που βασίζονται στην καπιταλιστική ιδεολογία, η οποία εμπεριέχει τον τόκο ως θεμελιώδες στοιχείο της επιτυχίας της, κυριαρχούν σήμερα στην οικονομική ζωή παγκοσμίως. Εν τούτοις, σε αντίθεση με το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα, το συμβατικό είναι αποξενωμένο από τους καταθέτες - οι καταθέτες αποποιούνται του δικαιώματός τους να διαχειρίζονται τις περιουσίες τους, και εκχωρούν το δικαίωμα αυτό στα τραπεζικά ιδρύματα. Τα συμβατικά τραπεζικά ιδρύματα συσσωρεύουν τα κέρδη τους από την αποκλειστική διαχείριση των χρημάτων των καταθετών τους, βασικά ως προϊόν που επιφέρει απόδοση λόγω του παράγοντα χρόνου. Τα κέρδη αποδίδονται μόνο στους μετόχους, ενώ οι ζημίες είναι εις βάρος των καταθετών. Αυτό το σύστημα βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά

στο κριτήριο της οικονομικής αποδοτικότητας και αναγνωρίζεται και στηρίζεται σθεναρά από τις κυβερνήσεις, τη βιομηχανία, το δημόσιο, τα πανεπιστήμια και τους πολιτικούς θεσμούς ανά τον πλανήτη. Το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα έχει τα αντίθετα χαρακτηριστικά, όπως φαίνεται στον σχετικό πίνακα.

Είναι αυταπόδεικτο πως καθώς ο ηθικός σταθεροποιητικός μηχανισμός εξασθενούσε, το σύστημα του επιτοκίου ενισχύονταν. Αυτή η εξέλιξη ήταν περισσότερο αισθητή στον Ισλαμικό κόσμο, τουλάχιστον μέχρι την αρχή του τελευταίου τετάρτου του 20ου αιώνα, την περίοδο της πρώτης αύξησης της τιμής του πετρελαίου. Ωστόσο κλιμακώθηκε θεαματικά μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου. Το επακόλουθο κύμα Ισλαμοφοβίας που διαπότισε τους νόμους και τις ρυθμίσεις πολλών χωρών παρήγαγε μια ρεβιζιονιστική αντίδραση στον Ισλαμικό κόσμο. Η αναζήτηση ασφαλέστερων εναλλακτικών οδήγησε στην εκ νέου ανακάλυψη του εν υπνώσει Ισλαμικού οικονομικού μοντέλου και στην άνοδο του Ισλαμικού τραπεζικού συστήματος ως εναλλακτικό απέναντι στο συμβατικό τραπεζικό σύστημα.

Οι ηθικοί κανόνες που είναι ενσωματωμένοι στο Ισλαμικό χρηματοοικονομικό σύστημα, οι οποίες διέπουν τις οικονομικές και χρηματιστηριακές συναλλαγές, περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την ελευθερία της σύμβασης, την προστασία από την Ρίμπα (τοκογλυφία), την προστασία από το Αλ-Γκαράρ (το υπέρμετρο ρίσκο), την προστασία από το αθέμιτο εισόδημα (τζόγος), την προστασία από την χειραγώγηση των τιμών, το δικαίωμα της δίκαιης συ-

✓ **Κατά την πρόσφατη κρίση, οι ισλαμικές τράπεζες υπέστησαν μικρότερο πλήγμα σε σύγκριση με τις συμβατικές. Ξεχώρισαν, μάλιστα, από τη γενική αίσθηση ότι οι συμβατικές τράπεζες προκαλούν μια σοβαρή οικονομική αδικία, εφ' όσον οδηγούν στην ιδιωτικοποίηση των κερδών, αλλά στην παγκοσμιοποίηση των ζημιών.**

ναλλαγής, το δικαίωμα της ισότιμης και ακριβούς πληροφόρησης, την προστασία από το Νταράρ (ζημία/βλάβη), και προάγει τη συνεργασία και αμοιβαία αλληλεγγύη.

Θεαματική ανάπτυξη

Αυτή η εναλλακτική στο συμβατικό τραπεζικό σύστημα είχε μια αναπάντεχα θετική επίδραση σε μια ευρεία γκάμα οικονομικών οργανισμών παγκοσμίως. Στη διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα κατέγραψε έναν θεαματικό ρυθμό ανάπτυξης σε γεωγραφικό, δομικό και οικονομικό επίπεδο. Σήμερα λειτουργούν 267 Ισλαμικές τράπεζες σε 45 χώρες και διαχειρίζονται περισσότερα από 262 δισεκατομμύρια δολάρια σε κεφάλαια, με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 12%. Τα κεφάλαια τους έχουν φτάσει τα 201 δισεκατομμύρια δολάρια, με μέσο ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 23%, και κέρδη που κατά μέσο όρο κυμαίνονται γύρω στο 11% ετησίως. Αξίζει να σημειωθεί ότι 300 συμβατικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένων πολλών διεθνών τραπεζών, προσφέρουν Ισλαμικά τραπεζικά προϊόντα. Εκτιμάται επίσης ότι μέσα στην επόμενη δεκαετία το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα θα διαχειρίζεται περίπου το 50% των καταθέσεων στον Ισλαμικό κόσμο, καθώς η εμπιστοσύνη σε αυτού του τύπου χρηματιστηριακών διαμεσολαβήσεων αυξάνεται.

Η πρόσφατη χρηματιστηριακή και τραπεζική κρίση έδωσε μεγαλύτερη ώθηση στην αναζήτηση ασφαλέστερων εναλλακτικών, ιδίως καθώς διάφορα οικονομικά στοιχεία επιβεβαιώνουν την εγκυρότητα δύο συμπερασμάτων ευνοϊκών για το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα. Το πρώτο είναι ότι οι Ισλαμικές τράπεζες υπέστησαν μικρότερο πλήγμα σε σύγκριση με τις συμβατικές. Το δεύτερο είναι η γενική αίσθηση ότι οι συμβατικές τράπεζες προκαλούν μια σοβαρή οικονομική αδικία, εφ' όσον θεωρούνται ιδρύματα που οδηγούν στην ιδιωτικοποίηση των κερδών και στην παγκοσμιοποίηση των ζημιών.

Οι καταθέτες στο Ισλαμικό τραπεζικό σύ-

στημα, σε αντίθεση με τους καταθέτες στις συμβατικές τράπεζες, θεωρούνται ως συνιδιοκτήτες (Ράμπ Μαλ) και συνεπώς έχουν μερίδιο στα κέρδη και τις ζημίες των οικονομικών δραστηριοτήτων του ιδρύματος. Η αποφυγή του υπέρμετρου ρίσκου και η απαγόρευση της διαπραγμάτευσης των χρεών μειώνουν τις εγγενείς πιθανότητες οικονομικών καταστροφών. Επί πλέον, το Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα είναι διαθέσιμο και σε μη μουσουλμάνους, ενώ σημαντικός αριθμός μουσουλμάνων ίσως επιλέξουν να μην συναλλάγουν με συμβατικά τραπεζικά ιδρύματα, ιδίως όπου υπάρχει αυτή η δυνατότητα εναλλακτικής επιλογής.

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί πως η ανάπτυξη του Ισλαμικού τραπεζικού συστήματος συνεχίστηκε παρά τα πολυάριθμα εμπόδια, όπως: η ανεπαρκής δημόσια γνώση του τρόπου λειτουργίας του Ισλαμικού τραπεζικού συστήματος, η έλλειψη καταρτισμένου / εξειδικευμένου επαγγελματικού προσωπικού, η έλλειψη ενημερωτικών προγραμμάτων σε πανεπιστήμια, και οι ειδικοί στη Σαρία που εγκρίνουν συναλλαγές με ανεπαρκείς γνώσεις για τη σύγχρονη οικονομία.

Από την άλλη πλευρά, παρ' ότι τα Ισλαμικά τραπεζικά συστήματα καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες, δεν έχουν καταφέρει ακόμη να καθιερώσουν μια γκάμα προϊόντων και υπηρεσιών που να καλύπτει την πλειονότητα των απαιτήσεων των αποταμιευτικών / χρεωστικών λογαριασμών. Συνεπώς τα συμβατικά και τα Ισλαμικά τραπεζικά συστήματα αλληλοσυμπληρώνονται στη διαδικασία της διαμεσολάβησης και της δραστηριοποίησης της οικονομίας.

Τραπεζικά θέματα

Σύγκριση μεταξύ Ισλαμικού και Συμβατικού Τραπεζικού Συστήματος

A/A	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
1	Προέλευση	Ατομικιστική, υλιστική συμπεριφορά με σκοπό την αύξηση του πλούτου, με βάση την εκμετάλλευση του χρήματος.	Ένα Ισλαμικό σύστημα κανόνων της Σαρία, που έχει ως αντικείμενο την εξάλειψη της τοκογλυφίας και άλλων παραβιάσεων κατά τις χρηματικές συναλλαγές.
2	Έννοια	Η επιτέλεση χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων και χρηματικών συναλλαγών με την αποδοχή καταθέσεων από το κοινό και την παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων, εντόκως	Μια οικονομική εταιρεία που δέχεται καταθέσεις από το κοινό και υπεισέρχεται σε δραστηριότητες διαμεσολάβησης βάσει των αρχών «Al-Kharaj bid-Daman». Το εισόδημα είναι βασισμένο στην ευθύνη. Το κέρδος «Al-Ghurm» μέσω «Al-Ghurm» είναι μια λειτουργία κινδύνου όπως την προσδιορίζουν οι Κανόνες της Σαρία.
3	Ρόλος	Ουδέτερος οικονομικός. Διαμεσολαβητές μεταξύ δανειστών και επενδυτών	Όχι ουδέτεροι αλλά ενεργοί διαμεσολαβητές. Μπορούν να επενδύσουν, να πουλήσουν, να αγοράσουν και να μπουν σε εταιρικά σχήματα με τρίτους για λογαριασμό τους.
4	Χρήμα	Ένα αγαθό διαθέσιμο προς πώληση ή προς εκμίσθωση	Όχι αγαθό αλλά μόνον ένα μέσον ανταλλαγής.
5	Μηχανισμός	Δανεισμός και ανάκτηση χρημάτων	Οι αρχές του Al-Kharaj bid-Daman. Al-Ghurm μέσω του Al-Ghurm.
6	Βάση	Δανεισμός επί τη βάσει επιτοκίου. Η παράμετρος εδώ είναι ο χρόνος.	Η βάση είναι οι παραγωγικές δραστηριότητες που στηρίζονται στον υπολογισμό των κερδοζημιών
7	Χρηματικοί Πόροι: Πηγές και Χρήσεις	Προέρχονται από τη δανειοδότηση και τη δανειοληψία. Αύξηση ευθυνών με σκοπό τη δημιουργία ενεργητικού. Είναι συνδεδεμένοι με το επιτόκιο και περιορίζονται από την οικονομική τους αποδοτικότητα.	Murabahah, Musharakah, Mudarabah, Istisna, Salam, Ijara, Tawarruq, Μίσθωση, Αμση Επένδυση οριοθετημένη από τη Σαρία.
8	Πελάτες	Δανειστές και δανειζόμενοι, αμφότεροι λειτουργούντες επί τη βάσει επιτοκίου. Μίσθωση τραπεζικών θυρίδων και άλλες υπηρεσίες.	Κάτοχος του Qard Hasan "αγαθοεργού δανείου". Μοιρασμένη ευθύνη. Ο επενδυτής είναι ένας ιδιοκτήτης. Ο Πωλητής ή ο αγοραστής σε όλα τα επιτρεπτά εγχειρήματα. Συνεταίρος.
9	Παραδεκτές	Βιομηχανικές (δραστηριότητες). Μη χρηματική κατοχή αγαθών με στόχο το εμπόριο. Βραχυπρόθεσμη περιορισμένη κατοχή είναι παραδεκτή σε περίπτωση πληρωμής του χρηματικού χρέους. Η αγορά μετοχών άλλων εταιρειών επιτρέπεται. Τα ποσοστά θεσπίζονται από τη ρυθμιστική αρχή.	Ιδιοκτησία/κατοχή των εμπορεύσιμων αγαθών. Επενδύσεις στη βιομηχανία. Επενδύσεις σε ακίνητα. Συναλλαγές με μετοχές εμπορικών εταιρειών στα πλαίσια των κανόνων της Σαρία.
10	Ίδιοι Πόροι	Η έκδοση ιδίων μετοχών εξ ιδίων πόρων είναι παραδεκτή.	Μη παραδεκτή λόγω εμπλοκών οφειλομένων στα επιτόκια.
11	Εξωτερικοί Πόροι	Καταθέσεις από εξωτερικούς (μη ίδιους) πόρους και έντοκος δανεισμός.	Ούτε δανεισμός ούτε δανειοδότηση. Η Mudarabah είναι η βασική λειτουργική συναλλαγή. Δεν υπάρχει επιτόκιο.
12	Εμπορευματοποίηση του χρέους	Επιτρεπτή.	Μη επιτρεπτή
13	Πελατειακές σχέσεις	Οι περιορισμοί βασίζονται αποκλειστικά σε οικονομικά κριτήρια.	Οι περιορισμοί βασίζονται τόσο σε οικονομικά όσο και σε κριτήρια των Κανόνων.
14	Βασικές Λειτουργίες	Αποδοχή καταθέσεων και δανείων επί τη βάσει τόκου.	Κάτοχος πλούτου, άρα μπορεί να συμμετάσχει σε επενδύσεις μαζί με άλλους επενδυτές ή καταθέτες που και αυτοί θεωρούνται κάτοχοι "Rab Mal".
15	Πελατειακά δίκτυα	Οδηγούμενα από τους μεγαλύτερους πελάτες	Η αποταμίευση είναι η μετάθεση της άμεσης κατανάλωσης στο μέλλον, άρα, οι Ισλαμικές τράπεζες αντλούν πόρους από όλα τα κοινωνικά στρώματα, τα πιο εύπορα και τα λιγότερο εύπορα.
16	Συναλλαγές Μετοχικού Κεφαλαίου	Όσο υψηλότερο είναι το μετοχικό κεφάλαιο της Εμπορικής τράπεζας, τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητά της να αυξήσει τη χρηματική της ευθύνη και άρα το ενεργητικό της, χρησιμοποιώντας τα αρμπιτράζ επιτοκίων για να αυξήσει τον πλούτο της.	Δεν υπάρχει τόκος, απλώς επενδύσεις σε παραδεκτές δραστηριότητες.

17	Κέρδος	Μόνον για την εμπορική τράπεζα προερχόμενο από τη διαφορά του τόκου μεταξύ χρημάτων δανειοδότησης και δανειοληψίας.	Προέρχεται από εταιρικές σχέσεις σ' ένα κύκλο μοιράσματος ευθύνης και των συναφών κινδύνων.
18	Ζημία	Οι καταθέτες φέρουν αποκλειστικά τα βάρος της ζημίας, ανεξάρτητα από τα υποκείμενα αυτής αίτια.	Η ζημία μοιράζεται με τους καταθέτες: το ισλαμικό τραπεζικό σύστημα ενεργεί και αυτό ως κάτοχος/ιδιοκτήτης, (Rab-Mal) ακριβώς όπως οι καταθέτες.
19	Εκτίμηση κινδύνου	Το βάρος δίνεται περισσότερο στις εγγυήσεις παρά στο κεφάλαιο, στην εμπράγματη ασφάλεια, στο δυναμικό, στον χαρακτήρα και στη συνθήκη.	Υπερισχύει ο χαρακτήρας.
20	Επιστασία	Από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων, τον εσωτερικό οικονομικό έλεγχο και τη χρηματική Αρχή.	Επιπλέον, υπάρχει η επιστασία και ο έλεγχος της Σαρία
21	Υπερμερία πελάτη	Δεν προβλέπεται περίοδος χάριτος. Πρέπει να πληρώσει πρόστιμα και να μηνυθεί.	Εάν ο πελάτης είναι φερέγγυος τότε λαμβάνει παράταση πληρωμής του ενοικίου χωρίς επιπλέον επιβαρύνσεις. Εάν ο πελάτης είναι εύπορος αλλά όχι φερέγγυος, καλείται να αποφασίσει το δικαστήριο.
22	Ταμείο Zakat	Ένα ταμείο που επέβαλε η Σαρία για κοινωνική χρήση. Δεν υπάρχει στο εμπορικό τραπεζικό σύστημα.	Πυλώνας του Ισλαμικού τραπεζικού συστήματος.
23	Οι σκοποί της Σαρία	Δεν υπάρχουν στο εμπορικό τραπεζικό σύστημα.	Καθοριστικοί στο Ισλαμικό τραπεζικό σύστημα.
24	Νομικό Πλαίσιο	Υποστηρικτικό και καθοδηγητικό	Πολύ αδύναμο και χωρίς συντονισμό.
25	Επαγγελματικό δυναμικό	Ανεπτυγμένο. Στενή συνεργασία με ακαδημαϊκούς θεσμούς	Δεν υπάρχει, δεν έχει αρκετή στήριξη από ακαδημαϊκούς θεσμούς. Μοναδική πηγή είναι η Κεντρική Τράπεζα
26	Δημόσια αναγνώριση/επίγνωση	Ισχυρή.	Πολύ αδύναμη και στοιχειώδης.
27	Υποστήριξη από την Κεντρική Τράπεζα	Ισχυρή εφόσον το επιτόκιο είναι παραδεκτό και απαραίτητο εργαλείο.	Δεν υπάρχει λόγω της πολιτικής επιτοκίων.
28	Χρηματοοικονομικές Αγορές	Ανοικτός χώρος για τις τράπεζες, δεν υπάρχουν εμπόδια.	Εμπόδια Κανονικού χαρακτήρα.
29	Ανταποκρίτριες τράπεζες	Επί τη βάση επιτοκίων, ισχυρές σχέσεις.	Απρόθυμες, λόγω πολιτικής επιτοκίων.
30	Τρέχων λογαριασμός	Μία κατάθεση η οποία μετέπειτα δανείζεται στους δανειολήπτες. Κάποιες φορές προσφέρονται συμβολικά επιτόκια. Επίσης ενίοτε προσφέρονται κάποια ποσά ως δώρα καθώς και τραπεζικά προϊόντα προώθησης	Αγαθοεργό δάνειο "Qard Hasan" χωρίς τόκο ή απόδοση
31	Λογαριασμοί καταθέσεων	Επιτρέπονται καθώς αποτελούν τμήμα της συσσώρευσης κεφαλαίων.	Δεν επιτρέπονται καθώς είναι εταίροι στα κέρδη και στις ζημιές.
32	Ενέγγυος πίστωση (πιστωτική επιστολή)	Υπάρχει.	Υπάρχει αλλά με Κανονικές οδηγίες.
33	Documentary (L/C)	Υπάρχει.	Υπάρχει αλλά με Κανονικές οδηγίες.
34	Bills of Transfer	Υπάρχει.	Υπάρχει.
35	Travellers Cheques	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.
36	Συναλλαγματικές πώλησης	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.
37	Θυρίδες φύλαξης	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.
38	Διασυνοριακές διευκολύνσεις	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.
39	Μοίρασμα Κινδύνου	Δεν υπάρχει.	Υπάρχει.
40	Άμεση επένδυση	Δεν υπάρχει.	Υπάρχει.
41	Συνδρομή, πώληση και θεματοφύλακες μετοχών	Υπάρχουν.	Υπάρχουν για τις εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε επιτρεπτές εμπορικές δραστηριότητες.
42	Διανομή κερδοφόρων μεριδίων	Υπάρχει.	Υπάρχει για τις εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε επιτρεπτές εμπορικές δραστηριότητες.
43	Συναλλαγές σε εμπορικές συναλλαγματικές	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.
44	Προεξόφληση εμπορικών συναλλαγματικών	Υπάρχει.	Δεν επιτρέπεται.
45	Συναλλαγές ξένου συναλλάγματος	Υπάρχουν.	Υπάρχουν με την αυστηρή προϋπόθεση φυσικής άμεσης παράδοσης.
46	Υπερανάλωση	Υπάρχει.	Δεν επιτρέπεται.
47	Πιστωτικές κάρτες	Υπάρχουν.	Υπάρχουν αλλά με Κανονικές οδηγίες.
48	Χρεωστικές κάρτες	Υπάρχουν.	Υπάρχουν.

Πηγές: Ισλαμικές Οικονομικές Υπηρεσίες (Islamic Financial Services)/Ισλαμικό Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (Islamic Economic Research Center), Πανεπιστήμιο Του Βασιλέως Abdulaziz (King Abdulaziz University), Jiddah, Σαουδική Αραβία. - Dr Fouad Matraji. - Dr Saleh Jallad.

Πιστωτικές κάρτες

Ελλαδική τραπεζική αγορά / Πιστωτικές κάρτες

Χαμηλή διείσδυση, περιθώρια ανάπτυξης

- ✓ Ακριβής δείκτης του κόστους που συνεπάγεται κάθε πιστωτική κάρτα είναι το ΣΕΠΠΕ (Συνολικό Ετήσιο Πραγματικό Ποσοστό Επιβάρυνσης) στο οποίο έχουν συνυπολογισθεί και επιπρόσθετες χρεώσεις και έξοδα, πέραν του βασικού επιτοκίου.

Ένα... χιλιάριο χρωστάει κατά μέσο όρο ο Έλληνας καταναλωτής για τις συναλλαγές που πραγματοποιεί μέσω πιστωτικών καρτών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος οι οφειλές των Ελλήνων σε κάρτες αγγίζουν τα 10 δισ. ευρώ εκ των οποίων σε καθυστέρηση βρίσκονται τα 2 δισ. ευρώ, ενώ σύμφωνα με μελέτη του Οικονομικού Πανεπιστημίου οι κάρτες που έχουν εκδοθεί από τις τράπεζες φτάνουν τα 11 εκατομμύρια. Παρ' όλα αυτά σύμφωνα με τα τραπεζικά στελέχη, οι πιστωτικές κάρτες, εφόσον χρησιμοποιούνται συνεπώς δηλαδή με λίγους μήνες αποπληρωμής και χωρίς τόκο, αποτελούν την πλέον ενδεδειγμένη λύση για τα νοικοκυριά.

Σε γενικές γραμμές, ένα από τα βασικά κριτήρια επιλογής της πιστωτικής κάρτας, είναι το βασικό επιτόκιο το οποίο σας παρέχεται. Ένας ακόμη πιο ακριβής δείκτης του κόστους που συνεπάγεται η κάθε πιστωτική κάρτα είναι το ΣΕΠΠΕ (Συνολικό Ετήσιο Πραγματικό Ποσοστό Επιβάρυνσης) στο οποίο έχουν συνυπολογισθεί και επιπρόσθετες χρεώσεις και έξοδα πέραν του βασικού επιτοκίου.

Τέλος, υπάρχει πλήθος επί πλέον χαρακτηριστικών, τα οποία προσφέρονται ανάλογα με την κατηγορία ή τον τύπο κάρτας, όπως π.χ. η κάρτα μεταφοράς υπολοίπου, που παρέχει τη δυνατότητα συγκέντρωσης των οφειλών από όλες τις πιστωτικές κάρτες σε μία, η φοιτητική η οποία παρέχει ευνοϊκότερο επιτόκιο και όρους στους φοιτητές, η αθλητική η οποία συνδέεται με έναν σύλλογο και προσφέρει π.χ. εισιτήρια για αγώνες ως ανταμοιβή της χρήσης της κάρτας στις καθημερινές συναλλαγές του πελάτη ή απαλλαγή της ετήσιας συνδρομής αν είστε κάτοχος εισιτηρίων διαρκείας κ.ο.κ.

Δημοφιλείς στις ηλικίες 35-44

Σύμφωνα με την 2η έρευνα MasterCard Barometer

- ✓ Σύμφωνα με τη 2η έρευνα MasterCard Barometer, που διενεργήθηκε στην Ελλάδα, σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων, η χρήση των καρτών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική συγκυρία, το επιθυμητό ύψος των δαπανών κατά περίπτωση, αλλά και με το προσδοκώμενο όφελος.

που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα σχετικά με τις καταναλωτικές συνήθειες των Ελλήνων, η χρήση των καρτών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική συγκυρία, το επιθυμητό ύψος των δαπανών κατά περίπτωση αλλά και με το προσδοκώμενο όφελος.

Δύο στους πέντε Έλληνες δηλώνουν ότι ξοδεύουν περισσότερα χρήματα σε σχέση με παλαιότερα ενώ ένας στους 3 συμμετέχοντες, κυρίως μεγαλύτερων ηλικιών, δηλώνει ότι κινείται στα ίδια επίπεδα. Ένας στους τέσσερις και κυρίως στις ηλικίες 45-54 δηλώνει ότι ξοδεύει λιγότερα.

Οι βασικότεροι λόγοι για τους οποίους οι συμμετέχοντες στην έρευνα δηλώνουν ότι ξοδεύουν περισσότερα χρήματα είναι η «ακρίβεια» και η «αύξηση των τιμών». Αντίθετα, οι νεαρότερες ηλικίες, για τις οποίες διαμορφώνονται νέες συνθήκες ζωής (φοιτητές, νιόπαντροι, νέοι γονείς κλπ) είναι αυτές που αναφέρουν περισσότερο λόγους «αύξησης αναγκών και υποχρεώσεων». Ένας στους τέσσερις από

- ✓ Την πλέον ενδεδειγμένη μορφή δανεισμού αποτελούν οι πιστωτικές κάρτες σύμφωνα με τα στελέχη της ελλαδικής τραπεζικής αγοράς, εφ' όσον χρησιμοποιούνται λελογισμένα, δηλαδή εξοφλούνται με τις δυνατόν λιγότερες δόσεις.

όσους δήλωσαν ότι ξοδεύουν λιγότερα σε σχέση με πέρυσι, αναφέρει ως κύριο λόγο τη «μείωση του εισοδήματος» και την «ύπαρξη οικονομικής δυσχερείας». Κυριότερο λόγο μείωσης των δαπανών αποτελεί η «κρίση» και η «μη ύπαρξη συγκεκριμένου λόγου» (συνολικά 48% των ερωτηθέντων) από όπου διαφαίνεται η πρόληψη ή / και η ανησυχία λόγω της πρόσφατης οικονομικής συγκυρίας.

Η «οικονομική δυσχέρεια» και η «μείωση του εισοδήματος» αναφέρεται περισσότερο από τις παραγωγικές ηλικίες των 35-54 χρόνων, ενώ λόγους «αποταμίευσης» και «καλύτερης διαχείρισης» αναφέρουν κυρίως μεγαλύτερες ηλικίες (άνω των 55 ετών).

Χρήση για αγορές

Από το σύνολο των ερωτηθέντων, 21% δήλωσαν κάτοχοι καρτών. Οι άντρες, περισσότερο από τις γυναίκες, και οι ηλικίες 35-44 είναι αυτοί που χρησιμοποιούν κυρίως κάρτες για τις αγορές τους. Ως κυριότερο λόγο χρήσης της κάρτας αναφέρουν την «δυνατότητα καταβολής άτοκων δόσεων». Άλλοι λόγοι είναι:

- Ευκολία - Δεν χρειάζεται να έχουν οι κάτοχοι μαζί τους μετρητά
- Ειδικές προσφορές μέσω της χρήσης καρτών
- Προγράμματα επιβράβευσης μέσω της χρήσης καρτών
- Έλλειψη μετρητών
- Διευκόλυνση στις ηλεκτρονικές αγορές

Οι γυναίκες και ηλικίες έως 44 χρόνων θεωρούν ως βασικότερο λόγο χρήσης τις άτοκες δόσεις που τους προσφέρουν οι έμποροι σε συνεργασία με τις τράπεζες, ενώ οι συμμετέχοντες ηλικιών 18 - 44 αναφέρουν επίσης την ευκολία - καθώς δεν χρειάζονται μετρητά - τα προγράμματα επιβράβευσης και τις αγορές μέσω internet. Οι βασικοί λόγοι για τους

οποίους όσοι έχουν κάρτα δεν την χρησιμοποιούν, είναι η ανάγκη για «καλύτερο έλεγχο των δαπανών τους» (αναφέρεται κυρίως από γυναίκες και μεγαλύτερες ηλικίες) και επειδή θεωρούν ότι τα «μετρητά είναι πιο ασφαλή» (αναφέρεται σε μεγαλύτερο βαθμό από άντρες και ηλικίες κάτω των 45 χρόνων).

Πρόθεση χρήσης

Ένας στους πέντε Έλληνες δηλώνει πρόθεση να πραγματοποιήσει μία μεγάλη αγορά στους επόμενους 12 μήνες. Το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο μεταξύ των αντρών και των νεαρότερων ηλικιών. Η μεγάλη πλειονότητα όσων δηλώνουν πρόθεση να πραγματοποιήσουν μία μεγάλη αγορά στους επόμενους

12 μήνες, θέτει σαν προϋπόθεση δύο παράγοντες: α) την συμφέρουσα τιμή και β) τους ευνοϊκούς όρους πληρωμής

Η ταυτόχρονη ισχύς και των δύο παραπάνω όρων είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας για όλες τις υποομάδες του κοινού της έρευνας, ενώ αποκλειστικά τον παράγοντα της συμφέρουσας τιμής αναφέρουν οριακά περισσότερο οι άντρες και οι ηλικίες άνω των 45 χρόνων.

Πρωθητική ενέργεια Geniki Bank

Χαμηλό επιτόκιο για δύο μήνες

Η Geniki Bank, μέλος του Ομίλου Société Générale, μείωσε το επιτόκιο αγορών των πιστωτικών της κάρτων μόλις στο 4,9%, για αγορές που πραγματοποιούνται

κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο 2010. Συγκεκριμένα, προσφέρει τη δυνατότητα σε υφιστάμενους και νέους κατόχους των πιστωτικών της κάρτων Geniki Visa Electron/Classic, Geniki Visa Gold και Geniki MasterCard να πραγματοποιήσουν τις αγορές που επιθυμούν κατά το διάστημα 1/02/2010 - 31/03/2010 και να επωφεληθούν από:

- Προνομιακό επιτόκιο αγορών 4,9%, το χαμηλότερο της αγοράς!
- Άνετη αποπληρωμή, εφόσον το επιτόκιο 4,9% θα ισχύει μέχρι και 15/5/10 για την αποπληρωμή των αγορών που θα έχουν πραγματοποιηθεί κατά το διάστημα 1/02/2010 - 31/03/2010.
- Δωρεάν συνδρομή για ένα χρόνο σε όλες τις νέες πιστωτικές κάρτες από τη Geniki Bank.

Οι πιστωτικές κάρτες των τραπεζών

Οι τράπεζες διαθέτουν στο καταναλωτικό - συναλλακτικό κοινό ευρεία ποικιλία πιστωτικών καρτών, προκειμένου οι διαφορετικοί τύποι τους να συνδυάζονται καλύτερα με τις διαφορετικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των χρηστών τους. Οι κάρτες παρέχουν στους χρήστες διαφόρων μορφών ανταμοιβή αναλόγως του όγκου των συναλλαγών που πραγματοποιούν. Αυτή μπορεί να συνίσταται σε επιστροφή μετρητών, σε προσφορά δώρων και παροχή διευκολύνσεων, στη συμμετοχή σε πράξεις κοινωνικής αλληλεγγύης κ.λπ.

Τράπεζα Κύπρου

Η Τράπεζα Κύπρου διαθέτει μια σειρά πιστωτικών καρτών Visa και MasterCard. Όλες οι πιστωτικές κάρτες της Τράπεζας Κύπρου διαθέτουν χαμηλό επιτόκιο μεταφοράς υπολοίπου και δυνατότητα επιλογής ελάχιστης καταβολής δόσης (Κύπρου Visa Classic, Κύπρου MasterCard Standard). Ταυτόχρονα, οι προνομιακές κάρτες της Τράπεζας Κύπρου προσφέρουν δωρεάν συμβουλευτική νομική και ιατρική υπηρεσία όλο το 24ωρο (Κύπρου Visa Gold, Κύπρου MasterCard Gold). Η τράπεζα προσφέρει ακόμη τις προπληρωμένες κάρτες (Κύπρου Prepaid Card και Κύπρου Prepaid Gift Card), καθώς επίσης και τη χρεωστική κάρτα Debit card. Αντίστοιχα, πιστωτικές κάρτες διατίθενται και για επαγγελματίες και επιχειρήσεις.

Marfin Egnatia Bank

Η Marfin Egnatia Bank προσφέρει μία σειρά από πιστωτικές κάρτες με διαφορετικά προνόμια και όρους προκειμένου να καλύψει όλες τις ανάγκες του καταναλωτή. Σε συνεργασία με τον οργανισμό Visa, παρέχει πιστωτικές κάρτες με πρόγραμμα επιβράβευσης και επιπλέον προνόμια (Marfin Blue Visa, Marfin Gold Visa), πιστωτική κάρτα ειδικά για φοιτη-

τές (Cool Visa Electron), πιστωτική κάρτα με ποσοστό συνεισφοράς σε κοινωνικές οργανισμούς (Marfin Προσφέρω Visa), καθώς και πιστωτικές κάρτες σε συνεργασία με εμπορικές επιχειρήσεις και οργανισμούς με επιπλέον προνόμια (AEL Visa, e-shop.gr Visa). Τέλος, με την κάρτα moneymoney παρέχεται η δυνατότητα ανάληψης μετρητών με χαμηλό επιτόκιο. Για επιχειρήσεις, διατίθεται η πιστωτική κάρτα Marfin Visa Business.

Ελληνική Τράπεζα

Η Ελληνική Τράπεζα προσφέρει δύο είδη πιστωτικών καρτών Hellenicard VISA, τη χρυσή Hellenicard Gold Visa και την κλασική Hellenicard Visa, ενώ η χρεωστική της είναι η Cash Card Electron.

Εθνική Τράπεζα

Η Εθνική Τράπεζα προσφέρει μία σειρά πιστωτικών καρτών για να επιλέξετε αυτή που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις σας. Δίνεται η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε μία γκάμα κλασικών πιστωτικών καρτών (Go Visa, Go MasterCard, Gold MasterCard, Platinum MasterCard, Visa Electron), αλλά και καρτών εκδοδόμενων σε συνεργασία με εμπορικές επιχειρήσεις ή άλλους οργανισμούς, παρέχοντας προνόμια κατά τις συναλλαγές με τις επιχειρήσεις αυτές (AB Visa, My club card, Easy Buy,

Electronet Deal, Be expert, AKHS Extra). Ακόμη, η Αγαπώ τα Παιδιά MasterCard είναι μια κάρτα που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό Welfare Action Hellas για να στηρίξει το πρόγραμμα «αγαπώ τα παιδιά». Με τη χρήση της πιστωτικής κάρτας, ο κάτοχός της συνεισφέρει το 50% της ετήσιας συνδρομής και το 1% κάθε αγοράς που πραγματοποιεί στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Τέλος, η κάρτα Eurocard είναι σχεδιασμένη ειδικά για συναλλαγές σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Alpha Bank

Η Alpha Bank διαθέτει μία ευρεία γκάμα πιστωτικών καρτών με πολλαπλά προνόμια τόσο για ιδιώτες όσο και για επιχειρήσεις. Οι κάρτες Alpha Bank Bonus Visa, Alpha Bank Bonus MasterCard και Alpha Bank Bonus American Express είναι σύγχρονες πιστωτικές κάρτες με ενσωματωμένο smart chip το οποίο εξασφαλίζει μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές, αλλά και τη δυνατότητα επιβράβευσης του κατόχου για τις συναλλαγές του. Στην ίδια κατηγορία Bonus, διατίθεται μία σειρά πιστωτικών καρτών συνεργασίας με την εταιρεία κινητής τηλεφωνίας Wind (WIND Bonus American Express, WIND Bonus Visa), την αεροπορική Aegean Airlines (Aegean Bonus Visa) και τα καταστήματα Fokas (Fokas Bonus

Πιστωτικές κάρτες

American Express). Η Χρυσή Alpha Bank Visa απευθύνεται σε επίλεκτους πελάτες και παρέχει μία σειρά "χρυσών προνομίων" όπως επιβράβευση αγορών. Άλλες πιστωτικές κάρτες της Alpha Bank περιλαμβάνουν προγράμματα επιστροφής μετρητών (Dynamic American Express), αυξημένη ασφάλεια για συναλλαγές μέσω διαδικτύου (Κάρτα Blue από την American Express) και επιστροφή για όλες τις αγορές στα πολυκαταστήματα Notos Galleries (notosplus Visa). Η Πράσινη Κάρτα American Express και η Χρυσή American Express είναι κάρτες διεθνούς κύρους που διευκολύνουν τις συναλλαγές σας σε Ελλάδα και εξωτερικό. Τέλος, η χρεωστική κάρτα Alpha Bank Enter Visa δίνει τη δυνατότητα πραγματοποίησης συναλλαγών με απευθείας χρέωση του τραπεζικού σας λογαριασμού. Οι εταιρικοί πελάτες μπορούν να επωφεληθούν από τα προνόμια που παρέχουν οι εταιρικές κάρτες της Alpha Bank (Χρυσή και Αργυρή Alpha Bank Visa Business, Πράσινη και Χρυσή Κάρτα Corporate American Express).

Eurobank

Η Eurobank διαθέτει περισσότερες από 30 πιστωτικές κάρτες, οι οποίες ικανοποιούν τις ανάγκες κάθε καταναλωτή. Οι κλασικές πιστωτικές κάρτες της Eurobank παρέχουν διαφορετικούς όρους όσον αφορά τα επιτόκια, την εισφορά και τη δυνατότητα ανάληψης μετρητών (Euroline, Euroline style, Eurobank Visa Classic, Eurobank Visa Gold, Eurobank Visa Business, Eurobank MasterCard, Gold Eurobank MasterCard, Student Eurobank Visa, Platinum Eurobank MasterCard, Euroline Home).

Ταυτόχρονα προσφέρει διαφορετικές πιστωτικές κάρτες με προνομιακούς όρους για αγορές από συγκεκριμένα καταστήματα αλλά και για εξασφάλιση προνομιακών όρων αναφορικά με την συνεργαζόμενη επιχείρηση ή οργανισμό (Ηλεκτρονική Αθηνών Visa, Expert Visa, PAO BC Eurobank MasterCard, WWF Eurobank Visa, Reward Visa με τα πολυκαταστήματα Attica, Military Club Visa Εθνική Ελλάδος Μπάσκετ Visa, Dama Visa, Allianz Visa, Must MasterCard, Ευρωπαϊκή Πίστη MasterCard, Cosmote Visa, ΕΛΠΑ Visa, Sider Visa, Smart MasterCard, Electronet Family, Longchamp Card, Le Club Danos, Magna Gold Γερμανός, Pontos Visa). Επίσης διατίθεται η προπληρωμέ-

νη κάρτα Eurobank Visa για ασφαλείς διαδικτυακές συναλλαγές, καθώς και η χρεωστική κάρτα Euroline Debit.

Τράπεζα Πειραιώς

Η Τράπεζα Πειραιώς παρέχει μία ευρεία ποικιλία καρτών από τις οποίες μπορείτε να επιλέξετε εκείνη που ταιριάζει περισσότερο στις δικές σας ανάγκες. Εκτός από τις κλασικές πιστωτικές κάρτες που παρέχονται (Πειραιώς Visa Classic, Πειραιώς Visa Gold, Πειραιώς Visa MasterCard, Πειραιώς Visa Electron, Πειραιώς MasterCard), διατίθεται και μία σειρά από πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν εκδοθεί σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς και εμπορικές επιχειρήσεις και οι οποίες παρέχουν επιπλέον προνόμια για συναλλαγές με τους συγκεκριμένους οργανισμούς (Development & Work Visa, Development & Work MasterCard, V.D.V Leben Intl AEAZ Visa, Panathinaikos FC Visa Classic, Panathinaikos Visa Gold, Miles and More MasterCard, Miles and More MasterCard Gold, Ευρωπαϊκή Life Card Visa, Champions Card MasterCard).

Παράλληλα, η Τράπεζα Πειραιώς διαθέτει εξειδικευμένες πιστωτικές κάρτες για φοιτητές (Πειραιώς Visa University), οικονομικούς μετανάστες (Πειραιώς Visa Classic For Immigrants, Πειραιώς MasterCard Standard for Immigrants) και ειδικό πρόγραμμα με εισφορά σε κοινωνικές οργανώσεις (winlife Visa), καθώς και προπληρωμένες (webuy) και χρεωστικές κάρτες (visa debit). Όλες οι κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς διαθέτουν smart chip για μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές.

Emporiki Bank

Οι πιστωτικές κάρτες της Εμπορικής Τράπεζας (Emporiki Bank Visa Πρόνομο Υγείας, Emporiki Bank Visa Classic Πρόνομο Υγείας, Emporiki Bank Visa Gold Πρόνομο Υγείας, Emporiki Bank MasterCard Πρόνομο Υγείας) παρέχουν παράλληλα διάφορα προνόμια υγείας (π.χ. δωρεάν check up, έκπτωση σε διαγνωστικές εξετάσεις και νοσήλια), ασφαλιστικές καλύψεις ταξιδιών και ζωής κ.α. Ακόμη, σε συνεργασία με τον όμιλο Antenna παρέχει την πιστωτική κάρτα ANT1 Visa η οποία δίνει επί πλέον διάφορες προσφορές, δώρα, διαγωνισμούς και ψυχαγωγικά παιχνίδια του καναλιού. Για εταιρικούς πελάτες η

Emporiki Bank Visa Business απευθύνεται σε επιχειρήσεις που θέλουν να εκδώσουν στα στελέχη τους πιστωτικές κάρτες.

ATE Bank

Οι πιστωτικές κάρτες που διαθέτει η ATEBank ξεκινούν από τις απλές και ευέλικτες πιστωτικές κάρτες, με δωρεάν συνδρομή για τον 1ο χρόνο και δυνατότητα έκδοσης μέχρι και 2 πρόσθετων πιστωτικών καρτών για άτομα της επιλογής σας (ATEBank Visa, ATEBank MasterCard). Επίσης διατίθενται κάρτες με αυξημένο πιστωτικό όριο και επιπλέον προνόμια (ATEBank Visa Gold, ATEBank MasterCard Gold), με χαμηλό πιστωτικό όριο και χαμηλή συνδρομή για μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές (ATEBank Visa Electron), καθώς και εξειδικευμένες κάρτες για φοιτητές (Φοιτητική ATEBank Visa Electron) και για επαγγελματίες (ATEBank Visa Business). Οι δύο νέες πιστωτικές κάρτες της τράπεζας είναι η Portofoli Visa και η ATEClub Visa.

Η πρώτη δίνει τον «απόλυτο έλεγχο» στους κατόχους της με πιστωτικό όριο έως 2.000 ευρώ, ενώ η δεύτερη προσφέρεται με δωρεάν συνδρομή για όλο το διάστημα μισθοδοσίας μέσω της τράπεζας. Η ATEnet Visa Debit είναι η χρεωστική κάρτα της τράπεζας και η ATEBank Prepaid Card η προπληρωμένη.

Hellenic Postbank

Το Ταχυδρομικό Ταμειούτριο διαθέτει πιστωτικές κάρτες που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες των καταναλωτών. Έτσι, διατίθεται η TT Visa ανταγωνιστικό επιτόκιο εξόφλησης, η TT MasterCard με επιστροφή 1% για κάθε αγορά, η TT Philatelic Visa (την οποία προσφέρουν τα ΕΛΤΑ με την εγγραφή του TT) καθώς και η χρεωστική κάρτα TT Visa Electron.

Attica Bank

Η Attica Bank προσφέρει μία μεγάλη ποικιλία από πιστωτικές κάρτες που αναφέρονται σε διαφορετικές απαιτήσεις πελατών. Η Attica Bank διαθέτει τις απλές πιστωτικές κάρτες (Attica Card Visa Classic, Attica Card MasterCard Standard, Attica Bank MasterCard Unembossed), πιστωτικές κάρτες με αυξημένο πιστωτικό όριο και προνομιακούς όρους (Attica Card Visa Gold, Attica Card MasterCard

Platinum) καθώς και κάρτα για αυξημένη ασφάλεια συναλλαγών μέσω Internet (Attica Card Visa Electron). Επιπλέον διατίθεται πιστωτικές κάρτες με προνομιακούς όρους αποκλειστικά για τα μέλη του ETAA (TechnoCard Visa - TechnoCard MasterCard, LEXCard Visa - LEXCard MasterCard, MDCard Visa - MDCard MasterCard). Τέλος, διατίθενται πιστωτικές κάρτες σε συνεργασία με επιχειρήσεις για παροχή προνομίων κατά τις συναλλαγές με τις επιχειρήσεις αυτές (MIKA Visa, Πολιτικός VISA, Π.ΣΥ.Π ΔΕΗ Visa, KOMBOΣ Visa, Περιηγητής Visa, Robocard Visa, CEL Tours Visa, Beautycom Visa, Diathermiki Visa, ΗΡΑΚΛΗΣ Visa).

Geniki Bank

Η Geniki Bank διαθέτει μία σειρά πιστωτικών καρτών συνεργαζόμενη με τους οργανισμούς Visa και MasterCard. Έτσι, προσφέρονται οι πιστωτικές κάρτες Geniki Visa & Visa Electron και Geniki MasterCard για διευκόλυνση των καθημερινών συναλλαγών, Geniki Visa Gold με προνομιακούς όρους και αυξημένο πιστωτικό όριο. Τέλος έχει και τη χρεωστική κάρτα CASH 365 Maestro χωρίς επιβάρυνση τόκων και ετήσια συνδρομή.

Pro Bank

Η ProBank σε συνεργασία με τον διεθνή οργανισμό Visa παρέχει πέντε διαφορετικές πιστωτικές κάρτες για διαφορετικούς τύπους αναγκών. Εκτός από την κλασική πιστωτική κάρτα (ProBank Visa Classic), διατίθεται η ProBank Visa Electron για ασφαλείς αγορές μέσω διαδικτύου, η ProBank Visa Gold με επιπλέον προνόμια στους κατόχους της, η ProBank Visa Platinum με αυξημένο πιστωτικό όριο και, τέλος, η ProBank Visa Business η οποία απευθύνεται σε εταιρικούς πελάτες. Η χρεωστική κάρτα της τράπεζας είναι η Probank Maestro.

Millennium Bank

Η Millennium διαθέτει μία σειρά πιστωτικών καρτών διαφορετικών χαρακτηριστικών οι οποίες καλύπτουν πολλαπλές ανάγκες του καταναλωτή. Προσφέρονται οι κλασικές πιστωτικές κάρτες (Millennium Bank Visa Classic, Millennium Bank Standard MasterCard) και οι κάρτες με επιπλέον προνόμια και αυξημένο πιστωτικό όριο (Millennium Bank Visa Gold,

Millennium Bank MasterCard Platinum, MasterCard Prestige) αλλά και εξειδικευμένες κάρτες για φοιτητές (Millennium Bank Visa Electron για φοιτητές), πιστωτική κάρτα σταθερής δόσης (MasterCard Σταθερής Δόσης), καθώς και εταιρική πιστωτική κάρτα (Business Visa). Επιπλέον, παρέχονται κάρτες σε συνεργασία με οργανισμούς και επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν προνόμια για συναλλαγές με τις επιχειρήσεις ή τους οργανισμούς αυτούς (Μασούτης Visa, ΣΑΚΑ Visa, Interamerican MasterCard Visa, Interamerican MasterCard Gold, IKEA Card). Τέλος, παρέχεται και η χρεωστική κάρτα Millennium Bank Debit.

Proton Bank

Η Proton Bank διαθέτει ένα σύνολο πιστωτικών καρτών σε συνεργασία με τους οργανισμούς Visa και MasterCard. Πιο συγκεκριμένα, διατίθενται οι πιστωτικές κάρτες Proton Bank Classic Visa, Proton Bank Gold Visa, Proton Bank Platinum Visa, MasterCard Standard, MasterCard Gold και MasterCard Platinum με υψηλά πιστωτικά όρια και ευελιξία στην καταβολή των δόσεων, καθώς και την κάρτα Proton Bank Business Visa ειδικά για επιχειρήσεις και επαγγελματίες. Ταυτόχρονα διαθέτει μια σειρά πιστωτικών καρτών σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς (Metropolitan Hospital PROTONBANK Visa, Visa αποφοίτων Βαρβακείου Σχολής).

Aspis Bank

Η Aspis Bank διαθέτει μία ευρεία γκάμα πιστωτικών καρτών με πολλαπλά προνόμια τόσο για ιδιώτες όσο και για επιχειρήσεις. Η Aspis Visa classic είναι μια ευέλικτη πιστωτική κάρτα σχεδιασμένη να σας εξυπηρετήσει σε όλες σας τις ανάγκες και προσαρμοσμένη στο σύγχρονο τρόπο ζωής. Η Aspis Gold Visa με ενσωματωμένο chip, είναι το ασφαλές καθημερινό σας εργαλείο ακόμα και για την μικρότερη συναλλαγή. Η κάρτα Aspis College σχεδιάστηκε ειδικά για να καλύπτει τις ανάγκες των παιδιών που σπουδάζουν, δίνοντάς τους μια προκαθορισμένη ελευθερία κινήσεων. Σχεδιασμένη για χρήση σε ηλεκτρονικό περιβάλλον (Electron), ταιριάζει με τον τρόπο ζωής των φοιτητών αλλά δίνει και τη σιγουριά ότι "δεν θα υπερβούν τα όρια". Η τελευταία κάρτα της τράπεζας είναι η Aspis One MasterCard η οποία προ-

σαρμόζεται στις απαιτήσεις του κάθε πελάτη. Η Aspis Debit Visa είναι η χρεωστική κάρτα της τράπεζας.

Citibank

Οι πιστωτικές κάρτες της Citibank δίνουν τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφορετικών προνομίων και όρων όπως πιστωτικό όριο, επιτόκιο και δυνατότητα ανάληψης μετρητών (Citibank Platinum Visa, Citibank Gold Visa, Citibank Gold MasterCard, Citibank Visa, Citibank MasterCard). Ταυτόχρονα, διατίθεται η Citibank Student Visa μια κάρτα ειδικά σχεδιασμένη για φοιτητές με χαμηλό επιτόκιο και χωρίς συνδρομή όπως επίσης και οι Citibank Visa Vodafone Student και Olympiakos Citibank Visa Student, καθώς και μία σειρά πιστωτικών καρτών με συνεργαζόμενες εταιρίες (Shell Citibank MasterCard, Citibank Visa Vodafone Classic και Gold, Ολυμπιακός Citibank Visa Classic και Gold, PAOK MasterCard και Gold, Alico Citibank Visa Gold, Affinity Card Visa, Glou Citibank MasterCard), παρέχοντας ποικίλα προνόμια κατά τις συναλλαγές με τις εταιρείες αυτές.

HSBC

Η HSBC παρέχει μία σειρά πιστωτικών καρτών με διαφορετικά προνόμια που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες που μπορεί να έχει ένας καταναλωτής. Ξεκινώντας με την «κλασική» πιστωτική κάρτα Visa Classic και την προνομιακή Visa Gold, η HSBC παρέχει πιστωτικές κάρτες με διεθνή αποδοχή και δυνατότητα αντικατάστασης την επόμενη μέρα σε περίπτωση κλοπής (HSBC Premier MasterCard) αλλά και πιστωτική κάρτα απευθυνόμενη ειδικά σε φοιτητές (HSBC Visa U-Start).

Πανελλήνια Τράπεζα

Η Πανελλήνια Τράπεζα παρέχει δύο τύπους πιστωτικών καρτών συνεργαζόμενη με τους μεγαλύτερους οργανισμούς πιστωτικών καρτών Visa και MasterCard. Έτσι, διατίθενται η πιστωτική κάρτα Πανελλήνια Visa και Πανελλήνια MasterCard με δυνατότητα μεταφοράς υπολοίπου με επιτόκιο 0%, αγορές με άτοκες δόσης και ελάχιστη καταβολή δόσης ίση με 2% επί του ποσού της οφειλής. Επιπλέον διατίθεται η Πανελλήνια Visa Business Card ειδικά σχεδιασμένη για χρήση από εταιρικούς πελάτες και επαγγελματίες.

Αναμνηστικό δώρο του ΕΒΕ Λευκωσίας στη Βασίλισσα Σοφία της Ισπανίας

Ο Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λευκωσίας κ. Χριστόδουλος Ε. Αγκαστινιώτης συνοδευόμενος από τον Αντιπρόεδρο Βιομηχανίας κ. Παναγιώτη Παπαφλίππου και το Διευθυντή κ. Σωκράτη Ηρακλέους είχε φιλοφρονητική συνάντηση στο Δημοτικό Μέγαρο Λευκωσίας με την Α.Μ. τη Βασίλισσα Σοφία της Ισπανίας στην οποία μετέφερε τους χαιρετισμούς του επιχειρηματικού κόσμου της πρωτεύουσας και τις ευχαριστίες του για τη μεγάλη τιμή που προσδίδει στην Κύπρο η επίσκεψή της. Ο κ. Αγκαστινιώτης επέδωσε στη Βασίλισσα Σοφία ως αναμνηστικό δώρο εκ μέρους του ΕΒΕΛ αργυρό αντίγραφο του караβιού της Κερύνειας, του αρχαιότερου ίσως ναυαγίου παγκοσμίως. Σε σύντομη προσφώνηση του ο Πρόεδρος του ΕΒΕΛ επεσήμανε τους συμβολισμούς μεταξύ του αναμνηστικού δώρου και του αγώνα μας για δίκαιη λύση του κυπριακού και απελευθέρωση των κατεχομένων μας, περιλαμβανομένης της Κερύνειας.

Η βασίλισσα Σοφία εξέφρασε τις θερμές ευχαριστίες για τις ευχές και το αναμνηστικό δώρο του Επιμελητηρίου Λευκωσίας.

Επίσκεψη στο Ίδρυμα Πιερίδη

Η Βασίλισσα Σοφία της Ισπανίας, προτού αναχωρήσει για τη Μαδρίτη, πραγματοποίησε ιδιωτική επίσκεψη στο Ίδρυμα Πιερίδη στη Λάρνακα. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Δημήτρης Πιερίδης, ξενάγησε τη Βασίλισσα Σοφία στις αίθουσες του Μουσείου Πιερίδη στο Πολιτιστικό Κέντρο Marfin Laiki, όπου η Βασίλισσα Σοφία και η συνοδεία της γνώρισαν μέσα από τις Συλλογές, 9000 χρόνια κυπριακής Ιστορίας και Πολιτισμού. Από τη Νεολιθική Εποχή μέχρι τη Ρώμη, το Βυζάντιο, το Μεσαίωνα αλλά και την κυπριακή Λαογραφία.

MITSIDES

ΔΟΚΙΜΑΣΤΕ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΜΑΣ: www.mitsidesgroup.com

AEIN DESIGN 5277

- 75 χρόνια παράδοσης
- Πρώτα σε πωλήσεις
- Ξεχωριστή γεύση
- Πιστοποίηση Ασφάλειας & Υγιεινής HACCP
- Πιστοποίηση Ποιότητας ISO 9001: 2000

since 1932

Προϊόντα Ποιότητας

MITSIDES

ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, Τηλ: 22572020 Φαξ: 22610222 Email: info@mitsidesgroup.com

Ευρωζώνη: Παραμένει αδύναμη η οικονομία της παρά τη βελτίωση της ύφεσης

Η τελευταία οικονομική ανάλυση των PricewaterhouseCoopers (PwC) προβλέπει για το 2010 μικρή αύξηση της οικονομικής παραγωγής στην Ευρωζώνη της τάξης του 1%, ενώ η ανάπτυξη αναμένεται να είναι μεγαλύτερη το 2011. Ο αντίκτυπος της οικονομικής ύφεσης στην κάθε μια από τις οικονομίες της Ευρωζώνης ξεχωριστά δεν υπήρξε ομοιόμορφος. Η Γερμανία, που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη σε ό,τι αφορά τις εμπορικές συναλλαγές, κατέγραψε συρρίκνωση 6,7% καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου της ύφεσης που διήρκεσε τέσσερα τρίμηνα. Η Γαλλία, από την άλλη, επηρεάστηκε λιγότερο από την αποδυνάμωση της εξωτερικής ζήτησης και η οικονομική δραστηριότητα της χώρας μειώθηκε μόνο 3,5%.

Οι υποκείμενες πληθωριστικές πιέσεις παρέμειναν μειωμένες στην Ευρωζώνη, γεγονός που αναμένεται να επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να διατηρήσει μια χαλαρή νομισματική πολιτική κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2010. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί στήριξη στην ανάπτυξη, ιδιαίτερα σε συνδυασμό με μια πτωχική τάση του ευρώ, το οποίο ήταν την περίοδο 2008-2009 σχετικά ισχυρό.

Ο πρόσφατος όγκος λιανικών πωλήσεων καταδεικνύει ότι οι επιλεκτικές δαπάνες ήταν ιδιαίτερα υποτονικές στις 16 χώρες της Ευρωζώνης, κάτι που οφείλεται ενδεχομένως στο ψηλό και αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας, που επηρεάζει σημαντικά τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών και το οικονομικό αίσθημα. Οι μειωμένες καταναλωτικές δαπάνες θα αποτελέσουν σημαντικό εμπόδιο στην οικονομική ανάπτυξη καθώς αντιπροσωπεύουν γύρω στο 60% της οικονομίας της Ευρωζώνης.

Βραχυπρόθεσμα, ο μεταποιητικός κλάδος της Ευρωζώνης ενδέχεται να ενισχυθεί από τη σημαντική

μείωση των αποθεμάτων που έχει καταγραφεί. Επιπρόσθετα, το σχετικά αδύναμο ευρώ αναμένεται να συμβάλει στην περαιτέρω ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών της Ευρωζώνης και να ενισχύσει την εξωτερική ζήτηση.

Για μια διαρκή και ισχυρή ωστόσο ανάκαμψη του μεταποιητικού κλάδου απαιτείται ενδεχομένως και ανάκαμψη των παραγγελιών από τις εγχώριες αγορές της Ευρωζώνης. Οι προοπτικές για τις εγχώριες αυτές παραγγελίες φαίνεται να είναι προς το παρόν αβέβαιες, ιδιαίτερα σήμερα που φθάνουν στο τέλος τους διάφορα μέτρα κινήτρων όπως το σχέδιο απόσυρσης παλαιών αυτοκινήτων.

Η Yael Selfin, Επικεφαλής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Μακροοικονομίας των PricewaterhouseCoopers, σχολίασε τα ακόλουθα: 'Η ταχύτητα της ανάκαμψης στην Ευρωζώνη ενδέχεται να μετριαστεί από ένα συνδυασμό αβεβαιότητας σε σχέση με ανησυχίες για φορολογικά προβλήματα σε αριθμό κρατών μελών, έναν τραπεζικό κλάδο που εξακολουθεί να παραμένει σχετικά αδύναμος, την αυξανόμενη ανεργία και το τέλος των κυβερνητικών στοχευμένων σχεδίων για ενίσχυση της ζήτησης.'

In Business Awards 2009

«Lifetime Achievement Award» στον κύριο Φώτο Ια. Φωτιάδη

Σε μεγαλειώδη τελετή στην κατάμεστη μεγάλη αίθουσα του Hilton Park, όπου δέσποζε η μεγάλη μορφή και το υπέροχο πνεύμα του αείμνηστου εμπνευστή του θεσμού, Αντη Χατζηκωστή και στην παρουσία του Προέδρου κ. Χριστόφια, του Αρχιεπισκόπου, του Προέδρου της Βουλής κ. Καραγιάν, του Υπουργού Οικονομικών κ. Σταυράκη, των Προεδρείων ΚΕΒΕ και ΟΕΒ, πολλών άλλων επισήμων και πλήθους της αφρόκρεμας του επιχειρηματικού κόσμου της Κύπρου, απενεμήθησαν με τελετουργική σεμνότητα, τα Βραβεία «In Business Awards 2009», στους βραβευθέντες επιχειρηματίες, ένας από κάθε κατηγορία.

Κορύφωση της σεμνής Τελετής που δημιούργησε ιδιαίτερη αίσθηση στο πυκνό πλήρωμα του τεράστιου χώρου της εκδήλωσης, απετέλεσε η βράβευση με την ύψιστη τιμητική διάκριση, «Lifetime Achievement Award» που απενεμήθη στον κύριο Φώτο Ια. Φωτιάδη Ph.D, Ιδρυτή και Πρόεδρο του ομώνυμου Ομίλου Εταιρειών και του επεδόθη από τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Μάριο Καραγιάν.

Ο κ. Καραγιάν επιδίδοντας το βαρύτιμο Βραβείο

στο κ. Φωτιάδη ανέφερε: «Είναι με ιδιαίτερη χαρά που παραδίδω στον αγαπητό και σεβαστό μου φίλο Φώτο Φωτιάδη το Κορυφαίο Βραβείο του εξαιρετού αυτού θεσμού, για τη συνολική του προσφορά στην οικονομία του τόπου καθώς και στη κοινωνία αλλά και στον πολιτισμό. Ο Φώτος Φωτιάδης έχει να επιδείξει μια ιδιαίτερα σημαντική και αξιόπαινη παρουσία στα κοινά, ξεχωριστή οικονομική και επιχειρηματική επίδοση αλλά και κατέχει εξέχουσα θέση στον τομέα του πολιτισμού και διεκρίθη σε πλούσια κοινωνική προσφορά». Απαντώντας ο κ. Φωτιάδης με εμφανή συναισθηματική φόρτιση, κατασυγκίνησε το

ακροατήριο το οποίο και τον καταχειροκρότησε.

Οι άλλες βραβεύσεις ήταν οι εξής:

1. Χαλαμπίδης Active - Vivartia (Cyprus) Ltd - Παρέλαβε ο κ. Μάριος Καμπανελλάς
2. Αλλαντικά Γρηγορίου Β.Ε. Λτδ. - Παρέλαβε ο κ. Ανδρέας Γρηγορίου
3. Cyragco Plc - Παρέλαβε ο κ. Μιχάλης Χατζηπαναγιώτου
4. Aphrodite Delights (Yeroskipos) Ltd - Παρέλαβε ο κ. Γιώργος Γαβριήλ
5. Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ)- Παρέλαβε ο κ. Νίκος Συρίμης
6. Top Kinisis Travel- Παρέλαβε ο κ. Ντίνος Κάκουρας
7. Αδελφοί Λανίτη Λτδ -Παρέλαβε ο κ. Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης
8. Action Global Communications Ltd - Παρέλαβε ο κ. Χρ. Χριστοδούλου
9. Εύρηκα Λτδ - Παρέλαβε ο κ. Νίκος Σαρρής
10. Christodoulides Brothers Ltd - Παρέλαβε ο κ. Τζων Χριστοδουλίδης

Όλα είναι στο χέρι σας

Για ολοκληρωμένη επικοινωνία αποκτήστε την υπηρεσία Message Box από τη Cytanet και τη Microsoft. Για να έχετε e-mail, ημερολόγιο, φαξ, sms, mms, επαφές, χαμένες κλήσεις και τα πάντα σε μια υπηρεσία όπου κι αν βρίσκαστε. Για να κάνετε τη δουλειά σας πιο παραγωγική, τη ζωή σας πιο άνετη και την επικοινωνία σας παιχνίδι!

Δωρεάν δοκιμή για ένα μήνα
€2,90/μήνα για χρήση από Η/Υ
€4,60/μήνα για χρήση από κινητό

Για περισσότερες πληροφορίες, δημιουργία λογαριασμού, ενοποιημένη σύνδεση και ενεργοποίηση της υπηρεσίας επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.cyta.com.cy

All in the palm of your hand

For complete professional communication get the Message Box service from Cytanet and Microsoft. In order to have email, diary, fax, sms, mms, contacts, missed calls and everything in one service wherever you are. **Make your work more productive, your life more comfortable and your communication easier!**

Message Box

Microsoft

Communication Services

Όλος ο κόσμος δικός σου!

One Month Free Trial

€2.90/month for use from the pc

€4.60/month for use from the mobile

For additional information, development of a unified login account and activation of the service, visit the website www.cyta.com.cy

Ο νέος ρόλος του Τομέα Ανθρώπινου Δυναμικού

✓ Η Έρευνα Ανώτερων Εκτελεστικών Συμβούλων των PwC ρίχνει φως στις στρατηγικές ανθρώπινου δυναμικού των εταιρειών και στο ρόλο του τομέα μετά την ύφεση

- Το 79% των Ανώτερων Εκτελεστικών Συμβούλων ανά το παγκόσμιο αναμένει ότι θα υπάρξει μια λεπτομερής αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο οι οργανισμοί τους διαχειρίζονται τους ανθρώπους τους στην περίοδο των αλλαγών
- Η ευημερία εξαρτάται από ένα όλο και πιο περιορισμένο αριθμό ταλαντούχων ανθρώπων που παράγουν πλούτο: Μόνο ένας στους πέντε (20%) πιστεύει ότι η κυβέρνηση της χώρας του συνέβαλε αποτελεσματικά στη δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού
- Ο μη αναμενόμενος ρυθμός και έκταση των αλλαγών στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού που απαιτήθηκαν κατά την ύφεση έφεραν στην επιφάνεια κάποιες αδυναμίες στο συγκεκριμένο τομέα
- Τα προγράμματα εμπλοκής των εργαζομένων διανοίγουν ευκαιρίες για τα τμήματα ανθρώπινου δυναμικού να αποδείξουν την αξία τους στους Ανώτερους Εκτελεστικούς Σύμβουλους
- Πάνω από το ένα τρίτο (39%) των Ανώτερων Εκτελεστικών Συμβούλων ελπίζει ότι θα υπάρξει αύξηση του προσωπικού κατά τους επόμενους 12 μήνες ενώ πέραν των τριών τετάρτων (75%) αναμένουν αύξηση των επενδύσεων στην κατάρτιση και ανάπτυξη

Ενώ μερικοί μεγάλοι και γνωστοί εργοδότες απέτυχαν, προς τα τέλη αυτής της δεκαετίας, σε ό,τι αφορά τη στρατηγική διαχείρισης των ανθρώπων τους, στοιχεία από την 13η Ετήσια Έρευνα Ανώτερων Εκτελεστικών Συμβούλων των PricewaterhouseCoopers (PwC), που δημοσιεύθηκε στο Νταβός, εισηγούνται ότι οι Ανώτεροι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι θέτουν ως προτεραιότητα τα ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού ως ένα μέσο ανάκαμψης και ανάπτυξης.

Η έρευνα, που βασίζεται σε εις βάθος συνεντεύξεις με 1,198 Ανώτερους Εκτελεστικούς Συμβούλους σε 52 χώρες, διαπιστώνει ότι η ύφεση ανέδειξε κάποιες αδυναμίες και η τεράστια πλειοψηφία (79%) των Ανώτερων Εκτελεστικών Συμβούλων αναμένει μια λεπτομερή αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο οι οργανισμοί τους διαχειρίζονται το ανθρώπινο δυναμικό κατά τη διάρκεια της αλλαγής ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Τα τρία τέταρτα (75%) των ερω-

τηθέντων τόνισαν τη σημασία της ανύψωσης του ηθικού του προσωπικού ως έναν τομέα που επίσης απαιτεί μεταρρύθμιση και αυξημένες επενδύσεις. Το 59% περίπου δήλωσε ότι θα προβεί σε αλλαγές σε ό,τι αφορά το ευέλικτο ωράριο ενώ το 55% θα αναθεωρήσει τις διευθετήσεις παγκόσμιας κινητικότητας - μελετώντας παράγοντες όπως είναι τα ταξίδια του προσωπικού ή αποσπάσεις στο εξωτερικό.

• **Ο Michael Rendell, συνέταιρος και επικεφαλής παγκόσμιων υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού των PricewaterhouseCoopers LLP, σχολίασε τα ακόλουθα:**

Μερικές από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι οργανισμοί περιλαμβάνουν τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης, την αλλαγή των απαιτήσεων κινδύνου και την προσαρμοστικότητα της αγοράς, μαζί με την ανταπόκριση σε νέες απαιτήσεις των πελατών και την ικανότητα διαχείρισης της αλλαγής ενώ η ενίσχυση των εργαζομένων και των εκτελεστικών στελεχών με τις κατάλληλες δεξιότητες και εμπειρία θα είναι ουσιαστικούς σημασίας ώστε να λειτουργούν και να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά σε ένα αναδυόμενο περιβάλλον.

Γνωρίζουμε όλοι πολύ καλά ότι οι σημαντικές περικοπές δαπανών και οι μειώσεις του προσωπικού στις οποίες πολλές εταιρείες ένωσαν αναγκασμένες να προβούν κατά την περίοδο της ύφεσης θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ταχύτητα της ανάκαμψης και της ανταγωνιστικότητας.

Ή παρά τη στασιμότητα στην αγορά εργασίας, πάντοτε υπάρχουν ευκαιρίες για τους καλύτερους και μερικοί οργανισμοί έχουν αξιοποιήσει

την ύφεση για να 'κλέψουν' τέτοιους ανθρώπους από τους ανταγωνιστές που δεν κατάφεραν να κρατήσουν τα άτομα με τις καλύτερες επιδόσεις. Με τη γήρανση του πληθυσμού, η ευημερία των οργανισμών και των χωρών θα εξαρτάται από ένα όλο και πιο περιορισμένο αριθμό ταλαντούχων ανθρώπων που παράγουν πλούτο. Συνεπώς, οι Ανώτεροι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι εύλογα ανησυχούν για το αν διαθέτουν στην επιχείρησή τους τους κατάλληλους ανθρώπους.

Σύμφωνα με πορίσματα της έρευνας που έχουν ήδη δοθεί στη δημοσιότητα, οι Ανώτεροι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι αναγνωρίζουν τη σημασία του να διαθέτει κανείς τους σωστούς ανθρώπους στη σωστή θέση, με ποσοστό πέραν του ενός τρίτου (39%) να ελπίζει σε αύξηση του προσωπικού κατά τους επόμενους 12 μήνες. Από την άλλη ωστόσο, το 48% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τον τελευταίο χρόνο έχει προβεί σε μείωση του προσωπικού. Αναγνωρίζοντας ενδεχομένως τις νέες δεξιότητες που απαιτούνται στο αναδυόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον, πέραν των τριών τετάρτων των ερωτηθέντων (77%) σχεδιάζουν να αυξήσουν τις επενδύσεις στην κατάρτιση και ανάπτυξη.

Ο ρόλος του ανθρώπινου δυναμικού μετά την ύφεση

Η μη αναμενόμενη έκταση των περικοπών, των μειώσεων του προσωπικού και των αναδιατάξεων στις οποίες αναγκάστηκαν να προβούν οι οργανισμοί κατά την ύφεση, είχε ως αποτέλεσμα μερικές από τις καθιερωμένες διεργασίες να αδυνατούν να στηρίξουν ραγδαία μεταβαλλόμενες ανάγκες, αναδεικνύοντας έτσι κάποιες αδυναμίες σε ό,τι αφορά το τομέα ανθρώπινου κεφάλαιου.

• **Ο Michael Rendell, σχολίασε τα ακόλουθα:**

Η προετοιμασία ενόψει της ανάκαμψης αποτελεί μια ξεκάθαρη πλατφόρμα ευκαιριών για τα τμήματα ανθρώπινου δυναμικού και θα συνεπάγεται, στο εγγύς μέλλον, μια εκ νέου επικέντρωση στη διαχείριση της αλλαγής και στα προγράμματα εμπλοκής καθώς τα κενά σε ό,τι αφορά τα talenta θα πρέπει να γεφυρωθούν και κάποιοι ρόλοι να επαναπροσδιοριστούν. Δεδομένης της ισχυρής επικέντρωσης που φαίνεται να ευνοούν οι Ανώτεροι Εκτελεστικοί Σύμβουλοι στη στρατηγική και τις διαδικασίες διαχείρισης ανθρώπων, αναμένεται ότι θα δούμε τη δεκαετία αυτή σημαντικές αλλαγές στα μοντέλα ανθρώπινου δυναμικού.

Κάντε “βουτιά” απ’το διαμέρισμά σας!

Για μας, πρωταρχικής σημασίας στόχος, είναι η καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των πελατών μας. Στα 55 χρόνια της ιστορίας μας, δίνουμε σπίτια με πρότυπες προδιαγραφές, σε ασυναγώνιστες τιμές και ποιότητα. Ό,τι πετύχαμε μέχρι τώρα το στηρίξαμε σε Αρχές και Αξίες που καταξιώνουν τη ζωή μας: Στην αγάπη και το σεβασμό στον συνάνθρωπο, την ειλικρίνεια, την τελειότητα και την πλήρη διαφάνεια στις μεταξύ μας συναλλαγές.

teatup_01629

FOR SALE

- ΖΥΓΙ - ΠΛΗΣΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ - 2όροφες ετοιμοπαράδοτες πολυκατοικίες, 2 και 3ων υπνοδωματίων, 300m από τη θάλασσα.
- ΖΥΓΙ - 1 Ανεξάρτητη Μεγάλη Κατοικία σε μεγάλο οικόπεδο.
- ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟ - Ανεξάρτητες κατοικίες, 200m από τη θάλασσα.
- ΛΑΡΝΑΚΑ - 2 καινούρια Διαμερίσματα, 2 υπνοδωματίων.
- ΛΑΤΣΙΑ - 1 Διαμέρισμα, 2 υπνοδωματίων.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΛΤΔ

ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ 4, ΜΕΓΑΡΟ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ, 3ος ΟΡΟΦΟΣ, Τ.Κ. 27184, 1642 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΗΛ.: 22753773 ΦΑΞ: 22756378 www.costasmichaelides.com.cy

Ημικρατικοί Οργανισμοί: 5 Άξονες Πολιτικής

Με δεδομένη τη στήριξη της κυβέρνησης προς στους Ημικρατικούς Οργανισμούς (ΗΟ) και προς τη διατήρηση του υφισταμένου θεσμικού καθεστώτος τους θα πρέπει να καθοριστούν οι άξονες πολιτικής που θα καθοδη-

Του Γιάννη Τσουλόφτα

Μέλος ΔΣ ΟΠΕΚ
(Όμιλος Προβληματισμού
για τον Έκσυγχρονισμό
της Κοινωνίας μας),
tsoulouftas@cytanet.com.cy

γήσουν τους οργανισμούς αυτούς και θα καθορίσουν τη στρατηγική τους για καλύτερη αξιοποίηση τους προς την κατεύθυνση της υλοποίησης του προγράμματος διακυβέρνησης του Προέδρου Χριστόφια.

• **Προτείνω τους ακόλουθους πέντε άξονες πολιτικής για τους ΗΟ:**

Εθνικός: Να καταστεί η

Κύπρος περιφερειακό διακομιστικό και τηλεπικοινωνιακό κέντρο στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και να απεξαρτητοποιηθεί η οικονομία από τα υγρά καύσιμα για παραγωγή ηλεκτρισμού.

Θεσμικός: Να εκσυγχρονιστεί το πλαίσιο λειτουργίας των ΗΟ και να επέλθει πλήρης εξορθολογισμός στις δομές και εξογύγανση στους θεσμούς και μηχανισμούς των. Να δημιουργηθούν υποδομές ταχείας λήψης αποφάσεων και αποτελεσματικοί μηχανισμοί ελέγχου και επιτήρησης, που θα βελτιώσουν την ευελιξία τους και θα τους επιτρέψουν ανεμπόδιστα να επιτελέσουν το κοινωνικό, οικο-

νομικό και αναπτυξιακό τους έργο. Επίσης να ολοκληρωθεί η προσπάθεια για ευρωπαϊκή εναρμόιση του πλαισίου λειτουργίας των ΗΟ, όπου αυτό δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη.

Αναπτυξιακός: Να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη με πιο αποτελεσματικές τηλεπικοινωνίες, αξιοποίηση των ψηφιακών συχνοτήτων και των ευρυζωνικών δικτύων, πιο αξιόπιστη και φτηνή ηλεκτρική ενέργεια και πιο αξιόπιστη υποδομή στις μεταφορές και το διακομιστικό εμπόριο.

Κοινωνικός: Αξιοποίηση των ΗΟ ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής με προτεραιότητα τη βελτίωση της καθημερινότητας του πολίτη, την

ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών, τη στήριξη των αδύναμων ομάδων, όπως χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα, άτομα με ειδικές ανάγκες, φοιτητές κτλ.

Οικολογικός: Προώθηση των πράσινων συμβάσεων στους ΗΟ, μείωση των ρύπων και συμπερίληψη περιβαλλοντικών παραμέτρων στον καθορισμό της πολιτικής και των προτεραιοτήτων των ΗΟ.

Αναμένεται από μια προοδευτική διακυβέρνηση να στηρίξει και να καθοδηγήσει τους ΗΟ και να τους αξιοποιήσει με το βέλτιστο δυνατό τρόπο ως ένα σημαντικό εργαλείο προς τη δημιουργία μιας δίκαιότερης κοινωνίας.

Συμφωνία για διαχείριση της Μαρinas Λεμεσού από την Camper & Nicholsons

Η εταιρεία Limassol Marina Ltd έχει συνάψει συμφωνία με την εταιρεία Camper & Nicholsons Marinas για τη διαχείριση της Μαρinas Λεμεσού. Η Μαρinas Λεμεσού αναμένεται να υποδεχτεί τα πρώτα σκάφη το φθινόπωρο του 2012. Στη Μαρinas Λεμεσού θα κατασκευαστούν όλα τα απαραίτητα λιμενικά έργα και κτιριακές εγκαταστάσεις για ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής και θα διαμορφωθεί χώρος για τη συντήρηση και επιδιόρθωσή τους. Η Μαρinas θα παρέχει στα σκάφη αναψυχής υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και διευκολύνσεις.

Ο Γενικός Διευθυντής της εταιρείας Limassol Marina Ltd, Τάκης Παλαικυθρίτης, εξέφρασε την πεποίθηση ότι η Μαρinas Λεμεσού θα τοποθετήσει την Κύπρο στο ναυτικό χάρτη σκαφών αναψυχής και επισήμανε ότι «η εκτεταμένη εμπειρία της Camper & Nicholsons και το παγκόσμιο δίκτυο συνεργασιών της, διασφαλίζουν ότι έχει

γίνει η καλύτερη επιλογή για τη διαχείριση της Μαρinas Λεμεσού».

Ο Εκτελεστικός Διευθυντής της Camper & Nicholsons, Nick Maris, ανέφερε ότι «στη σύγ-

χρονη αγορά μαρινών, οι πελάτες αναμένουν τις ίδιες υπηρεσίες και τον ίδιο επαγγελματισμό που συναντούν σε πολυτελή παραθαλάσσια ξενοδοχεία» και πρόσθεσε ότι η Μαρinas Λεμεσού θα παρέχει αυτό ακριβώς το επίπεδο ποιότητας.

Camper & Nicholsons Marinas

Η Camper & Nicholsons αποτελεί μια διεθνώς αναγνωρισμένη εταιρεία στον τομέα των σκαφών αναψυχής. Ιδρύθηκε το 1782 όταν πρωτοξεκίνησε η κατασκευή σκαφών στη Νότια Αγγλία. Τα τελευταία 40 χρόνια, η εταιρεία ειδικεύεται στην ανάπτυξη και διαχείριση μαρινών και παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερες από 25 χώρες.

Η Camper & Nicholsons Marinas International Ltd αποτελεί θυγατρική της Camper & Nicholsons Marina Investments Limited η οποία είναι εγγεγραμμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου.

MARKETING / PUBLICS

Στίβος μας, Η ΖΩΗ!

Σε αυτό το Στίβο, Εσείς και Εμείς, συμμετέχουμε στον ωραιότερο αγώνα, για όσα κάνουν το Σήμερα καλύτερο, δημιουργώντας τα θεμέλια του Αύριο. Ενισχύουμε και στηρίζουμε όλες τις Αξίες που είναι κοινές για όλους μας: Πολιτισμό, Αθλητισμό, Περιβάλλον, Παιδεία και Υγεία.

Γιατί, χρόνια τώρα, Εσείς και Εμείς, μεγαλώνουμε μαζί.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ

Ευρώ - Δραχμή - Λίρα

Υποτίμηση και ανταγωνιστικότητα

Λόγω της οικονομικής κρίσης η αξία της λίρας θα υποτιμάτο και θα υπήρχε φυγή κεφαλαίων

Όπως έχει αναφερθεί από μερικούς αρθρογράφους η οικονομική κρίση τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί καλύτερα αν υπήρχαν τα εθνικά νομίσματα έτσι που με την υποτίμηση των νομισμάτων αυτών θα επανέρχεται η ανταγωνιστικότητα. Όσο αφορά την Ελλάδα, όπως υπολογίζουν δύο καθηγητές οικονομικών του Χάρβαρντ οι κκ. Kenneth Rogoff και Carimez Reinhart η Ελλάδα ζούσε σε κατάσταση πτώχευσης για 50% του χρόνου από τότε που συστάθηκε το ελληνικό κράτος το 1832. Κατά συνέπεια η δραχμή δεν είχε βοηθήσει την Ελλάδα να καταστεί ανταγωνιστική. Και τούτο γιατί με την υποτίμηση της δραχμής οι τιμές των εισαγομένων πρώτων υλών τροφίμων και άλλων ειδών

Του Τάσου Αναστασιάδη

Οικονομολόγου

αυξάνονται και κατά συνέπεια αυξάνονται τα κόστη παραγωγής και οι τιμές.

Στη συνέχεια υπάρχει δεύτερη αύξηση του κόστους σαν αποτέλεσμα της αύξησης των ημερομισθίων. Έτσι στο τέλος οι τιμές θα επανέλθουν στα ίδια επίπεδα και θα χρειάζεται μια δεύτερη υποτίμηση.

Ασφαλώς αν δεν υπήρχε το ευρώ τα περισσότερα κεφαλαία θα έφευγαν από την Ελλάδα και η χώρα θα δυσκολευόταν να δανειστεί και αν δανειζόταν θα ήταν με επιτόκια όχι 6,5% αλλά ίσως με 15%. Όπως αναφέρει ο καθηγητής του Πολυτεχνικού Ινστιτούτου Μασαχουσέτης (MIT) κ. Σαίμον Τζόνσον αν η Ελλάδα εγκαταλείψει την ευρωζώνη θα υπάρχει μια πραγματική καταστροφή, αφού, μεταξύ άλλων επιπτώσεων, τα επιτόκια θα ήταν πολύ ψηλότερα από ότι είναι τώρα, υπογραμμίζοντας με έμφαση πως «η Ελλάδα θα πρέπει να παραμείνει μέσα στην ευρωζώνη».

Στην περίπτωση της Κύπρου ουδέποτε διανοηθήκαμε να υποτιμήσουμε τη λίρα ακόμη και μετά την τουρκική εισβολή. Και τούτο γιατί η Κύπρος εισάγει προϊόντα που βρίσκονται σε ανελαστική ζήτηση. Σαν τέτοια προϊόντα είναι τα πετρελαιοειδή, οι πρώτες ύλες και τα τρό-

φιμα. Οι τιμές των προϊόντων αυτών θα αυξάνονταν, πράγμα που θα αύξανε το κόστος παραγωγής και τις τιμές. Στη συνέχεια και αυτόματα θα υπήρχε δεύτερος γύρος αύξησης των κόστων με την καταβολή της ΑΤΑ.

Υποστηρίχτηκε από ορισμένους αρθρογράφους ότι με την υποτίμηση της κυπριακής λίρας θα συνεχίζαμε να είμαστε ανταγωνιστικοί σε σχέση με τη Βρετανία η οποία είναι η κυριότερη πηγή των τουριστών μας. Αλλά όπως αναφέρεται πιο πάνω αυτή η ανταγωνιστικότητα θα διαρκούσε μόνο για μερικούς μήνες και μέχρι που να αυξάνονταν οι τιμές των εισαγομένων πρώτων υλών, τροφίμων και άλλων ειδών και μαζί με την αύξηση της ΑΤΑ θα επανερχόμαστε στο ίδιο επίπεδο και ακόμη χειρότερα. Στη συνέχεια θα χρειαζόταν και δεύτερη υποτίμηση. Αλλά ασφαλώς με την ύπαρξη της κυπριακής λίρας λόγω φόβου υποτίμησης της, ενόψει της οικονομικής κρίσης που επικρατούσε, τόσο τα ξένα όσο και τα Κυπριακά κεφαλαία θα έφευγαν από την Κύπρο για να μετατραπούν σε ευρώ, αφού από το 2005 η διακίνηση κεφαλαίων ελευθεροποιήθηκε. Τώρα όμως με την

ύπαρξη του ευρώ στην Κύπρο όχι μόνο διατηρήσαμε τα κεφαλαία αλλά είχαμε και νέες εισροές ξένων κεφαλαίων.

Κατά συνέπεια τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο θα πρέπει να κατανοήσουν οι κοινωνικοί εταίροι και κυρίως οι συντεχνίες ότι σε μια νομισματική ένωση με έναν ισχυρό νόμισμα, όπως είναι το ευρώ, τα ημερομίσθια δεν είναι δυνατόν να αυξάνονται πέραν της αύξησης της παραγωγικότητας. Και τούτο γιατί αυξάνονται τα κόστη και οι τιμές και καθιστούν την οικονομία μη ανταγωνιστική.

Αξίζει επίσης να διανοηθεί ένας πόσο πιο ακριβά θα αγοράζαμε τα πετρελαιοειδή και τα τρόφιμα όταν σημειώθηκαν οι σημαντικές αυξήσεις τιμών κατά το 2008 αν δεν είχαμε το ισχυρό ευρώ. Ορισμένοι θα απαντήσουν ότι και η κυπριακή λίρα ήταν τότε ισχυρή και κατά συνέπεια με τον ίδιο τρόπο θα αντιμετωπιζότο η αύξηση στις τιμές των εισαγομένων τροφίμων και των πετρελαιοειδών. Αλλά όπως αναφέρουμε και πιο πάνω, η αξία της κυπριακής λίρας δεν θα μπορούσε σε μια διεθνή οικονομική κρίση να διατηρηθεί στο επίπεδο που υπήρχε.

Πρωτοβουλίες του Χρηματιστηρίου για ανάπτυξη και αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης

Η οικονομική κρίση που άρχισε από το 2008 στις πιο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου, επέφερε ως γνωστό σταδιακά αρνητικές επιπτώσεις αλυσιδωτά σ' όλες τις οικονομίες του κόσμου, λαμβάνοντας υπόψη και την αλληλεπίδραση των οικονομιών στο πα-

Του Νίκου Τρυπάτσα

Πρώτου Λειτουργού
στο Χρηματιστήριο
Αξιών Κύπρου

γκοσμιοποιημένο πλέον περιβάλλον, που δημιουργήθηκε. Σ' αυτό το δυσμενές περιβάλλον δεν υπάρχει μαγική συνταγή για ένα Οργανισμό για ριζική αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την κρίση, ανώδυνα και χωρίς προβλήματα και αρνητικές συνέπειες.

Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, έχει εντατικοποιήσει τις προσπάθειες του κατά τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια των πιο πάνω κατευθύνσεων, μέσω ενός συντονισμένου και στοχευμένου στρατηγικού σχεδίου προς υλοποίηση. Ο ρόλος του Χρηματιστηρίου είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας, μια και τα Χρηματιστήρια συνιστούν το βασικότερο μοχλό οικονομικής ανάπτυξης και μέσω αυτών οι επιχειρήσεις μπορούν να αντλούν τα απαραίτητα κεφάλαια για ανάπτυξη και οι επενδυτές έχουν την ευκαιρία να τοποθετούνται, σε νέες επενδυτικές ευκαιρίες. Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) υλοποιώντας τους στρατηγικούς σχεδιασμούς του καταβάλλει όλες τις δυνατές προσπάθειες και πρωτοβουλίες, ώστε να εξυπηρετήσει το σκοπό αυτό και να βοηθήσει και στην περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου.

Ενδεικτικά σημειώνονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες του ΧΑΚ ως επίσης και έργα που προωθήθηκαν / προωθούνται, που δεικνύουν την προσπάθεια αυτή που καταβάλει το ΧΑΚ, προς την προαναφερθείσα κατεύθυνση:

- Αναπτύχθηκε περαιτέρω η συνεργασία με το Χρηματιστήριο Αθηνών, στα πλαίσια λειτουργίας και της Κοινής Πλατφόρμας ΧΑ-ΧΑΚ και αξιοποίησης των συνεργιών και των οικονομικών κλίμακας, που μπορούν να επιτευχθούν.

- Το τελευταίο τρίμηνο του 2009 τέθηκε σε

ισχύ η ΝΕΑ Αγορά του ΧΑΚ (Νεοαναπτυσσόμενων Εταιρειών Αγορά). Για τη νέα αυτή αγορά, έχει ετοιμαστεί από το ΧΑΚ σημαντικής έκτασης υποδομή και έγινε εκτενής εκστρατεία προώθησης της τόσο στην Κύπρο, όσο και στο εξωτερικό. Ήδη το ΧΑΚ ενέγραψε τους πρώτους Συμβούλους Εισαγωγής (nominated advisors) και προχωράει την περίοδο αυτή με εξέταση αιτήσεων εταιρειών, προς εισαγωγή στην αγορά αυτή.

- Το ΧΑΚ κατά το 2009, προέβηκε σε πρόσθετες εκτενείς μειώσεις στις χρεώσεις του, στα πλαίσια διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας του. Ανάλογη προσαρμογή στην τιμολογιακή πολιτική του ΧΑΚ, έγινε και το 2008.

- Επίσης, το ΧΑΚ υλοποίησε με πρωτοβουλία του και με την πλήρη βοήθεια και στήριξη του προσωπικού του, ένα πλήρες πρόγραμμα εξοικονομήσεων, λαμβάνοντας υπόψη και τις ευρύτερες οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν και επικρατούν.

- Το ΧΑΚ προέβηκε σε σειρά απλοποιήσεων και απλουστεύσεων στις διαδικασίες του, προκειμένου να εξυπηρετεί αποτελεσματικότερα τους συντελεστές της αγοράς και τους επενδυτές με χαμηλότερο κόστος (αλλαγές σε θέματα εισαγωγής αξιών, on - line υποβολή αιτήσεων, αλλαγές σε θέματα διαπραγματεύσεως - κανόνες συναλλαγών κ.α.).

- Κατόπιν εντατικών προσπαθειών του ΧΑΚ για αύξηση της αναγνωρισιμότητας του σε διεθνές επίπεδο, το ΧΑΚ αναβαθμίστηκε από τους FTSE στην κατηγοριοποίηση χωρών (FTSE Global Index Series) και συγκεκριμένα στην κατηγορία Frontier Markets.

- Το ΧΑΚ μετά από σχετικές πρωτοβουλίες του, έτυχε αναγνώρισης ως recognised investment exchange από το Revenue and Customs Dept. του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτό προσδίδει ακόμη πιο αυξημένο κύρος στο ΧΑΚ.

- Ολοκληρώθηκε με πλήρη επιτυχία και με διασφάλιση της αδιάλειπτης λειτουργίας των εργασιών του Οργανισμού, η μετακόμιση των γραφείων του ΧΑΚ στο νέο ιδιόκτητο κτήριο του, απ' όπου παρέχονται πλέον με πολύ αποδοτικό τρόπο όλες οι υπηρεσίες του.

- Το ΧΑΚ συνδέθηκε το Νοέμβριο του 2009 στην κοινοπραξία Link Up Markets, που άρχισε

με τη συμμετοχή αριθμού Ευρωπαϊκών Αποθετηρίων - Χρηματιστηρίων. Η Link Up Markets στοχεύει στην αύξηση της αποδοτικότητας, στην απλούστευση διαδικασιών και στη μείωση του κόστους, στον τομέα της εκκαθάρισης των διασυνοριακών συναλλαγών στον Ευρωπαϊκό χώρο.

- Το ΧΑΚ υπέγραψε κατά το 2009, το μνημόνιο συναντήληψης (MOU) για συμμετοχή του στο έργο Target 2 Securities που προωθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για σκοπούς ενοποίησης της εκκαθάρισης συναλλαγών από μία ενιαία πανευρωπαϊκή πλατφόρμα στον Ευρωπαϊκό χώρο.

- Συμφωνήθηκε με το Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ) και άρχισε από το 2009 η δραστηριοποίηση Κυπριακών Μελών του ΧΑΚ ως Μελών στην Αγορά Παραγώγων ΧΑ. Έγινε πρόσθετα κοινός Δείκτης με το ΧΑ/ΧΑΚ/FTSE (Τραπεζικός) και βρίσκεται υπό εξέλιξη (αναλόγως και των συνθηκών της αγοράς) η διαδικασία για την εισαγωγή στην Αγορά Παραγώγων ΧΑ, ενός νέου προϊόντος στο Δείκτη αυτό.

- Το ΧΑΚ, αναγνωρίζοντας τη μεγάλη σημασία της επίκαιρης ενημέρωσης των διεθνών επενδυτών, έθεσε σε συστηματική βάση και κατά το 2009 την ενημέρωση των συντελεστών της Αγοράς σε χρηματοοικονομικά κέντρα διεθνώς για τις εξελίξεις σ' αυτό, μέσω παρουσιάσεων - road shows, συναντήσεων κ.τ.λ.

- Το ΧΑΚ ετοίμασε σχετικό κανονιστικό πλαίσιο για την εισαγωγή πρόσθετων εργαλείων που βοηθούν στη ρευστότητα της Αγοράς (Ειδικός Διαπραγματευτής, Over the Counter Trades) και προχωράει η περαιτέρω διαδικασία για την εφαρμογή τους εντός του 2010.

Συμπερασματικά το Χρηματιστήριο πρέπει να υποστηριχθεί στις προσπάθειες του αυτές και να αξιοποιηθεί πλήρως η Αγορά του ΧΑΚ από τους συντελεστές της αγοράς. Κάθε κρίση είτε δύσκολες οικονομικές συνθήκες πρέπει μεν ασφαλώς να τυγχάνουν χειρισμού με ανάλογες κινήσεις, ωστόσο πρέπει να αντικρίζονται και ως προκλήσεις και ευκαιρίες. Μέσα από τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται ευρύτερα ως Κύπρος να εξέλθουμε κερδισμένοι και με συσσωρευμένες εμπειρίες για το μέλλον, αποκομίζοντας και σχετικά οφέλη.

Θέλω την πόλη μου αλλά ευρωπαϊκά

Δεν ξέρω αν κι εσείς νιώθετε το ίδιο, αλλά νιώθω την ανάγκη να πάω από το ένα σημείο της πόλης σε άλλο με το τραμ, το μετρό, το λεωφορείο, το ποδήλατο, τα πόδια! Πεθύμησα να περάσω από ένα πάρκο για να επιβραδύνω τους έντονους και αγχώδεις ρυθμούς διαβίωσης. Πεθύμησα να δω ένα σόου έστω και το πιο απλό από ένα μίμο στο πάρκο, να ακούσω τα παιδάκια να τσιρίζουν από χαρά παίζοντας ανέμελα στα πάρκα ενώ οι μαμάδες/γιαγιάδες τους καθισμένες παραπέρα να διαβάζουν τα βιβλία τους ή να κουτσομπολεύουν

Του Κλέωνα Ιακωβίδη

B.Sc, MA, MRICS,
Εγγεγραμμένος Εκτιμητής
ΕΤΕΚ. Διευθύνων Σύμ-
βουλος Cleon Iakovides
& Associates Ltd
Property Valuers and
Consultants

ρίχοντας κλεφτές ματιές στα πιτσιρικά τους. Πεθύμησα να κάτσω με ένα φίλο, συνεργάτη ή πελάτη σε ένα μικρό καφενείο ή κιόσκι για ένα σύντομο διάλειμμα από το χώρο εργασίας χωρίς όμως να πληρώσω μια ολόκληρη περιουσία! Πεθύμησα να ζήσω σε έναν τόπο που να μην υπάρχει ρύπανση από τις κόρνες των αυτοκινήτων, τα καυσάερα, το θόρυβο. Ζητώ πολλά! Δεν νομίζω.

Ζητώ να ζήσω ευρωπαϊκά γιατί αυτό γίνεται στις διάφορες πολιτισμένες και προηγμένες πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είμαι σίγουρος ότι αν ρωτήσετε άτομα ηλικίας 25 με 45 χρόνων που έζησαν στο εξωτερικό, έστω για 4-5 χρόνια, θα σας πουν ότι και αυτοί νοσταλγούν τα πιο πάνω. Εξ άλλου αυτό είναι πασιφανές και από τον ερχομό τους από τέτοιου είδους πόλεις μετά από ένα σύντομο επαγγελματικό ταξίδι ή ταξίδι αναψυχής. Δεν είναι αλήθεια ότι τα πρώτα συναισθήματα που εκφράζουν σε γνωστούς και φίλους είναι ο θαυμασμός τους και η νοσταλγία γι' αυτές τις απλές και βασικές καθημερινές ατομικές και κοινωνικές ανάγκες; Δεν είναι τυχαίο που με περηφάνια λένε στους άλλους ότι περπατούσαν για να πάνε στο χώρο που θέλανε ή χρησιμοποιούσαν το λεωφορείο! Δεν είναι επίσης καθόλου τυχαίο που συμβουλευούν τους άλλους πού να βρουν καλό φαγητό και να τονίσουν την δυσανεμία τους γιατί εκεί το φαγητό είναι φθηνότερο από τον τόπο μας!

Μ' αυτά αναγνωρίζουμε ότι οι Ευρωπαίοι έχουν κάτι που για μας παραμένει ευσεβής πόθος. Όλα αυτά τα έκαναν μέρος της ζωής τους

και της κουλτούρας τους σ' ό,τι αφορά την οικονομική ανάπτυξη της πόλης τους, την οποία και φυλάττουν ως κόρην οφθαλμού. Στις πόλεις αυτές φτιάχνουν δρόμους κάτω από τα δέντρα για να διατηρήσουν το πράσινο. Εμείς τα κόβουμε. Διατηρούν πολύ καλά και αποτελεσματικά μέσα μαζικής μεταφοράς. Εμείς τα υποβαθμίζουμε! Διαθέτουν πολύ ακριβούς χώρους στάθμευσης ως αντικίνητρο για την κυκλοφοριακή συμφόρηση γιατί έχουν σωστά μέσα μεταφοράς, ενώ εμείς δίνουμε κίνητρα για να προσελκύσουμε περισσότερα αυτοκίνητα παρά να τα απωθήσουμε! Σ' αυτές τις πόλεις υπάρχει το συναίσθημα της γειτονιάς και της κοινότητας, ενώ για μας τα όρια της γειτονιάς μας και της κοινότητάς μας δυστυχώς αγγίζουν τα σύνορα του οικοπέδου μας! Αυτοί ζουν λιτά, απλά, συννεσταμένα ενώ εμείς προσπαθούμε να πνίξουμε τη δυστυχία μας αγοράζοντας ακριβά αυτοκίνητα και κτίζοντας τεράστιες κατοικίες.

Τι είναι όμως οικονομική ανάπτυξη; Είναι οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες που διασφαλίζουν την αύξηση της δυνατότητας διαχρονικής ικανοποίησης των ατομικών και κοινωνικών αναγκών των κατοίκων, σε μια οικονομία που προσφέρει ένα σωστό εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον. Αν η πόλη διατρεί τις σωστές υποδομές σχετικά με τα πιο πάνω, θα δημιουργεί στους δημότες της τα ορθά στίγματα διατήρησης και αναβάθμισης του ατομικού και κοινωνικού επιπέδου ζωής, ξεφεύγοντας από το λήθαργο και την οκνηρία, με αποτέλεσμα, μέσω της οικονομικής ανάπτυξης, να επιτυγχάνεται και οικονομική μεγέθυνση.

Δυστυχώς σε αντίθεση με τις διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις, εμείς εφαρμόζουμε την οικονομική ανάπτυξη στη θεωρία και καθορίζου-

με μεγαλεπήβολους στόχους, αλλά ταυτόχρονα προσπαθούμε να ξεφύγουμε από αυτούς. Είναι γι' αυτό που θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό, πριν από την οριστικοποίηση ενός αναπτυξιακού μοντέλου και της υλοποίησης του στόχου διαμόρφωσης ψηλών κτηρίων, εμπορικής και οικιστικής χρήσης, να γίνουν πολλά άλλα βασικά και στοιχειώδη πράγματα ορισμένα από τα οποία παραθέτω πιο κάτω:

1. Να δημιουργηθούν οι απαραίτητες υποδομές και ειδικότερα: Να υπάρξουν αποτελεσματικά μέσα μαζικής επικοινωνίας με μικρές διαδρομές, συχνές στάσεις και ακριβεία στο χρόνο. Να διαμορφωθούν σωστά ηλεκτροδοτημένα και εργονομικά κατασκευασμένα αθλητικά κέντρα, πλατείες, κήποι, πάρκα, πεζοδρόμια και ποδηλατόδρομοι.

2. Να ετοιμαστούν σωστά, εμπειριστατωμένα και τεκμηριωμένα οικονομικές, κοινωνικές και στατιστικές μελέτες βασιζόμενες σε πραγματικά σενάρια που να συνάδουν δημογραφικά με τα δεδομένα της χώρας μας ώστε να φανούν οι πραγματικές ανάγκες για την προαγωγή και διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης και μεγέθυνσης.

3. Να γίνουν μελέτες και να διαμορφωθούν στρατηγικές που να έχουν σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου ζωής του δημότη σε όλα τα επίπεδα και να οριστούν φορείς υλοποίησης και συντήρησής τους.

4. Να δημιουργηθούν ασπίδες προστασίας των κοινοτήτων ώστε με τη δημιουργία οικονομικής ανάπτυξης στη μια κοινότητα να μη δημιουργείται οικονομική συρρίκνωση και παρακμή σε άλλη. Είναι πολύ σημαντικό να αποφευχθεί το λάθος εφαρμογής αποσπασματικής και απομωμένης αναπτυξιακής πολιτικής.

Αυθεντίες του Μάνατζμεντ στον 20ό αιώνα

Abraham Maslow

Ο Abraham Maslow γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Brooklιν της Νέας Υόρκης. Οι γονείς του ήταν Εβραίοι μετανάστες από τη Ρωσία. Είχε έξι αδελφάκια κι αυτός ήταν ο μεγαλύτερος. Στην παιδική του ηλικία ήταν αργός, συγυρισμένος, μοναχικός και όχι πολύ ευτυχισμένος, επειδή - όπως λει ο

**Του Δημήτρη
Εργατούδη**

Αφυπηρετήσαντα
Ανώτερου Διευθυντή
του Ομίλου Λαϊκής και
Fellow του Ινστιτούτου
Τραπεζιών Λονδίνου

ιδιος - «ήταν το μικρό εβραϊόπουλο και έμενε σε μη εβραϊκή γειτονιά. Ένωθε όπως και ο πρώτος Αφροαμερικανός που έγινε δεκτός σε σχολείο των λευκών. Μεγάλωσε μέσα σε βιβλιοθήκες με στοιβές από βιβλία, χωρίς φίλους». Ο πατέρας του ήθελε να τον σπουδάσει νομικά, αλλά ο ίδιος προτίμησε τον κλάδο της ψυχολογίας. Σπούδασε στο πανεπιστήμιο του Wisconsin και συνέχισε το ερευνητικό του έργο στο πανεπιστήμιο Columbia. Από το 1937 μέχρι το 1951, δίδαξε στο Κολλέγιο Brooklιν και από το 1951 μέχρι το 1969 στο πανεπιστήμιο Brandeis. Ακολούθως έγινε resident fellow του Ινστιτούτου Laughlin της Καλιφόρνια. Ο Maslow θεωρείται ένας από τους θεμελιωτές της Ανθρωπιστικής Ψυχολογίας (Humanistic Psychology) του 20ού αιώνα και η θεωρία του «Ιεράρχηση των αναγκών» αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία κτίστηκαν πολλές άλλες θεωρίες που παρουσιάστηκαν στη συνέχεια από άλλους επιστήμονες.

Η θεωρία της ιεράρχησης των αναγκών του MASLOW

• Ανθρώπινες Αγάγκες

Ο A. Maslow κατατάσσει τις ανθρώπινες ανάγκες σε πέντε βασικές κατηγορίες:

α. Φυσιολογικές

β. Ασφάλειας

γ. Κοινωνικές

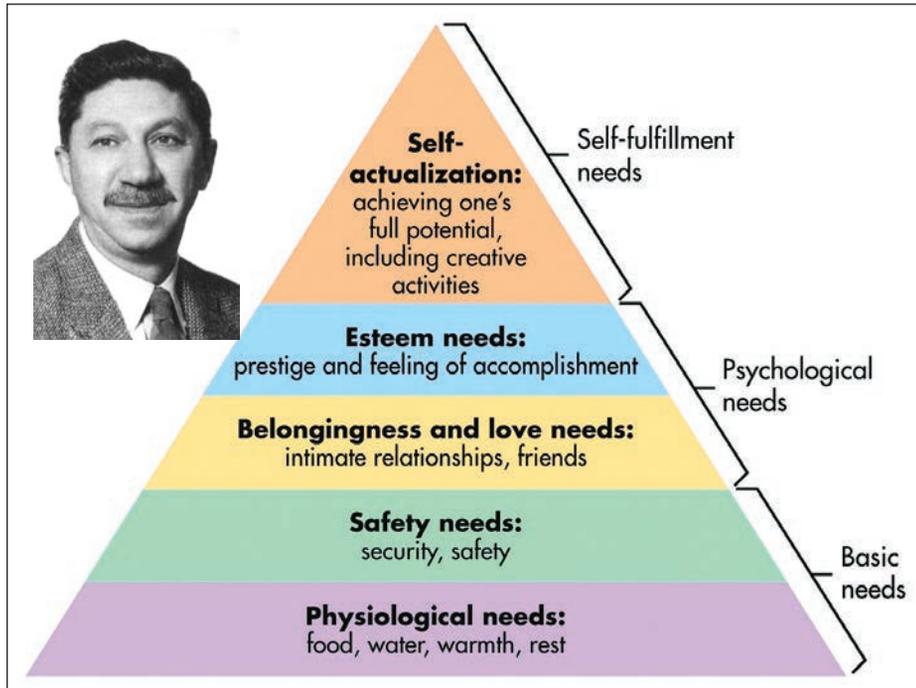
δ. Εγωιστικές, και

ε. Αυτοολοκλήρωση

Ο άνθρωπος είναι απαιτητικός. Μόλις ικανοποιήσει μια του ανάγκη, αμέσως δημιουργείται μια νέα ανάγκη γι' αυτόν. Τούτο συνεχίζεται μέχρι το τέλος της ζωής του. Θα αναλύσουμε πιο κάτω την κάθε μια από τις ανάγκες αυτές:

α. Φυσιολογικές ανάγκες

Οι ανάγκες του ατόμου είναι οργανωμένες με ιεραρχικό τρόπο. Οι Φυσιολογικές ανάγκες κατέχουν την πρώτη θέση στην ιεράρχηση αυτή. Πάρ-

τε για παράδειγμα την πείνα. Όταν ο άνθρωπος πεινά - και η πείνα είναι μια φυσιολογική ανάγκη - όλες οι άλλες του ανάγκες αναστέλλονται μέχρι να ικανοποιήσει την ανάγκη του αυτήν. Μόλις την ικανοποιήσει όμως, αρχίζουν να δημιουργούνται άλλες ανάγκες.

β. Ανάγκη ασφάλειας

Η ανάγκη ασφάλειας αρχίζει να δημιουργείται, μόλις ικανοποιηθούν οι φυσιολογικές ανάγκες. Για παράδειγμα ένας υπάλληλος που δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα πείνας, θ' αρχίσει να επιδιώκει κάποια ασφάλεια για τη δουλειά του, ούτως ώστε να προστατευθεί από τυχόν αυθαίρετες αποφάσεις του προϊσταμένου του και να εξασφαλίσει μονιμότητα στη δουλειά του.

γ. Κοινωνικές ανάγκες

Με την ικανοποίηση των προηγούμενων αναγκών παρουσιάζονται οι κοινωνικές ανάγκες: η ανάγκη να ανήκει το άτομο κάπου, η ανάγκη της αποδοχής, της φιλίας, της αγάπης, της αναγνώρισης κλπ. Στο περιβάλλον της δουλειάς, όταν τέτοιες ανάγκες καταπιέζονται, οι εργαζόμενοι αρχίζουν να συμπεριφέρονται κατά τρόπο που στρέφεται εναντίον των στόχων της επιχείρησης. Αν δεν είναι ικανοποιημένοι από τη συμπεριφορά των προϊστάμενών τους γίνονται αντιδραστικοί και μη συνεργάσιμοι.

δ. Εγωιστικές ανάγκες

Αυτές οι ανάγκες έχουν μεγαλύτερη σημασία τόσο στον άνθρωπο όσο και στους προϊσταμένους

του. Χωρίζονται σε δυο κατηγορίες:

1. Σ' εκείνες που έχουν σχέση με την αυτοεκτίμηση (αυτοπεποίθηση, ανεξαρτησία, ικανότητα, δημιουργικότητα κλπ), και
2. Σ' εκείνες που έχουν σχέση με το σεβασμό που προκαλεί στους άλλους (κύρος, αναγνώριση, εκτίμηση κλπ).

Οι εγωιστικές ανάγκες σπάνια ικανοποιούνται. Ο άνθρωπος επιδιώκει συνεχώς περισσότερη ικανοποίηση μιας ανάγκης, από τη στιγμή που η ανάγκη αυτή γίνεται σημαντική γι' αυτόν. Σε μια επιχείρηση, με τον καταμερισμό της δουλειάς, πολύ λίγες ευκαιρίες υπάρχουν προς ικανοποίηση των αναγκών αυτών, κυρίως στα κατώτερα στρώματα.

ε. Ανάγκη για αυτοολοκλήρωση

Είναι η προσπάθεια του ατόμου ν' αναπτύξει τις ικανότητές του για συνεχή αυτοανέλιξη με σκοπό να γίνει δημιουργικός, με την ευρύτερη σημασία της λέξης (δημιουργία υλική, πνευματική, πολιτιστική κλπ).

Η έντονη πίεση για ικανοποίηση των προηγούμενων αναγκών, αφήνει μικρά περιθώρια προς ικανοποίηση της ανάγκης για αυτοολοκλήρωση η οποία συνήθως παραμένει σε λήθαργο.

Χρησιμότητα της θεωρίας

Η θεωρία αυτή είναι πολύ χρήσιμη για την παρώθηση (motivation) των υπαλλήλων και στην προσφορά σ' αυτούς κατάλληλων κινήτρων.

Όλη την αλήθεια πίσω από το ψέμα!

Οι ερωτήσεις που θα δώσουν απάντηση για το καυτό αυτό θέμα

Το κλειδί της επιτυχίας ενός οργανισμού να καταφέρει να φτάσει σε μέγιστη απόδοση, είναι αναμφισβήτητο το ανθρώπινο δυναμικό του. Η αποτελεσματική στρατολόγηση κατάλληλων ατόμων είναι το πρώτο βήμα στην οικοδόμηση μιας δυνατής υποδομής στην επιχείρησή σας ασχέτως μεγέθους. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ένα τεράστιο πρόβλημα - παρά τη χρησιμοποίηση πρόσφατων μεθόδων συνέντευξης, πολλοί δεν ικανοποιούνται με τους

**Του Δημήτρη
Στυλιανίδη**

DipLC, CTM, CL,
FAIA, FCCA, CPA,
Διεθνή Εκπαιδευτή
NLP

ανθρώπους που προσλαμβάνουν και δυστυχώς μπορεί να περάσει περίοδος από δύο εβδομάδες μέχρι και τρεις μήνες για να αντιληφθούν το λάθος τους! Το πρόβλημα εμφανίζεται επειδή πολλοί υποψήφιοι ξέρουν τι είδους απαντήσεις αναμένουν να λάβουν οι υπεύθυνοι ανθρώπινου δυναμικού, και προετοιμάζονται ανάλογα να σερβίρουν τις αναμενόμενες απαντήσεις. Δεν είναι έκπληξη και το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι στον τμήμα ανθρώπινου δυναμικού τυχάνει να ακούσουν συχνά τις ίδιες απαντήσεις στη συνέντευξη, από διαφορετικούς πιθανούς υποψήφιους!

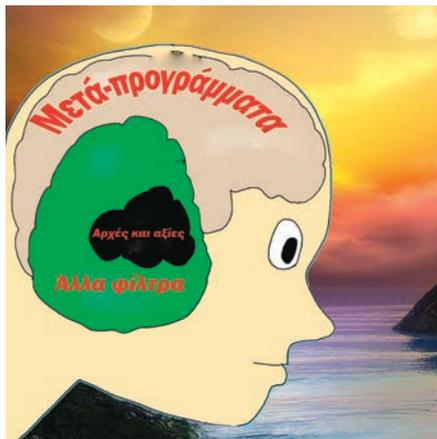
Τι είναι τα μετά-προγράμματα;

Με απλά λόγια, τα μετά-προγράμματα αποτελούνται από 24 απλές ερωτήσεις, με τις οποίες μπορείτε να ανακαλύψετε το προφίλ κάποιου ατόμου σε σύντομο χρονικό διάστημα (από 10 μέχρι 30 λεπτά) απλά συνομιλώντας μαζί του και χωρίς το άτομο να μπορεί να καταλάβει τι κρύβεται πίσω από την κάθε ερώτησή σας!

Τα μετά-προγράμματα είναι φίλτρα που χρησιμοποιούμε υποσυνείδητα καθημερινά. Σε αντίθεση με τις αναμνήσεις μας, που μπορούν να είναι είτε συνειδητές είτε υποσυνείδητες, τα μετά-προγράμματα δουλεύουν εντελώς υποσυνείδητα και θεωρούνται καθοριστικοί παράγοντες της προσωπικότητας μας.

Γιατί είναι σημαντικά;

Τα μετά-προγράμματα έχουν χρησιμοποιηθεί πολλές φορές στον επιχειρησιακό τομέα για την αξιολόγηση και πρόβλεψη της συμπεριφοράς των ατόμων και αποτελούν ένα πρότυπο που σας επιτρέπει εύκολα και γρήγορα να προβλέ-

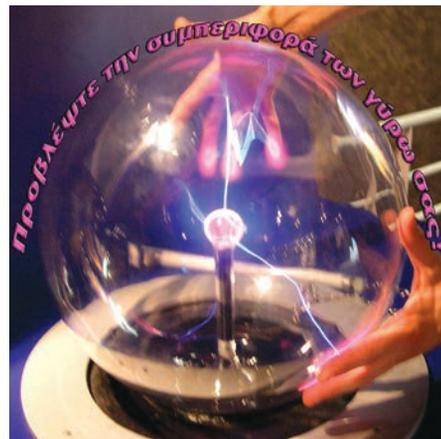
ψετε τη συμπεριφορά ή τις ενέργειες των πελατών και συνεργατών σας με σκοπό να επιτύχετε το καλύτερο αποτέλεσμα. Η απόσπαση των πληροφοριών αυτών μπορεί να πάρει λιγότερο από 30 λεπτά όπότε θεωρείται πολύ χρήσιμη η απόσπαση τους σε πολλές περιπτώσεις και σε πιθανές συνεντεύξεις για σκοπούς πρόσληψης νέων υπαλλήλων ή αναδιοργάνωσης τμημάτων.

Τα μετά-προγράμματα είναι ένα από τα φίλτρα που χρησιμοποιούμε ασυναίσθητα για να αποφασίσουμε σε τι να δώσουμε προσοχή και αποτελούν μια από τις βασικές μονάδες που καθορίζουν την προσωπικότητά μας. Είναι βαθιά θαμμένα στο υποσυνείδητο μας και απλά είναι κατηγορίες που περιγράφουν τις εσωτερικές μας τάσεις και μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου ή από κατάσταση σε κατάσταση. Η χρήση τους επηρεάζεται από την συναισθηματική μας κατάσταση εκείνη τη δεδομένη στιγμή. Δηλαδή η χρήση τους μπορεί να διαφέρει σύμφωνα με τη συναισθηματική κατάσταση του ατόμου, σύμφωνα με το πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί και σύμφωνα με το βαθμό πίεσης που δέχεται το άτομο.

Κάνοντας προβλέψεις

Γνωρίζοντας τα μετά-προγράμματα κάποιου, βοηθά στο να προβλέψετε με ακρίβεια τις ενέργειές του. Δεν υπάρχει σωστός ή λάθος τρόπος να χρησιμοποιήσετε μια κατηγορία μετά-προγραμμάτων. Μερικά από αυτά είναι πιο χρήσιμα σε ορισμένα πλαίσια από άλλα. Ο σκοπός που αναφέρεται ένα από αυτά εδώ, δεν είναι για να σας κάνει να βάλετε τους ανθρώπους σε καλούπια αλλά για να τους καταλάβετε καλύτερα.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφέρουμε μια

από τις προϋποθέσεις του NLP: Οι άνθρωποι δεν είναι η συμπεριφορά τους. Οι άνθρωποι έχουν συμπεριφορές και πιστεύουμε ότι κάνουν πάντα το καλύτερο που μπορούν σύμφωνα με τους πόρους που έχουν διαθέσιμους τη δεδομένη στιγμή. Οι άνθρωποι έχουν μέσα τους, όλους τους πόρους που χρειάζονται για να επιφέρουν τις επιθυμητές αλλαγές. Το μόνο που χρειάζονται είναι καινούριες πληροφορίες ή διαφορετικές στρατηγικές για να τους βοηθήσουν να επιτύχουν την αλλαγή. Επειδή κάποιος τα έκανε «θάλασσα» δεν σημαίνει ότι είναι ο ίδιος «θάλασσα». Όλα μπορούν να αλλάξουν. Χρησιμοποιώντας αυτές τις προϋποθέσεις, μπορούμε να βοηθήσουμε κάποιον στο να αλλάξει και να βελτιώσει τα μετά-προγράμματα του.

Θυμηθείτε επίσης ότι καλύτερη πληροφορία που μπορούμε να έχουμε για κάποιον είναι η συμπεριφορά του. Αυτό σημαίνει ότι ενώ υποβάλλετε τις ερωτήσεις για να αποσπάσετε τα μετά-προγράμματα ενός ατόμου, παρατηρήστε επίσης και τη συμπεριφορά του η οποία μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με τις απαντήσεις του. Εάν υπάρξει κάποια αντίφαση, στηριχθείτε στη μη λεκτική συμπεριφορά του. Αφότου έχετε μια πρώτη ιδέα για κάποιον συνεχίστε να τον επαναξιολογείτε. Ακόμα κι αν ξέρετε τα μετά-προγράμματα του μπορείτε να συνεχίσετε να ψάχνετε για άλλες επιπρόσθετες πληροφορίες.

Τα βασικά μετά-προγράμματα

Ο Freud ήταν ένας από τους ανθρώπους που ενδιαφέρθηκε για τα στοιχεία που αποτελούν τη βάση της προσωπικότητας των ανθρώπων. Τα θεμέλια των μετά-προγραμμάτων είναι βασισμένα κατά ένα μεγάλο μέρος στη δουλειά του Carl Jung. Ο Jung ενδιαφέρθηκε για τον τύ-

πο του χαρακτήρα του κάθε ατόμου προκειμένου να προβλεφθεί η προσωπικότητά του και επομένως η συμπεριφορά του.

Στο NLP, ενδιαφερόμαστε για τις εσωτερικές διαδικασίες, την εσωτερική ψυχολογική κατάσταση και τις εξωτερικές συμπεριφορές των ατόμων: Οι εσωτερικές διαδικασίες είναι οι εσωτερικές στρατηγικές που χρησιμοποιούμε, ως προς το πώς κάνουμε αυτό που κάνουμε. Η εσωτερική ψυχολογική κατάσταση μας είναι το γιατί κάνουμε αυτό που κάνουμε. Η εξωτερική συμπεριφορά είναι το τι αποτέλεσμα έχουμε ως συνέπεια του συνδυασμού των εσωτερικών διαδικασιών και της εσωτερικής ψυχολογικής κατάστασης του ατόμου. Αυτή είναι ουσιαστικά η βάση πάνω στην οποία δουλεύουμε στο NLP. Αλλάζουμε την εξωτερική συμπεριφορά ενός ατόμου με την αλλαγή της φυσιολογίας του. Αλλάζουμε τις εσωτερικές διαδικασίες του μέσω παρεμβάσεων στις στρατηγικές του. Η εσωτερική ψυχολογική κατάσταση του ατόμου επηρεάζεται με την αλλαγή των φίλτρων και με την εγκατάσταση αγκυρών. Αυτό καθορίζει εάν θα προσαρμοστούν στην αλλαγή εύκολα ή δύσκολα. Αυτό ονομάζεται προσαρμοστική απάντηση, που βασικά είναι το «τι θα συμβεί εάν συμβεί κάτι» ή «τι θα συμβεί εάν δεν συμβεί κάτι».

Εξωτερική συμπεριφορά Εσωστρεφής / εξωστρεφής

Η εξωτερική συμπεριφορά ενός ατόμου καθορίζεται από τη βασική ερώτηση που έχει να κάνει με το κατά πόσο κάποιος είναι εσωστρεφής ή εξωστρεφής. Εδώ παίρνουμε την απάντηση στην ερώτηση, «ποια είναι η στάση σου απέναντι στον κόσμο σύμφωνα με τη συμπεριφορά σου;»

Η ΠΡΩΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ:

«Όταν είστε πάρα πολύ κουρασμένοι και νιώθετε ότι ήρθε η ώρα να επαναφορτίσετε τις μπαταρίες σας, προτιμάτε να πάτε κάπου μόνοι ή με άλλους ανθρώπους;»

A) Μόνος - εσωστρεφής:

Καλύτερα μόνη μου!

Κάποιος που είναι εσωστρεφής θα προτιμάσει να μείνει μόνος του, προτιμά τον εσωτερικό κόσμο των σκέψεων και των ιδεών παρά τον εξωτερικό κόσμο των ανθρώπων και των πραγμάτων. Η ερώτηση αυτή θα διαχωρίσει τον εσωστρεφή από τον εξωστρεφή. Αν και κάποιος εσωστρεφής μπορεί να μάθει να βγαίνει κάπου από το καβούκι του και να περνά καλά με άλλους ανθρώπους, στο θέμα της επαναφόρτισης των μπαταριών του, προτιμά να είναι μόνος του.

Οι εσωστρεφής αποτελούν κατά προσέγγιση το 25% του πληθυσμού. Σαν εσωστρεφής, κάποιος θα ενδιαφερθεί περισσότερο για το πώς εκείνη η ιδέα, ή το πρόσωπο ή το αντικείμενο επηρεάζει τις πεποιθήσεις του. Τα εσωστρεφή άτομα βλέπουν τα εξωστρεφή άτομα σαν μη πραγματικά ή μη-γνήσια. Τα άτομα αυτά έχουν συνήθως κάποιο χώρο που τον θεωρούν δικό τους. Ένας εσωστρεφής θα νιώθει συνήθως «μόνος του ακόμα και μέσα σε ένα πλήθος.» Ακόμη και σε ένα πάρτι ένας εσωστρεφής μπορεί να νιώθει μόνος ενώ ένας εξωστρεφής θα πει, «Κοίταξε όλους αυτούς τους ανθρώπους. Πώς μπορεί κάποιος να νιώθει μόνος;»

Ο εσωστρεφής τείνει να:

- έχει λίγους φίλους και αναζητεί βαθύτερες σχέσεις μαζί τους
- ψάχνει στον εαυτό του για πιθανές αιτίες προβλημάτων
- σκέφτεται καλά πριν ενεργήσει
- είναι αυτόνομος - να μην εξαρτάται από τους άλλους
- απολαμβάνει να εργάζεται μόνος του
- έχει περισσότερες έγνοιες
- εκτιμά περισσότερο την ελευθερία
- φέρνει καλά αποτελέσματα σε τεστ ευφυΐας
- του αρέσει να δουλεύει με έννοιες και ιδέες

Ο εσωστρεφής προτιμά δουλειές όπως:

- Μαθηματικός
- Μηχανικός
- Οδοντίατρος
- Καλλιτέχνης (π.χ. Ζωγράφος)
- Συγγραφέας
- Τυπογράφος
- Αγρότης
- Ξυλουργός
- Τεχνικές εργασίες
- Αρχιτέκτονας
- Επιστημονικές εργασίες
- Ερευνητικός επιστήμονας

B) Με άλλους ανθρώπους - Εξωστρεφής:

Οι εξωστρεφής αποτελούν 75% του πληθυσμού. Όταν έρθει η στιγμή να επαναφορτίσουν τις μπαταρίες τους θέλουν να βρίσκονται με άλλους ανθρώπους.

Μα που πήγαν οι υπόλοιποι άραγε?

Ένας εξωστρεφής θα ενδιαφερθεί περισσότερο για τον εξωτερικό κόσμο της δράσης, των αντικειμένων και των ανθρώπων παρά τον εσωτερικό κόσμο των εννοιών και των ιδεών. Τα άτομα αυτά ασχολούνται με πολλά πράγματα και έχουν πολλά ενδιαφέροντα αλλά πάντοτε σε επιφανειακό επίπεδο.

Οι εξωστρεφής τείνουν να:

- έχουν πολλούς φίλους αλλά να διατηρούν επιφανειακές σχέσεις μαζί τους
- είναι πολύ κοινωνικοί
- κοιτάζουν στο περιβάλλον τους για να βρουν πιθανές αιτίες όταν τους συμβαίνει κάτι
- είναι σταθερά άτομα
- είναι ξένοιαστοι
- είναι τολμηροί
- τους αρέσει η δράση
- είναι ομιλητικοί
- βγαίνουν συχνά έξω
- πιστεύουν στον εαυτό τους
- προσαρμόζονται εύκολα

Προτιμούν συνήθως δουλειές όπως:

- Πωλητής
- Διευθυντής προσωπικού
- Κοινωνικός λειτουργός
- Εργασία στο δημόσιο και οποιαδήποτε άλλη δουλειά έχει επαφή με κόσμο

Έχουμε εξετάσει ένα από τα 24 φίλτρα που υπάρχουν. Αν με μια απλή ερώτηση που χρειάζεται πέντε δευτερόλεπτα να υποβληθεί, μπορούμε να καταλάβουμε τόσα πολλά πράγματα για κάποιο άτομο, φανταστείτε τι μπορείτε να πετύχετε ξέροντας και τις υπόλοιπες 23 ερωτήσεις. Τα μετά-προγράμματα αποτελούν το θέμα συγκεκριμένου διήμερου εργαστηρίου στο οποίο, λόγω του προχωρημένου επιπέδου, οι ενδιαφερόμενοι επιλέγονται μετά από προσωπική συνέντευξη. Η πρόκληση δεν είναι να ξέρετε και να υποβάλετε τις ερωτήσεις αλλά να μάθετε τι σημαίνει η κάθε πιθανή απάντηση και πως μπορείτε να αξιοποιήσετε το άτομο!

Κινήσεις υψηλής τακτικής (στη σκακιέρα του πολιτικού μάρκετινγκ)

■ αφνικά αλλά όχι τυχαία η πρόσφατη «ανεπίσημη» έναρξη του προεκλογικού για τις Βουλευτικές 2011. Η τέλεια εκκίνηση βοηθά, όμως μπροστά μας έχουμε προεκλογικό μαραθώνιο. Κινήσεις υψηλής τακτικής στη σκακιέρα της πολιτικής επικοινωνίας. Οι μονομάχοι έχουν ταχθεί στις θέσεις μάχης. Σεισμική ζώνη η πολιτική γεω-

Του Νίκου Γ. Σύκα
Επικοινωνιολόγου

γραφία - το επικοινωνιακό τσουνάμι του Φεβράρη 2010 αναμένεται να φτάσει στις ακτές των Βουλευτικών το 2011 και των Προεδρικών το 2013. Η πρωτοφανής ρευστότητα του τοπίου (το συνολικό ποσοστό «αποχή + μετακινούμενοι ψηφοφόροι» ξεπερνά το 50% του εκλογι-

κού σώματος) αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για το πολιτικό μάρκετινγκ. Το σημαντικό αυτό κομμάτι του εκλογικού σώματος (αδιευκρίνιστη ψήφος + αποχή) έχει δικά του, διαφορετικά κριτήρια ψήφου, δική του εκλογική συμπεριφορά. Για αυτό το σημαντικό κομμάτι του εκλογικού σώματος, η ψηφοφορία είναι κάθετη, η πρόθεση ψήφου οριζόντια.

Επικοινωνιακή πλάνη ότι η πρωτοφανής ρευστότητα του πολιτικού τοπίου θα αποβεί α ριζοί υπέρ ή κατά συγκεκριμένων κομμάτων. Καθοριστικός παράγοντας η επικοινωνιακή διαχείριση της αστάθειας που χαρακτηρίζει το πολιτικό περιβάλλον αυτή την περίοδο - κάθε κίνηση έχει πολλαπλάσιο αποτέλεσμα (θετικό αποτέλεσμα αν η κίνηση είναι σωστή και αντίστροφα). Αργότερα οι τάσεις θα είναι - σε μεγάλο βαθμό- μη αναστρέψιμες. Επικοινωνιακή ψευδαισθηση ότι μια έντονη «διαφημιστική» εκστρατεία και ένα σλόγκαν - πυροτέχνημα λίγο πριν τις Βουλευτικές μπορούν να ανατρέψουν τις τάσεις που διαμορφώνονται σήμερα. Η κοινωνία των πολιτών μπορεί να παρακολουθεί από απόσταση, αλλά επικοινωνιακά οι Βουλευτικές εκλογές είναι σε απόσταση βολής. Η ψήφος δεν μπορεί να είναι χαλαρή. Το ποσοστό της αποχής αναμένεται να πέσει από το ζενίθ (Ευρωεκλογές 2009) στο ναδίρ (Βουλευτικές 2011).

Κάθε κόμμα αντιπροσωπεύει ένα σαφές και διακριτό ιδεολογικοπολιτικό στίγμα. Ο προεκλογικός αγώνας δεν χρειάζεται να πείσει γι' αυτό - είναι δεδομένο. Στόχος περισσότερες και όχι φανατικότερες ψήφοι. Η εφαρμογή μιας οριζόντιας (πολυσυλλεκτικής) στρατηγικής από την αρχή του προεκλογικού,

σε συνδυασμό με ενέργειες στοχευμένης επικοινωνίας, αποτελεί τον πλέον ενδεδειγμένο σχεδιασμό. Η έμφαση στην επίτευξη απόλυτης συστέρωσης ενδοχομένων να οδηγήσει σε αχρείαστους αποκλεισμούς και αδιέξοδα περιορίζοντας όχι μόνο την πολυσυλλεκτικότητα αλλά ακόμη και την ίδια τη συστέρωση. Η σημερινή συγκυρία -η πιο κρίσιμη φάση του Κυπριακού παράλληλα με τη Μεγάλη Ύφεση- το εκρηκτικό αυτό μίγμα, δημιουργεί ακραία επικοινωνιακά φαινόμενα. Λόγω του βάθους, της έκτασης, της διάρκειας και της έντασης των ακραίων αυτών φαινομένων, οι αλλαγές στα σύνορα του κομματικού χάρτη στις Βουλευτικές 2011 θα είναι πρωτόγνωρες. Ο αντίκτυπος θα είναι πρωτοφανής όχι μόνο σε επίπεδο κομμάτων αλλά και σε επίπεδο υποψηφίων Βουλευτών. Στο τέλος της ημέρας αυτό που μετρά είναι η συνολική εικόνα (image) που επέμπει το κόμμα. Όμως το προσωπικό στίγμα, οι ξεχωριστές ικανότητες του υποψήφιου Βουλευτή (προσόντα, πείρα, θέσεις σε σημαντικά θέματα, συνεργασία / δικτύωση, κύρος, αξιοπιστία, πρωτοβουλία, κοινωνική τόλμη, ευελιξία, προσαρμοστικότητα, διορατικότητα, έμπνευση, χάρισμα) αποκτούν μια ιδιαίτερη βαρύτητα.

Η αδιαλλαξία της Τουρκίας είναι στο τραπέζι, το ίδιο και οι επιπτώσεις από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Οι σταθερές αυτές δεν αφήνουν πολλά περιθώρια κινήσεων. Οι θέσεις και οι πολιτικές είναι σημαντικές. Όμως το δόρυ στην προσπάθεια αύξησης των ποσοστών οποιουδήποτε κόμματος είναι η επικοινωνιακή υπεροχή. Πάντοτε υπάρχουν κίνδυνοι και ευκαιρίες. Στη σημερινή όμως συγκυρία

υπάρχουν -επικοινωνιακά- μεγάλοι κίνδυνοι και μεγάλες ευκαιρίες.

Η πολιτική απόφαση είναι ευθύνη της ηγεσίας του κόμματος. Η επικοινωνία μπορεί να μεγιστοποιήσει την εμβέλεια και την επιρροή, τον αντίκτυπο (impact) του μηνύματος, δεν μπορεί όμως να ορίσει ή να μεταβάλει το περιεχόμενό του. Πρέπει να προσπαθήσουμε να μπουέ στη σκέψη του μέσου πολίτη και μάλιστα του μη έντονα κομματικοποιημένου. Οι πολίτες αυτοί άλλωστε αποτελούν την πλειοψηφία του εκλογικού σώματος, ενώ είναι ταυτόχρονα και εκείνοι που (ακριβώς επειδή οι απόψεις τους δεν είναι παθιασμένες) παίρνουν αποστάσεις από το χώρο της πολιτικής. Ο πολιτικός λόγος πρέπει να στηρίζεται κυρίως στα επιχειρήματα και την πειθώ και λιγότερο σε συναισθηματικές απηχίες και συνθηματολογία.

Εάν θέλουμε να εξασφαλίσουμε στην επικοινωνιακή προσέγγιση με τους πολίτες προοπτική, συνέχεια και αποτελεσματικότητα, τότε αυτή θα πρέπει σίγουρα να συνδεθεί με μια διαρκή και συνεπή σχέση με το κοινό-στόχο. Μια αποσπασματική επικοινωνιακή τακτική κάτω από την πίεση του προεκλογικού χρόνου είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Το κρασί της επικοινωνίας ποτέ δεν πρέπει να το νερώνουμε - το μήνυμα πρέπει να είναι καθαρό. Μια σαφής στρατηγική τοποθέτηση, ένα ηχηρό μήνυμα και η διασφάλιση ομοιομορφίας και ομοιογένειας στον εκφραζόμενο πολιτικό λόγο είναι εκ των ων ουκ άνευ. Όπως τονίζει ο διάσημος καινοτόμος διαφημιστής Andy Law «Ξεχωρίστε και δηλώστε παρών - βγείτε από το επικοινωνιακό κατεστημένο».

ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ
Συνέπεια στην εξυπηρέτηση

- ◆ **1η ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ** μεταξύ των μη τραπεζικών ασφαλιστικών εταιρειών γενικού κλάδου
- ◆ **4η ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ 27** ασφαλιστικών εταιρειών γενικού κλάδου
- ◆ **84.000 ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ**
- ◆ **ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΥΞΗΣΗ** μεριδίου αγοράς τα τελευταία 5 χρόνια
- ◆ **€14.200.000 ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ** το 2007

Συνέπεια στην εξυπηρέτηση σημαίνει

άμεση πληρωμή απαιτήσεων

Η ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ βάζει σφραγίδα αξιοπιστίας σε όλα τα ασφαλιστήριά της.

Κτίζουμε τη φήμη μας στην ταχύτερη πληρωμή των απαιτήσεων, μηδενίζοντας γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Οι άνθρωποί μας, έχουν πάντα στο επίκεντρο της δραστηριότητάς τους εσάς και τα θέματα που σας απασχολούν.

Εγγυώμαστε την άμεση μελέτη και διεκπεραίωση οποιασδήποτε απαίτησης που καλύπτεται από το ασφαλιστήριο.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- > Μηχανοκινήτων Οχημάτων
- > Πυρός & Εμπορικών Κινδύνων
- > Κατοικίας
- > Κλοπής
- > Καταστημάτων ShopCare
- > Ιατροφαρμακευτικής Περιθαλψής Care4U
- > Προσωπικών Ατυχημάτων AccidentCare
- > Υγείας Αλλοδαπών
- > Θαλάσσης, Αέρος & Μεταφορών
- > Αστικής Ευθύνης
- > Ευθύνης Εργοδότη
- > Ευθύνης Εργολάβων έναντι Όλων των Κινδύνων (C.A.R)
- > Χρημάτων
- > Γυαλιών
- > Διακοπής Εργασιών
- > Ταξιδιού
- > Σκαφών Αναψυχής
- > Ευθύνης Διοικητικού Συμβουλίου
- > Επαγγελματικής Ευθύνης

T: 22 796 000 **F:** 22 022 000

E: info@cosmosinsurance.com.cy
www.cosmosinsurance.com.cy

Δημόσια Διοίκηση με Κοινωνικό Πρόσωπο

Αναμφίβολα, το ανθρώπινο δυναμικό είναι ο πιο πολύτιμος πόρος που διαθέτει ο οποιοσδήποτε οργανισμός. Χρειάζεται η διοίκηση, χωρίς να ξεχνά το παρελθόν, να δημιουργήσει ένα νέο όραμα, που σημαίνει μια νέα κατεύθυνση. Να διαθέτει τη θέληση και την ικανότητα να το εφαρμόσει. Περαιτέρω, να διαθέτει τη ψυχική δύναμη για να εμπεδώσει τις αξίες του οργανισμού στους εργαζόμενους. Με

**Του
Ανδρέα Θ.
Ασσιώτη**

*Διοικητικού
Λειτουργού Α',
Υπουργείο Παιδείας*

βάση αυτές τις αξίες τους καθοδηγεί και τους υποκινεί. Να βεβαιώνεται ότι αυτοί έχουν σαφή και πλήρη εικόνα των στόχων και του οράματος. Σταθερή επιδίωξη της πρέπει να είναι η ανάδειξη της δυναμικότητας των ανθρώπων της και η εξασφάλιση της δέσμευσής τους στην επίτευξη εξαιρετικών αποτελεσμάτων. Ηγεσία σημαίνει αέναη μάθηση, ανθρώπινες σχέσεις και συνεχής αυτό-ανανέωση. Γι' αυτό και ενσωματώνει στις δραστηριότητες της τη συνεργασία και την ενδυνάμωση. Εξυπακούεται, ότι αναθέτει υπευθυνότητες στα άτομα με τη δυνατότητα να ελέγχουν το δικό τους χώρο στην εργασία, να έχουν αυτονομία, να μοιράζονται τις πληροφορίες και τη γνώση. Τους περιβάλλει με την εμπιστοσύνη της και τους βοηθά να πετύχουν τους στόχους τους. Έτσι, πετυχαίνει ψηλό βαθμό ικανοποίησης και συναισθηματικής δέσμευσης. Σ' αυτή τη νέα οδό η φωτισμένη ηγεσία ανεβάζει τα επίπεδα της απόδοσης και της παραγωγικότητας. Δεν αρκεί να είναι μόνο διαχειριστής, αλλά που, πέραν των ικανοτήτων της, να δίνει και ένα σήμα ποιότητας, αρχών και θέσεων.

Επιδεικνύει επαγγελματική συμπεριφορά και προσφέρει πρωτοπόρα προγράμματα ποιοτικής εκπαίδευσης / μάθησης. Η ποιοτική μάθηση υποδηλώνει κριτική μάθηση, η οποία καλλιεργεί την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία. Βασική επιδίωξη, η συνεχής ανάπτυξη των ανθρώπων, η δίκαιη διαχείριση και η επιβράβευσή τους και η υποστήριξή τους σε όλες τις διαστάσεις της ζωής τους. Αναγνωρίζει τη δική τους συμβολή στο αδιάλειπτο ταξίδι ανάπτυξης και δεσμεύεται να τους παρέχει ένα κα-

λό εργασιακό περιβάλλον όπου θα διασφαλίζονται ο σεβασμός και η τήρηση των αρχών της χρηστής διοίκησης μέσω των πολιτικών και των πρακτικών που εφαρμόζει. Για την εδραίωση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος προχωρεί στην ουσιαστική ενίσχυση του πυρήνα μάθησης και συστηματικά προωθεί τη διάχυση της πληροφορίας, την έρευνα, τη δικτύωση, την ανάπτυξη νέων ιδεών, την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Πρωταρχικός της σκοπός, η ενίσχυση της κοινωνικής προόδου και αλληλεγγύης, της οικονομικής ανάπτυξης, της υπεύθυνης χρήσης των φυσικών πόρων και της προαγωγής του πολιτισμού. Η οικειοθελής δέσμευση της για ένταξη μέσα στις πρακτικές που εφαρμόζει, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών δράσεων πέραν των υποχρεώσεων που ορίζει η νομοθεσία, υποδεικνύει ότι η Υπηρεσία συμπεριφέρεται καθ' όλα υπεύθυνα προς το κοινωνικό σύνολο.

Πολίτες και διοικούντες πρέπει να μάθουν τι σημαίνει αξιοκρατία, σεβασμός στον άλλο και τάξη στην καθημερινή ζωή. Περαιτέρω, να κατανοήσουν ότι στη μικρή κοινωνία που ζούμε υπάρχει μια σχέση με τους άλλους ανθρώπους που έχει όρους, έχει αξίες και διαστάσεις οι

οποίες δεν μπορούν να παραβιαστούν. Η λήψη αποφάσεων θα πρέπει να στοχεύει στη βελτίωση του κοινωνικού συνόλου κατά τρόπο που να επωφελούνται όλοι. Συνδυάζοντας την οικονομική ανάπτυξη με την κοινωνική ευθύνη, προάγει συστηματικά με συγκεκριμένες ενέργειες τις σχέσεις της με τους κοινωνικούς της εταίρους, το συνδικαλιστικό κίνημα, τον επιχειρηματικό κόσμο, αλλά και με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Ως άτομα, αυτό που χρειαζόμαστε είναι να επιστρέψουμε στην πεποίθηση πως η οικονομική ανάπτυξη δεν είναι το παν αλλά το μέσον και όχι ο σκοπός. Σκοπός είναι οι ζωές των ανθρώπων, οι ευκαιρίες και οι ελπίδες τους. Η Κύπρος, ιδανικό μέρος για τη χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας, θα πρέπει να καταστεί πρωτοπόρος στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η δημόσια διοίκηση συγκροτημένη και πειστική με ειδικό βάρος, γνώσεις και ήθος να λειτουργήσει κατά τρόπο έντιμο και διαφανή. Να κατορθώσει, με συλλογική δουλειά, σοβαρή δουλειά, όπως και με το παράδειγμα μιας ακεραίας στάσης ζωής να δημιουργήσει ένα καλύτερο μέλλον προσφέροντας ποιότητα ζωής αναβαθμίζοντας τις υπηρεσίες της.

PWC και Βραβεία Όσκαρ

✓ **Εδώ και 76 χρόνια, οι PricewaterhouseCoopers διασφαλίζουν τα μεγαλύτερα μυστικά του Χόλυγουντ**

Οι PricewaterhouseCoopers LLP (PwC) γιορτάζουν φέτος 76 χρόνια καταμέτρησης των ψηφοδελτίων των Βραβείων Όσκαρ εκ μέρους της Ακαδημίας Κινηματογράφου, Τεχνών και Επιστημών (η 'Ακαδημία'). Οι Brad Pitt και Rick Rosas θα συνεχίσουν την παράδοση και θα ηγηθούν και πάλι της διαδικασίας καταμέτρησης των ψήφων. Πρόκειται για τους δύο μοναδικούς ανθρώπους στον κόσμο που γνωρίζουν την ταυτότητα των νικητών πριν από τη ζωντανή μετάδοση της Απονομής των Βραβείων Όσκαρ. «Εδώ και 76 χρόνια, η ακεραιότητα και η εμπιστοσύνη αποτελούν τα θεμέλια της σχέσης μας με τους PricewaterhouseCoopers,» δήλωσε ο Tom Sherak, Πρόεδρος της Ακαδημίας. «Προσβλέπουμε στον εορτασμό των εξαιρετικών επιτευγμάτων της κινηματογραφικής βιομηχανίας με τους PwC ως το συνεταιρό μας στη διαδικασία καταμέτρησης των ψήφων για πολλά ακόμη χρόνια.» Κατά τη διάρκεια των 76 αυτών ετών, η διαδικασία έχει παραμείνει η ίδια χωρίς να προκύψει ποτέ οποιοδήποτε ζήτημα παραβίασης της ασφάλειας.

Για πρώτη φορά από το 1943, ο αριθμός των υποψηφίων για την Καλύτερη Ταινία έχει διευρυνθεί από πέντε σε δέκα. Οι υποψήφιοι έχουν ήδη επιλεγεί και ο νικητής θα επιλεγεί μέσα από ένα σύστημα προτιμησιακής ψηφοφορίας.

«Ενώ οι κανόνες της ψηφοφορίας έχουν διαφοροποιηθεί για την κατηγορία της Καλύτερης Ταινίας, οι στόχοι μας παραμένουν οι ίδιοι: να διασφαλίζουμε την ακρίβεια, αντικειμενικότητα και εχεμύθεια της διαδικασίας καταμέτρησης των ψήφων», δήλωσε ο Brad Pitt, ο οποίος ηγείται της διαδικασίας από το 2004. Για να διατηρηθεί η μεγαλύτερη δυνατή μυστικότητα και εμπιστευτικότητα, οι Pitt και Rosas ηγούνται μιας ομάδας εχέμυθων λογιστών που εργάζονται από μια μυστική τοποθεσία. «Είμαστε περήφανοι για το ρεκόρ μας αυτό στην καταμέτρηση των ψήφων και για την παράδοση της διά χειρός καταμέτρησης του κάθε ψηφοδελτίου ώστε να διασφαλίζεται η υψηλότερη δυνατή ακρίβεια και αξιοπιστία προς την Ακαδημία. Η ηγεσία της ομάδας καταμέτρησης των ψήφων για τα Βραβεία Όσκαρ είναι μια από τις εργασίες που μου έχουν δώσει τη μεγαλύτερη

ικανοποίηση στη σταδιοδρομία μου» δήλωσε ο Rick Rosas, που κατέχει αυτή τη θέση από το 2001. «Η σχέση μας με την Ακαδημία αποτελεί μια τεράστια πηγή περηφάνιας για τους PwC και συνιστά το αποκορύφωμα της μακροχρόνιας σχέσης μας με το Χόλυγουντ και τη βιομηχανία της ψυχαγωγίας και των μέσων ενημέρωσης.»

Πώς λειτουργεί το όλο σύστημα

Τα ψηφοδέλτια για τις υποψηφιότητες ταχυδρομήθηκαν σε 5,777 μέλη της Ακαδημίας με δικαίωμα ψήφου στις 28 Δεκεμβρίου 2009 ενώ οι απαντήσεις έπρεπε να επιστραφούν μέχρι τις 5 μ.μ. στις 23 Ιανουαρίου 2010. Δέκα μέρες αργότερα, στις 2 Φεβρουαρίου, ανακοινώθηκαν οι υποψήφιοι.

Όλα τα συμπληρωμένα ψηφοδέλτια παραδίδονται στους PricewaterhouseCoopers. Οι επικεφαλής της καταμέτρησης καταγράφουν τις απαντήσεις με το χέρι σύμφωνα με τους κανόνες της Ακαδημίας. Ως μέτρο προφύλαξης, ετοιμάζονται και μεταφέρονται από τους συνεταιρούς των PricewaterhouseCoopers στο χώρο της τελετής μέσω δύο ξεχωριστών μυστικών οδών δύο ολοκληρωμένες δέσμες φακέλων με

τα ονόματα των νικητών. Ως επιπρόσθετο μέτρο προφύλαξης οι επικεφαλής της διαδικασίας καταμέτρησης των PricewaterhouseCoopers απομνημονεύουν παράλληλα τα ονόματα των νικητών των βραβείων.

Οι ταυτότητες των νικητών παραμένουν μυστικές μέχρι την ανακοίνωσή τους κατά τη διάρκεια της ζωντανής μετάδοσης. Κατά τη διάρκεια της τελετής, οι Pitt και Rosas παραμένουν στα παρασκήνια και παραδίδουν τους φακέλους στους παρουσιαστές των βραβείων μόλις πριν αυτοί εμφανιστούν στη σκηνή.

Ενδιαφέροντα στοιχεία από τη διαδικασία καταμέτρησης των ψήφων για τα Βραβεία Όσκαρ τα τελευταία 76 χρόνια

- 450,000+: Ο κατά προσέγγιση αριθμός των ψηφοδελτίων που έχουν καταμετρήσει οι PricewaterhouseCoopers τα 76 χρόνια που αναλαμβάνουν αυτό το έργο.
- 2,550+: Ο αριθμός των φακέλων με τα ονόματα των νικητών που έχουν ετοιμαστεί αφότου εισήχθη το σύστημα των φακέλων το 1941.
- 1,700: Ο κατά προσέγγιση αριθμός των 'ανθρωποφρών' που χρειάζεται η ομάδα των PricewaterhouseCoopers κάθε χρόνο για την καταμέτρηση και επαλήθευση των ψηφοδελτίων με το χέρι.
- 34: Ο αριθμός των τηλεοπτικών μεταδόσεων στις οποίες έχουν εμφανιστεί συνεταιροί των PricewaterhouseCoopers από το 1953, την πρώτη χρονιά που τα Όσκαρ μεταδόθηκαν από την τηλεόραση. Στο παρελθόν οι συνεταιροί έβγαιναν στη σκηνή για να παραδώσουν διά χειρός τους φακέλους, εξ' ου και η φράση 'το φάκελο παρακαλώ', κάτι που σήμερα γίνεται στα παρασκήνια. Κατά τη διάρκεια της τηλεοπτικής μετάδοσης του 2008, οι Rick Rosas και Brad Pitt εμφανίστηκαν σε ένα σύντομο, χιουμοριστικό βίντεο κλιπ για τη διαδικασία καταμέτρησης των ψήφων.
- 24: Ο αριθμός των κατηγοριών των βραβείων που καταμετρήθηκαν κατά την 82η Απονομή της Ακαδημίας σε μυστική τοποθεσία, γνωστή μόνο στα μέλη της μικρής ομάδας καταμέτρησης των PricewaterhouseCoopers.
- 7: Ο αριθμός των ημερών που απαιτούνται για την καταμέτρηση των ψηφοδελτίων για τις υποψηφιότητες.
- 3: Ο αριθμός των ημερών που απαιτούνται για την καταμέτρηση των τελικών ψηφοδελτίων.

Να αναζωογονηθεί η Τουριστική Βιομηχανία της Κύπρου

Ος εμπλεκόμενος στα θέματα του τουρισμού από το 1973, παραθέτω εισηγήσεις, σκέψεις και προβληματισμούς μου, γιατί πιστεύω πως έτσι βοηθώ το τόπο μας. Αν και σε διάφορες χρονικές περιόδους, όχι μόνον εγώ αλλά και πολλοί άλλοι ικανοί τουριστικοί αρθρογράφοι, είχαν και αυτοί αξιόλογες εισηγήσεις, χειροπιαστές εύκολες και ανώδυνες, θα πρόσφεραν πολύ καλύτερα αποτελέσματα και διο-

Του Μιχάλη Δημοσθένους

Ειδικού στα θέματα Τουρισμού και επιμόρφωσης Μέλος Επιτροπής Τουρισμού ΟΕΒ

ρωτικές διαδικασίες εάν εφαρμόζοντα πριν, για να μην μας πιάσει τόσο γρήγορα η οικονομική κρίση.

Γίνονται πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια για δημιουργία γηπέδων Γκολφ, Μαρίνων, Καζίνων, καθώς επίσης και απόσυρση κλινών από ξενοδοχειακές μονάδες που δεν συντηρούνται σε επίπεδα που έπρεπε και πολλά άλλα για

το καλό της τουριστικής μας βιομηχανίας. Είναι καιρός τώρα να βιαστούμε και εκδώσουμε τις ανάλογες άδειες για να αρχίσει νέα αναπτυξιακή περίοδος και να δημιουργηθούν νέες εργασίες και να σταματήσει η ανεργία και η τελική αστυφιλία από τα χωριά μας. Όλα αυτά είναι αναγκαία για την ανάπτυξη του τουριστικού μας προϊόντος, να ανοίξουν νέοι οικονομικοί πόροι, αλλά όμως τα τελευταία οκτώ χρόνια είχαμε άσχημα αποτελέσματα στις προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους επισκέπτες τουρίστες.

Μέσα από μελέτες, ειδικότερα του Πανεπιστήμιου Κύπρου, διεφάνει ότι δεν φροντίζουμε σωστά και με επαγγελματικότητα τους επισκέπτες τουρίστες, που πληρώνουν πολύ περισσότερα για τις διακοπές τους στην Κύπρο, σε σύγκριση με γειτονικούς προορισμούς και μας βρίσκουν ακριβό τουριστικό πακέτο.

Η Κύπρος όμως είναι ένας προορισμός με πλούσια ιστορία και πολιτισμό, πλούσιες φυσικές ομορφιές, ήλιο, θάλασσα, παραδώσεις και ανθρώπινο χάρισμα και εάν προσφέρει και ποιοτική επαγγελματική εξυπηρέτηση σε όλους τους τομείς που εμπλέκονται στο τουρισμό, τότε η τιμή του τουριστικού πακέτου θα είναι αντάξια, του τι θα πάρει ο επισκέπτης που επέλεξε την Κύπρο μας για την εξόρμηση του.

Τα αποτελέσματα των μελετών, όμως πρέπει να μας προβληματίσουν και να διορθώσουμε εδώ και τώρα τα κακώς έχοντα. Να προσφέρουμε επαγγελματική φροντίδα, σωστή παρουσίαση των χώρων μας και επαγγελματικότητα στην ανθρώπινη υποδομή, ώστε να καταστούμε ανταγωνιστική χώρα στη περιοχή και να προσελκύουμε και ποιοτικό τουρισμό με υψηλά εισοδήματα καθώς και αύξηση των επαναλαμβανόμενων επισκεπτών και όχι τη μείωση τους.

Οι περισσότεροι τουρίστες μας έρχονται από τη Ευρωπαϊκή Ένωση, από χώρες που έχουν επαγγελματικά πρότυπα και αυστηρούς ελέγχους σε θέματα καθαριότητας και επαγγελματισμό. Πρέπει να δημιουργήσουμε επαγγελματικά πρότυπα, ώστε οι άνθρωποι που ασκούν κάποιο τουριστικό επάγγελμα να πληρούν κάποιες προϋποθέσεις και να επιμορφώνονται πάνω σε τακτική βάση στο επάγγελμα που διεξάγουν. Το θέμα σωστής επαγγελματικής εξυπηρέτησης, σωστής παρουσίας και επιμόρφωσης πάνω σε συνεχή βάση είναι οι επιδιώξεις και προσπάθειες μας σε όλους τους τομείς που εμπλέκονται στο τουρισμό.

Η σωστή παρουσίαση του φυσικού περιβάλλοντος, καθαρές παραλίες, πόλεις, χωριά, καθαρούς εκδρομικούς χώρους, αυτοκινητόδρομους, δημόσια αποχωρητήρια είναι απαραίτητα και ευθύνη όλων μας, αλλά περισσότερο εμάς που ασχολούμαστε με το τουρισμό.

Για να κατορθώσουμε όμως να περάσουμε αυτό το μήνυμα στο κάθε άνθρωπο αυτού του τόπου, το πόσο σημαντικά είναι τα όσα εισηγούμαι για το τουρισμό της χώρας μας, που είναι η βάση της οικονομίας μας, πρέπει να αποκτήσουμε όλοι τουριστική συνείδηση.

Ένα άλλο πρόβλημα που αφορά άμεσα τη τουριστική μας βιομηχανία και πρέπει να διορθωθεί όπως και των πολλών άλλων είναι η παρουσίαση το ξένων υπαλλήλων σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας.

Αυτοί θα πρέπει να έρχονται κατόπιν σωστής επιλογής και προτού αρχίσουν να εργάζονται να περνούν όλοι από ταχύρυθμη επιμόρφωση όπου να τους ενημερώνουμε σε βασικά θέματα, ως επίσης να γνωρίζουν το τι συμβαίνει στο τόπο μας με την κατοχή από την Τουρκία μέρους της Πατρίδας μας, επίσης την Ιστορία και το πολιτισμό μας. Να διδάσκονται και την Ελληνική γλώσ-

σα σε κάποιες ελεύθερες τους ώρες, έτσι θα εντάσσονται στην δική μας κοινωνία χωρίς πολλά προβλήματα και θα μπορούν να ενημερώσουν και κάποιο Τουρίστα που θα τους ρωτήσει κάποια πληροφορία για τον τόπο μας, οπότε δεν θα παρουσιάζονται εντελώς ανίδεοι.

Η απουσία μια καλά οργανωμένης ξενοδοχειακής σχολής που να εκπαιδεύει σερβιτόρους, μαγείρους, υπαλλήλους γραφείου υποδοχής, κλπ, είναι αναγκαία διότι η παρουσία, τόσων ξένων υπαλλήλων στη πρώτη γραμμή εξυπηρέτησης φάνηκε ότι προξενεί ζημιά. Είχαμε το ΙΕΕΤ που πιστεύω ότι ήταν μεγάλο λάθος που έκλεισε, δεν νοείτε μια τουριστική χώρα, που η οικονομία της στηρίζεται στον τουρισμό, να μην έχει μια αξιόλογη ξενοδοχειακή σχολή, η Κύπρος μας μπορούσε να καθιερωθεί ως χώρα ξενοδοχειακών και τουριστικών σπουδών.

Τελειώνοντας, σας αναφέρω ότι για όλους τους τομείς που εμπλέκονται στο τουρισμό και εις ημεύμαι συνεχή επιμόρφωση του ανθρώπινου παράγοντα τότε θα παρουσιάσουμε, μια οργανωμένη τουριστική ανθρώπινη υποδομή.

Τότε θα καθιερώσουμε την Κύπρος μας ως το πιο ποιητικό τουριστικό προορισμό της μεσογείου και τότε όλες οι ποιοτικές αφήξεις θα αυξηθούν και νέοι τουριστικοί πράκτορες θα μας φέρουν νέες ειδικότητες τουριστών ποιοτικούς πελάτες θα μας έλθουν.

Καλώ το Υπουργείο Τουρισμού, το Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, όλους τους επαγγελματικούς συνδέσμους, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, την ένωση Δήμων και κοινοτήτων και το ΑΞΙΚ να συναντηθούμε σε μια επαγγελματική συνάντηση και εύχομαι το Υπουργείο Τουρισμού όπως διοργανώσει συνάντηση για να βρούμε τρόπους καλύτερης οργάνωσης της Τουριστικής βιομηχανίας.

Εάν το πετύχουμε αυτό τότε, η τουριστική βιομηχανία μας θα φροντίζει ακόμα καλύτερα τους επισκέπτες μας, έτσι όλοι οι ξένοι μας θα αναχωρούν από την Κύπρο ευχαριστημένοι και θα μας ξαναέλθουν διότι προσφέραμε σε όλους τους τομείς ποιοτική εξυπηρέτηση.

ELPIS TRAVEL & TOURS LTD

Τηλέφωνο: +357 22 353401-2-3

Fax: +357 22 353397

www.elpistravel.com

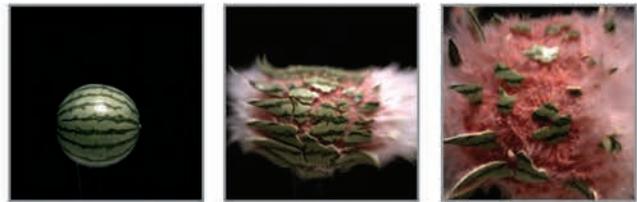

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου | Ενέργεια ζωής!

PARTNERS / Υ&Ρ

Χωρίς κράνος ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙΣ.

Φόρα πάντα το κράνος σου. Σώζει ζωές!

Οδηγώ με συνείδηση. Σέβομαι τη ζωή.
Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου. Ενέργεια ζωής.

Βιολογική δραστηριότητα και ισορροπία του περιβάλλοντος

Τον 20ό αιώνα, το τοπίο στην ύπαιθρο άλλαξε, αφού η ανάγκη για μεγιστοποίηση του κέρδους επέβαλλε καινοτομίες στους τομείς της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Τα ανθρώπινα χέρια αντικαταστάθηκαν από τις μηχανές, η εκτροφή των ζώων έγινε μαζική και αφύσικη, ενώ παράλληλα η γονιμότητα του εδάφους ενισχύθηκε με την εκτεταμένη χρήση φυτοφαρμάκων, που συνετέλεσαν στην προστασία της σοδειάς. Αποτέλεσμα ήταν, η παραγωγικότητα του εδάφους να αυξηθεί, τα γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα έγιναν άφθονα και πιο προσιτά για τον καταναλωτή. Όμως, η γη αντέδρασε, και ο κίνδυνος της χρήσης φυτοφαρμάκων, με αρνητικές συνέπειες ως προς το περιβάλλον, ώθησαν τις ανά τον κόσμο κυβερνήσεις να εξετάσουν το ενδεχόμενο της βιολογικής καλλιέργειας.

Η αρχή έγινε κατά τη δεκαετία 1960-1970, όταν οι παραγωγοί, αλλά και οι καταναλωτές, άρχισαν να συνειδητοποιούν την αναγκαιότητα λήψης μέτρων για προστασία του περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα την εμφάνιση των πρώτων ενδείξεων αντίθεσής τους ως προς τον αχαλίνωτο μαζικό τρόπο παραγωγής, που εφαρμοζόταν έως τότε. Η αντίδραση αυτή, είχε ως αποτέλεσμα τη σταδιακή ανάπτυξη της εφαρμογής της βιολογικής δραστηριότητας, στον κύκλο της οποίας σημαντικό μερίδιο κατέχει η βιολογική γεωργία.

Η γεωργία και το περιβάλλον είναι έννοιες στενά συνδεδεμένες, με τα βιολογικά προϊόντα να καλλιεργούνται με μεθόδους που είναι πολύ πιο φιλικές για το περιβάλλον, συντελώντας, έτσι, στην αειφορία του πλανήτη. Εξάλλου, οι αγρότες είναι οι πρώτοι που έχουν όφελος από τη στράτευση τους για την προστασία του περιβάλλοντος, προκειμένου να διατηρήσουν τους φυσικούς πόρους από τους οποίους εξαρτώνται άμεσα.

Η εντατική γεωργία έχει κατηγορηθεί κατά καιρούς πως έχει συμβάλει άμεσα στην καταστροφή της δομής των εδαφών, την εξαφάνιση της βιοποικιλότητας και την υποβάθμιση της ποιότητας των τροφίμων λόγω και των υπολειμμάτων ανεπιθύμητων ουσιών. Την ίδια ώρα, η βιολογική γεωργία - παρα-

γωγή, συνεχίζει να κερδίζει σημαντικό έδαφος, ως ο νέος και εναλλακτικός τρόπος, αφού χρησιμοποιεί λιγότερα λιπάσματα και φυτοφάρμακα σε σχέση με τη συμβατική γεωργία, διατηρώντας μακροπρόθεσμα την οικολογική ισορροπία, όπως τη γονιμότητα του εδάφους.

Στο πλαίσιο της βιολογικής δραστηριότητας, η εκτροφή των ζώων αποτελεί την ολοκλήρωση ενός φυσικού κύκλου, με αφετηρία τη βιολογική γεωργία και κατάληξη τη χρήση και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων, χωρίς στα ενδιάμεσα στάδια να αλλοιώνεται η ισορροπία του περιβάλλοντος.

Η βιολογική κτηνοτροφία σέβεται τη φυσική ζωή των ζώων και τις ανάγκες τους. Κάθε ζώο ζει ακολουθώντας τους φυσικούς ρυθμούς του, έχοντας στη διάθεσή του άνετους χώρους, δηλαδή εκτεταμένα βοσκοτόπια και ευρύχωρα, κα-

λά αεριζόμενα στέγαστρα. Έτσι, δεν επιβάλλεται καμία τροποποίηση στις ιδιαίτερες συνθήκες τους, που να επισπεύδει και να αυξάνει την παραγωγή εις βάρος τους.

Η διατροφή των ζώων είναι ποιοτική, καθώς αποτελείται αποκλειστικά από βιολογικές φυτικές τροφές, όπως κριθάρι, καλαμπόκι, σόγια και σανό. Η βιολογική εκτροφή στοχεύει στη σωστή ανάπτυξή τους, με φυσικές μεθόδους και σύμφωνα με τους βιορυθμούς των ζώων, προφυλάσσοντας τα, τόσο από την παθολογία, τις ενοχλήσεις και το άγχος, όσο και από την αφύσικη επίσπευση της ανάπτυξης τους. Σε περιπτώσεις ασθενειών, χορηγούνται μόνο ομοιοπαθητικά ή φυτοθεραπευτικά σκευάσματα και πάντοτε έπειτα από συνεννόηση με ειδικευμένους κτηνίατρους.

Αυτή η φροντίδα και ο σεβασμός προς τα ζώα έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή κρέατος με μοναδικά χαρακτηριστικά ως προς τη γεύση, την υφή, τη συνοχή και την απουσία περιττού λίπους. Έτσι και τα παράγωγα των ζώων, όπως είναι τα γαλακτοκομικά και τα τυροκομικά προϊόντα, είναι αγνά, φυσικά προϊόντα απαλλαγμένα από χημικά κατάλοιπα.

Κύριος προβληματισμός του 21ου αιώνα είναι πως θα καταφέρει να θρέψει σωστά, αλλά και οικονομικά έναν πληθυσμό που αυξάνεται συνεχώς, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις περιβαλλοντικές προκλήσεις που ολοένα και αυξάνονται; Για κάποιους, η απάντηση είναι αυτονόητη...

